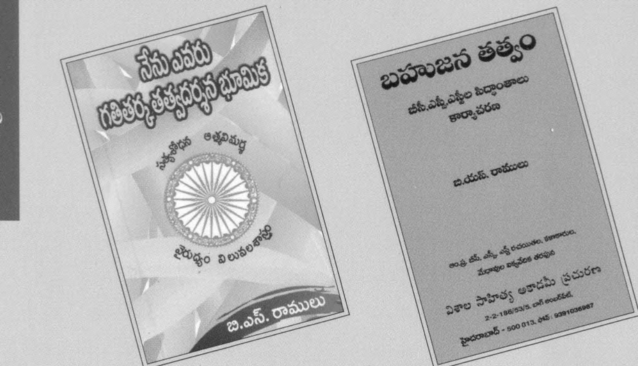
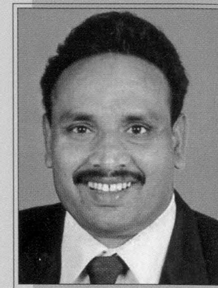
B.S. Ramulu Rachanalu Bhavajala Parinamam

B.S. Ramulu writings Evolution of Ideology

Dr. Moili Sriramulu
Editor

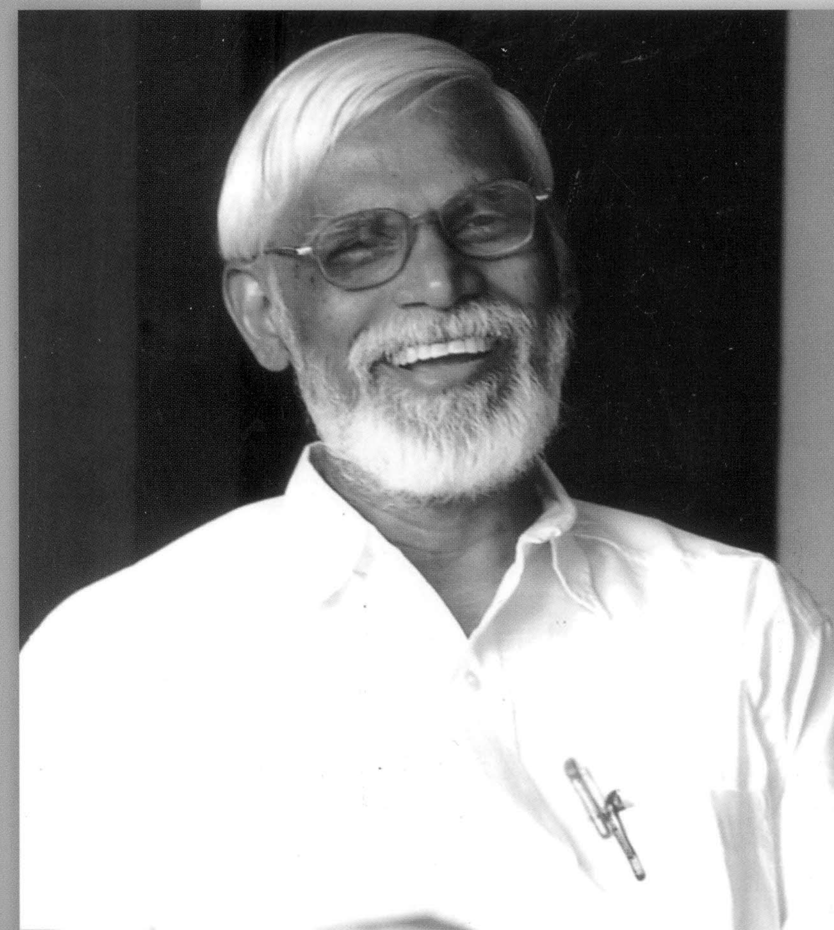
68

Vishala Sahitya Academy
Publications

బి.ఎస్. రాములు రచనలు ః భావజాల పరిణామం ః సంపాదకులు : డా॥ మొయిలి శ్రీరాములు

సామాజిక తత్వవేత్త

బి.ఎస్. రాములు రచనలు
భావజాల పరిణామం

68

సంపాదకులు

డా॥ మొయిలి శ్రీరాములు

M.A, M.Phil, Ph.D

సామాజిక తత్వవేత్త

బి.ఎస్.రాములు రచనలు

భావజాల పరిణామం

దళిత బహుజన సాహిత్య యుగం

సంపాదకులు :

డాక్టర్ మొయిలి శ్రీరాములు

M.A., T.P.T., B.Ed., M.Phil., Ph.D., SLET.

ప్రచురణ

విశాల సాహిత్య అకాడమి

హైదరాబాద్ 500 013.

2011

భావజాల పరిణామం
దళిత బహుజన సాహిత్య యుగం

బి.ఎస్.రాములు
Ph. 9391036987
e-mail : bsramulu@gmail.com
blog : bsramulu google : bsramulu

సంపాదకులు :
డాక్టర్ మొయిలి శ్రీరాములు తెలుగు పండిట్
జవహర్ నవోదయ విద్యాలయ
చొప్పదండి, కరీంనగర్ జిల్లా - 505415
ఫోన్ : 9509703278

ప్రథమ ముద్రణ : 2011

కవర్ ఫోటో : సుధాకర్, 9849084999
డిటిపి : ఏవిఎమ్ గ్రాఫిక్స్, 9440096321
ప్రింటింగ్ : కర్షక్ ఆర్ట్ ప్రింటర్స్.

Publishers & Distributors:
Vishala Sahitya Acadamy
2-2-186/53/5, Rama Krishna Nagar,
Bagh Amberpet, Hyderabad - 500 013
☎ : 09391036987

Rs. 90 /-

విషయ సూచిక

దళిత రచయితల కళాకారుల మేధావుల ఐక్యవేదిక మహాసభల దృశ్యాలు

రెండవ రాష్ట్ర మహాసభలు వరంగల్. జెండా ఆవిష్కరిస్తున్న బి.ఎస్.రాములు
వరుసగా బి.అనంతయ్య, మాస్టార్జీ, ననుమాస స్వామి, బి.ఎస్.రాములు

రెండవ రాష్ట్ర మహాసభలు వరంగల్.
వరుసగా ప్రకాష్, ఉ. సాంబశివరావు

మూడవ రాష్ట్ర మహాసభలు హైదరాబాద్
వరుసగా నారగోని, ముఖ్య అతిథి కాన్షీరామ్, అనిశెట్టి రజిత.

దళిత రచయితల కళాకారుల మేధావుల ఐక్యవేదిక

నేపథ్యం

- బి.ఎస్. రాములు.

ఆం.ప్ర. దళిత రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక 1992లో ఏర్పడింది. 1990 నుండి దీని నిర్మాణం గురించి ఎక్కడికక్కడ ప్రయత్నాలు మొదలయ్యాయి. కారంచేడు, చుండూరు, దళిత మహాసభ ఉద్యమాలు దేశంలో సైద్ధాంతిక రంగంలో, సామాజిక ఉద్యమాల్లో ఒక మహోన్నతమైన మలుపుకు మార్గదర్శనం చేశాయి. జాతీయ స్థాయిలో బహుజన సమాజ్‌పార్టీ, మాన్యశ్రీ కాన్షీరాం, అంబేద్కర్ భావజాలం, దళిత ఫాంథర్స్, సత్యశోధక కమ్యూనిస్టు పార్టీ- శరద్‌పాటిల్, గెయిల్ ఓంవెద్, తదితర భావజాలాలు, ఉద్యమాలు దేశాన్ని ఒక్కసారిగా ముంచెత్తాయి. మండలకమీషన్ బి.సిలకు ప్రతిపాదించిన రిజర్వేషన్లను అమలు జరపాలని ఉద్యమం ఉవ్వెత్తున సాగింది.

అంతర్జాతీయంగా చూస్తే గ్లాస్‌నాస్త్, పెరిస్రోయికా క్రమంలో సోషల్ సామ్రాజ్యవాద దేశంగా భావించబడిన సోవియట్ యూనియన్ 1985లో 13 దేశాలుగా విడిపోయింది. డంకెల్ ప్రతిపాదనలు, గాట్ ఒప్పందంతో, ప్రపంచీకరణ, సరళీకరణ, ప్రవేటీకరణ నినాదాలు ముందుకు వచ్చాయి. అమెరికా కేంద్రంగా ఏకధ్రువ ప్రపంచం ప్రాబల్యం పెరిగింది.

వామపక్ష, నక్సలైట్ ఉద్యమాలు 1985 నుండి తీవ్ర నిర్బంధాలకు గురయ్యాయి. దళిత మహాసభ, బహుజన్ సమాజ్‌పార్టీ, మండల కమీషన్ బిసి రిజర్వేషన్లు తదితర ఉద్యమాలు ముందుకు తెచ్చిన కుల సమస్య తీవ్రంగా చర్చకు దారితీసింది. 1980నుండి ముందుకు సాగుతున్న ఫెమినిజం నూతన వెలుగులో కుల సమస్య పై కొత్త వెలుగు ప్రసరించింది.

అలా వర్గదృక్పథం, కుల దృక్పథం, స్త్రీవాద దృక్పథం, జాతుల సమస్య దృక్పథం, ప్రాంతీయ అసమానతల సమస్య దృక్పథం, మైనార్టీ, ముస్లిం ప్రజల దృక్పథం, ప్రజాస్వామిక దృక్పథం తదితర దృక్పథాలు ఒకే వేదికపై వచ్చి నిలిచాయి. పరస్పరం సంఘర్షించుకున్నాయి. పరస్పరం ప్రభావితమయ్యాయి. కలిసి పని చేసే క్రమంలో తమ దృక్పథాలను, పనివిధానాలను, కార్యక్రమాలను, వ్యూహం, ఎత్తుగడలను, ప్రాధాన్యతలను,

ప్రధాన వైరుధ్యం, అప్రధాన వైరుధ్యాలు, నిర్దిష్ట వైరుధ్యాలు, సార్వజనీన వైరుధ్యాలు తక్షణ కర్తవ్యాలు తదితర అంశాలను సమూలంగా సమీక్షించుకుని పునర్‌నిర్వచించుకున్నారు. పునర్ నిర్మించుకున్నారు. అలా అనేక భావజాలాలు తమను తాము మార్చుకున్నాయి. మలుచుకున్నాయి. సంశ్లేషించుకున్నాయి. నూతన జవసత్వాలతో ముందుకు సాగాయి.

ఈ పరిణామాలకు రాష్ట్రంలో దళిత రచయితల కళాకారుల మేధావుల ఐక్యవేదిక భావజాలాన్ని, నాయకత్వాన్ని అందించింది. తద్వారా నూతన చరిత్రకు పురుడు పోసింది. బి.సి, ఎస్.సి, ఎస్.టి, మైనార్టీ, ముస్లిం రచయితలను కళాకారులను విద్యావంతులను ఒక్కటి చేసింది. లక్షలాది ప్రజలకు ఉత్తేజాన్ని అందించింది. దరకమే ఐక్యవేదిక రాష్ట్రంలో ఏర్పడకముందు సమాజం, సాహిత్యం, సాహిత్య విమర్శలు వేరు. దరకమే ఐక్యవేదికది వెయ్యేళ్ల తెలుగు సాహిత్యంలో, సామాజిక ఉద్యమంలో ఒక మహోన్నతమైన చరిత్ర.

సమస్త భావజాలాలను సంశ్లేషించి దరకమే ఐక్యవేదిక సమస్త వర్ణ వర్గ కుల మత లింగ జాతి ప్రాంత భాష దేశ విచక్షణలకు అసమానతలకు వ్యతిరేకంగా సామాజిక న్యాయం కోసం, సామాజిక మార్పు కోసం వర్తమానంలో సమస్త సమాన అవకాశాలకోసం నిలబడింది. నిలదీసింది. ఉద్యమించింది. తానే ఒక చరిత్రగా చరిత్రలో చెరగని ముద్ర వేసింది. దీని ప్రారంభ పరిణామాలను, చారిత్రక డాక్యుమెంట్లను ఈ మొదటి సంపుటిలో చేర్చడం జరిగింది. ఇది సమాజంలో 1977 నుండి 1995 దాకా సాగిన సామాజిక సైద్ధాంతిక సంఘర్షణను, భావజాల పరిణామాన్ని పరిచయం చేస్తుంది.

మొయిలి శ్రీరాములు నా జీవిత చరిత్రని రాయడానికి తొలుత ప్రణాళిక వేశాడు. ఇద్దరం కలిసి చర్చించి ఆయా సన్నివేశాలకు, సంఘటనలకు, పరిణామాలకు అనువుగా సుమారు 60 అధ్యాయాలుగా కొన్ని శీర్షికల, సంఘటనల, సన్నివేశాల పేర్లతో పేర్కొనడం జరిగింది. సంక్షిప్తంగా కొంత రాసిన తరువాత దృశ్యీకరణ రావడం లేదని గమనించాను. దృశ్యీకరణ రావడానికి మొయిలి శ్రీరాములు నేను జీవించిన కాలంలోకి వెళ్లడానికి మిత్రులను, స్థల కాలాలను సందర్శించి చర్చించడం అవసరం. ఆయనకు ఆ వ్యవధి లభించలేదు. అది ఆగిపోయింది.

నా డైరీలు, రాతప్రతులు పేరిట కంపోజ్ చేసిన వాటిని చూసి డా॥ మొయిలి శ్రీరాములు గారు వీటిని పుస్తకాలుగా తీసుకువస్తాను అని అన్నాడు. ఇద్దరం కలిసి చర్చించి, వర్గీకరించి మొదటి సంపుటికి ఇలా తుది రూపం ఇవ్వడం జరిగింది. ఇంకా సేకరించాల్సిన డాక్యుమెంట్లు, రికార్డులు, ఫోటోలు, కార్యక్రమాల వివరాలు, జిల్లాల వారీగా సాగిన దరకమే ఐక్యవేదిక నిర్మాణాలు, కార్యక్రమాలు తెలిపి రెండవ సంపుటికి సమగ్రతను చేకూర్చడం ఈ ఉద్యమంలో పనిచేసిన, చేస్తున్నఅందరి కర్తవ్యం.

సంపాదకీయం

– డా. మొయిలి శ్రీరాములు

విభిన్న అనుభవాలు :

సామాజిక తత్వవేత్త బి.ఎస్. రాములు గారు 23 ఆగస్టు 1949లో కరీంనగర్ జిల్లా, జగిత్యాలలో జన్మించారు. 1967 నుండి అనేక సామాజిక అనుభవాలను పొందుతూ సమాజ పునర్నిర్మాణంలో కృషి చేస్తూ వచ్చారు. ఆర్.యస్.యస్. మొదలుకొని పీపుల్స్ వార్‌ల నిర్మాణంలోనూ, ఉద్యోగ సంఘాల, సాహిత్య సంస్థల నిర్మాణంలోనూ, వాటి పునర్నిర్మాణంలోనూ కృషి చేస్తున్నారు.

యుద్ధంలో గాయాలు :

1990 నుండి 2010 వరకు రెండు దశాబ్దాలుగా సామాజిక తత్వవేత్తగా బి.ఎస్. రాములు సామాజిక సైద్ధాంతిక రాజకీయ సాహిత్య రంగాలలో బలమైన ప్రభావాన్ని వేయడంతో పాటు, మలుపుతిప్పిన సంఘటనలు ఎన్నో... ఈ భావజాల యుద్ధంలో ఆయన శరీరం, మనస్సు నిండా గాయాలే... అయినా యుద్ధం నుండి బెదరలేదు. పారిపోలేదు. ముందుకే సాగారు. వెయ్యి కత్తిపోట్లకైనా జంకనివాడే వీరుడు అని సామెత. ఇది బి.ఎస్. రాములుగారికి అక్షరాల వర్తిస్తుంది. ఈ భావజాల యుద్ధం సందర్భంగా వీరు ఎదుర్కొన్న విమర్శలు, భౌతిక పరమైన దాడులు, హెచ్చరికలు, వ్యక్తిత్వ హత్యాకాండ నిండా ప్రచారాలన్నిటిని తన ఆచరణ, సిద్ధాంతాల ద్వారా పూర్వపక్షం చేయడంతో పాటు తనను వ్యతిరేకించిన వారికి కూడా గురువుగా మార్గదర్శనం చేసి తన భావాలవెంట నడిపించిన ధీశాలి బి.ఎస్.రాములుగారు. బీసీ, ఎస్సీ, సాహిత్యానికి, మైనారిటీ సాహిత్యానికి, తెలంగాణా సాహిత్యానికి బి.ఎస్. రాములు వేసిన బీజాలు మొలకెత్తి మహావృక్షాలయ్యాయి.

బి.ఎస్. రాములుగారి భావధార :

1990 నుండి దళిత వాయిస్ మాసపత్రికలో సీరియల్‌గా ప్రచురించబడి తాత్విక రంగంలో సంచలనం లేపి భావజాల యుద్ధానికి శంఖం ఊదిన 'గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక' గ్రంథాన్ని 1991లో వెలువరించారు. ఇది తెలుగునాట భావజాల చర్చను మౌలిక మార్పులకు గురి చేసింది. 'గురజాడ కన్యాశుల్కంను ఇప్పుడెలా చూడాలి?', 'గతితర్కం-అంబేద్కరిజం- మార్క్సిజం', అలాగే 'అంబేద్కరిజం-సోషలిజం', 'బహుజన

తత్వం', 'ప్రేమ అంటే ఏమిటి?', 'వ్యక్తిత్వ వికాసం- సామాజిక నాయకత్వం', 'జీవితం అంటే ఏమిటి?', 'భారతీయ చరిత్ర శూద్ర దృక్పథం', 'స్వాతంత్ర్యానంతరం 60యేళ్ళ తాత్విక సామాజిక పరిణామాలు', 'సమగ్ర సామాజిక కథ-50యేళ్ల తెలుగు కథా తీరుతెన్నులు', 'సాహిత్య చరిత్రను కొత్తచూపుతో తిరగరాయాలి', 'కథలబడి-కథా సాహిత్య అలంకార శాస్త్రం', 'సామాజిక న్యాయం అంటే ఏమిటి', 'బి.సిలు సాధికారికత', 'రాజ్యం ప్రజలు', 'భారతీయ ఫ్యూడల్ అర్థంపేరే కులవ్యవస్థ', 'పెట్టుబడి,శ్రమశక్తి, నిర్వహణ సామర్థ్యం', 'కులం-వర్గం-సోషలిజం', 'బుద్ధుడు ప్రపంచంలోని తొలి సోషలిస్టు సమాజ నిర్మాత', 'అంబేద్కర్ ప్రపంచ సోషలిస్టు నిర్మాతల్లో ఒకరు', మొదలైన తాత్విక సైద్ధాంతిక రచనలు, గ్రంథాల ద్వారా ఒక మహాప్రవాహంగా విస్తరించారు.

భారతీయ చరిత్రను శూద్ర దృక్పథంతో పరిశీలించిన 'భారతీయ చరిత్ర శూద్ర దృక్పథం' గ్రంథం భారతీయ చరిత్ర నిర్మాణంలో నూతన వెలుగును ప్రసరింప చేసింది. చరిత్ర నిర్మాణంలో ఇదొక మైలురాయి. 'భారతీయ సమాజం-నేటి రాజకీయ సామాజిక పరిణామాలు', 'రాజ్యం-ప్రజలు', 'అంతర్జాతీయ పరిణామాలు- జాతీయ మానవ సంబంధాలు' మొదలైన గ్రంథాల ద్వారా రాజకీయ సామాజిక పరిణామాలను విశ్లేషించారు.

1990 దాక 1990 తర్వాత బి.ఎస్. పరిణామాలు :

'రాజ్యం-ప్రజలు' గ్రంథంలో కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు, ఆయా సామాజిక రంగాలకు నూతన ఆలోచనలను, కార్యక్రమాలను, సూచనలను అందించారు. అనేక విషయాలను నూతనంగా నిర్వచించి, విశ్లేషించారు. సామాజిక ఉద్యమాల్లో బి.ఎస్. రాములు 1990 దాకా సమాజం వెంట నడిచారు. 1990 నుండి సమాజానికి ముందు పీఠిన నడిచారు. 1964 నుండి ఆర్.ఎస్.ఎస్. మొదలుకొని, 1977 నుండి దళిత, బహుజన, కార్మిక, నక్సలైట్, ట్రేడ్ యూనియన్, ఉద్యోగ సంఘాల నిర్మాణంలో క్రియాశీలంగా ఎదిగారు.

దరకమేఐక్యవేదిక వ్యవస్థాపక అధ్యక్షులు :

వీరు విశేష కృషి చేసి 1992లో దళిత రచయితల కళాకారుల మేధావుల ఐక్యవేదిక- 'దరకమే' ఐక్యవేదికను స్థాపించి దానికి వ్యవస్థాపక అధ్యక్షులయ్యారు. వీరి స్ఫూర్తిని స్వీకరించి 'డఫోడం' వంటి సంస్థలు ఏర్పడ్డాయి. దళిత సాహిత్య సిద్ధాంత భూమిక వేళ్యూనుకొని సాహిత్య సృజన బలంగా ముందుకు వచ్చింది. కారంచేడు, చుండూరు ఉద్యమాల తర్వాత సమాజంలో నూతన సైద్ధాంతిక భూమికను బి.ఎస్. రాములు రూపొందించారు.

భారతీయ ఉపఖండంలో తాత్విక, సామాజిక భావజాలాన్ని, సాహిత్య, సామాజిక ఉద్యమాల్ని మలుపు తిప్పారు. డాక్టర్ కత్తి పద్మారావు బి.ఎస్.రాములు గారు ఒక తాత్విక

విశ్వవిద్యాలయం అని అందులో మనమందరం విద్యార్థులమే అని పేర్కొన్నారు. రాష్ట్రంలో భావజాలరంగంలో 1990 నుండి అందరు చేసిన కృషి ఒక ఎత్తు, బి.ఎస్.రాములు గారు చేసిన కృషి ఒక ఎత్తు అని ఆయన విశ్లేషించారు.

తెలంగాణ ఉద్యమ భావజాల కర్తగా బి.ఎస్. :

తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఉద్యమంలో 1995 నుండి సైద్ధాంతిక భూమికను అందించడమే కాకుండా ఉద్యమ నిర్మాణంలో చురుకుగా పాల్గొన్నారు. తెలంగాణపై ప్రతినెల ఒక పుస్తకం అని ప్రకటించి 20 పుస్తకాలు ప్రచురించారు. పత్రికల్లో పలువ్యాసాలు ప్రకటించి ఎప్పటికప్పుడు ఉద్యమంలో మలుపులను రికార్డు చేశారు. అనేక సూచనలు చేసి మార్గదర్శకం చేశారు.

తెలంగాణ తల్లి రూపకర్తగా బి.ఎస్ కృషి :

అనేక వివాదాలకు జావాబిస్తూ రెండు సంవత్సరాలు నిరంతరం కృషిచేసి అనేక రూపాలను రూపొందించి చివరకు నేటి 'తెలంగాణా తల్లి' రూపకల్పన పూర్తి చేశారు. తెలంగాణతల్లి రూపకల్పనలో విశేష కృషిచేసిన సందర్భంగా 'తెలంగాణ సంబురాలు'లో కె.సి.ఆర్.గారు స్వర్ణ కంకణం తొడిగి గౌరవించారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన ఉద్యమానికి అనేక కార్యక్రమాలను సూచిస్తూ ముందుకు సాగుతున్నారు. 'మీ ఊరిని మీరే అధ్యయనం చేయండి' అని ఎలా అధ్యయనం చేయాలో స్వయంగా అధ్యయనం చేసి గ్రంథంగా వెలువరించారు.

ఆర్థిక, సామాజిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక రంగాల పరిణామాలు, గ్లోబలైజేషన్ పరిణామాలు, గ్రామీణ, పట్టణ పరిణామాలు ఎలా సాగుతున్నాయో వాటిని ప్రజానుకూలంగా ఎలా మలుపుతిప్పాలో సూచిస్తూ ముందుకు సాగుతున్నారు.

సాహిత్య రంగంలో కృషి :

1990 తర్వాత బి.ఎస్. రాములుగారు విభిన్న అంశాలపై 75కి పైగా కథలు రాశారు. కథలు రాయడానికి యువతరానికి మార్గదర్శనం చేశారు. అందుకు అనేక వ్యాసాలు అలంకారశాస్త్ర గ్రంథాలు వెలురించారు. 'పాట పుట్టుక' అలంకార శాస్త్ర గ్రంథం అపూర్వం. ఇలా అనేక రంగాలలో మార్గదర్శనం చేశారు. అనేక ఉద్యమాల సిద్ధాంతకర్త.

'మమతలు - మానవ సంబంధాలు' కథల సంపుటికి తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం పురస్కారం అందుకున్నారు. 1994లో హేతువాద రంగంలో వీరి కృషికి త్రిపురనేని రామస్వామి స్మారక హేతువాద పురస్కారాన్ని తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం అందించింది.

ప్రవహించేపాట, బీసీ, ఎస్సీల పాటలు పేరిట 1100 పాటలను సేకరించి ప్రచురించారు. విశాలసాహితి ప్రచురణలుగా 40 దాకా యువ రచయితల రచనలను

సరిచూసి ప్రచురించారు. సాహిత్యవేత్తలకు విశాల సాహితి కథా పురస్కారాల్ని 61 మందికి అందించారు. వందలాది రచయితలను సత్కరించి ఆత్మవిశ్వాసం నింపారు. ఒక యూనివర్సిటీ, ఒక ప్రభుత్వం చేయాల్సిన వాటిని స్వయంగా చేసి సమాజానికి మార్గదర్శకులయ్యారు.

బి.ఎస్. రాములు రాజకీయ పార్టీల ఉద్యమాల్లో, కుల సంఘాల ఉద్యమాల్లో, ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ ఉద్యమాల్లో, నక్సలైట్ ఉద్యమాల్లో తాత్వికంగా తనదైన ముద్రను వేశారు. 1996 నుండి తెలంగాణ ఉద్యమంలో నూతన సిద్ధాంత పునాదులను వేసి కార్యక్రమాలను రూపొందించారు. 1000 పేజీలకు పైగా తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన ఉద్యమంలో అనేక కోణాలను విశ్లేషించారు.

బి.ఎస్. రాములు తాత్విక, భావజాలం భారత ఉపఖండంలో విస్తరించింది. నూతన తాత్విక ఆలోచనల్ని, కార్యక్రమాలను రూపొందించుకోవడానికి మార్గదర్శనం చేసింది.

బి.ఎస్.రాములు గారి తాత్విక సంశ్లేషణ – విశిష్టత :

బి.ఎస్.రాములు మార్క్సిజాన్ని, హేతువాదాన్ని, హిందూమత వాదాన్ని, కుల సమస్యల్ని ఒక కొత్త దృక్పథంతో, సూత్రీకరణ చేశారు. బుద్ధుడు ప్రపంచంలో మొట్ట మొదటి సోషలిస్ట్ సమాజ సిద్ధాంత వేత్త అని, ఆచరణ శీలి అని నిరూపించారు. సోషలిజంలో మూడు అంశాలుంటాయని, తనలో తాను, తన కొరకు తాను మాత్రమే మార్క్సిజం అంగీకరించిందని, కానీ ఇతరుల కొరకు తాను అనే మూడవ అంశాన్ని పరోపకారాన్ని అత్యున్నత సోషలిస్టు ఆచరణ అని బుద్ధుడు, అంబేద్కర్ ఆచరించి చూపారని బి.ఎస్. రాములు 'అంబేద్కరిజం–సోషలిజం', 'బహుజన తత్వం' గ్రంథాల్లో నిర్ధారించారు.

1985 నుండి అనుభవాలు–సిద్ధాంత రూపకల్పన :

'ఉదయం' దినపత్రికలో 1987లో రహస్య జీవితం జీవిస్తూ కలం పేరుతో కుల సమస్యపై తీవ్రమైన చర్చ చేశారు. 'అరుణతార' మాసపత్రిక 1987 అక్టోబర్ సంచికలో 'ఆలోచన–ఆచరణల మధ్య వైరుధ్యం' వ్యాసం రాసి కుల సమస్యపై, విప్లవ కార్యక్రమాల అవగాహనపై ఏడాదిన్నర పాటు చర్చకు దారితీశారు. 1987–88లో తాత్విక, సైద్ధాంతిక అంశాలపై 500 పేజీల డాక్యుమెంట్లను రాసి తానున్న విప్లవ పార్టీకి అందజేశారు. రహస్య జీవితం నుండి బహిరంగ జీవితంలోకి వచ్చాక ఆ డాక్యుమెంట్లను పుస్తకాలుగా మలిచి 'గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక'గా వెలువరించారు. ఈ గ్రంథానికి ప్రాతిపదిక అయిన 'ఆలోచన–ఆచరణల మధ్య వైరుధ్యం' వ్యాసంపై పార్టీ శ్రేణులు మూడు వర్గాలుగా చీలిపోయాయి.

'గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక' ముందుకు తెచ్చిన భావజాల యుద్ధంలో వామపక్షాలు,

వాటి తాలూకు రచయితల సంఘాలు, ప్రజాసంఘాలు అన్నీ తమ అవగాహనను మార్చుకొన్నాయి. కుల సమస్య ప్రాధాన్యతను గుర్తించాయి. తమ పరిధిల్లో కుల సమస్యను, వర్గ సమస్యలో భాగం చేసుకొనే ప్రయత్నం చేసాయి.

వస్తువు, మనిషి తనలోతాను తనకొరకు తాను, ఇతరులకొరకు తాను :

మార్క్సిజంలో, వర్గదృక్పథంలో, కులం, గణ తెగలలో లాగే తనలో తాను, తనకొరకు తాను అనే దశలకు పరిమితమైన సోషలిజం ఉందని నిర్ధారించారు. వర్గ దృక్పథం కూడా కుల దృక్పథం వలె పరోపకారాన్ని కాకుండా స్వీయ కేంద్రక దృక్పథాన్ని అనుసరిస్తుందని సోదారణంగా వివరించారు. బి.ఎస్. రాములు శతాబ్దాలుగా కులం, గణ తెగల దృక్పథాలు బలంగా కొనసాగడానికి అందులో గల సోషలిస్టు స్వభావమే కారణమని, మార్క్సిస్టు పార్టీ వామపక్ష భావజాలం, వాటి పార్టీ నిర్మాణాలు, వాటి పని విధానాలు బ్రాహ్మణీయ, చాతుర్వర్ణ, కుల వ్యవస్థ వంటివే అని 'గతితర్క తత్వ దర్శన భూమిక'లో నిర్ధారించారు. వీరి చర్చ తరువాత తెలుగునాట వామపక్షాలతో పాటు అనేక ఇతర సామాజిక రంగాలలో అవగాహనలు మలుపు తిరిగాయి. మార్క్స్ సిద్ధాంతాల కన్నా బుద్ధిజం, అంబేద్కరిజం ప్రజాస్వామ్య సోషలిజం ఎలా ఉన్నతమైనవో, ఎలా ఆచరణ సాధ్యమో చక్కగా నిరూపించారు.

ఫెమినిజంలో బి.ఎస్.గారి కృషి :

స్త్రీవాదంలో బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ మైనార్టీ మహిళల కోణాన్ని ప్రవేశ పెట్టి భావజాల యుద్ధం ప్రకటించారు. స్త్రీ వాదులు బి.ఎస్.రాములు గారి సిద్ధాంత చర్చ నుండి వెంటనే అనుకూలాంశాలను స్వీకరించారు. 'ప్రవహించే పాట–ఆంధ్రప్రదేశ్ దళిత పాటలు' పుస్తకానికి స్త్రీ శక్తి సంఘటన తరఫున ఆర్థిక సహాయం అందించి అది వెలువరించడంలో ఎంతగానో సహకరించారు. బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనార్టీ మహిళల దృష్టి కోణాన్ని కూడా తనలో కలుపుకొని తన పరిధిని విస్తరించుకొన్నాక స్త్రీ వాద సాహిత్యం వ్యాప్తి చెంది మొత్తం సమాజంలో భాగమైంది. ఇవాళ ఈ అన్ని పరిణామాలను, ఉద్యమాలను సమాజం, ప్రధాన సామాజిక స్రవంతి ఫెమినిజం తనలో భాగం చేసుకుంది. విశ్వ విద్యాలయాల్లో పి.జి. స్థాయిలో ప్రత్యేక పాఠ్యాంశా లుగా చేర్చబడ్డాయి. యం.ఫిల్, పీహెచ్.డీ పరిశోధనలు వేగవంతమయ్యాయి.

వెయ్యేళ్ళ సాహితీ చరిత్రలో 'దరకమే' ఐక్యవేదిక ఒక మలుపు :

వెయ్యేళ్ళ సాహితీ చరిత్రలో 'దరకమే' ఐక్యవేదిక నిర్మాణం ఒక మలుపు. దాంతో వందలాది రచనలు వెలువడ్డాయి. కథ, పాట, ప్రసంగం శిక్షణా తరగతులను నిర్వహించారు. వందలాది రచయితలను తీర్చి దిద్దారు. మరెందరో యువ రచయితలకు స్ఫూర్తి ప్రదాత అయ్యారు. 'దరకమే' ఐక్యవేదిక ఏర్పడక ముందు తెలుగు సాహిత్యం

వేరు. 'దరకమే' ఐక్యవేదిక ఏర్పడిన తరువాత వచ్చిన తెలుగు సాహిత్యం వేరు. తెలుగు సాహిత్యాన్ని అనూహ్యమైన మలుపులు తిప్పిన దరకమే ఐక్యవేదికలో బి.ఎస్. రాములు కృషి శ్లాఘనీయమైనది. 50కు పైగా పుస్తకాల్ని ప్రచురించి సమాజానికి మార్గదర్శకుడయ్యారు.

కథ, పాట, సాహిత్య విమర్శ ప్రక్రియల్లో కృషి :

బి.ఎస్. రాములు గారు కథలు రాయడంలో వస్తువు, శిల్పం, అనుభూతి, తాత్విక భూమిక ప్రధానంగా చిత్రించారు. తెలుగు కథకు తాత్విక స్పర్శను అద్దారు. 1995 నుండి తిరిగి కథలు రాసి యువ కథా రచయిలకు మార్గనిర్దేశం చేశారు. తెలంగాణ అస్తిత్వ ధోరణితో 75కి పైగా కథలు రాసి కథకుల కోసం 'కథలబడి' అనే కథా అలంకార శాస్త్రాన్ని రచించారు. పాట కవుల కోసం 'పాట పుట్టుక', 'ప్రవహించే పాట' ప్రచురించారు. సాహిత్య విమర్శకు మార్గదర్శకాలను రూపొందిస్తూ 'కన్యాశుల్కాన్ని ఇప్పుడు ఎలా చూడాలి?', '50 ఏళ్ళ తెలుగు కథా తీరు తెన్నులు', 'సాహిత్య చరిత్రను కొత్తచూపుతో తిరిగి రాయాలి' వంటి గ్రంథాలను వెలువరించారు.

సమగ్ర సామాజిక దృక్పథం :

బి.ఎస్. రాములు గారు సమగ్ర సామాజిక దృక్పథంతో సమాజంలో సమస్త రంగాలను పట్టించుకున్నారు. వీలైనన్ని రంగాలను పరిశీలించారు, విశ్లేషించారు, సంశ్లేషించారు. నూతన ప్రతిపాదనలు ముందుంచారు. అలా 'సామాజిక రంగంలో బీసీలు ఏం చేయాలి?' స్త్రీవాదం ఎస్టీ, ఎస్సీ, బీసీలకు అనుగుణంగా ఎలా విస్తరించాలో మార్గనిర్దేశం చేశారు. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో వాటి పరిణామాల మంచి చెడ్డలను ప్రసంగాల్లోనూ, వ్యాసాల్లోనూ విశ్లేషించారు. నిజమైన ప్రేమ, ఆప్యాయత అంటే ఏమిటో తెలిపారు. సామాజిక వ్యక్తిత్వ వికాసం అంటే ఏమిటి? ఫెమినిజం అంటే ఏమిటి? జీవితం అంటే ఏమిటి? రాజ్యం- రాజకీయాలు అంటే ఏమిటి?, 'కుటుంబం అంటే ఏమిటి? మొదలైన అంశాలతో కొత్త సూత్రీకరణలు చేసి సామాజిక, సాహిత్య రంగాల్లో వైతాళికులయ్యారు. తన జన్మదినాన్ని సాహిత్య సభలుగా నిర్వహిస్తూ వస్తున్నారు. బి.ఎస్. రాములు 50వ జన్మదిన సందర్భంగా వందలాది రచయితలు, కళాకారులు సభల్లో పాల్గొన్నారు.

2

పీఠికలు :

1990 నుండి తెలుగు సాహిత్య భావజాల ఆచరణ, సామాజిక పరిణామాలకు సంబంధించి బి.యస్.రాములుగారు సామాజిక తత్వవేత్తగా ఎదిగిన పరిణామక్రమంలో

ఆ యా కవులు, రచయితలు, కళాకారులు రూపొందించిన పుస్తకాలకు బి.యస్.రాములుగారు రాసిన పీఠికలు వాటికవే స్వతంత్ర వ్యాసాలు. అవి ఆంధ్రప్రదేశ్ చరిత్ర పరిణామాల క్రమాన్ని, సామాజిక వికాసాన్ని వివరించే డాక్యుమెంట్స్. వర్తమాన చరిత్రను మలుపు తిప్పడానికి అవి ఎంతో ఉపయోగపడ్డాయి. సాహిత్య భవిష్యత్ కార్యాచరణ ప్రణాళికలకు భావితరాల వారికి అవి చక్కని మార్గదర్శనం చేస్తాయి.

రానున్నది బహుజన సమాజ సాధికారికత. బహుజన ప్రజాస్వామ్య సామ్యవాద వ్యవస్థలో బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనారిటీలు ఏలికలుగా ఎదగడానికి, సాహితీవేత్తలు చరిత్రను అధ్యయనం చేయడానికి అధికారంలోకి వచ్చాక దళిత బహుజనులు సాహిత్య, సామాజిక, సిద్ధాంత పరిణామాలను సాధికారికంగా పాఠ్యాంశాల్లో చేర్చడానికి బహుజనుల పక్షాన సామాజిక చరిత్ర, సాహిత్య చరిత్ర పునర్నిర్మాణం చేయడానికి ఈ 'భావజాల పరిణామం - దళిత బహుజన సాహిత్య యుగం' సంపుటాలు ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయి.

1990-95 మొదటి దశ సిద్ధాంత వ్యాసాలు - నిర్మాణాలు - ఆచరణ :

ఇందులో గల వ్యాసాలు దళిత బహుజన సాహిత్య సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించేవి కొన్ని. ప్రధానంగా 1990-95 దాకా చేసిన ప్రసంగాలు, రచనలు, సిద్ధాంత ప్రతిపాదనలు దాని పూర్వ భూమిక మేరకు ఈ సంపుటి పరిమితం.

దానితో పాటు దళిత సామాజిక అస్థిత్వ నిరూపణ, దళిత సాహిత్య చరిత్ర నిరూపణ, దరకమే ఐక్యవేదిక, ఆవిర్భావ పరిణామ వికాసాలు, కుల సమస్య, వర్గ సమస్య, వర్గ దృక్పథం వర్గాలను రూపొందిస్తున్న కులవ్యవస్థ, తదితర అంశాలు (1990 - 94) వివరించబడ్డాయి.

ఇందులోని భాష, అభివ్యక్తి చాలా ఘాటుగా, సూటిగా, ఎదుటివారు నిరుత్తరులయ్యే విధంగా తన భావజాలాన్ని సిద్ధాంత ప్రతిపాదనలను, సిద్ధాంత ఖండనను చేసిన తీరు మార్క్స్, ఎంగెల్స్‌ల 'కమ్యూనిస్టు మ్యానిఫెస్టో', డా॥ బి.ఆర్. అంబేద్కర్ 'కులనిర్మూలన', మహాత్మా జ్యోతిరావుపూలే 'గులాంగిరి' తదితర రచనలను గుర్తుతెస్తాయి. శైలి ధారాపాతం. జలపాత సదృశ్యం. వారి వాదన కత్తికన్న పదునైనది.

ఉదాహరణకు బి.ఎస్. 1990 నుండి ఇచ్చిన ఒక నినాదం, ఒక ప్రసంగం చూద్దాం. ఇది అశాస్త్రీయ విద్యా విధానం అని 1970ల నుండి నక్సలైట్ల ఉద్యమంలో పెద్ద నినాదం కొనసాగింది. వందలవేలమంది చదువులు వదిలేశారు. చదువులపై అశ్రద్ధ, నిర్లక్ష్యం పెరిగింది. జీవితంలో చదువు ప్రాధాన్యత ఎంతో వుందని కాల క్రమంలో గమనించి తాను ఆ నినాదం అంతదాక ఇవ్వడం ద్వారా చాలా పొరపాటుచేశానని భావించారు. ఆ నినాదాన్ని తిరగేసి వ్యతిరేకిస్తూ కొత్త నినాదం, కొత్త సూత్రీకరణ ప్రచారం చేశారు.

'ఇది అశాస్త్రీయ విద్యా విధానం అనే వారిని చెప్పుతో కొట్టండి'. ఇది అశాస్త్రీయ విద్యా విధానం అయితే మీకున్న సర్టిఫికెట్లు చింపెయ్యండి. ఈ చదువుల ద్వారా వచ్చిన ఉద్యోగాలను వదిలేయండి. శారీరక శ్రమచేసే వృత్తులు చేపట్టండి. మీ పిల్లలను చదువులు మాన్పించి ఆర్.టి.సి. బస్టాండ్లలో లెట్రిన్‌లు శుభ్రపరిచేవారిగా, రోడ్లు మురికి కాల్వలు బాగుచేసేవారిగా పనిలో పెట్టండి. మీ అగ్రకులాల వాళ్లు ఈ చదువులు చదవకుండా అశాస్త్రీయ విద్యావిధానం అని చెప్పి వారిని బి.సి, ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనార్టీలకు చదువులో పోటీరాకుండా చూడండి.

మేం వందేళ్లు ఈ చదువులు చదివి ఇది అశాస్త్రీయ విద్యా విధానమో కాదో తేల్చుకుంటాం. ఇది అశాస్త్రీయ విద్యా విధానం అయితే రిజర్వేషన్లు పెంచితే అందుకు వ్యతిరేకంగా ఎందుకు ఉద్యమిస్తున్నారు? అన్ని రంగాల్లో అగ్రకులాలే ఉద్యోగులుగా, అధికారులుగా ఈ విద్య ద్వారా ఎందుకు ఎదుగుతున్నారు? ఆనాడు మేం చదువుతే మనువు సీసం పోస్తానన్నాడు. ఇప్పుడు అశాస్త్రీయ విద్యావిధానం అని మంచి మాటలతో అదే పనిచేస్తున్నారు". ఈ వాదనతో రాష్ట్రం ఒక్క సారిగా ఉలిక్కిపడింది. అశాస్త్రీయ విద్యా విధానం అనే మాట గోడలమీద క్రమంగా మాసిపోతూ వచ్చింది.

ఇలా బి.యస్. రాములు గారి భావజాల యుద్ధంలో మొదటి దశలో ఒకవైపు దళిత సాహిత్య సిద్ధాంతాలు నిర్మాణాత్మకంగా బలపడుతూ ప్రజల్లోకి విస్తరిస్తూ, మహిళా వాదం లాగా దళిత వాదం దళిత దశను, బీసీ వాదం బీసీ దశను, ఒక ప్రధాన సిద్ధాంతంగా ఆచరణ అన్ని రంగాల్లోకి విస్తరించే స్వభావాన్ని కలిగివున్నాయి.

1990-99 రెండవ దశ :

దళిత బహుజన, స్త్రీవాద, మైనార్టీవాద, ప్రాంతీయ అస్తిత్వవాద, తెలంగాణ వాద సిద్ధాంత చర్చలు, కార్యక్రమాల నిర్వహణ గురించి వెలువరించిన భావజాల యుద్ధ రచనలు, ప్రసంగాలు (1990 - 99) రెండవ దశ. రెండవ దశలో చేసిన రచనలు, ప్రసంగాలు సాధికారికంగా, గంభీర శైలి శిల్పంతో నిండుగా ప్రవహించే నదిలా సాగుతాయి. బోదకుడు, 'గురుబోధ' చేసినట్టుగా ఉంటాయి.

మూడవ దశ :

మూడవ దశలో దళిత సాహిత్యంలో సామాజిక చైతన్యం, సమాజంలో ఆ చైతన్యం స్థిరపడ్డాక, స్థిరపడే క్రమంలో రాసిన పుస్తకాల గురించి, రచనల గురించి వెలువరించిన వ్యాసాలు, పీఠికలు. ఈ భావజాల యుద్ధంలో ఓడిస్తూ, గెలుస్తూ దళిత సాహిత్య సిద్ధాంతాల్ని, అస్థిత్వాల్ని, సాధికారికతను, సామాజిక న్యాయాన్ని సమాజం అవగాహన స్థాయిలో అంగీకరించాక సిద్ధాంత స్థిరత్వంతో నిండుగా, హుందాగా సాధికారయుతంగా భాషా శిల్పం, వస్తువు, విశ్లేషణ కన్పించడాన్ని గమనిస్తాం.

మూడవ దశలో దళిత సాహిత్యం, సామాజిక ఉద్యమం సమాజంలో అంతర్భాగం అవుతూ మొత్తం సమాజాన్ని పరిణామశీలంగా ముందుకు కొనసాగించడంలో భాగంగా రాయబడ్డాయి. అందువల్ల మూడవ దశ రచనలు సమాజాన్ని ముందుకు నడిపే నాయకత్వ పాత్రను, వ్యక్తిత్వ వికాసాన్ని పెంపొందించాయని, అందులో భాగంగానే వ్యక్తిత్వ వికాసం, సామాజిక నాయకత్వం, జీవితం అంటే ఏమిటి?, భారతీయ చరిత్ర - శూద్ర దృక్పథం, బీసీలకు రాజకీయ అధికారం, యూపీలో బీఎస్పీ పిలుపు మొదలైన గ్రంథాలు వెలువరించారని గాఢంగా విశ్వసిస్తున్నాను.

ఇలాంటి భావజాల యుద్ధానికి, కార్యక్రమాల రూపకల్పనకు సంబంధించిన డాక్యుమెంటేషన్ కాంగ్రెస్ వాళ్లు, కమ్యూనిస్టులు, మార్క్సిస్టులు, నక్సలైట్లు, అరసం, విరసం, జనసాహితి మొదలైన వాళ్లు చేశారు. దళిత బహుజన దృష్టితో సేకరించి ప్రచురించడం ఇదే మొదలు. స్త్రీవాద సాహిత్య సామాజిక చరిత్రను, పరిణామాలను అలాగే తెలంగాణ అస్థిత్వ వాద, ముస్లిం అస్థిత్వ వాద సిద్ధాంతాలను సాహిత్య, సామాజిక చరిత్రను పరిణామాలను ఇలాగే సంపుటాలుగా వెలువరించాల్సిన ఆవశ్యకత ఎంతో వుంది. అందుకు ఈ సంపుటాలు స్ఫూర్తిదాయకాలని భావిస్తాను.

3

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉద్యమం :

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉద్యమం సైద్ధాంతికంగా మూడవసారి ముందుకొచ్చింది. 1996 నుండి బలమైన గొంతుగా విస్తరించింది. బి.యస్.రాములుగారు 1996 సం॥లోనే తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆవశ్యకతను గుర్తించి ఉద్యమించారు. ఎన్నో ప్రసంగాలు చేశారు. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా పర్యటించారు. పలు సిద్ధాంత చర్చలు చేశారు. ఏ సామాజిక వర్గాల వారు నాయకత్వంలో ఉంటే ఆ సామాజిక వర్గాల ప్రయోజనాలే నినాదాలుగా, కార్యక్రమాలుగా ముందుకు వస్తాయని 1996లోనే స్పష్టం చేశారు. అందువల్ల బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనారిటీలు తమ నాయకత్వంలో తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని ముందుకు నడిపించాలని కోరారు. ఇందుకు దరకమే ఐక్యవేదిక దళిత సాహిత్యం కోసం, బహుజన సాధికారికత కోసం కృషి చేసినట్లుగానే, తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన కోసం కృషి చేయాలని నొక్కి చెప్పారు. దీనిపై దరకమే ఐక్యవేదిక రాష్ట్ర కార్యవర్గం ఏకీభవించలేదు.

దరకమే ఐక్య వేదిక చారిత్రక తప్పిదం :

ఖమ్మం జిల్లాలో 1996లో జరిగిన దరకమే ఐక్యవేదిక రాష్ట్ర కార్యవర్గంలో బి.ఎస్.రాములు తెలంగాణ రాష్ట్రానికి మద్దతుగా నిలవడంతో పాటు దానికి నాయకత్వం కూడా అందించాలని ప్రతిపాదించారు. బహుజన సమాజ్ పార్టీ భావజాలంలో కూరుకుపోయి రాజకీయ పార్టీల అనుచరులుగా కొనసాగుతున్న వాళ్లు ఆ పార్టీ అవగాహనను దరకమే ఐక్యవేదికలో ముందుకు తెచ్చారు.

ముందు ఎస్సీ, బీసీ, ఎస్టీ, మైనార్టీలు అధికారంలోకి రావడమే ముఖ్యం అంటూ తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉద్యమం అగ్రకులాల ఉద్యమం అని కొందరు వ్యతిరేకించారు. బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలే తెలంగాణ ఉద్యమానికి నాయకత్వం అందించినప్పుడు అగ్రకులాల నాయకత్వం అనే ప్రశ్నే ఉత్పన్నం కాదని, అగ్రకులాలకు నాయకత్వం అందించడం వల్ల మనం ప్రేక్షకులుగా, అనుచరులుగా కాలక్రమంలో వెనకబడిపోతామని బి.ఎస్.రాములు తీవ్రంగా చర్చించారు.

మైనార్టీలో పడిన బి.ఎస్. రాములు :

తాను వ్యవస్థాపక అధ్యక్షులుగా నిర్మించిన దళిత రచయితల కళాకారులు మేధావుల ఐక్యవేదిక రాష్ట్ర కార్యవర్గంలో బి.ఎస్.రాములు మైనార్టీలో పడిపోయారు మెజార్టీ కార్యవర్గ సభ్యులు తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉద్యమానికి వ్యతిరేకంగా తీర్మానించారు. బి.ఎస్.రాములు సొంత ఖర్చులతో వెలువరిస్తున్న 'గబ్బిలం' మాసపత్రికను తీయనవసరం లేదని కూడా తీర్మానించారు.

ప్రచురణ సంస్థ నుండి సామాజిక సంస్థగా మారిన విశాలసాహితి :

1990 నుండి ప్రచురణ సంస్థగా, స్థానిక సంస్థగా నడిపిన విశాలసాహితి దళిత రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉద్యమాన్ని వ్యతిరేకించడంతో సామాజిక సంస్థగా విస్తరించింది. అలా బి.యస్.రాములు 1996 నుండి దరకమే ఐక్యవేదిక బ్యానర్‌పై కాకుండా విశాల సాహిత్య అకాడమీ, సామాజిక తాత్విక విశ్వవిద్యాలయం, తెలంగాణ రాష్ట్ర రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక బ్యానర్లపై తన కార్యక్రమాలను, భావజాల యుద్ధాన్ని, ప్రచారాన్ని కొనసాగించారు.

1990 నుండి బి.ఎస్.రాములు స్థానిక కార్యక్రమాలకు, పుస్తక ప్రచురణలకు మిత్రులతో కలిసి విశాల సాహిత్య అకాడమీ సంస్థను నెలకొల్పారు. అది పుస్తక ప్రచురణకు పరిమితమైంది. దరకమే ఐక్యవేదికలో వున్న కొందరు తమ సొంత సంస్థలను విస్తరింప చేసుకోడానికి దరకమే ఐక్యవేదికను వాడుకున్నారు. సమిష్టి కృషికి దరకమే ఐక్యవేదిక నిర్మాణానికి, కార్యక్రమాలకు కాకుండా స్వప్రయోజనాలకు పరిమితమై మిగతా విస్తరణ కార్యక్రమాలను నిరసించారు. యువతరం రచయితలు పెట్టే సభలను, వారి రచనలను నిరాదరించారు. దాంతో బి.ఎస్.రాములు తన దీర్ఘకాలిక భావజాల యుద్ధాన్ని, సమగ్ర సామాజిక విప్లవ దృక్పథాన్ని విశ్వవ్యాప్తం చేయడం కోసం 1995 నుండి దరకమే ఐక్యవేదికలో ఒక వైపు పని చేస్తూనే విశాల సాహితి ద్వారా రచనా రంగంలో, ప్రచురణరంగంలో కథారచయితలను, పాఠకులను సమీకరించడంలో నిరంతరం కృషి చేస్తూ వచ్చారు. వి.జి.ఆర్.నారగోని దరకమే ఐక్యవేదిక అధ్యక్షులయ్యాక కాన్షీరాం గారు

ముఖ్య అతిథిగా దరకమే ఐక్యవేదిక మహాసభను తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ఆడిటోరియంలో నిర్వహించారు. ఆ తర్వాత మాష్టార్జీ రాష్ట్ర అధ్యక్షులుగా, అనిశెట్టి రజిత ప్రధాన కార్యదర్శిగా ఎన్నికయ్యారు. వీరి కాలంలో దరకమే ఐక్యవేదిక కార్యక్రమాలు కార్యవర్గ సమావేశాలకే పరిమితమై సభలు సమావేశాలు ఏవీ జరగలేదు. దరకమే ఐక్యవేదిక కార్యక్రమాలు, నిర్మాణాలు ఆగిపోయాయి.

2003లో దరకమే ఐక్యవేదిక దశాబ్ది ఉత్సవాలు :

చివరకు దరకమే ఐక్యవేదిక దశాబ్ది ఉత్సవాలను 2003 సం॥లో నిర్వహించుకోవాల్సి వుండగా అవి కూడా జరగలేదు. అదే సమయంలో మాష్టార్జీ, 'దళిత కళామండలి' కార్యక్రమాలను, సభలను రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా విస్తరింపజేశారు. మరోవైపు నారగోని బీసీ చైతన్యానికి కృషి చేస్తూనే ఉన్నారు. కంచె ఐలయ్య అంతర్జాతీయ సామాజిక శాస్త్రవేత్తగా సుప్రసిద్ధులయ్యారు. ఉ.సాంబశివరావు మొదలైన వారు రాజకీయ పార్టీల నిర్మాణంలో తలమునకలయ్యారు. దళిత మహాసభ కూడా ఎలాంటి కార్యక్రమాలు లేకుండానే కార్యవర్గాలు కొనసాగుతూ వచ్చాయి. మాదిగ దండోరా, ఏ బీ సీ డీ వర్గీకరణ అనుకూల, వ్యతిరేక ఉద్యమాలు ముందుకు వచ్చాయి. బి.ఎస్.రాములు భావజాల యుద్ధంలో, నిర్మాణంలో వీరికి నిరంతరం తన మద్దతును అందిస్తూ ముందుకు నడిచారు.

మాదిగ సాహిత్యం ప్రత్యేక అస్థిత్వంతో బలంగా ముందుకు వచ్చింది. ముస్లిం సాహిత్యం యువ సాహితీవేత్తల ప్రవేశంతో ముస్లిం అస్థిత్వ వాద ఉద్యమంగా ప్రత్యేక గుర్తింపుతో విస్తరించింది.

ఇలా రెండు దశాబ్దాల కృషి ఫలితంగా నేడు దళిత బహుజన బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనార్టీ వాదం మహిళా వాదం లాగా, మార్క్సిజం లాగా, గాంధీయిజం లాగా ప్రధాన సామాజిక స్రవంతిగా మారే దారిలో ముందుకు సాగుతున్నది. ఇందుకు భావజాల యుద్ధంలో, కార్యక్రమాల్లో భారత దేశంతో పాటు ప్రపంచాన్ని అన్ని రంగాల్లో పట్టించుకొని, విశ్లేషించి తన దృక్పథాన్ని, దారిని, కార్యక్రమాలను ఎప్పటికప్పుడు రూపొందించుకుంటూ విశ్వవ్యాప్త ప్రాపంచిక దృక్పథం రూపుదిద్దు కోవాలని బి.ఎస్.రాములు గారు 'సమగ్ర సామాజిక విప్లవం', 'సమగ్ర సామాజిక వికాసం' దృక్పథంతో ఒక నూతన దృక్పథాన్ని ముందుకు తెచ్చారు. ఇది గతంలోని ఏ దృక్పథానికి నకలు కాదు. వర్తమాన సామాజిక, ప్రాపంచిక సన్నివేశాల్లో, సంఘటనల్లో, పరిణామాల్లో ఎప్పటికప్పుడు రూపొందిస్తున్న, భారత ఉపఖండంలోని తాత్విక, సామాజిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక దృక్పథం ఇది. గతంలోని మహానుభావులు చెప్పిన అనేకాంశాలను ఇందులో భాగం చేసి, తాత్విక భూమికనందిస్తూ ముందుకు సాగిస్తున్న భావజాల యుద్ధం ఇది.

ఈ సామాజిక చారిత్రక పరిణామంలో భాగంగా నేను విశాఖపట్నం ఆంధ్రాయూనివర్సిటీలో డా॥ కొండపల్లి సుదర్శనరాజు గారి మార్గదర్శకత్వంలో "కత్తి పద్మారావుగారి జీవితం – సాహిత్యంపై కత్తి పద్మారావు సాహితీ సాక్షాత్కారం" అనే అంశంపై పీహెచ్.డీ చేసి 2006 సం॥లో పుస్తకంగా వెలువరించాను.

అంతకుముందు ఆచార్య శరత్‌జ్యోత్స్నగారి గైడ్‌లైన్స్‌లో డా॥బోయ జంగయ్యగారి 'జాతర' నవలపై యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాదులో స్కూల్ ఆఫ్ హుమానిటీస్‌లో తెలుగు విభాగంలో యంఫిల్ చేశాను.

డా॥ కత్తి పద్మారావుగారిపై పరిశోధన చేస్తున్న క్రమంలో తెలంగాణా నుండి బి.యస్.రాములుగారు దళిత సాహిత్య సామాజిక ఉద్యమాలకు చేసిన కృషి క్రమక్రమంగా నా దృష్టికి వచ్చింది. డా॥ కత్తి పద్మారావుగారి నడిగి మరిన్ని వివరాలు తెలుసుకున్నాను. డా॥ కత్తి పద్మారావుగారి గృహ గ్రంథాలయంలోను, బి.యస్.రాములుగారి ఆఫీసు గ్రంథాలయంలోనూ "దళిత రాజ్యం" మాస పత్రికలోని వారి వ్యాసాలను పరిశీలించాను. ఆసక్తితో పాటు అపారమైన గౌరవం పెరిగింది.

డా॥ బోయ జంగయ్యగారి జాతర నవలపై పరిశోధన చేసి యం.ఫిల్ డిగ్రీని పొందాను. డా॥ కత్తి పద్మారావుగారిపై పరిశోధన చేస్తే డాక్టరేట్ డిగ్రీ వచ్చింది. బి.యస్.రాములుగారిపై పరిశోధన చేస్తే ఏం వస్తుంది? ఏ డిగ్రీ రాదు. ఎందుకంటే అప్పటికే రావల్సిన పీహెచ్.డీ డిగ్రీ వచ్చింది. అయినా నా సొంత ఆసక్తితో కర్తవ్యంగా భావించి బి.యస్.రాములుగారి సాహిత్యం గురించి జీవితం గురించి రాయాలని కృత నిశ్చయం చేసుకున్నాను.

అయితే నేను శ్రీకాకుళం జిల్లాకు చెందిన వాడిని. తెలంగాణ నాకు ఆ కొసకు ఉంటుంది. నేను ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఈ కొసకు ఉంటాను. పైగా నేను జవహర్ నవోదయ విద్యాలయంలో బీహార్ రాష్ట్రంలో నేపాల్ సరిహద్దుల్లో గల పశ్చిమ చంపారన్ జిల్లా వృందావన్ గ్రామంలో తృతీయ భాషగా తెలుగును బోధిస్తూ తెలుగేతర హిందీ విద్యార్థులకు తెలుగు పండిట్‌గా తెలుగు బోధిస్తున్నాను. కొన్ని వందల కి.మీ. దూరంలో ఉన్నప్పటికీ నా ఆసక్తి తగ్గకపోగా మరింత పెరిగింది. వీలైనప్పుడల్లా బీహార్ నుండి బి.యస్.రాములుగారికి ఫోన్ చేస్తూ అనేక విషయాలు స్పష్టీకరించుకున్నాను.

జీవిత చరిత్ర రచన కోసం :

2006 వేసవి సెలవుల్లో బి.యస్.రాములుగారితో కొన్నాళ్ల పాటు కలిసి ఉన్నాను. అలా హైదరాబాదు నుండి వారి స్వగ్రామమైన జగిత్యాలను కూడా సందర్శించి కొన్ని

రోజులు వారింట్లో ఉన్నాను. బి.యస్.రాములుగారి జీవితం సాహిత్యం సామాజిక ఉద్యమ ఆచరణ, సిద్ధాంత వికాసం విస్తారమైనది, వైవిధ్యంతో కూడుకున్నది. వారు చెప్తుంటే అది నాకు స్వీకరించడం, గుర్తుంచుకోవడం కష్టమయ్యేది. వాటిని అంశాలవారీగా వర్గీకరించాలంటే ఆ యా సామాజిక ఉద్యమాలను వాటి నేపథ్యాన్ని, పరిణామాలను, వాటి గుండా ప్రయాణించిన బి.యస్.రాములుగారి ప్రయాణాన్ని, పాత్రను పరిశోధించాల్సిన అంశంగా ముందుకు వచ్చింది.

ఇవ్వన్ని తెలుసుకునే సరికి బి.ఎస్. రాములుగారి గురించి ఏదో రాసేస్తాను అనుకున్న నాకు సముద్రంలో ఒంటరిగా చెక్కబల్లపై (తెప్ప) తేలియాడుతున్నట్లు అనిపించింది. ఏం చేయాలో తోచలేదు. అయినా పట్టుదల విడువలేదు. ముందుగా జీవిత పరిచయం రాద్దామని బి.యస్.రాములుగారిని కదిలించాను. వారు చెప్తూ వెళ్లగా నేను రాస్తూ వెళ్లాను. బి.యస్. పుట్టుక నుండి 1978 వరకు కొంత రాశాను. ఆ తర్వాత విప్లవోద్యమం ప్రారంభ దశను గురించి చెప్పడం ప్రారంభించారు. అప్పటికి శ్రీకాకుళం అర్సవిల్లి వయా ఖాజీపేట గ్రామంలో పుట్టినా నాకు విప్లవోద్యమం గురించి తెల్సింది శూన్యం. ఆయన చెప్తుంటే విని నా మెదడు వేడెక్కిపోయింది. రాయడానికి చేయి కదల్లేదు. ఏం రాయాలో తెలియాలంటే ఏం జరిగిందో ముందు అధ్యయనం చేయాలని అర్థమైంది. దాంతో జీవిత చరిత్ర రచన అక్కడికి ఆగిపోయింది. దాన్ని ఫెయిర్ చేసి బి.యస్.గారికి పంపాను. అది కొక్కుల భాస్కర్ సంపాదకత్వంలో వెలువడే 'పద్మపీఠం' మాస పత్రికలో సీరియల్‌గా ప్రచురించబడింది.

బి.యస్.రాములుగారి పరిచయంలోకి వస్తే కథలు రాయక తప్పదు :

బి.యస్.రాములుగారి పరిచయంలోకి వస్తే కథలు రాయక తప్పదు. భోజరాజును చూడగానే ఎవరికైనా కవిత్వం జాలువారేదట. బి.యస్.రాములుగారు ఎంతోమందితో కథలు రాయించారు. నేను కూడా కథలు రాయక తప్పలేదు. బీహార్‌లో ఉండడం వల్ల ఆ కథల్ని పత్రికలకు పంపించే ఏర్పాటు బి.యస్.రాములుగారే చూసుకున్నారు.

ఆగిపోయిన జీవిత చరిత్ర రచనను కొనసాగించాలనుకున్న ఈ సమయంలో బీహార్ నుండి కరీంనగర్ జిల్లాలో చొప్పదండి జవహర్ నవోదయ విద్యాలయానికి బదిలీ అయ్యింది. జగిత్యాలకు ఎంతో దగ్గరయ్యాను. కాని బి.యస్.రాములుగారు జగిత్యాల నుండి హైదరాబాదుకు మకాం మార్చారు. అందువల్ల స్కూలుకు సెలవు వచ్చినప్పుడు కలిసే ప్రయత్నం చేశాను.

ఇంతలో బి.యస్.రాములుగారి 60వ జన్మదిన తేదీ సమీపించినది. దాంతో రెండు దశాబ్దాల 'యుగకర్త' అనే వ్యాసాన్ని రాశాను. అది 'మన పత్రిక', 'నేటి నిజం', "ది హైదరాబాద్ మిర్రర్" పత్రికల్లో ప్రచురించారు.

60వ జన్మదిన సందర్భంగా నేనేదైనా కృషి చేసి అందించాలనుకున్నాను. జీవిత చరిత్ర అసంపూర్ణంగానైనా మొదటి భాగాన్ని వెలువరించాలనుకున్నాను. ఈ సమయంలో బి.యస్.రాములుగారు కంపోజ్ చేయించిన పీఠికలు, దళిత వ్యాసాలు, వ్రాత ప్రతులు నా కంట బడ్డాయి. ప్రస్తుతం సేకరించినవి 800 పేజీలు అయ్యాయి. ఎంతో చరిత్ర, వ్యాసాలు రికార్డు కావలసివుంది.

వీటిని నా సంపాదకత్వంలో ప్రచురించే అవకాశమివ్వమని కోరగా బి.యస్.గారు అందుకు అంగీకరించారు. దాంతో జీవిత చరిత్ర రచన మరో రెండు అధ్యాయాలు మాత్రమే సాగింది. అది వాయిదా వేసి దళిత బహుజన సాహిత్యం సంపుటాలను వెలువరించే పనిలో పడ్డాను. అలా వెలువడుతున్న మొదటి సంపుటి ఇది.

బి.ఎస్.రాములు గారు ఇరవై అయిదు వేల పేజీల మేర డాక్యుమెంట్లు, ఉత్తరాలు, ప్రసంగాలు, వ్యాస రచన చేశారని ఒక అంచనా. అచ్చులో వచ్చింది చాలా తక్కువ. వ్యక్తీకరించిందే ఇంత వుంటే రాయాల్సినది ఇంకా ఎంతో ఉందంటారు బి.యస్. రాములుగారు.

5

శ్యామల గారి సహకారం :

ఈ సంపుటి ప్రయత్నంలో నాకు సహకరించి సహాయపడింది బి.యస్.రాములు గారే. సందర్భోచితంగా వ్యాసాల్ని కూర్చడానికి పరిశోధనా వ్యాసాల్ని రూపొందించి సంబంధిత సాహిత్య పఠనంలోనూ, రాతలోనూ ఎంతో సమయం వెచ్చించాల్సి వచ్చినప్పుడు ఒంటరితనాన్ని సహనంతో భరించి సహకరించిన సామాజిక తత్వవేత్త బి.యస్.రాములుగారి త్యాగం, శ్రీమతి శ్యామల గారి సహకారం ఎంతో గొప్పది. కుటుంబ సభ్యుడిగా భావించి ఇంట్లో ఉన్నంతకాలం తనకొడుకుల్లో కొడుకుగా ఆత్మీయతను పంచారు.

ఈ సంపుటాల కొరకు ఎంతో సమయం వెచ్చించి అడిగిన కొద్దీ సంయమనంతో గుర్తు తెచ్చుకుని విశ్లేషించి తన విశేషణను కాలక్రమంలో వచ్చిన పీఠికలను, వ్యాసాలను వరుస క్రమంలో అందించడం ద్వారా పాఠకులకు పరిచయం చేసే అవకాశం కల్పించిన బి.యస్.రాములుగారికి నేను ఎంతో రుణపడి వుంటాను.

'దళిత బహుజన సాహిత్యయుగం' సంపుటి ప్రచురించడానికి వస్తుసేకరణలో ఎందరో సాహితీవేత్తలు సహకరించారు. బి.యస్.రాములుగారు నేను అడిగేటప్పటికే డాక్యుమెంట్లు ఉత్తరాలు రాతప్రతులు పేరిట దాదాపు 500 పేజీలు కంపోజ్ చేయించి వున్నారు. అచ్చు కోసం కాకుండా ముందు కంపోజ్ చేసి 20 - 25 కాపీలు జిరాక్స్ తీయించి బైండింగ్ చేయించి లైబ్రరీలో భద్రపరిచాలని భావించారు. అవి ఎంతగానో ఉపయోగపడ్డాయి. వాటిని ఇందులో కొన్ని చేర్చడం జరిగింది. ఇలా నా పని ఎంతో సులువయింది.

పనిలో పనిగా "దళిత రచయితల కళాకారుల మేధావుల ఐక్యవేదిక" (దరకమే) తెలుగునాట వేసిన ప్రభావం గురించి దాని చరిత్ర గురించి రికార్డు చేయడం అవసరమనిపించింది. ఎందుకంటే బి.యస్.రాములుగారి కృషి, దరకమే ఐక్యవేదిక కృషి అవిభాజ్యం గనుక. అందువల్ల దరకమే ఐక్యవేదిక నిర్మాతల్లో అవిభాజ్యమైన గూడ అంజయ్య, మాష్టార్జీ, కె. సీతారాం గార్లను సంప్రదించాను. వారి వద్ద గల 20 ఏళ్ల డాక్యుమెంట్లను, రికార్డులను పరిశీలించే అవకాశం నాకిచ్చారు. అందులోంచి దరకమే ఐక్యవేదికకు, బి.యస్.రాములుగారికి సంబంధించినవి ఎన్నో విలువైన పత్రాలు, వ్యాసాలు, లేఖలు లభించాయి.

ఈ సంపుటానికి అవసరమైన చోట ఫుట్‌నోట్సు చేర్చాను. ఈ ఫుట్‌నోట్స్ వల్ల అవి ఏ సందర్భంగా వెలువడ్డాయో కాలగతిలో వాటి ప్రాధాన్యత ఏంటో చెప్పే ప్రయత్నం చేశాను. ఈ ఫుట్‌నోట్సు రాయడానికి బి.యస్.రాములుగారితో అనేక దఫాలుగా సాగిన సంభాషణలు, ఇతర రికార్డులు, గ్రంథాలు గూడ అంజయ్య, మాష్టార్జీ సంభాషణలు, జ్ఞాపకాలు ఎంతగానో ఉపయోగపడ్డాయి.

హైదరాబాదుకు చెందిన బహుజన ఉద్యమ నాయకులు, సామాజిక శాస్త్రవేత్త వి.జి.ఆర్.నారగోని దరకమే ఐక్యవేదిక నిర్మాతల్లో ఒకరు. ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసర్ డా॥ననుమాసస్వామి దరకమే ఐక్యవేదిక రాష్ట్ర అధ్యక్షులుగా 1995 - 97 సం॥లో పనిచేశారు. వీరిని కూడా పరోక్షంగా సంప్రదించాను. అలాగే బి.యస్. రాములుగారు వారి పుస్తకాలకు రాసిన ముందుమాటలను సేకరించాను. పత్రికల్లో వచ్చిన వ్యాసాలు నా ప్రయత్నం మేరకు లభించినవి మాత్రమే ఇందులో చేర్చాను.

అలాగే నాకు ప్రత్యక్ష పరిచయం లేనందున బి.యస్.రాములుగారిని మిగతా రచయితలను మీరే సంప్రదించండని కోరాను. వారి ద్వారా అదిలాబాదులోని లింగాల రాజ సమ్మయ్య, జి.ఆర్.కూర్మే, కారం శంకర్, ఆనాడు దరకమే ఐక్యవేదిక నిర్మాణంలో పాల్గొన్న పి.సి. రాములు, డా॥ దామెర రాములు కరీంనగర్ జిల్లాకు చెందిన దరకమే

ఐక్యవేదిక మాజీ ప్రధాన కార్యదర్శి కె.రామలక్ష్మణ్, రచయితలు అన్నవరం దేవేందర్, దార్ల రామచంద్ర, వరంగల్ జిల్లాకు చెందిన దరకమే ఐక్యవేదిక మాజీ ప్రధాన కార్యదర్శి అనిశెట్టి రజిత, సాహితీవేత్త ప్రొఫెసర్ బన్న ఐలయ్య, పి.రాములు, ఖమ్మం జిల్లాకు చెందిన కె.సీతారాములు, కె.వేంకటరత్నం, జూపల్లి సత్యనారాయణ మొదలైన వారిని సంప్రదించాను.

నిన్నటి వార్తే నేటి డాక్యుమెంటేషన్‌గా మార్చుకోగలుగుతున్న వాళ్ల మధ్య సమాజంలో దళిత బహుజన సాహిత్య సామాజిక సిద్ధాంతాల పరిణామాలను, కృషిని ఇంత ఆలస్యంగా సంపుటాలుగా తీసుకు రావటానికి వెనుకబాటుతనమే ప్రధాన కారణం. సమిష్టి కృషి ప్రాధాన్యతను గుర్తించని దళిత, బహుజన సాహితీవేత్తల సామాజిక శాస్త్రవేత్తల, ఉద్యమకారుల వైఫల్యం కూడా ప్రధాన కారణమని చెప్పవచ్చు.

దీంతో దళిత బహుజన సాహిత్యాన్ని దాని చరిత్రను రికార్డు చేయడంలో నా వంతు కర్తవ్యం నిర్వహించాననే అనుకుంటున్నాను. తెలంగాణ నుండి సామాజిక, సాహిత్య ఉద్యమంలో తలపండిన బి.యస్.రాములుగారి కృషిని ఈ రూపంలో రికార్డు చేయడం చరిత్ర ఇచ్చిన అరుదైన అవకాశంగా భావిస్తున్నాను. ఇందుకు సహకరించిన అందరికీ కృతజ్ఞతలు.

సమీకరించు! బోధించు! పోరాడు!!

దళిత మేధావుల్లారా! సాహిత్య కళాకారుల్లారా! ఒకే వేదికపైకి రండి!!

(ఒకరి గురించి ఒకరికి చాలా కాలంగా సాహిత్య పరంగా తెలుసు. కాని ప్రత్యక్ష పరిచయం లేదు. ఒక రోజు గూడ అంజయ్య ఊట్నూర్ నుండి బి.ఎస్.రాములు గారి వద్దకు జగిత్యాల వచ్చారు. అప్పటి నుండి వారి స్నేహం కొనసాగుతున్నది. జగిత్యాలకు వచ్చిన సందర్భంగా మూడు రోజుల పాటు అనేక విషయాలపై సాహితీ మిత్రులతో చర్చలు జరిగాయి. ఆ సందర్భంగా చేసిన చర్చలు సి.హెచ్.వి. ప్రభాకర్ రావు సంపాదకత్వంలోని 'మంటలు' పత్రికలో, ఆదిలాబాద్ ఉదయం జిల్లా రిపోర్టర్‌గా పనిచేస్తున్న బి. బాలగంగాధర్ ఉదయం దిన పత్రికలో 'గూడ అంజయ్యతో ఇంటర్వ్యూ' ప్రచురించారు. ఆ క్రమంలో ఆదిలాబాద్ జిల్లా ఉట్నూరులో 21-6-1992న జరిగిన సాహిత్య సదస్సు జరిగినప్పుడు బి.ఎస్.రాములు గారిని ఆహ్వానించారు. ఆ సమావేశం పూర్తయ్యాక రాష్ట్రంలోని రచయితలను, కళాకారులను సమీకరించాలని అందుకు ఒక సంస్థ నిర్మాణం చేయాలని కీ.శే. చందనగిరి దేవయ్య గారి ఇంట్లో ఆ రాత్రి చర్చించి బి.ఎస్.రాములు రూపొందించిన కరపత్రం ఇది. అప్పటికి సాంకేతికంగా విరసంలోనే ఉండడం వల్ల బి.ఎస్.రాములు ఈ కరపత్రంలో తన పేరును చేర్చలేదు. దీన్ని గూడ అంజయ్య ప్రచురించారు. దరకమే ఐక్యవేదిక నిర్మాణానికి భూమిక అందించిన కరపత్రం ఇది. సం.)

ఈ దేశంలో వేల యేళ్లుగా చదువే నిరాకరించబడిన వర్గాలు, జాతులు, కులాలు, లింగాలు, ప్రాంతాలు చదువు నేర్చుకుంటున్నాయి. ఆ క్రమంలో వారిలో మేధావులు, రచయితలు, కళాకారులు ఎదుగుతున్నారు. సామాజిక పరిణామక్రమంలో ప్రగతిశీల ఆచరణ క్రమంలో కూడా, వీళ్లు తమ రక్షణ కోసం ముందుకు సాగేవాళ్లుగా ఎదుగుతున్నారు. సామాజిక ఆచరణ ప్రజల్ని విద్యావంతులుగాను, మేధావులుగాను, రచయితలుగాను, కళాకారులుగాను ఎదిగించే కృషి చేస్తున్నది.

ఇలా అటు చదువు ద్వారాను ఇటు సామాజిక ఉద్యమాల ద్వారాను చైతన్యవంతంగా ఎదుగుతున్న మేధావులు, స్త్రీలు, కార్మికులు, కూలీలు, ఉద్యోగులు, ఉపాధ్యాయులు, పిల్లలు మొదలైనవాళ్లు మరింత ఎదుగుదల కోసం ఎక్కడికక్కడ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. వివిధ రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల సంస్థల్లో చేరారు. అయితే ఆ యా సంఘాలు, సంస్థలు చాలా మేరకు ఆ యా రాజకీయ పార్టీలకు ప్రత్యక్షంగానూ,

పరోక్షంగాను పనిచేసే పరిస్థితికి మాత్రమే లోబడిపోయాయి. దానివల్ల ఆ యా రాజకీయ పార్టీల కుండే పరిమితులు ఆ యా సాహిత్య సాంస్కృతిక రంగాలక్కూడా ఏర్పడ్డాయి. ఈ ఆచరణక్రమంలో అవి ఆ యా రాజకీయ పార్టీల ప్రత్యక్ష, పరోక్ష ప్రచార వేదికలుగా పరివర్తన పొంది ఉనికిని కొనసాగిస్తున్నాయి.

భావ విప్లవం, సామాజిక సాంస్కృతిక విప్లవం ఒక స్వేచ్ఛాయుత మానవీయ సంబంధాల్లో పరిఢవిల్లవలసి యున్నవి. కాగా దీన్ని రాజకీయ పార్టీల ఆధిపత్యం తమ స్వార్థపూరిత తాత్కాలిక దీర్ఘకాలిక లక్ష్యాల కోసం విచ్ఛిన్నం చేస్తూ వస్తున్నాయి. ప్రతి సమస్యని సామాజిక సమస్యగా పరిష్కరించడం కాకుండా రాజకీయ సమస్యగా మార్చి రాజకీయం చేస్తున్నారు.

ప్రజా ఉద్యమాలకున్న పరిమితులు ప్రజా సాహిత్యానికి కూడా విస్తరించాయి. పీడిత ప్రజల పోరాటాల గురించే తప్ప వారి జీవన సంస్కృతి, ఇతర సామాజిక సమస్యలు, మధ్యతరగతిగా ఎదుగుతున్న క్రమం, వారి ఆశలు ప్రజా ఉద్యమాల సాహిత్యం సహజంగానే తనకున్న వనరుల కొరతల దృష్ట్యా, అవగాహనలోని లోపం దృష్ట్యా ఆచరించలేకపోయాయి. ఆ అవసరాన్ని గుర్తించలేకపోయాయి.

పోరాటాలు లేని సామాజిక జీవన సమస్యలు, మానసిక వికాసం, వారి సాంస్కృతిక అవసరాలు తీర్చే సాహిత్యం కూడా ప్రగతిశీల సాహిత్యంగా గుర్తించబడుతూ వచ్చింది. సహజంగా అదంతా పాలకవర్గ ఆధారిత పాలక కులాల, అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల, లింగాల (పురుషుల), ప్రజల జీవన సంస్కృతులతో నిండి ఉండింది. అయినా అది మధ్యతరగతి పేరిట ప్రగతిశీల సాహిత్యం ఎందుకు కాకూడదు, ఎందుకు సృష్టించగూడదు అనే ఆలోచనలు మొదలైనాయి. ఆత్మగౌరవం కోసం వాళ్లు అర్రులు చాస్తున్నారు. ఏది కనపడితే అది తమకు సహకరిస్తుందని వాటికి సహకరించారు. అశేష త్యాగాలు చేశారు.

అయితే వేల యేళ్లుగా వాళ్ల సహకారం పొందిన చేతులే దళితుల్ని నిరోధించాయి. కుల, మత, జాతి, లింగ, ప్రాంత సమస్యలని పరిష్కరించాలని కోరినందుకు వారిని కొందరు కులతత్వ, మతతత్వ వాదులని, స్త్రీ తత్వవాదులని, ప్రాంతీయ తత్వవాదులని ముద్రలు వేశారు. ప్రగతిశీల రాజకీయాలు మావి అని చెప్పుకునే వాళ్లు గూడా ఈ విషయంలో అలాగే ప్రవర్తిస్తున్నారు. సాహిత్య, సాంస్కృతిక సంస్థలు అవి రూపంలో సాహిత్య సంస్థలు గాను, సారంలో రాజకీయ సంస్థలుగాను రూపాంతరం చెందాయే తప్ప మహత్తర సాహిత్య సాంస్కృతిక సంస్థలుగా కృషి చేయలేకపోయాయి.

పర్యవసానంగా ఆ యా రాజకీయ పార్టీల అభిప్రాయాలతో కార్యక్రమాలతో ఏకీభవించే వాళ్ళకే తప్ప ఇతరులకు ఆ యా సాహిత్య సాంస్కృతిక సంస్థల్లో సరియైన

పాత్ర లేకుండాపోయింది. దాంతో ఈనాడు చాలా సాహిత్య సాంస్కృతిక సంఘాల్లో ప్రజాస్వామిక వాతావరణం లోపించింది. తాను చేసింది మాత్రమే కరెక్టు అనే దురహంకారాన్ని సంతరించుకొన్నది. ఈ రకమైన ఆచరణ జ్ఞానక్రమాన్ని విరబూయించే బదులుగా అది కొందరి గుత్త సొత్తుగా మార్చే క్రమం మొదలైంది. తమ రాజకీయ ఆర్థిక విధానాలతో ఏకీభవించే వారికి మాత్రమే జ్ఞానాన్ని అందిస్తామనే ఆచరణతో అది మరింత స్వార్థంతో కుంచించుకుపోయినట్టయింది. ఈ రకమైన ఆదరణ మానవ సమాజ భవిష్యత్తును దానియొక్క జ్ఞాన స్థాయి పట్ల అచంచల విశ్వాసం ప్రకటించేదిగా కాకుండా ప్రజల చిత్తశుద్ధిని గుర్తించ నిరాకరించే అమానుష అహంకార ప్రదర్శనగా కొనసాగుతున్నది.

మనకు మనిషి మానవత, మానవ సంబంధాలు ప్రాథమికం. మనిషి ఏక కాలంలో వ్యక్తిగత జీవితం జీవిస్తాడు. సమాజంలో భాగంగా జీవిస్తాడు. సమాజం కోసం జీవిస్తాడు. అందువల్ల 'మనిషి సమాజం ప్రకృతిల మధ్య సంబంధాలు' ఏక కాలంలో ప్రాథమికం. ఈ ప్రాతిపదిక వల్ల అన్ని రకాల అసమానతలకు విచక్షణలకు వ్యతిరేకంగా మహోన్నత మానవ సమాజంగా మనం పరివర్తన చెందవలసి యున్నది.

వర్గ కుల లింగ ప్రాంత భాష జాతి మత దేశం విచక్షణలకి అసమానతలకి వ్యతిరేకంగా పోరాడుతూ సాహిత్య, సాంస్కృతిక, సామాజిక రంగాలలో కృషిచేసే విశాల ప్రాతిపదికపై ఒక సంస్థ ఆవిష్కరించబడవలసి యున్నది. ఇది సామాజిక రంగంలో మహోన్నత మానవ సమాజాన్ని నిర్మించే దీర్ఘకాలిక లక్ష్యాన్ని కలిగి యుండవలసి యుంటుంది. సంకుచిత రాజకీయ అభిప్రాయాల పరిమితుల్ని బద్దలు కొట్టేదిగా కూడా ఎదగవలసి ఉంటుంది. అశేష ప్రజల్ని కలుపుకొని పోవలసి ఉంటుంది. అన్నిటికన్న అణగారిన ప్రజల్లో, ప్రాంతాల్లో, కులాల్లో, వర్గాల్లో, లింగాల్లో వికసిస్తున్న చైతన్యాన్ని సానపెడ్తూ ఒకే వేదిక కల్పిస్తు మట్టిలోని మాణిక్యాల్ని వెలికి తీయవలసిన సంస్థగా ఉండవలసి ఉంటుంది. అవ్యక్తాన్ని వ్యక్తం చేయడం కోసం శిక్షణనీ అధ్యయనాన్నీ కొనసాగించడంలో సహకరించవలసి ఉంటుంది. సమస్త పార్శ్వాల్లో రంగాల్లో ప్రక్రియల్లో మానవ వికాసాన్ని ప్రాథమిక లక్ష్యంగా కలిగి యుండవలసి యుంటుంది.

ఈ మహోన్నత లక్ష్యంతో జాతి మత కుల వర్గ లింగ ప్రాంత దేశ విచక్షణ పీడనలను నిర్మూలించే క్రమాన్ని గమ్యంగా తీసుకుని ఆవిర్భవించాలని ఆశిస్తున్నదే యీ పిలుపు. పిలుపునకు ఇంకా ఒక సంస్థ స్వరూపం ఏర్పడలేదు. ఇప్పటిదాకా వివిధ సంఘాల్లో సంస్థల్లో పనిచేస్తున్నవాళ్లు ఈ లక్ష్యాల కోసం ఒక సంస్థగా లేదా ఒక వేదికగా దగ్గరకు చేరవలసి ఉన్నది. తద్వారా మారుమూల గ్రామాలలో అట్టడుగు వర్గాలలో, కులాలలో, స్త్రీలలో తెగలలో వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో వెలికి రాకుండా ఉండిపోయిన, ఇప్పుడిప్పుడే

వెలికి వస్తున్న అశేష ప్రజానీకంలోని ప్రజా సాహిత్యకారుల్ని, కళాకారుల్నీ, మేధావుల్నీ, సామాజిక కార్యకర్తల్నీ సమీకరించవలసి యున్నది.

ఇలాంటి వాళ్లందరూ కలిసి ఒక సంస్థగా లేదా వేదికగా కలిసి ముందుకు సాగే చారిత్రక అనివార్యత నేడు ఏర్పడింది. ఇలాంటి సంస్థ లేదా వేదిక ఏర్పాటుపై ఆ యా రచయితలు, కళాకారులు, మేధావులు, సామాజిక కార్యకర్తలు తమ అభిప్రాయాల్ని తెలియజేయవలసిందిగా కోరుతున్నాం. ఈ సంస్థ యొక్క పేరు లక్ష్యాలు, నిర్మాణరూపాలు ఆచరణ కార్యక్రమాలు, ఎలా ఉంటే బాగుంటాయో మనమంతా కలిసి అభిప్రాయాలు కలబోసుకుందాం.

21.6.1992 తేదిన ఆదిలాబాదు జిల్లా ఉట్నూరులో జరిగిన దళిత సాహితి సదస్సులో రాష్ట్రంలోని అనేక ప్రాంతాల నుంచి పాల్గొనడానికి వచ్చిన రచయితలు, కళాకారులు, మేధావులు, సామాజిక కార్యకర్తలు నేటి మన కర్తవ్యమేమిటి అని చర్చిస్తున్న క్రమంలో యీ పిలుపు రూపొందింది. అయితే రాష్ట్రవ్యాప్తంగా గత రెండేళ్లుగా పలు ప్రాంతాల రచయితలు, కళాకారులు, మేధావులు వెలిబుచ్చిన ఆశల ఆశయాల ప్రతిరూపం కూడా ఈ పిలుపు. వారందరూ ఈ పిలుపు వెనుక సమీకృతమౌతున్నారు.

వచ్చే ఆగస్టు నెలలో అంబేద్కర్ భవన్ (ట్యాంక్‌బండ్) హైదరాబాదులో రాష్ట్ర స్థాయి సమావేశము ఏర్పాటు చేయబడును. ఈ లోపు ఈ సంస్థలో లేదా వేదికలో చేరడం పట్ల మీ అంగీకారం తెలియజేస్తే సన్నాహక కమిటీ సభ్యులుగా, వ్యవస్థాపక సభ్యులుగా నమోదు చేసే అవకాశముంటుంది.

ఇట్లు

శ్రీ **గూడ అంజయ్య** (ఊరు మనదిరా)
శ్రీ **పి.సి, రాములు** (అగ్నిశ్వాస)
శ్రీ **డా॥ దామెర రాములు** (నెత్తుటి వెన్నెల)
శ్రీ **డి.యం. రవిప్రసాద్** (ఇదదే జీవితం)
సోషియాలజీ లెక్చరర్ కాకతీయ యూనివర్సిటీ
శ్రీ **జి.ఆర్. కుర్మె** (ముద్దుగుమ్మ)
శ్రీ **ఉదారి నారాయణ** (రచయిత)
శ్రీ **ఏ. రాములు** (కళాకారుడు)
శ్రీ **చందనగిరి దేవయ్య** (రచయిత), ఎల్.ఐ.సి. డెవలప్‌మెంట్ ఆఫీసర్

వివరాలకు చిరునామా : జి. అంజయ్య, ఇం.నె. 4-45, బోయవాడ, ఉట్నూరు - 504311, జిల్లా-ఆదిలాబాదు (ఆం.ప్ర.)

6-12-92న కరీంనగర్‌లో జరిగిన

దళిత సాహిత్యంపై రాష్ట్రస్థాయి సదస్సు

విశేషాలు సంక్షిప్తంగా...

(దళిత సాహిత్య రాష్ట్రసదస్సు 6 డిసెంబర్ 1992న అర్ధరాత్రిదాకా సాగింది. ఆ రోజే బాబ్రీమసీదు విధ్వంసం జరిగింది. అది రామజన్మభూమిగా ప్రకటించి తద్వారా దేశవ్యాప్తంగా సంఘర్షణను సృష్టించి బి.జె.పి. రెండు సీట్ల నుండి రెండ వందల పార్లమెంట్ సీట్లకు పెరిగి ఎన్.డి.ఎ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చింది. అదే రోజు రూపుదిద్దుకున్న ఈ సాహిత్య సదస్సు చరిత్రను సృష్టించింది. సం.)

ఆంధ్రప్రదేశ్ దళిత రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక ప్రథమ మహాసభల ఏర్పాటు గురించి, సంస్థ నిర్మాణం గురించి ఏర్పాటుచేసిన రాష్ట్రస్థాయి సమావేశం సందర్భంగా నిర్వహించిన దళిత సాహిత్యంపై సదస్సు ఎంతో ఉత్సాహపూరిత వాతావరణంలో జరిగింది.

కరీంనగర్ బస్టాండ్ ఎదుట గల నెహ్రూ యువక కేంద్రంలో జరిగిన ఈ సదస్సుకు హాజరయ్యేందుకు రాష్ట్రం నలుమూలల నుంచి ఉదయం 9 గంటల నుండి చేరుకోవడం ప్రారంభించారు. ఉదయం పదింటికి టంచనుగా ప్రారంభమైన సదస్సు పరిచయ కార్యక్రమంతో ప్రారంభించారు. ఉదయం పదిన్నరకల్లా హాలు కిక్కిరిసిపోవడంతో పరిచయ కార్యక్రమం రాత్రికి వాయిదావేసి సదస్సు నిర్వహణ ప్రారంభమైంది.

తొలుత దళితుల కోసం నిరంతరం శ్రమించి అమరులైన ఎందరో రచయితలకు, కళాకారులకు, ప్రజలకు, వీరులకు వినయాంజలి ఘటించారు సదస్సు నిర్వాహకులు. స్వాగత వచనాలు అనంతరం ఉదయం సెషన్ ప్రారంభమైంది.

"ఒక దశాబ్ది తెలుగు కవిత" అనే అంశంపై యువకవి పి.సి. రాములు (అగ్నిశ్వాస) ఆదిలాబాద్‌గారు తమ ప్రసంగ వ్యాసం వినిపించారు. కొన్ని ప్రశ్నలు, సమాధానాల అనంతరం ఐ. రామచంద్రరావు (నెల్లూరు) గారు "దళిత రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక యొక్క ఆవశ్యకత, దాని చారిత్రక, సామాజిక, సాంస్కృతిక, భావజాల భూమిక" గురించి విపులంగా ప్రసంగించారు. ఈ ప్రసంగంపై ఎంతో ఆసక్తికరమైన చర్చ సాగింది. దళిత ఉద్యమాల నుండి ప్రపంచ రాజకీయ పరిణామాల దాకా యీ ప్రసంగంలోను, చర్చలోను చోటుచేసుకున్నాయి.

ఈ ఉదయం సెషన్‌కు ముఖ్యఅతిథిగా ప్రముఖ కవి, కళాకారులు జి.వై. గిరి (వరంగల్) గారు వేదికనలంకరించగా, బి.ఎస్.రాములుగారు అధ్యక్షులుగా వ్యవహరించారు. చర్చల్లో కొరివి వేణుగోపాల్ (కరీంనగర్), డి.ఎం. రవిప్రసాద్ (వరంగల్), రవీందర్ (వరంగల్), నూనె అంజయ్య (కరీంనగర్), కె. సీతారాములు (ఖమ్మం), వి.జి.ఆర్.నారగోని (హైదరాబాద్), షరీఫ్ (కరీంనగర్), సుద్దాల హనుమంతుగారి సుద్దాల అశోక్ (కరీంనగర్) తదితరులు ఎందరో ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నారు.

సదస్సు మొదటి ప్రసంగం అనంతరం వివిధ జిల్లాల నుండి, సంస్థల నుండి యీ సదస్సు జయప్రదం కావాలని కోరుతూ పంపిన సందేశాలను చదివి వినిపించడం జరిగింది. డా॥కొత్తపల్లి విల్సన్ (ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం), మహీధర రామమోహనరావు (విజయవాడ), బొజ్జా తారకం, కత్తి పద్మారావు, మంజూష సాహితీ మిత్రమండలి (నిర్మల్), ఆంధ్రప్రదేశ్ టీచర్స్ ఫెడరేషన్ అధ్యక్షులు ఎం. నర్సింహరెడ్డి, అఖిల భారత విప్లవ సాంస్కృతిక సమితి (ఎ.ఐ.ఎల్.ఆర్.సి.) ప్రధాన కార్యదర్శి కె.వి.ఆర్. కోవెల (నెల్లూరు), డా॥ కె.యస్. చలం (విశాఖ), దాశరథి రంగాచార్య (సికింద్రాబాద్), త్రిపురనేని మదుసూధనరావు, టి.ఎల్.ఎన్. మూర్తి (కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్), బోయ జంగయ్య (నల్గొండ), కాలువ మల్లయ్య (ఫర్టిలైజర్ సిటీ), కొండపల్లి సుదర్శన్‌రాజు (ఆంధ్రా యూనివర్శిటీ, విశాఖ), జి. సద్దర్మ (నెల్లూరు), జూపల్లి సత్యనారాయణ (ఎడిటర్, రజక దీపిక, ఖమ్మం), సి.వి. కృష్ణారావు (నెలనెలా వెన్నెల, హైదరాబాద్), అద్దేపల్లి రామమోహనరావు (కాకినాడ), క్రాంతికార్ (ఖమ్మం), శంభుకుడు (గుంటూరు), బి. అయిలయ్య (వరంగల్), డా॥ ఎస్వీ (అరసం ప్రధాన కార్యదర్శి), యం. గంగాధర్ (వరంగల్) గారలు ఇంకా మరెందరో సదస్సు జయప్రదం కావాలని కోరుతూ సందేశాలు పంపారు. వ్యవధి తక్కువ కావడం వల్ల అంతకుముందే నిర్ణయమైన కార్యక్రమాల వల్ల రాలేని సభ్యులు కూడా రాలేకపోయినందుకు సందేశాలు పంపారు.

మధ్యాహ్నం భోజనానంతరం బహుజన రచయితల సంఘం తరఫున వి.జి.ఆర్. నారగోని, అఖిల భారత విషమతా నిర్మూలన ఆందోళన సన్నాహక కమిటీ తరఫున తులసి సంపత్‌కుమార్, దళిత కళామండలి తరఫున మాస్టార్జీ, తదితరులు తమ సందేశాలిస్తూ ప్రసంగించారు. ఆ క్రమంలో మన ముందున్న కర్తవ్యాల గురించి, సాహిత్య, సాంస్కృతిక తీరుతెన్నుల్ని కూడా వివరించారు. వారి సందేశాలు కూడా దళిత సాహిత్యంపై ప్రసంగ వ్యాసాలుగానే ఉన్నతస్థాయిని సంతరించుకున్నాయి.

అనంతరం "ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో దళిత స్పృహ" అనే అంశంపై ఉదారి నారాయణ (ఆదిలాబాద్) గారు తన ప్రసంగ పాఠం వినిపించారు. కందుకూరి అంజయ్య (కరీంనగర్) "జాతీయోద్యమం-దళిత సాహిత్యం" అనే అంశంపై ప్రసంగించారు. బి.ఎస్.

రాములు సదస్సులో ఇవ్వబడిన సందేశాలకు స్పందిస్తూ కొన్ని వివరాలు యిచ్చారు. వాటిల్లో దళిత సాహిత్యంపై మార్క్సిజంపై దాడిచేయడం తగదని యిచ్చిన సూచన ముఖ్యమైనది. ఈ రోజు కుల సమస్యని ఎందరో గుర్తించినా, భారతదేశంలో గుర్తించినది, గుర్తించినా అందుకు పోరాటరూపాలు తీసికోనిది మార్క్సిజమేనని, అందువల్ల సహజంగానే మార్క్సిజం సైద్ధాంతిక మూలాల్నించి ప్రారంభించడం జరుగుతోందని వివరించారు. ఈ క్రమంలో "దళిత దృక్పథం" అనే సెమినార్ పేపర్‌ని సమర్పించారు. దీనిపై చాలా వేడివేడిగా, ఉత్తేజపూరితంగా చర్చ జరిగింది. అనంతరం దళిత కళామండలి హైదరాబాద్ బృందంచే మాస్టార్జీ గారి నాయకత్వంలో సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలు కొన్ని యివ్వబడ్డాయి. కరీంనగర్ జిల్లాలోని భాను బృందం కూడా కొన్ని కార్యక్రమాలనిచ్చింది.

అప్పటికి రాత్రి 9.15 అయిపోయింది. కార్యక్రమాలు రాత్రంతా సాగాలనే ఉత్సాహంతో వున్నారంతా. అంతలో బాబ్రీమసీదు కూల్చిన వార్త, ఉత్తరప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి కళ్యాణ్‌సింగ్ బర్తరఫ్, రాష్ట్రపతిపాలన వార్తలు తెలిశాయి. శాంతిభద్రతల పరిస్థితి తీవ్రమైంది. దాంతో రాత్రి 9.30లకు సెషన్ ముగించి భోజనాలయ్యాక స్టేట్ టీచర్స్ యూనియన్ భవనంలో మూడో సెషన్, సంస్థ నిర్మాణం గురించి ప్రారంభమైంది. అప్పటికి జరిగిన కొంత చర్చ జరిగి కొన్ని స్థూల నిర్ణయాలు రూపొందించబడ్డాయి. రాత్రి తిరిగి వివరంగా వాటిపై చర్చ జరిగింది. ఉదయం ఆగిపోయిన పరిచయాల కార్యక్రమం తిరిగి ఈ మూడో సెషన్‌లో ప్రారంభించడం జరిగింది. రాత్రి రెండుగంటల దాకా చర్చలు సాగాయి. కొన్ని తీర్మానాలు చేశారు.

సమావేశం తీసుకున్న సాధారణ నిర్ణయాలు - ఆకాంక్షలు - ఏకాభిప్రాయాలు

ఒక సాధారణ విస్తృత లక్ష్యంతో మన వేదిక పనిచేయాలి. అదే మన దృక్పథం. ఇది ఎన్నో సంస్థల, వ్యక్తిగత సభ్యుల రాష్ట్రస్థాయి ఐక్యవేదిక. ఇది ఈ క్రింది లక్ష్యాలపై ఐక్యవేదికగా కృషిచేస్తుంది.

1. కులనిర్మూలన కోసం
2. వర్గనిర్మూలన కోసం
3. పితృస్వామిక నిర్మూలన కోసం
4. అన్ని రంగాల్లోని అసమానతల (ప్రాంతీయ, జాతీయ, అసమానతలు, వయస్సు దోపిడీ వగైరా) నిర్మూలన కోసం
5. అన్ని రంగాల్లో, అన్ని స్థాయిల్లో, దళితుల నాయకత్వం, ఇందులో ప్రత్యేకించి దళిత స్త్రీలకు ప్రధాన పాత్ర వుండాలి అనే అవగాహనతో ఈ వేదిక పనిచేస్తుంది.

6. మన యీ వేదిక వివిధ సంఘాల ఐక్యవేదికగా పనిచేస్తుంది కనుక ఆయా స్థానిక, ప్రాంతీయ, లేదా యితర సంఘాలు తమ సొంత ఉనికిని కొనసాగిస్తూ ఒక ఫెడరేషన్‌గా పనిచేస్తాయి. వీరందరిని సమన్వయపరిచేందుకు ఆయా జిల్లాల్లో తక్షణం కన్వీనర్లు వుండే కమిటీల నిర్మాణం సాగాలి.

7. ఒక మాసపత్రిక నిర్వహించాలి. పత్రిక పేరు "చాటింపు". చాటింపునకు యిప్పటికే రిజిస్ట్రేషను ఉంది. దాని హక్కులలో స్వల్ప మార్పులు చేయాలి.

8. ఫిబ్రవరి రెండవ వారంలో రాష్ట్రస్థాయి ప్రథమ మహాసభల కరీంనగర్‌లో బస్టాండ్ ఎదుటగల "కళాభారతి" ఆడిటోరియంలో గానీ, జిల్లా కోర్టు ప్రక్కనగల శ్రీరాజరాజేశ్వర కళ్యాణమండపంలో గాని జరుగుతాయి. సభలు ఎక్కడ జరుగుతాయి అనే అంశంపై జనవరి 3వ తేదీన వరంగల్‌లో జరిగే సదస్సు-కమ్-సమావేశంలో తుది నిర్ణయం తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

9. రాష్ట్ర మహాసభలు జరుపుకునేలోపు తాత్కాలికంగా ఒక రాష్ట్ర కమిటీ వుండాలి. దానికి నలుగురు, ఐదుగురు కన్వీనర్లు పని సౌలభ్యం కోసం ఎంచుకోబడితే బాగుంటుంది.

10. రాష్ట్రకమిటీలో సభ్యులు: సి. జాన్‌బర్నబాస్ (కర్నూలు), మాస్టార్జీ (రంగారెడ్డి), వి.జి.ఆర్. నారగోని (హైదరాబాద్), వెంకట రత్నం (ఖమ్మం), డి.ఎం. రవిప్రసాద్ (వరంగల్), గూడ అంజయ్య (ఆదిలాబాద్), ఐ. రామచంద్రరావు (నెల్లూరు), బి.ఎస్. రాములు (కరీంనగర్). ఈ సదస్సుకు హాజరుకాని యితర సభ్యుల నుండి మరికొంతమందిని యిందులో చేర్చుకోవలసి ఉంది. వరంగల్‌లో జరిగే జనవరి 3వ తేదీ సమావేశంలో వీరి ఎన్నిక జరుగుతుంది.

డి.ఎం. రవిప్రసాద్, వెంటకయ్య, పి.రాములు, కె.రాములు, ప్రసంగి గారలు తదితరులు కలసి వరంగల్ జిల్లాలో కమిటీ ఏర్పాటు చేయుటకు కృషిచేస్తారు.

ఖమ్మం జిల్లాలో కె. సీతారాములు, వెంకటరత్నం, జూపల్లి సత్యనారాయణ, క్రాంతికార్ గారలు కలిసి పనిచేస్తారు.

సి.బాన్‌బర్నబాస్‌గారు కర్నూలు, అనంతపూర్, కడపలలో జిల్లా కమిటీలను ఏర్పరిచే బాధ్యతలను తీసుకుంటారు.

ఐ. రామచంద్రరావు (నెల్లూరు) గారు నెల్లూరు, చిత్తూరు, ప్రకాశం జిల్లాల్లో కూడా కమిటీలు ఏర్పాటుచేసే కృషిచేస్తారు.

నారగోని, మాస్టార్జీ గారలు, హైదరాబాద్, రంగారెడ్డి జిల్లాల్లో కమిటీలను రూపొందించే బాధ్యతలను తీసుకుంటారు.

పి.సి. రాములు, జి.ఆర్. కుర్మే, రాములుగారలు నిజామాబాద్ కమిటీకి కృషిచేస్తారు. ఉత్తరకోస్తా జిల్లాల్లోనూ, కృష్ణా, గుంటూరు, ఇంకా ఇతర జిల్లాల్లోనూ జిల్లా కమిటీల నిర్మాణాన్ని రాష్ట్ర కమిటీయే చూసుకోవాలి. ఆదిలాబాద్ జిల్లా కమిటీని గూడ అంజయ్య, కరీంనగర్ జిల్లా కమిటీని బి.ఎస్.రాములుగారలు ఏర్పాటుచేస్తారు.

ఈ ఐక్యవేదికకు ఇమ్మడి సంపత్‌కుమార్ (హుజూరాబాద్, కరీంనగర్ జిల్లా) గారు రూ. 2వేల దాకా ఖర్చయ్యే ప్రింటింగ్ పనిని తమ ప్రెస్సులో ఉచితంగా విరాళంగా అచ్చువేసి యిస్తారు.

కన్వీనరు బాడీకాకుండా ఇవి ఎక్కడికక్కడ ఇవి అధ్యయన బృందాలుగా కూడా ఫంక్షన్ కావాలి. స్టడీ సర్కిల్స్ ఏర్పాటు చేయాలి. పిలిచే వక్తలకు, పిలుస్తున్న స్థానిక యూనిట్లు, భోజన వసతితోపాటు బస్సుఛార్జీలు కూడా ఇవ్వాలి.

ఏటా సభ్యత్వ రుసుం ప్రతి సభ్యుడు (రూ.50లు) - విద్యార్థులకు, పేదలకు రూ. 25లు మాత్రమే.

చాటింపు పత్రిక చందా (రూ.50లు) - ప్రథమ రాష్ట్ర మహాసభలకు ఒక సంచిక విడుదల కావాలి.

ప్రథమ రాష్ట్రమహాసభల కోసం పైన పేర్కొన్న ప్రతి యూనిట్ రూ.1500లు విరాళాలు సేకరించి గాని తామే తలాయింత వేసుకుని గానీ సభల నిర్వహణ నిమిత్తం పంపాలి.

తీర్మానాలు :

1. బాబ్రీమసీదు, రామమందిర వివాదాన్ని, దళితుల్లో పెరుగుతున్న చైతన్యాన్ని దెబ్బతీసి తప్పుడు చైతన్యంతో పక్కదారి పట్టించాలని బ్రాహ్మణిజంలో కుట్రతో రేకెత్తిస్తున్నదేనని యీ సదస్సు తీర్మానించింది.

2. ఈ ఐక్యవేదిక నిజమైన మూలవాసులైన భారతీయుల సాహిత్య, సాంస్కృతిక కళాసంస్థ.

ఈ సదస్సులో డా॥ దామెర రాములు, కె. రామలక్ష్మణ్, జాగీరు శ్రీనివాస్‌గౌడ్, తుమ్మేటి రఘోత్తంరెడ్డి, నందిని సిధారెడ్డి, పద్మజ, దాస్, కళాకిరణ్, వారాల ఆనంద్, సి. జగన్‌రావు, గీట్ల జనార్ధన్‌రెడ్డి, దామోదరరావు మొదలైన వారెందరో రచయితలు ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నారు.

ఈ సదస్సుకు నెహ్రూ యువకేంద్రం కో-ఆర్డినేటర్‌గారు వారి సిబ్బంది, స్టేట్ టీచర్స్ యూనియన్ జిల్లా అధ్యక్ష కార్యదర్శులు, భవన సిబ్బంది, ఎన్. శ్రీనివాస్ (రాష్ట్ర వినియోగదారుల సంక్షేమ సంఘం), డా॥ గోపు లింగారెడ్డి, కొరివి వేణుగోపాల్, ఎ.

భూమయ్య (ఎపిటిఎఫ్ రాష్ట్రకార్యదర్శి) పత్రికా విలేఖరులు, తదితరులు ఎందరో సహకరించారు. వారందరికి సదస్సు కృతజ్ఞతలు తెలియజేసింది.

సదస్సు నిర్వహణ ఖర్చు వివరాలు :

1.	సదస్సు బ్యానర్లు, గుడ్డ, ఆర్టిస్టు ఖర్చు కలిపి	100.00
2.	పోస్టల్ ఖర్చులు	200.00
3.	సైక్లోస్టైలు ఉత్తరాల ఖర్చు	100.00
4.	సదస్సు రోజు అటుకుల టిఫిన్	75.00
5.	సదస్సు రోజు భోజనాలు 2 పూటలు కలిపి	450.00
6.	నిర్వహణ కోసం తిరిగిన బస్సు ఛార్జీలు, సైకిల్ కిరాయి, చిల్లర ఖర్చులు	100.00
7.	పెన్నులు, నోట్‌బుక్‌లు, బ్యాడ్జీలు	200.00
8.	వసతి కల్పించిన సిబ్బందికి భత్యం	50.00
	సుమారు మొత్తం రూ.లు	1275.00
	ఇపుడు విశేషాల లెటర్ సైక్లోస్టైల్ ఖర్చులు	200.00
	పోస్టల్ ఖర్చులు	200.00
	మొత్తం రూ.లు.	400.00
	రెండు కలిసి మొత్తం ఖరీదు	1675

ప్రతి సభ్యుడు తన సభ్యత్వ రుసుమును వెంటనే చెల్లిస్తే యీ అప్పు వ్యవహారం సెటిలవుతుంది. సంస్థ నిర్వహణకయ్యే నెలవారీ ఖర్చులకూ ఒక ఆధారం ఏర్పడుతుంది. కనుక వెంటనే పంపగలరని కోరుతున్నాను. సభ్యత్వ రుసుం రూ.50లు. పత్రిక చందా రూ.50లను మీరు ముందే పంపితే ఫిబ్రవరి మహాసభలకు వచ్చినపుడు భారంకాకుండా ఉంటుంది. పత్రిక మొదటి సంచిక తీయడం సాధ్యమవుతుంది.

నోటు: దీంతో పంపుతున్న మూడు పత్రికా ప్రకటనలపై మీరు సంతకాలు చేసి మీ జిల్లాల్లో పత్రికలకు విడుదల చేయగలరు. అట్లే ఇంకా ఎవరైనా వరంగల్ సదస్సులో పత్రం సమర్పించే వారుంటే మాకూ, వరంగల్‌కూ ఆ టాపిక్ తెలుపుతూ రాస్తే పత్రికలకు మళ్లీ విడుదల చేసే ప్రకటనలో చేరుస్తారు.

– **బి.ఎస్. రాములు,** కన్వీనర్,

ఆం.ప్ర.దళిత రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక

అరసం 11వ రాష్ట్ర మహాసభలకు సందేశం

తేది. 14-11-92, అధ్యయన సదస్సు పత్రం – కీ నోట్సు

(అరసం 11వ రాష్ట్ర మహాసభలు చాలాకాలం తర్వాత జరిగాయి. వాటిలో దళిత సాహిత్యంపై అరసం మహాసభలో అందరికీ వివరించాలని ముఖ్యఅతిథిగా బి.ఎస్.రాములు గారిని ఆహ్వానించారు. వివరంగా మాట్లాడిన ప్రసంగ వ్యాసానికి తయారు చేసుకున్న కీ నోట్సు ఇది. వీటన్నిటిని అరసం సభల్లో వివరిస్తూ ప్రసంగించారు.సం.)

1. ఏది దళిత సాహిత్యం – ప్రజాసాహిత్యానికి, దళిత సాహిత్యానికి మధ్య గల సంబంధం ఏమిటి? వ్యత్యాసం ఏమిటి?
2. విప్లవ సాహిత్యానికి – దళిత సాహిత్యానికి గల సంబంధం, వైరుధ్యం
3. అభ్యుదయ సాహిత్యానికి – దళిత సాహిత్యానికి గల సంబంధం, వైరుధ్యం
4. సంప్రదాయ సాహిత్యానికి – దళిత సాహిత్యానికి గల సంబంధం, వైరుధ్యం
5. జానపద సాహిత్యానికి – దళిత సాహిత్యానికి గల సంబధం, వైరుధ్యం
6. దళిత సాహిత్యం అనేది భారతీయ వాస్తవికతను చిత్రించే సాహిత్యం.
7. వర్గదృక్పథానికి – దళిత దృక్పథానికి గల సంబంధం, వైరుధ్యం
8. పీడిత కులదృక్పథానికి లోబడి సాగే పీడితవర్గ దృక్పథం దళిత సాహిత్యం
9. వర్గదృక్పథం – కులంపట్ల అతీతంగా ఉండడం సాధ్యమా?
10. ప్రాపంచిక దృక్పథం – దళిత ప్రాపంచిక దృక్పథంల మధ్య గల తేడా – భారతీయ వాస్తవికతే తప్ప వేరు కాదు.
11. ఉత్పత్తి సంబంధాల్లో పుట్టే ప్రత్యక్ష సాహిత్యం–దళిత సాహిత్యం
12. దళిత సాహిత్యం యొక్క సాహిత్య జ్ఞానసిద్ధాంతం ఏది? బీజం – క్షేత్రం – సిద్ధాంతంలో బీజం సిద్ధాంతం మార్క్సువాదం – క్షేత్రం సిద్ధాంతం స్త్రీవాదం, దళిత సాహిత్యం – జీన్‌పాల్ సార్త్రే చెప్పిన సాహిత్య సిద్ధాంతం.
13. నేటి వ్యావహారిక భాషల్లో, పాఠ్యపుస్తకాల్లో గల భాష అగ్రవర్ణ, అగ్రకుల భాషే, అగ్రకుల స్వప్రయోజనాలు నెరవేర్చే క్రమానికి అనువుగానే యీ భాష ఏర్పడింది. పితృస్వామ్యానికి అనువుగానే యీ భాష ఏర్పడింది. భాషకు వర్గ స్వభావం ఉంది? భాషకు కుల స్వభావం ఉంది?

14. జ్ఞానానికి వర్గ స్వభావం ఉంది. దాంతోపాటు మనదేశంలో జ్ఞానానికి కులస్వభావం ఉంది. సాహిత్యం జ్ఞానక్రమాల్లో ఒకటి కనుక సాహిత్యానికి కూడా కులస్వభావం ఉంది. ఈ రోజు అగ్రకులస్వభావం వున్న సాహిత్యం ఏ కులస్వభావం లేని సాహిత్యంగానూ, పీడిత కులానుకూలత ఉన్న సాహిత్యం దళిత సాహిత్యంగానూ కనపడుతున్నది. దీన్ని కొందరు కులతత్వ సాహిత్యంగా కూడా పిలుస్తున్నారు. అలా పిలవడానికి వారిలోని అగ్రకుల స్వభావమే కారణం.

15. కులాన్ని గుర్తించనివాడు అది కులతత్వం అనడం మోసం, వంచన. అతడు వర్గం తాలూకు పదాల ద్వారానే దళిత సాహిత్యాన్ని వర్గీకరించుకోవాలి.

16. రాజకీయ పార్టీల ఆధిపత్య భావజాలం, ప్రమేయం ఉన్న సాహిత్యం ప్రజాకళల్ని, అగ్ర కుల స్వభావంలోకి మార్చి విప్లవీకరిస్తున్నాయి. అనగా విప్లవీకరణలో భాగంగా అగ్ర కులీకరణ కూడా సాగుతున్నది. ఎలాగంటే, తిరిగి ఆయా విప్లవ కళలు, సాహిత్యం ద్వారా ప్రజలు పరస్పరం సంబంధంలో ప్రజాకళలు అభివృద్ధి చెందడం లేదు. పైగా విప్లవీకరించాక విప్లవీకరించిన రూపం, సారం, తప్ప విప్లవీకరించబడని రూపం, సారం, అభివృద్ధికావడం లేదు. ఇది పరాయీకరణ. అనగా పార్టీ ప్రమేయంగల సాహిత్యం, ప్రజల కళల్ని అభివృద్ధిపరచే సాహిత్యం కాదు, ప్రజాకళల్ని పరాయీకరించే సాహిత్యం.

17. అభివృద్ధి చెందిన ఉన్నతవర్ణాల, వర్ణాలకనుగుణంగా వచ్చిన సాహిత్యంలో భాష, భావం, శిల్పం అన్నీ వారికనువుగానే ఉంటాయి. దీన్ని దళిత సాహిత్యం వ్యతిరేకిస్తుంది. రచయిత సాంస్కృతిక నేపథ్యాన్ని తప్పనిసరిగా లెక్కలోకి తీసుకోవాలి. అలా తీసుకోనట్టయితే ప్రపంచ సాహిత్యంతో సమానస్థాయిలా నిలబడని తెలుగు సాహిత్యాన్ని సాహిత్యం అనాల్సిన పనిలేదు.

18. డీక్లాసిఫై అయ్యే ముందు డీక్యాస్టుఫై కావాలి. అందుకు సాహిత్యంలో, భాషలో, భావవ్యక్తీకరణలో డీక్యాస్టిఫై కావాలి. ఇపుడు మాట్లాడుతున్న భాష అగ్రకులీకరించే భాష.

19. వాస్తవాల్ని, సభ్యతపేర గుర్తించ నిరాకరించే దాన్లో సాధారణంగా, పీడిత కులాల వ్యక్తీకరణలే – అలా నిరాకరించేవారు అగ్రకుల స్వభావులే – (ఉదా. రంగనాయకమ్మ వ్యాసాలు) మీరు ప్రయోగం, గారు ప్రయోగం, అరే, ఒరే నిషేధం, వాస్తవాల్ని గుర్తించ నిరాకరించడం, పరాయీకరించే క్రమంలో భాగమే.

20. నేటి వచన కవిత్వ స్వభావం – అగ్రకుల స్వభావమే. జానపద పాట, గేయం, పీడితకుల స్వభావానివే.

21. పీడితకుల సాహిత్యంలో రాజ్యనిర్బంధాన్ని వర్గ సాహిత్యంలో వలె ప్రాథమికం చేసి ఫిలాసఫైజ్ చేయడం కాకుండా, దాన్ని మ్యానిఫెస్టేషన్లో చూపిస్తుంది. కథలో ప్రక్రియలు, నవల ప్రక్రియలో వినయ స్వభావం.

22. దళిత సాహిత్య ఉద్యమంలో యిమిడి ఉన్న రాజకీయ అంశాలు

23. దళిత సాహిత్య ఉద్యమానికి నేపథ్యంగా ఉన్న ప్రజల ఆర్థిక అంశాలు.

24. దళిత సాహిత్య ఉద్యమానికి నేపథ్యంగా ఉన్న సామాజిక గౌరవ అంశాలు, విలువల శాస్త్రం సమస్య.

25. దళిత సాహిత్య ఉద్యమానికి నేపథ్యంగా ఉన్న సాంస్కృతిక సమస్యలు, తాత్విక అంశాలు.

26. దళిత సాహిత్య ఉద్యమానికి నేపథ్యంగా ఉన్న సామాజిక సమస్యలు

27. దళిత సాహిత్య ఉద్యమానికి నేపథ్యంగా ఉన్న స్త్రీ సమస్య.

28. దళిత సాహిత్య ఉద్యమానికి నేపథ్యంగా ఉన్న విద్య, నిరక్షరాస్యత సమస్య.

29. దళిత సాహిత్యం అభివృద్ధి చెందడానికి మనం ఏం చేయాలి? దళిత సాహిత్యం ఎందుకు అభివృద్ధి చెందాలి?

30. బాలల సమస్య – దళిత సాహిత్య దృక్పథం

31. జాతుల సమస్య – దళిత సాహిత్య దృక్పథం

32. ప్రజాస్వామిక హక్కులు – దళిత సాహిత్య దృక్పథం

33. సాయుధ పోరాటాలు – దళిత సాహిత్య దృక్పథం

34. గిరిజనులు – దళిత సాహిత్యం

35. ఎస్.సిలు – దళిత సాహిత్యం

36. బిసిలు – దళిత సాహిత్యం

37. అగ్రకులాల పేదలు – దళిత సాహిత్యం

38. రాజ్యాంగ యంత్రం అదృశ్యమయ్యే ఒక క్రమమే – దళిత సాహిత్యం – ఎలాగంటే కులం అణచివేత అనేదే స్వయంగా ఒక రాజ్యాంగ యంత్రం. అందువల్ల కులనిర్మూలన రాజ్యం అదృశ్యం, దళిత సాహిత్య తక్షణ కర్తవ్యం.

39. ఓటుహక్కు వచ్చాక దళిత సాహిత్యం మౌలిక మార్పుకు లోనైంది. చట్టరీత్యా దానికి ఇతర సాహిత్యాలతో సమాన స్థాయి వచ్చింది.

40. అసలు దళిత సాహిత్యమే ప్రజాసాహిత్యం ఎందుకవుతుంది? ఎలా అవుతుంది? అన్ని రకాల ప్రజాసాహిత్యాలు దళిత సాహిత్యంలోని పాయలుగా ఎందుకు కలవాలి? ఎలా కలవాలి?

దళిత సాహిత్య గర్జన

(దీన్ని బి.ఎస్.రాములుగారు కీ.శే. శంభుక 'పోయేదేమీ లేనోళ్లం' పుస్తకానికి 1992లో రాసిన ముందుమాట నుండి విడదీసి 1993 జనవరిలో ప్రత్యేక పుస్తకంగా దళిత రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక, వరంగల్ జిల్లా వారు అచ్చు వేశారు. వేల కాపీలు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా మళ్ళీమళ్లీ పుస్తకంగాను, పత్రికల్లోను ముద్రించబడిన వ్యాసం ఇది. 'కన్యాశుల్కంను ఎలా చూడాలి?' వ్యాసంలాగే సాహిత్య చర్చను మలుపు తిప్పిన వ్యాసం ఇది. సం.)

దళిత సాహిత్యం అంటే ఏమిటి? దళితుల మేలు కోరేది దళిత సాహిత్యం. ఈ జవాబుతో ఎవరికీ పేచీ లేదనుకుంటాను. ఇంత సుళువైన ప్రశ్నకు యింత సులభమైన జవాబుండగా దళిత సాహిత్యం అనగానే కొందరు ఎందుకు ఉలిక్కి పడుతున్నారో అర్థం కావడం లేదు. బహుశా దళితుల మేలుకోరే సాహిత్యం తమకు కీడు కలుగజేస్తుందని వాళ్ళ భయం కాబోలు.

అయితే ఒకటి వాస్తవం. ఎవరు దళితులనే వివరణ పట్ల తేడాలు ఉండవచ్చు. ఏది దళితులకు మేలు చేస్తుందనే దానిపట్ల బేధాభిప్రాయాలుండవచ్చు. దాన్ని అర్థం చేసుకోవచ్చు. కానీ కొందరు దళితుల మేలు కోరే దళిత సాహిత్యం అనే మాట పట్ల కూడా ఎందుకు పేచీ పెడుతున్నారో తెలియదు.

వాళ్ళల్లో కొందరు అభ్యుదయ సాహిత్యం అనో, ప్రజా సాహిత్యం అనో, విప్లవ సాహిత్యం అనో, హిందూ సాహిత్యం అనో పిల్చుకుంటే సరిపోతుంది గదా అని ప్రశ్నిస్తుంటారు. ఇవన్నీ నిజంగా ప్రజలందరి మేలు కోరేవి గనుక అయితే అవి దళితుల వ్యతిరేక సాహిత్యమేమీ కాదుగదా! అయినపుడు అభ్యుదయ సాహిత్యం అనో, ప్రజా సాహిత్యం అనో, విప్లవ సాహిత్యం అనో, హిందూ సాహిత్యం అనో మాత్రమే పిలవాలనే వాదం ఎంతో బలహీనంగానైనా ఎందుకు ముందుకు వస్తున్నది? అసలా ప్రశ్నే ఎందుకు ఉత్పన్నమవుతుంది.

సమాజంలో దళితులు తమ సొంత కాళ్ళమీద నిలబడడం యిష్టంలేని వారు కొందరున్నారు. అందుకు వాళ్ళలో కొందరు సాహిత్య రంగంలోనూ కృషి చేస్తారు. అలాంటి వారు దళితులు తమ సొంతకాళ్ళమీద నిలబడ్డం యిష్టం లేని తనానికి సాహిత్య రూపం

యిస్తారు. అప్పుడు వారి వాదం "దళిత సాహిత్యం, దళిత దృక్పథం" అంటూ ప్రత్యేకంగా ఉండనవసరం లేదనే రూపం తీసుకుంటుంది. దళితులు తమ సొంత కాళ్ళ మీద నిలబడనవసరం లేదనటానికి, ప్రత్యేకంగా "దళిత సాహిత్యం, దళిత దృక్పథం", దళిత సంఘాలు, దళిత రచయితల సంఘాలంటూ ఉండనవసరం లేదనటానికి మధ్య పెద్ద తేడా ఏమీ లేదు. మొదటిది వారి ప్రాపంచిక దృక్పథం అయితే రెండోది సాహిత్యంలో దాని ఆచరణా, వ్యక్తీకరణా, అంతే. అందువల్ల ఎందరు ఎంత గట్టిగా "దళిత సాహిత్యం", "దళిత దృక్పథం", "దళిత సంఘాలు" దళిత రచయితల సంఘాలు అంటూ అవసరం లేదని వాదిస్తారో సరిగ్గా వారిలో అంత మేరకు దళిత వ్యతిరేక దృక్పథం ఆచరణ కొనసాగుతోందని అర్థం.

అయితే, వీళ్ళు నాజూకుగా వ్యవహరిస్తున్నారు. ఒక సాధారణీకరణ పొందగలిగే సాహిత్యాన్ని నిర్దిష్టంగా దళిత సాహిత్యం అంటూ కుదించటం ఎందుకు అని వగలుపోతారు. వాళ్ళన్నదే నిజమైతే, సాహిత్యాన్ని, ప్రజా సాహిత్యం, అభ్యుదయ సాహిత్యం, విప్లవ సాహిత్యం, హిందూ సాహిత్యం అని ఎందుకు నిర్దిష్టం చేస్తున్నట్టు? "సాహిత్యం" అని పిలవవచ్చుగదా!

ప్రజాసాహిత్యం అని పిలుస్తున్నారంటే ప్రజా సాహిత్యేతర సాహిత్యం కూడా వుంటుందనే గదా! విప్లవ సాహిత్యం అని పిలుస్తున్నారంటే విప్లవేతర సాహిత్యం కూడా ఉంటుందనీ అర్థం. అలాగే దళిత సాహిత్యం అని పిలుస్తున్నామంటే దళితేతర సాహిత్యం కూడా ఉంటుందని అర్థం. దళితేతర సాహిత్యంలో దళిత వ్యతిరేక సాహిత్యం కూడా వుండవచ్చు.

సాధారణీకరణ పొందే తాత్వికతను, ప్రాపంచిక దృక్పథాన్ని దళిత దృక్పథం, దళిత సాహిత్యం అని పిలవడం, కుదించడంగా ఎందుకు కనబడుతుంది వారికి? దళితుల్ని, దళిత దృక్పథాన్ని కుదించి చూసే దళిత వ్యతిరేకులకు తప్ప అలా మరొకరికి ఎందుకు కనబడుతుంది? ఇలాంటి వాళ్ళే దీన్ని సామాజిక రంగంలో నన్ను నేను "హిందువుననో, భారతీయ పౌరున్ననో, పీడితవర్గంననో, ప్రపంచ మానవుడిననో, సగర్వంగా ప్రకటించుకోకుండా మళ్ళీ నేను మాలమాదిగను, డెక్కలినీ, ఛండాలినీ, కిరాతుడిని, చాకలిని, మంగలినీ, సాలెను, గొల్లను అని నీకు నీవే ఎందుకు కించపరచుకుంటావు" అని ప్రశ్నిస్తారు.

ఈ ప్రశ్న దళితుడిని గౌరవించటం కోసమేననుకుంటారు. కానీ వాళ్ళు ఆ మాట అన్నప్పుడల్లా నా హృదయం బల్లెంతో తూట్లు పొడిచినట్టు విలవిలలాడి పోతున్నదని వారికి తెలియదు. తెలియదా! ఏమో వారికి తెలుసో, తెలియదో కూడా తెలియదు.

నన్ను నేను మాల మాదిగను, డెక్కలిని, ఛండాలిని, గొల్లను, సాలెను, మంగలిని, చాకలిని అని సగర్వంగా ప్రకటించుకోవటం నన్ను నేను కించపరచుకోవటంగా వారికి కనిపిస్తున్నదా? నేను బ్రాహ్మణుడినని, రెడ్డిని, వెలమను, కమ్మను, ముస్లింను, హిందువును, పీడిత వర్గాన్ని అని నీవు నీ యింటి పేరులోను, లోకంలోను, నీ సంస్కృతిలోను ఆచరణలోను ప్రకటించుకోవటానికి నీకు సిగ్గెందుకు లేకుండా పోయిందో తెలుసుకోవచ్చా? నీకు గల బ్రాహ్మణుడు, కోమటి, రెడ్డి, హిందువు, ముస్లిం, పీడిత వర్గం అనే నిర్దిష్టతలు నీలోని భారతీయుడు, మానవత్వం అనే సాధారణీకరణల్ని, విలువల్ని నాలోని పీడితవర్గం వాటిని కించపరుస్తాయా! అంటే ఏమిటి? నీ కులం హోదాకు హీనత్వమేమీ లేదని దాన్ని నీవు కూడా అనుభవిస్తున్నావు. నాకు గల కులం, తద్వారా నాకు గల నిర్దిష్ట సామాజిక హోదా చిహ్నాం, గుర్తింపు చిహ్నాంను నీవు కూడా కించపరచడం వల్లనే కదా నీలో ఈ భావం కలుగుతోంది.

అయ్యా! యిలా నన్నూ నా కులాన్నీ, నా దృక్పథాన్ని, "దళిత దృక్పథం", "దళిత సాహిత్యం" అనే నిర్దిష్టత్వంలోకి కుదించకుండా ప్రజా దృక్పథం అనో, వర్గ దృక్పథం అనో, మరొకటనో ఒక సాధారణీకరణ పొందే ప్రయత్నం చేయాలనడంలోనే నన్నూ, నా జాతినీ, కులాన్నీ, పేరునూ, నా దృక్పథాన్నీ కించపరచి చిత్రవధ చేయటమౌతుందని నీకు మాత్రం తెలియదా? దళితులు ఒక వాస్తవం. దళిత దృక్పథం, దళిత సాహిత్యం అనేవి కాలం తీరినవైపోతాయి. అంతదాకా దళిత దృక్పథాన్నీ, దళిత సాహిత్యాన్నీ వాటి అస్తిత్వాన్నీ ఆవశ్యకతను అంగీకరించని వారు వాస్తవాలను గుర్తించ నిరాకరించే వారే కాకుండా అగ్రకులతత్వ పూరిత హిందూ మనుధర్మాన్ని గుండెల్లో నింపుకొని 'ప్రజలు, ప్రజలంటూ'పైపైన అరిచే పచ్చిస్వార్థపరులు, స్వప్రయోజనపరులు అని స్పష్టం అవుతున్నది.

ఇలాంటి వీరు అందమైన పదాలు, ఆవేశపూరిత ఆర్భాటాలు తమ దళిత వ్యతిరేకతకు నగిషీలుగా ఉపయోగిస్తారు. దాంతో వీరి అరుపులు హిందూవర్గ గోడమీది పిల్లుల్లాగుంటాయి. వీరి పిల్లి కూతలకు దళిత దృక్పథం ఉట్టితెగదు. దళిత సాహిత్యం ఆగిపోదు. వారు ఏ దృక్పథంతో రాసినా అది దళితులకు మేలు చేసేదైనపుడు "వారిది దళిత దృక్పథం కూడా" అని వర్గీకరించడాన్ని అభ్యంతర పెట్టేవాళ్ళు, రాసేదీ చేసేదీ ప్రజా సాహిత్యంగానీ, విప్లవ సాహిత్యంగానీ, హిందూ సాహిత్యంగానీ, వర్గ సాహిత్యం గానీ, ఎలా అవుతుందో వారికే తెలియాలి. అంటే మన ఇంటికి పిల్లను ఇవ్వడం గానీ, మన ఇంటి పిల్లను చేసుకోవడంగానీ వారికి యిష్టం లేదన్న మాట. వారు మనతో మంచం పొత్తు, కంచంపొత్తుకే కాకుండా మాట పొత్తుకు కూడా వ్యతిరేకులన్నమాట.

అందువల్ల దళితులకు ఉపయోగపడే ప్రజాసాహిత్యంగానీ, విప్లవ సాహిత్యంగానీ, వర్గ సాహిత్యంగానీ, దళితసాహిత్యంగా వర్గీకరించడానికి చెప్పే అభ్యంతరాలు స్పష్టంగా

అస్పృశ్యతకు సంబంధించినవే. అస్పృశ్యతకు ఏడేళ్ల జైలుశిక్ష. కాగా వీరిలోకొందరు ఘరానా పెద్ద మనుషులుగా, తత్వవేత్తలుగా, హిందువులుగా, రచయితలుగా, రాజకీయ నాయకులుగా, విప్లవకారులుగా చలామణి కావడం విచిత్రం. తాత్విక, సామాజిక విమర్శ రూపంలో, సాహిత్య విమర్శ రూపంలో సాగుతున్న యీ తాత్విక, సామాజిక సాహిత్య అస్పృశ్యతను దళితులు, ప్రజాస్వామిక వాదులు నిరంతరం ఎండగట్టాల్సి వున్నది.

వివిధ దృక్పథాల్లో సామాజిక జీవితాన్ని, ప్రజా జీవితాన్ని విశ్లేషించే సాహిత్యాన్ని, ఆచరణను ఆయా దృక్పథాలతోనే చూడాలిగానీ దళిత దృక్పథంతో చూడ్డం సరికాదు అని ఎవరైనా వాదించవచ్చు. వారు వాస్తవాలను ఏ దృక్పథంతో చిత్రించినా దళితుల మేలుకోరే సాహిత్యంగా ఉన్నదా లేదా అని తేల్చడం అత్యంత ముఖ్యమైన విషయం.

వారు ఏ దృక్పథంతోనైనా రాయనీగానీ, కులం అనేది యిప్పటికీ ఒకరి అభివృద్ధికీ మరొకరి అణచివేతకు సాధనంగా కొనసాగుతోందా లేదా అనేది అసలైన సూటిప్రశ్న. కొనసాగడం లేదు అనేవాడు పుట్టుగ్రుడ్డి లేదా పెట్టుగుడ్డి, వారికి రెండు కళ్ళూ అమర్చాలి. అందుకు వారి దృక్పథం, జీవితం అనే ఎండు కళ్ళకూ ఆపరేషన్ చేయాల్సి వుంటుంది. కులప్రాతిపదికపై రిజర్వేషన్లను అంగీకరించేవారూ, వ్యతిరేకించే వారూ కులం అనేది ఒకరి అభివృద్ధికీ, మరొకరి అణచివేతకు సాధనంగా సాగుతోందని అంగీకరిస్తున్న వారే. కులాన్నీ, కులంలోగల యీ లక్షణాన్నీ గుర్తించనివాడు, అది అగ్రకులతత్వంగానీ, పీడిత కులతత్వంగానీ దాన్ని "కులతత్వం" అనే పదాల్లో చెప్పడం మోసం, వంచన. వాళ్ళు వర్గం, హిందువు తాలూకు పదాల ద్వారానే కులతత్వాన్ని, దళిత సాహిత్యాన్ని, దళిత సంఘాలను, దళిత రచయితల సంఘాలను వర్గీకరించుకోవాలి. తమ రచనల్లో అన్నిటితో పాటు కులాన్నీ, కుల అణచివేతను చిత్రించనివారు, ఈ దేశంలోని ఒక ముఖ్య వాస్తవాన్ని వదిలేసి మాయావాదంతో స్వప్నజగత్తులో విహరించే బాధ్యతా రహితులే.

జ్ఞానానికి మత స్వభావం వుంది. జాతి స్వభావం వుంది. వర్గ స్వభావం వుంది. కుల స్వభావం వుంది. యూరప్‌లో గుర్రాల వినియోగం ఎక్కువ. అందువల్ల అక్కడ కనుక్కున్న కరెంటును కొలవడాన్ని గుర్రపు శక్తి (హార్స్‌పవర్) అని పిలిచారు. కరెంటును మన దేశంలో కనుక్కుంటే దాన్ని ఎద్దుశక్తి (ఆక్స్‌పవర్)తో కొలిచేవారు. ఒక గిరిజనుడు కనుక్కుంటే దాన్ని "దున్నపోతు" శక్తితో కొలిచేవారు. హిందూ మతతత్వం గల బ్రాహ్మణిస్టు దాన్ని కనుక్కుంటే ఎద్దుశక్తి అని గాకుండా గోశక్తి (కౌపవర్) అని పిలిచే వారు. ఇలా జ్ఞానానికి వర్గ స్వభావం, మత స్వభావం, కుల స్వభావం, జాతి స్వభావం ఏకకాలంలో కొనసాగుతాయి. మన దేశంలో పీడిత కులాల ప్రజలే ఎక్కువ మేరకు నిరక్షరాస్యులుగా, పేదలుగా బతుకీడుస్తున్నారంటే, మన దేశ భాషలు, మతాలు, జ్ఞానం, అభివృద్ధి,

కులవ్యవస్థ, సంస్కృతి, రాజకీయాలు, విప్లవపోరాటాలు మొదలైనవన్నీ అగ్రకుల స్వప్రయోజనాల కనువుగా పరివర్తన చెందించబడుతున్నాయని అర్థం.

అది నిజంగా ప్రజాసాహిత్యంగానీ, అభ్యుదయ సాహిత్యంగానీ, విప్లవ సాహిత్యం గానీ, వర్గ సాహిత్యంగానీ, హిందూ సాహిత్యంగానీ అయితే అది దళితుల మేలు కోరే దళిత సాహిత్యానికి, దళిత దృక్పధానికి, దళిత ఆచరణకు వెలుపలవుండే సమస్యే ఉత్పన్నం కాదు. దళిత సాహిత్యంలో, దళిత దృక్పధంలో, దళిత ఆచరణలో భాగం కాలేనిది,దళితులతో, దళిత సంఘాలతో, దళిత సాహిత్యకారులతో, దళిత రచయితల సంఘాలతో కలిసి పని చేయలేనిది ప్రజాదృక్పధంగానీ, వర్గ దృక్పధంగానీ, హిందూ దృక్పధంగానీ, మానవతా దృక్పధంగానీ ఎలా కాగలదు? అది స్వప్రయోనం కోరే సాహిత్యం అవుతుందేగానీ, పరుల ప్రయోజనం కోరే సాహిత్యం ఎలా కాగలదు?

అది ఏ సాహిత్యమైనా, ఏ ఆచరణైనా పరోపకారాన్ని కోరుతున్నదా? స్వప్రయోజనాలకు పరిమితమైనదా? ప్రజావ్యతిరేక అంశాలేమైనా వున్నాయా? అని నిర్ధారించడానికి దళితులను, దళిత ప్రయోజనాలను, దళిత సాహిత్య ప్రమాణాలను కూడా ఒక గీటురాయిగా తీసుకోవటం అనివార్యమవుతుంది. నిర్మాణ రూపాల్లో ఇదే ప్రత్యేకంగా దళిత సంఘాలు, దళిత రచయితలు, దళిత సాహిత్యానికి వెలుపల వుండే సాహిత్యంలో దళిత వ్యతిరేక అంశాలుంటే అవకాశాలున్నాయి. వాటి దృక్పధాన్ని ఆచరణను విశ్లేషించాలన్నా, సరిచేయాలన్నా, వాటన్నింటిని దళిత దృక్పధం, దళిత సాహిత్యం పరిధి లోపలికి తెచ్చి చర్చించక తప్పదు. అందువల్ల కూడా ఎన్ని రకాల దృక్పధాలున్నా తిరిగి వాటన్నింటిలో దళిత దృక్పధం, దళిత సాహిత్యం, దాని అస్తిత్వం ఆచరణ అనివార్యమవుతున్నది. దళిత రచయిత సంఘాలు, దళిత సాహిత్యోద్యమం మొదలైన వాటి అస్తిత్వాన్ని, ఆచరణని ఉత్పన్నం చేస్తున్నది. అదే సమయంలో వివిధ సమస్త దృక్పధాల్లో, సాహిత్యాల్లో, దళిత సాహిత్య విభాగాలను, దళితుల ప్రత్యేక సెల్స్ విభాగాలను కూడా అనివార్యం చేస్తున్నది. దళితుల ప్రయోజనం మేరకు యివి ఆయా సంస్థలలో, సాహిత్యాలలో, వాటిపై ఉన్నతాధికార సంస్థగా, సాహిత్యంగా నిర్దేశించగలిగినపుడే వీటి లక్ష్యం నెరవేరుతుందని కూడా స్పష్టమవుతున్నది.

*ఆం.ప్ర. దళిత రచయిత, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక, వరంగల్ శాఖ **03** జనవరి, **1993**, దళిత సాహిత్యంపై సదస్సు సందర్భంగా పుస్తకంగా తొలిముద్రణ.*

దళిత రచయితల, కళాకారుల మేధావుల ఐక్యవేదిక ఆధ్వర్యంలో

ఫిబ్రవరి 13, 14 1993, హైదరాబాద్‌లో అంబేద్కర్ భవన్‌లో జరగబోయే ప్రథమ మహాసభలను జయప్రదం చేయండి

(దరకమే ఐక్యవేదిక ప్రథమ మహాసభల నిర్వహణ కోసం ఏర్పడిన అడహాక్ కమిటి, డ్రాఫ్టు కమిటి కలిసి రూపొందించిన కరపత్రం ఇది. ఆహ్వాన సంఘ నాయకులైన ఆచార్య కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ గారి జలదృశ్యంలో ఇది రూపొందించి ప్రచురించబడింది. దీని తర్వాత రెండు రోజుల కార్యక్రమ వివరాల కరపత్రం ప్రత్యేకంగా ప్రచురించబడింది.సం.)

మిత్రులారా!

దళిత పితామహులైన, మేధావులైన జ్యోతిరావ్ ఫూలే, నారాయణ గురు, డా॥ బి.ఆర్.అంబేద్కర్, పెరియార్ రామస్వామి లాంటి మహనీయులు జరిపిన కుల నిర్మూలన, ఆత్మగౌరవ ఉద్యమాలు దేశంలోని ప్రజలలో అనేక మార్పులను కలుగ జేసినాయి. వీరి రచనల వల్ల, ఆలోచన విధానం వల్ల ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి. మైనారిటీల ప్రజలలో ఐక్యత, చైతన్యం, విజ్ఞానం, కులవ్యవస్థపై వ్యతిరేకత గణనీయంగా పెరిగింది. ఎస్సి., ఎస్.టి., బి.సి., మైనారిటీల ప్రజలలో నుండి వేలాది రచయితలు, కళాకారులు, చరిత్రకారులు, సాహితీవేత్తలు, ఉద్భవించటానికి కారణమైంది. వీరంతా అగ్రకుల ఆధిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా రచనలు చేయటానికి ముందుకు వస్తున్నారు. చాతుర్వర్ణ సిద్ధాంత ధృక్పధంతో వుంటూ అంటరానితనాన్ని రెచ్చగొడ్తూ, పూజారి సంస్కృతికి జీవంపోస్తూ, ఆధ్యాత్మిక, కర్మ సిద్ధాంతాలను ప్రోత్సహిస్తూ, అగ్రకుల అహంకారాన్ని ప్రదర్శిస్తూ సమాజాన్ని విషపూరితం చేస్తున్న బ్రాహ్మణిస్టు సాహిత్య కళాకారుల స్వభావాల్ని బట్టబయలు చేస్తున్నారు. తరతరాలుగా ఆకలితో, పేదతనంతో, అంటరానితనంతో, అజ్ఞానంతో వుంటూ ఎలాంటి హక్కులకు అధికారాలకు నోచుకోకుండా వెలియబడిన ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి., మైనారిటీ ప్రజలకు చేయూతనిచ్చి చైతన్య పరుస్తున్నారు.

ఈ బ్రాహ్మణిస్టు సాహిత్యానికి-కళలకు సాంస్కృతిక భావజాలానికి ప్రత్యామ్నాయంగా దళిత సాహిత్యాన్ని-కళలను- సంస్కృతిని భావజాలాన్ని సృష్టించాలంటే రాష్ట్రవ్యాప్తంగా

వున్న దళిత-రచయితలను కళాకారులను సంఘటితం చేయకుండా ఈ గమ్యాన్ని చేరుకోలేం. దళిత రచయితలు విడివిడిగా వుంటూ రచనలు చేయటం వల్ల తొందరగా గమ్యాన్ని చేరుకోలేం. 85% వున్న ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీ ప్రజలను తొందరగా ప్రభావితం చేసి విజ్ఞానవంతులుగా చేయలేం. అందుకే దళిత రచయితలను కళాకారులను ఐక్యం చేయటానికి వారిలో సృజనాత్మక కళలను వెలికి తీయటానికి సాహిత్యమనే ఆయుధానికి పదును పెట్టడానికి "దళిత రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక" అనే సంస్థ ఏర్పాటు అయింది. 1992 డిసెంబర్ 6న కరీంనగర్ పట్టణంలో పెద్ద ఎత్తున దళిత రచయితలు, కళాకారులు పాల్గొనడం వల్ల ఈ ఐక్య వేదిక విజయవంతమైంది. కరీంనగర్ సమావేశంలోనే కార్యక్రమము, తాత్కాలిక కమిటీ ఏర్పాటుకు రూపకల్పన చేయబడింది. ఫిబ్రవరి నెలలో హైదరాబాద్‌లో రెండు రోజుల ప్రథమ మహాసభలను నిర్వహించాలని నిర్ణయం తీసుకోవడమైంది. జనవరి 3న వరంగల్ శాఖ ఆధ్వర్యంలో గొప్ప సదస్సు జరిగింది. దీనికి రాష్ట్ర నలుమూలల నుండి దళిత రచయితలు, కళాకారులు, సామాజిక కార్యకర్తలు పాల్గొన్నారు. ఈ సదస్సు అనేక నిర్ణయాలు తీసుకుంది. హైదరాబాద్‌లో జరిగే ప్రథమ మహాసభల నిర్వహణ ఏర్పాట్లు చర్చించింది. దానిలో భాగంగానే దళిత రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక ఆధ్వర్యంలో ఫిబ్రవరి, 1993 హైదరాబాద్‌లో జరిగే ప్రథమ మహాసభలను విజయవంతం చేయటానికి ఎస్సీ., ఎస్టీ, బి.సి. మైనారిటీల సంఘం, సంస్థల, రాజకీయ పార్టీల, వ్యక్తుల సహకారాల్ని కోరుతుంది. ముఖ్యంగా మహాసభల నిర్వహణకు ఆర్థిక సహాయాన్ని అందించాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

తేదీ : 8-1-1993

దళిత రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక

రాష్ట్రకమిటి, ఆంధ్రప్రదేశ్

దళిత (ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ) మైనారిటీల, రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక - ఆంధ్రప్రదేశ్

చిత్తు ప్రణాళిక

(ఈ చిత్తు ప్రతి డ్రాఫ్టును బి.ఎస్. రాములు, ఉ.సాంబశివరావు, ఇంగిలాల రామచంద్రరావు, గూడ అంజయ్య, మాస్టార్జీ, వి.జి.ఆర్. నారగోని, సాహు, తులసి సంపత్ కుమార్, కె. సీతారాములు, జూపల్లి సత్యనారాయణ, వెంకటరత్నం, కె. రామలక్ష్మణ్ తదితరులు కలిసి రూపొందించారు. ఇది 1995లో మరింత సంక్షిప్తీకరించబడింది. అలా 'అంబేద్కరిజం తాత్విక భూమిక'గా స్వీకరిస్తుందని తదితర సవరణలతో తుదిరూపం తీసుకుంది. తుదిరూపం తీసుకున్న ప్రణాళికను తర్వాత సంపుటాల్లో చేర్చుతాను. ఈ చిత్తు ప్రతి తొలిరూపం చారిత్రక ప్రాధాన్యత రీత్యా యథాతథంగా ఇవ్వడం జరిగింది. సం.)

పడగవిప్పిన బ్రాహ్మణీయ హిందూ ఫాసిస్టు విష సంస్కృతి ఆట కట్టించడానికి ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీ బహుజన దళిత శక్తులకు చెందిన కవులు, కళాకారులు, మేధావులంతా ఏకమై ప్రత్యామ్నాయ దళిత విప్లవ సంస్కృతినీ, సాంస్కృతికోద్యమాన్ని నిర్మించాల్సిన చారిత్రక కర్తవ్యం మన ముందు కొచ్చింది.

సాంస్కృతిక రంగంలో ఈ కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించాల్సిన సాహితీ సాంస్కృతికోద్యమం బ్రాహ్మణీయ సంస్కృతి ప్రభావం నించి బయట పడకపోవటం వలన చారిత్రక వైఫల్యానికి గురైంది.

ఈ చారిత్ర నేపథ్యంలోంచే ఈ చారిత్రక సవాలుని ఎదుర్కోవటానికి సామాజిక అణిచివేతను తుదముట్టించటానికి ఒక నూతన సామాజిక పోరాట శక్తిగా దళిత ఉద్యమం ముందుకొచ్చింది. ఈ ఉద్యమ ప్రేరణతోనే దళిత సాహిత్య, సాంస్కృతికోద్యమం ఉనికిలోకి వచ్చి కలం పట్టి గళం విప్పింది. విభిన్న మార్గాల్లో వివిధ సంస్థలు, శక్తులు వ్యక్తులు చేస్తున్న ఈ కృషిని రాష్ట్ర వ్యాపితంగా ఒక ఐక్యవేదిక మీదకి తీసుకువచ్చి సంఘటితంగా సాగటానికి సమాఖ్యగా రూపొందింది. డిసెంబర్ 6న కరీంనగర్‌లో జరిగిన సదస్సు, జనవరి 3న వరంగల్‌లో జరిగిన సదస్సుల్లో రాష్ట్రం నలుమూలల నుంచి వచ్చిన దళిత రచయితలు, కళాకారులు పాల్గొని దళిత సాహిత్య దృక్పథాన్ని చర్చించి తీసుకున్న

నిర్ణయంలో భాగంగానే 'దళిత రచయితల కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక' ఆవిర్భవించింది. ఈ సమాఖ్య ప్రణాళికాబద్ధంగా సాగటానికి నిర్దిష్టమైన కొన్ని మార్గదర్శక సూత్రాల్ని, కర్తవ్యాల్ని రూపొందించుకొంది. అదే ఈ ప్రణాళిక, నిబంధనావళి.

ప్రణాళిక

1. సమస్త వర్ణ, వర్గ, కుల, లింగ, జాతి, మత, భాషా, ప్రాంతీయ అసమానతలకు, అణిచివేతకు తావిచ్చే సామాజిక విలువలకు, సంస్కృతికి వ్యతిరేకంగా పోరాడి అణిచివేతకూ, అసమానతలకూ తావులేని నిజమైన ప్రజాస్వామిక నూతన సాంస్కృతిక విలువల సమాజ నిర్మాణానికి కృషి చేస్తుంది.
2. ఈ కుల, వర్గ, లైంగిక అసమానతల సమాజంలో అగ్ర కుల అణిచివేతకీ, పురుషాధి పత్యానికీ, బ్రాహ్మణ, బనియా (వ్యాపార), అగ్ర కుల భూస్వామ్య, దళారీ పెట్టుబడిదారీ, సామ్రాజ్యవాద – వర్గ దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా సాగే వర్గ విముక్తి పోరాటానికి, జాతుల విముక్తి పోరాటాలకి, స్త్రీ విముక్తి పోరాటానికి, అగ్ర కులాధిపత్య వ్యతిరేక కుల నిర్మూలనా పోరాటానికి బాసటగా సాంస్కృతిక భావజాల రంగంలో తన వంతు కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తిస్తుంది.
3. బ్రాహ్మణాధిక్య హిందూ వర్ణాశ్రమ, అగ్ర కుల సమాజానికి, సంస్కృతికి వ్యతిరేకంగా పోరాడిన మన పూర్వీకులు చార్వాకులు, లోకాయతుల నుండి బుద్ధుడు, బసవేశ్వరుడు, పోతులూరి, వేమన, అమీర్‌కుస్రో, గురునానక్, కబీర్‌దాసు, గురు రవిదాసు, జ్యోతిరావు ఫూలే, పెరియారు, నారాయణగురు, అంబేద్కర్, జాషువా, కుసుమ ధర్మన్న తదితరుల చారిత్రక స్ఫూర్తిని స్వీకరిస్తుంది. వారి సామాజిక, సాహిత్య, సాంస్కృతిక సైద్ధాంతిక వారసత్వాన్ని ముందుకు తీసుకెళుతుంది.
4. స్త్రీ అణిచివేతకు మూలమైన మగ పెత్తనానికి, పితృస్వామిక కుటుంబాధిపత్య వ్యవస్థకి వ్యతిరేకంగా పోరాడుతుంది.
5. విదేశీ, సెక్స్, హింసా, విష సంస్కృతే ఉదాత్తమైనదిగా, వెనుకబడిన దేశాల ప్రజల సంస్కృతి అనాగరికమైనదిగా ఇంగ్లీషు సినిమాల్లో, సాహిత్యంలో చిత్రించే సామ్రాజ్యవాద, ఆధిపత్య సంస్కృతికి వ్యతిరేకంగా పోరాడుతుంది. అలాగే ఈ దేశంలో దక్షిణాది తమిళ భాషని ఉత్తరాది హిందీ సినిమాల్లో తమిళ మాండలిక యాసలో అపహాస్యం చేయటం, తెలుగు సినిమాల్లో వివిధ తెలుగు మాండలిక యాసల్ని హాస్య పాత్రలకి, గూండా పాత్రలకి పెట్టి అనాగరికంగా అపహాస్యం చేసే భాషా, ప్రాంతీయ ఆధిపత్య సంస్కృతికి వ్యతిరేకంగా పోరాడుతుంది.

6. ఈ విధంగా కుల, వర్గ, లింగ, మత, జాతి తదితర అన్ని రంగాల ప్రజల్ని సామాజికంగా సాంస్కృతికంగా, ఆర్థికంగా, రాజకీయంగా అణిచి వుంచి ఆధిపత్యం చెలాయించే బ్రాహ్మణ సంస్కృతిని తుదముట్టించటానికి పోరాడే విప్లవ సంస్కృతే దళిత సంస్కృతి. బ్రాహ్మణీయ అణిచివేత సంస్కృతికి వ్యతిరేకంగా ప్రత్యామ్నాయంగా ప్రజల ప్రజాస్వామ్య నూతన సాంస్కృతిక విలువల్ని ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీ ప్రజల్లో పునరుద్ధరించటమే దళిత సంస్కృతి ప్రధాన కర్తవ్యం.
7. ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీలకి చెందిన అణగారిన కులాల్లో, మైనారిటీలలో దాగివున్న ప్రజల శక్తి యుక్తుల్ని వెలికితీసి, సాహితీ, సాంస్కృతిక, సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ,తాత్విక రంగాలన్నింటిలోనూ నూతన పోరాటానికి నేతృత్వం, నాయకత్వం వహించేట్లుగా వారి సృజనాత్మక శక్తుల్ని అభివృద్ధి చేస్తుంది.

నిబంధనావళి

1. పై ప్రణాళికా లక్ష్యాల్ని సమ్మతించిన వారందరికీ ఈ వేదికలో సభ్యత్వం వుంటుంది. సభ్యత్వ రుసుం సంగనికి 10 రూపాయలు.
2. వేదిక పేరు "ఆం.ప్ర. దళిత (ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ) మైనారిటీల రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక."
3. వివిధ సంస్థల, శక్తుల, వ్యక్తుల ప్రాతినిధ్యంతో ఏర్పడే ఈ ఐక్యవేదిక సమాఖ్య స్వభావం కలిగి వుంటుంది. ఈ సమాఖ్యలో జిల్లా స్థాయి నుంచి రాష్ట్ర స్థాయి దాకా అన్ని స్థాయిల్లోనూ ప్రాతినిధ్య స్వభావం ఒకే విధంగా వుంటుంది.
4. రాష్ట్ర కార్యవర్గాన్ని మహాసభ ఎన్నుకొంటుంది. మహాసభ ప్రతి రెండేళ్ల కొకసారి జరుగుతుంది. సంగని కొకసారి సర్వసభ్య సమావేశం, సాహిత్య సాంస్కృతిక పాఠశాల జరుగుతుంది. ప్రతి మహాసభలో ప్రధాన కార్యదర్శి, అధ్యక్షుల బాధ్యతలు మారతాయి. ఈ బాధ్యతలు నిర్వహించేవారు రెండుసార్లకి మించి వుండరాదు. వెంట వెంటనే కూడా రెండుసార్లు వుండరాదు.
5. కార్యవర్గ సభ్యులుగా ఎన్నుకొనేవారిని సాహితీ సాంస్కృతిక రంగాల్లో నిర్దిష్టంగా కృషి చేసేవారిని, క్రియా శీలకుల్ని అణగారిన కులాలకు, వర్గాలకు, స్త్రీలు మైనారిటీలకు చెందిన వారిని ప్రాధాన్యత ఇచ్చి ఎన్నుకోవాలి.
6. జిల్లా మహాసభలు జిల్లా కార్యవర్గాన్ని పై ప్రాతిపదికపైనే ఎన్నుకోవాలి.

సైద్ధాంతిక పత్రాలు :

స్వదేశీ సిద్ధాంతవేత్తలకు ప్రత్యేక అవకాశాలు

(అంతర్జాతీయ సిద్ధాంతాలకు ప్రాచుర్యం ఎక్కువ. వాటి మద్ధతుతో తమపై దాడి చేస్తున్నపుడు బి.ఎస్. స్వయంగా సిద్ధాంతాలను, కార్యక్రమాలను రూపొందించుకోవడం ఒక సైన్స్ అని, ఒక నూతన శాస్త్రం అని, స్వయంగా నూతన ఆవిష్కరణలు చేయడం అని ప్రతిపాదించి దళిత బహుజన విద్యావంతులకు ఆత్మవిశ్వాసం నింపారు. సం.)

విదేశీ వాదాలకు గల సౌకర్యాలు స్వదేశీ వాదాలకు లేవు. గనక అంతర్జాతీయ స్థాయికి మనమే ఎదగడం దీనికి పరిష్కారం! ఇది బహుజనులకు వచ్చిన గొప్ప అవకాశం. ఇక్కడ నక్సల్బరీలో వసంతమేఘం గర్జిస్తే పొరుగున వున్న చైనా దేశపు మద్ధతు ప్రతిధ్వనించింది. చైనా అధికార పత్రిక పీపుల్ డైలీ సంపాదకీయం రాసింది. అదే సమయంలో 1967లో యిక్కడే మహారాష్ట్రలో పుట్టిన దళిత పాంథర్స్ ఉద్యమానికి అలాంటి విదేశీ మద్దతు పెద్దగా అందలేదు. ఇంటిపట్టున వుండే స్త్రీ ఎదురు తిరిగి పురుషుడిపై గర్జిస్తే ప్రపంచం, కుటుంబం, అతలాకుతలం అయిపోయాయి. ఎన్నో దేశాలు కదలబారి మద్ధతు పలికాయి. ఐక్యరాజ్య సమితి మహిళా దశాబ్దాన్ని, మహిళా సంవత్సరాన్ని, మహిళా దినోత్సవాన్ని ప్రకటించి నిధులు కేటాయించాయి. అట్టడుగు ప్రజలదాకా అందకపోయినా విద్యావంతులైన ఎందరో స్త్రీలకు నైతిక స్థైర్యాన్నీ, సైద్ధాంతిక మద్దతునూ యిచ్చాయి.

మనదేశంలో కమ్యూనిస్టు నిర్మాణానికి ఆర్థికంగా, నైతికంగా, సైద్ధాంతికంగా రష్యా ఎంతో మద్దతు యిచ్చింది. ఇంకా ముందుకు వెళ్తే మనదేశంలోకి పెట్టుబడిదారీ అభివృద్ధిని యూరపు దేశాలు ప్రవేశపెట్టి ఆధునిక విజ్ఞానానికి తలుపులు తెరిచాయి. ఆధునిక భారత నిర్మాణానికి, అందులోని సామాజిక సమస్యలెన్నిటికో విదేశీ సిద్ధాంతాలు గానీ, శాస్త్రాలుగానీ, ఆచరణగానీ తాము ముందుకు నడిచి మనకు బాట చూపాయి. అలా నడిచిన దారిలో నడవడం మనకొక అలవాటుగా మారిపోయింది.

ఎవరి ఆచరణకో కొనసాగింపుగానే తప్ప ఇతరులకు మన ఆచరణ ప్రారంభ బిందువు కాలేకపోయింది. అందువల్ల యీ దేశంలోని "అలవాటు" పడిన మెదళ్లు, మేధస్సు "అలవాటు" ప్రకారంగానే "అలవాటు"ను అలవాటు చేస్తాయి తప్ప కొత్త ఆలోచనలు చేయలేవు. కాంగ్రెస్, బ్రాహ్మణిజం, ఆరెసెస్ మొదలుకొని కమ్యూనిస్టులు, నక్సలైట్ల దాకా అందరి ఆచరణా, ఆలోచనా అలవాటు పడిన మెదళ్ళకు సంబంధించిందే.

ఇలాంటి మెదళ్ళు గానీ, మొదళ్ళుగానీ దళిత సమస్యకైనా మరే సమస్య పరిష్కారానికైనా కొత్తగా చెప్పగలిగేదంటూ పెద్దగా ఏమీలేదు.

అందువల్ల ఎవరికి పరిష్కారం అవసరమో వారే కొత్తగా ప్రారంభించుకోవాల్సి వస్తున్నది. "అలవాటు పడినవారికి" యిది ఏ దేశంలోని గొంతులాగా వినపడ్డంలేదు. దాంతో అంచనా కట్టడానికి ఏ రాళ్ళతో తూచాలో తెలియడం లేదు. పైపెచ్చు అది "అలవాటు పడినవారి" ఆధిక్యతను ప్రశ్నార్థకం చేస్తున్నది. ఇక ఏం చేయాలో తోచకవారు అలవాటు ప్రకారం దీవెనల రూపంలో శాపనార్థాలను వల్లించడం అలవాటు చేసికొన్నారు. దళిత తత్వశాస్త్రం సామాజిక, రాజకీయ, తాత్విక రంగాల్లో చర్చనీయాంశం గా మారినపుడు అలవాటు ప్రకారం అర్థం కాలేదనో, హిహిహితోనో, మౌనంతోనో తమను తాము ఆత్మవంచన చేసికొన్నారు. అది సాహిత్య, సాంస్కృతిక రంగాల్లోకి విస్తరించే సరికి. ఇంటికుక్క కరిచినట్టయి చర్చ తప్ప ఏదీ దళిత సాహిత్య సృష్టి అని సాహిత్య విమర్శతో చావబాదే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.

ఇక్కడ అభ్యుదయ కవిత్వం పుట్టడానికి యూరపులోని తత్వశాస్త్రం భూమిక అయింది. ఇక్కడ విప్లవ కవిత్వం పుట్టడానికి చైనా రష్యా సమాజాల ఆచరణ, తత్వమూ భూమిక అయింది. అందువల్ల యిక్కడి దేశీయ (నేటివిటీ) తత్వశాస్త్రం అభివృద్ధితో నిమిత్తం లేకుండానే ఆయా పార్టీల వ్యూహం, ఎత్తుగడలు, ఆచరణలకు ప్రచారంగా ఉపయోగపడే అభ్యుదయ, విప్లవ సాహిత్యాలు అభివృద్ధి చెందాయి. ప్రెషర్‌కుక్కర్ మీద అమ్మ వండిన అన్నం తినడం అలవాటైన పిల్లలకు ఆ బియ్యం ఎక్కడ పండి ఎన్ని దశలు దాటి యిక్కడి కొచ్చాయో తెలియకపోవచ్చు. క్రమం తెలియకుండా ఫలితం తెలిస్తే చేరుకోగలిగే జ్ఞానం ఎటైనా పయనించవచ్చు. ఈ దేశంలోని కమ్యూనిస్టుల్లోని నక్సలైట్లలోని ఒక శాతం ప్రజలైనా తాత్విక క్రమం తెలిసి తాత్విక ఫలితం అనుభవిస్తున్న వారు కాదు. అందువల్ల వారి జ్ఞానం, ఆచరణ అలవాటు ప్రకారం ఎటైనా పయనించవచ్చు.

దళిత తత్వశాస్త్రం లేకుండా దళిత సాహిత్యం, సంస్కృతి, కళల పుట్టుక, పెరుగుదల సాధ్యం కాదు. దళితుల సామాజిక ఆచరణ లేకుండా దళిత తత్వశాస్త్ర అభివృద్ధి సులభం కాదు. అందువల్ల దళితుల సామాజిక ఆచరణలో భాగంగానే విభిన్న రూపాల ద్వారా దళిత తాత్వికత వ్యాప్తి చెందింది. అది క్రమంగా దళిత తత్వశాస్త్రంగా సమీకరించబడుతున్నది. తిరిగి అది అన్ని రంగాలను కొత్త శక్తితో ప్రభావితం చేస్తూ ముందుకు సాగుతున్నది. ఇదే క్రమంలో దళిత సాహిత్యం, కళలు, కొత్త రూపును, కొత్త వస్తువును సంతరించుకుంటున్నాయి.

తత్వశాస్త్ర ప్రాధాన్యత గురించి కమ్యూనిస్టులకు గానీ, నక్సలైట్లకు గానీ తెలిసే అవకాశం లేదు. ఎందుకంటే అది వారికి "ప్రేషర్ కుక్కర్" ద్వారా అమ్మ వండిపెట్టిన అన్నంగా అయాచితంగా అందుబాటులోకి వచ్చింది. తత్వశాస్త్ర ప్రాధాన్యత తెలియకపోవడం వల్లనే వారు యీ డెబ్బయి ఏళ్ళల్లో గతితార్కిక తత్వశాస్త్ర మౌలిక గ్రంథాల అనువాదాల్ని ప్రచురించలేకపోయారు. ఇలాంటి అలవాటు పడినబాపతుగాళ్ళంతా దళిత సిద్ధాంత చర్చే ఎక్కువగానీ దళిత సాహిత్యం ఏదీ అని దీవెనల రూపంలో శాపనార్థాలు పెడుతున్నారు.

నిజానికి సాహిత్యం అంతా దాని తొలిదశలో దళితులు సృష్టించిన సాహిత్యమే, శ్రమనుంచి సమస్త సంపదలు పుట్టాయి. శ్రామికుల నుండి శ్రామిక కులాల నుండి సమస్త కళలు పుట్టాయి. శ్రామిక కులాలు సృష్టించే సంపదను హక్కు భుక్తం చేసికొన్నట్టుగానే, దోపిడి కులాలు, దళితుల కళల్ని పరాయీకరించి తన దోపిడి కళలుగా, మార్చుకున్నది. జానపదుల గేయ చందస్సు దోపిడీ కులాల పద్యచందస్సుకు మాతృక అయింది. జానపదుల ప్రతీక వ్యక్తీకరణ, జాతీయాలు, నుడికారం మధ్య తరగతి వచన కవితకు మాతృక అయింది.

వ్యక్తీకరణలోనూ కులం, వర్గం, లింగం, వ్యక్తం అవుతూనే వుంటుంది. వ్యక్తం చేసేది ఆలోచనే. "ఆలోచన"కు కులం, వర్గం లింగం, వుంటుంది. అది వ్యక్తీకరణ రూపంలో వ్యక్తీకరణ పొందుతుంది. అందువల్ల వ్యక్తీకరణ రూపాలైన ప్రక్రియలకు కూడా కుల, వర్ణ, లింగ, జాతి, స్వభావం వుంటుంది.

వచన కవిత్వం దోపిడీ కులాల చేతుల్లో పడి దోపిడీ కులీకరణ పొందింది. అది పీడిత కుల విద్యావంతులకు నక్క ముందుంచిన కూజాలోని పాయసం అయింది. దాంతో అలా రాయలేక, రాస్తే అది ఉన్నత ప్రమాణాల కవిత కాలేక, కొత్త రూపంలో ఆధిక్యత జారీ చేసిన అల్పత్వ భావనతో తనలోని సృజనాత్మకతను ఎలా వెలికి తీసుకురావాలో తెలియలేదు. ఈ దశను అధిగమించి ఉన్నత సాహిత్య సృష్టి జరిగే క్రమంలో దళిత కవిత ఆత్మ విమర్శ ప్రారంభమైంది. ప్రస్తుతం మంచి వచన కవిత అని పిలువ బడుతున్నదాన్లో దోపిడీ కుల స్వభావం, దోపిడీ కుల వ్యక్తీకరణ పద్ధతి వుందని సిద్ధాంత చర్చ వేగవంతమైంది. ఇతర భూముల నుంచి మనకే చర్చ అందకపోయినా, అదే సమయంలో తెలుగులోనూ, దోపిడీ కుల వ్యక్తీకరణ పద్ధతిపై తిరుగుబాటు ప్రారంభమైంది. ఆ తిరుగుబాటు యొక్క వ్యవస్థీకృత రూపమే జననాట్య మండలి, అరుణోదయ తదితర పాటలు.

అవి దోపిడీ కుల వచన కవితను సంక్షోభంలో పడేసాయి. ప్రతి మధ్యతరగతి జీవి, ముఖ్యంగా అందులోని దోపిడి కులాల వాళ్లు పాటతో పోటీలో మొదటిసారిగా

అల్పత్వ భావనకు గురయ్యారు. అభ్యుదయ సాహిత్యంలో, నక్సల్బరీ సాహిత్యంలో ప్రక్రియ ద్వారా అనగా వ్యక్తీకరణ ద్వారా దోపిడీ కులాల ప్రక్రియల ఆధిక్యతను కూల్చివేయడం ప్రారంభమైంది. నక్సల్బరీలో ప్రజలభాష చర్చతో అది వేగవంతమైంది. కొన్నాళ్ళకు దోపిడీ కులాల ప్రక్రియలు సర్దుకుని, వారు పాటకు, దాని చర్చరూపంలో వ్యాఖ్యాతలుగా మారారు.

ఈ క్రమంతో పాటు వచన కవిత్వంలోనూ దోపిడీ కుల వ్యక్తీకరణ యొక్క ఆధిక్యతపై యుద్ధం మొదలైంది. అదీ ప్రక్రియా వివాదం రూపంలోనే దద్దరిల్లింది. మినీ కవితా విప్లవం పీడిత కుల వ్యక్తీకరణను వేగవంతం చేసింది. దీనిపై అలవాటు ప్రకారం దోపిడి కులాలు యుద్ధం ప్రకటించాయి. ప్రక్రియ ఎట్లా విప్లవం అవుతుందని విప్లవ రచయితలు హేళన చేశారు. అదే నోట పద్య పునరుద్ధరణ మాత్రం తిరోగమన విప్లవం అవుతుందని యిప్పుడు వాదిస్తున్నారు. పద్యం కూడా ఒక ప్రక్రియ అయినపుడు వస్తు చర్చ వదిలి రూప చర్చ ఎందుకు చేస్తున్నారు వీళ్లు. ప్రక్రియకు, రూపానికి కూడా, కులం, వర్గం, లింగం, జాతి, వ్యవస్థ, స్వభావాలుంటాయి. అయితే ఈ విషయాన్ని మినీ కవితా చర్చలో కావాలని మర్చిపోయారు విప్లవ ఠచయితలు.

అభ్యుదయ కవిత్వంలో దోపిడి గల వ్యక్తీకరణను అధిగమించి పీడిత కుల వ్యక్తీకరణకు ఒరవడి దిద్దిన వారిలో సుద్దాల హన్మంతు, నాజర్, ప్రతీకలైతే, విప్లవ కవిత్వంలో శివసాగర్, గద్దర్‌లు తమ పాటల ద్వారా ప్రతీకలయ్యారు.

వచన కవితకు గల దోపిడి కుల స్వభావం దళితుల్లోంచి వచ్చి మధ్య తరగతిగా ఎదిగినా పాటలు తప్ప గొప్ప వచన కవిత రాయలేక పోవడంలో గమనించవచ్చు. దళితులు రాసిన వచన కవితల్లో హెచ్చుభాగం స్పష్టంగా సూటిగా వుండడంలోనూ పీడిత కుల స్వభావం గమనించవచ్చు.

నిబద్ధత నిమగ్నత సిద్ధాంతాల్లో కుల స్వభావం వుంది. నిబద్ధత అవసరం కానీ నిమగ్నత అంతగా అవసరం లేదు అనే సిద్ధాంతం దోపిడీ కుల స్వభావానికి చెందింది. దళితులు సాధారణంగా నిమగ్నతను ఆదరిస్తారు. ఎందుకంటే అవి వారి సమస్యలే కనక ఈ నిమగ్నతే వారి వ్యక్తీకరణలో సూటి దనాన్నిస్తుంది. అందువల్ల వారి వచన కవితల్లో దోపిడీ కుల స్వభావ చిహ్నామైన చుట్టూ తిప్పి చెప్పడం తక్కువ. మాటలు యీటెల్లా వుంటాయి.

*– రచనా కాలం **1993** , ఆంధ్రప్రభ దినపత్రికలో ప్రచురితం?*

ఇది మానవ హక్కుల పోరాటం

(1994లో జూపల్లి సత్యనారాయణ ప్రచురించిన 'హింసా చక్రం కింద రజకులు' పుస్తకానికి రాసిన ముందుమాట ఇది. కుల సమస్య, కులవృత్తి సమస్య మూలాలను, వాటి పరిష్కారాలను మానవ, పౌర హక్కుల్లో ఎలా భాగమవుతాయో బి.ఎస్. గారు ఇందులో విశ్లేషించారు. కుల వివక్షకు వ్యతిరేకంగా వారి సమాన హక్కుల కోసం పోరాడని పౌర హక్కుల సంఘాలు, మానవ హక్కుల సంఘాలు, అగ్రకులాల హక్కుల దృక్పథం, పరిమితికి లోనైందని వందలాది ప్రసంగాలు చేశారు. తరువాత పౌరహక్కుల సంఘాల వారు తమ అవగాహనను, ఆచరణను మార్చుకున్నారు. కుల సమస్యను కాస్త పట్టించుకున్నారు. సం.)

గవర్నర్ కృష్ణకాంత్‌గారు యిటీవల (1994లో) ఒక మిత్రునితో మాట్లాడుతూ కులం అనేది భద్రతనిస్తుందికదా అని అభిప్రాయపడ్డారు. భద్రతయిస్తుంది నిజమే, కాని అది ఎవరికి? ఒక బ్రాహ్మణ, రెడ్డి, వెలమ, కమ్మ స్త్రీ గ్రామంలోని అన్ని వీధుల్లోకి దర్జాగా ఒంటరిగా వెళ్ళి క్షేమంగా యింటికి రాగలదు. శూద్రకులాల స్త్రీలు, అతిశూద్ర కులాల స్త్రీలు, అగ్రకుల వీధుల్లోకి, యిళ్ళలోకి, పొలాల్లోకివెళ్ళి ఇంతే దర్జాగా, ఒంటరిగా వెళ్ళి భద్రంగా తిరిగి రాగలరా ! కులం యిచ్చే భద్రత, రక్షణ ఎవరికి ఉపయోగపడుతున్నది. అగ్ర కులాలకు కాదా అని ఆ మిత్రుడు ఎదురు ప్రశ్న వేయడంతో గవర్నర్‌గారు ఆలోచిస్తూ ఉండిపోయారు.

మిత్రుడు కిసాన్‌సంఘ్ దక్షిణ భారత ప్రధాన కార్యదర్శి విద్యాసాగర్ రావు (సాగర్‌జీ) గారు మాట్లాడుతూ కులంలో బ్యాలన్సింగ్ స్వభావంవుంది, అది గ్రామాన్ని, సమాజాన్ని పరిణామక్రమం ద్వారా ఎదగనిస్తుందేగానీ, మిగిలిన అందరిని కాదని ఒక్కడు తాడిచెట్టులా అభివృద్ధిచెందే అవకాశం యివ్వదు. గ్రామీణులందరి అభివృద్ధిలో భాగంగానే అభివృద్ధి ముందుకు సాగే అవకాశం ఇస్తూ బ్యాలన్సింగ్ స్వభావం కనపర్చుతుంది కులం అని అన్నారు. ఈ మాటలో కొంత నిజంవుంది.

సమాజాన్ని బ్యాలన్స్ చేయడంలో కులంపాత్రవుంది. కులం కొనసాగడంలో భద్రత పాత్రకూడా ఉంది. అయితే బ్యాలన్స్ చేయడం అనేది పీడిత కులాలకే పరిమితం అవుతున్నది. భద్రత అనేది అగ్రకులాలకే ఎక్కువ ప్రయోజనకారిగావున్నది. సామాజిక భద్రతకోసం రిజర్వేషన్లు ఎస్సీ, బి.సి, ఎస్టీ, మైనారిటీల ఐక్యతను అన్ని రంగాల్లోకి విస్తరింపజేసి కృషిచేసి పీడిత కులాలయొక్క కులంకూడా రక్షణ, భద్రతను యిచ్చేదిగా మార్చే కృషిచేసినవారు, అంబేడ్కర్. దాన్ని ముందుకు కొనసాగిస్తున్నవారు కాన్షిరాం

దీంతో అంతదాకా తాము మాత్రమే భద్రత అనుభవించిన దోపిడి కులాలు, తాము మాత్రమే ఇతర కులాలను బ్యాలన్సింగ్ చేయగలిగే స్థాయిలోవున్న అభివృద్ధి చెందిన కులాలు అసలు కులంవద్దు, కులభద్రత వద్దు దాని బ్యాలన్సింగు స్వభావమూ వద్దుఅంటున్నారు. కొందరు కమ్యూనిస్టు, నక్సలైటు తోలుకప్పువారు కూడా ఇదే అంటున్నారు. అలా వారి అసలు స్వభావం బయటపడిపోతున్నది.

ఏ స్త్రీ అయినా అర్ధరాత్రి ఒంటరిగా నిర్భయంగా, స్వేచ్ఛగా వీధిలో నడువగలిగినపుడే నిజమైన స్వాతంత్ర్యం వచ్చినట్టు అని గాంధీ చెప్పిన మాట గొప్పమాట. అర్ధరాత్రి కాదు, పట్టపగలే ఎస్సీ, బి.సి, ఎస్టీ స్త్రీలు, పురుషులు, అవమానాలకు, అత్యాచారాలకు, హత్యాకాండకు గురవుతున్నారు.

మనం రాజ్యాంగబద్ధం చేసికొన్న ఒక మనిషి ఒకే విలువ, ఒకే ఓటు అనే రాజకీయ, సామాజిక న్యాయాన్ని, సాంఘిక సమానతను కులవ్యవస్థ ఆచరిస్తున్న విభిన్న విలువలవల్ల డెబ్బయిశాతం జనాభా పొందలేక పోతున్నది. సామాజిక రంగంలో ప్రతిపాదిస్తున్న ఒక మనిషి, ఒకే విలువ సూత్రాన్ని ఆచరణలోకి తెస్తే మనుధర్మం, కులవ్యవస్థ, బ్రాహ్మణిజం రూపాల్లోని అసమానతలు తొలగిపోతాయి, అన్ని కులాలు సమాన విలువను, ప్రతిపత్తిని పొందుతాయి. తద్వారా కులంయొక్క ఉనికిఉన్నా ఊడినా పెద్దగా సమాజానికి ఒరిగేదేమీలేదు. కులాల విలువలన్నీ సమానం కావడంతో కులాలమధ్య సమన్వయం, కులాంతర వివాహాలు వేగవంతమవుతాయి. అందువల్ల ఎన్నో కులాలు తొలుత కొన్ని కులాలుగా కలిసిపోతాయి.

కులవ్యవస్థవల్ల లాభపడుతున్న దోపిడి కులాలు దీన్ని సహజంగానే వ్యతిరేకిస్తాయి. తమ ఆధిక్యతను చాటుకోవడానికి వారు ఏ ఆయుధాన్నయినా ఉపయోగిస్తారు. సాంఘిక బహిష్కారం, అత్యాచారం, వెట్టిచాకిరి, భూముల్నించి, వృత్తినుంచి బహిష్కరించడం, హత్యచేయడం వంటి ఎన్నో రూపాల్లో ప్రయత్నిస్తారు. రజకులపై జరిగే అత్యాచారాలు అణిచివేత యిందులో ఒక భాగంకూడా.

సామాజిక రంగంలో ఉత్పత్తిరంగాలు, సేవారంగాలు అనే రెండు రంగాలున్నాయి. పరిపాలన మొదలయిన రంగాలుకూడా ఎన్నో వున్నాయి. రైతులు, చేతివృత్తి కులాలు మొదలయినవి ఉత్పత్తిరంగంలోనివి. చాకలి (మన పేరు మనం కించపర్చుకోనవసరంలేదు. సగర్వంగా మనం చాకలి అని చెప్పుకోగలిగినపుడే మన ఆత్మ విశ్వాసం పెరుగుతుంది) మంగలి, విద్యల వంటివి సేవారంగాలు.

ఒక కూతురు, ఒక కోడలు, తల్లిదండ్రులకు, అత్తమామలకు ముసలి తనంలో సేవలు చేస్తుంది. ఓరెండు, మూడేళ్ళు ఉచ్చ పితిల్లు ఎత్తిపోస్తుంది, ముడ్డి కడుగుతుంది, ఆ ముసలివాళ్ళు ఆస్తి ఎంత సంపాదించారు లేదా తమను ఎంత ప్రేమగా చూసుకున్నారు

అన్న అంశాన్ని బట్టి కొడుకు కోడళ్ళ కూతురు, అల్లుళ్ళ, సేవలు, ఆధారపడివుంటాయి. వారు ఏడాది ఎత్తిపోస్తే చచ్చిపోయినంక పంపకాల్లో తులం బంగారమైనా ఎక్కువియ్యలేదు అని ఏడ్చేస్తారు వారి దుఃఖం సహజమైనదే.

మరివేల ఏళ్ళుగా, సమాజంలోని అందరి పీతిబట్టలు, ముట్టు బట్టలు, మురికి బట్టలు ఉతుకుతున్న చాకలి వంశీయులను తమ సొంత కొడుకులు, కూతుళ్ళు, అల్లుళ్ళు, కోడళ్ళకన్నా ఎక్కువ ఆప్యాయంగా చూసుకోవాలి, ఆస్తి వంచివ్వాలిగదా! దాన్ని అడ్డుకుంటున్నదేమిటి? దానిపేరే బ్రాహ్మనిజం దాని పేరే మనుధర్మం.

మహోన్నతమైన సేవచేసినందుకు ప్రతిఫలంగా యిస్తున్నది ఆస్తిలో హక్కుకాదు, కుటుంబ ప్రేమలో వాటాకాదు, కనీస కూలి సైతం ఇవ్వడం లేదు. శరీరంలోగల నీచమైన పుండ్లరోగాలను శుభ్రపరిచే డాక్టరు పూజనీయుడై మానవులకు శుభ్రమైన బట్టలద్వారా నాగరికత నేర్పుతున్న చాకలివారు హీనంగా చూడబడడంలో వున్నది మానవత్వం కాదు మనుధర్మం బ్రాహ్మణిజం.

ఇలా మానవ సంబంధాల్ని తలకిందులుచేసి ఆచరిస్తున్న బ్రాహ్మణిజాన్ని, మనుధర్మాన్ని సామాజిక జీవితం నుంచి పారదోలి ఒక మనిషి ఒకే విలువ అనే సామాజిక సమానత్వాన్ని సాధ్యం చేసికోవాల్సివున్నది. వాళ్ళు మనల్ని అణిచివేయడానికి ఉపయోగించిన కులాన్నిసైతం ఆయుధంగా సంఘటితశక్తిగా ఉపయోగించుకోవాల్సి వున్నది. అగ్రకులాలవాళ్ళు చేసిన సాంఘిక బహిష్కరణ వారిపైకే ప్రయోగిస్తే నాల్రోజులైనా బతకలేక పట్నాలకు పారిపోయిన వైనాన్ని కరీంనగర్, అదిలాబాద్, వరంగల్, నిజామాబాద్, ఖమ్మంజిల్లాల నక్సలైటు ఉద్యమం చరిత్ర కెక్కించింది. ఇప్పుడు అగ్రకులాలు అనుభవిస్తున్న "కులభద్రత" బహుజన కులాలకు అందుబాటులోకి రావడానికి కులాన్నే ఆయుధంగా మార్చి చరిత్ర కెక్కించారు బహుజన సమాజ్ పార్టీవారు.

ఎవరిది వారికే అయినపుడు వాడికి ఎంతవుంటేనేమి, వాడు ఎంతగొప్ప వాడయితేనేమి మనని గౌరవించకపోతే వాడిని గౌరవించాల్సిన పనేమీలేదు. మనకన్నా ఉన్నతకులం అంటూ ఏదీలేదు. మనకన్నా తక్కువ కులం అంటూ ఏదీలేదు. మనకన్నా గొప్ప వృత్తి అంటూ ఏదీలేదు. మనకన్నా నీచవృత్తి అంటూ ఏదీలేదు, సమాజానికి అవసరమైన వృత్తులన్నీ సమంగా గౌరవానీయాలే, కోటీశ్వరుడో, భూస్వామో, మరొకడో మనను తనలాగే సమానస్థాయిలో గౌరవించకపోతే వాడు మనిషి ఎలా అవుతాడు? వాడి డబ్బూ, దస్కం, జ్ఞానం, గౌరవం ఇతరులకు యివ్వకపోయాక వాడిని గౌరవించడం అనవసరం, ప్రజలకు మేలుచేయని అధికారులకు, నాయకులకు, భూస్వాములకు, పెట్టుబడిదారులకు, కోటీశ్వరులకు నమస్కారం పెట్టడం అనవసరం. నమస్కరిస్తే మన ఆత్మగౌరవాన్ని కించపర్చుకున్నట్టవుతుందికూడా.

డాక్టర్ని గారు అని పిలిచినపుడు, నీకు సేవలు చేసిన తల్లిని అమ్మా అని పిలిచినపుడు మన పేరు వెంట గారు అనీ అమ్మా అనీ అదనంగా కలిసి ఎందుకు పిలువకూడదు? అడగకపోతే అమ్మయినా పెట్టదు. నిలదీయకపోతే కుక్కయినా అరే తొరేలు, అసె, తొసేలు ఏమే అనడం మానుతారా?

కుల, ధన, మద అంధకారంతో మనుషుల రూపంలో సంచరించే పశువులు, నరాధములు మనపై దాడులు చేస్తున్నారు. కుల ఆధిక్యత చాలా మందిని పశువులుగా మార్చింది. అగ్రకులం అనేది అనేకమందిని మనుషుల స్థాయినుంచి దిగజార్చి నరాధముల్ని చేసింది. మనుషుల్ని పశువులుగా మర్చే విద్య బ్రాహ్మణిజంలోవుంది. వారిని మనుషులుగా మార్చాల్సివుంది. అందుకు వారిలోగల అగ్రకులతత్వం, కులాధిక్యత అనే పశుత్వాన్ని వదలగొట్టవలసి వున్నది. బహుజనులంతా సఖ్యతతో ఏకమైతే దెబ్బకు దయ్యం వదులుతుంది. వారు మనుషులవుతారు మనుషుల్ని మనుషులుగా మార్చే క్రమంలో మనపై అత్యాచారాలు, అణిచివేతకూడా తొలగిపోతాయి. వారి పశుప్రవృత్తిని ఎదిరించి, నిలదీసి కలసికట్టుగా వుడడం ద్వారానే వారిలోని మనిషిని వెలికి తీసుకురావడం సాధ్యపడుతుంది. 'హింసాచక్రం కింద నలిగే రజకులు', దాన్ని ఎదిరించడం ద్వారా తాము ఎదిగి, ఎదుటివారిని మనిషిగా ఎదిగించడం అనే రెండుపనులు ఏకకాలంలో చేసినవారవుతారు. అందుకు అందరూ సహకరించాల్సివుంది.

నీచంగా చూడబడే వృత్తుల గౌరవాన్ని పెంచాల్సివుంది. నెలకో వారం రోజులు, ఏడాదికో నెల మా ముట్టుబట్టలు, పీతిబట్టలు, మీరుతుకండి, మీకూ అదే కూలియిస్తాం, అని ఆప్యాయంగా అడగగలిగినపుడు మనపట్లగల చిన్నచూపు ఎంతటిదో ఎదుటివారి కోపం రూపంలో ప్రదర్శితమవుతుంది. ఎదుటి వారికి కనువిప్పు కలుగుతుంది.

నుడికార్యం రీత్యా చాకలి మంగలి అని జంటగా వ్యవహరిస్తారు. మంగలి పని ప్రధానంగా పురుషులు చేసేది. బట్టలుతికే చాకలి వృత్తి మాత్రం ప్రధానంగా స్త్రీలదే. గ్రామానికి చాకలి పురుషులు, చేసే సేవలుకూడా ఉన్నాయి. కోళ్ళు, గొర్లు కోసిపెట్టడం పెళ్ళి, శోభనం, చావుకార్యాల్లో సమాచారం మొదలుకొని వివిధ పనులు చేసిపెట్టడం అందులో కొన్ని.

ఈరోజు ప్రతి వ్యక్తికివ కనీస కూలి 30 రూ॥లు. ఒకరోజు 5, 6 ఇళ్ళ బట్టలకన్నా ఎక్కువ ఉతకడం సాధ్యపడదు. సెలవురోజులు సోడా, సబ్బు, కట్టెలు, డ్రమ్ము, రవాణా ఛార్జీలు కలిపితే రోజుకు 50 రూ॥లు ఆదాయం వుండాలి. అనగా అయిదుగురున్న కుటుంబం నుంచి కనీసం నెలకు వంద రూ॥లైనా కూలి వసూలు చేస్తేగానీ కనీస కూలీ గిట్టుబాటు కాదు. దీన్ని సాధించాల్సివుంది.

ఒక కులవృత్తిలో యితర కులాలవాళ్ళు ప్రవేశించడం ఆ వృత్తిలాభ సాటిగానో, గౌరవప్రదంగానో ఉండడాన్ని తెలుపుతుంది. బట్టలుకుట్టే కులవృత్తిలోకి ఈరోజు లెక్కలేనన్ని

కులాలు ప్రవేశించాయి. కూలి గిట్టుబాటు అందులోగల ఆకర్షణల్లో ఒకటి. అగ్రకులాల్లో పేదలు లేరా అని కమ్యూనిస్టు, నక్సలైటు తోలు కప్పుకున్న అగ్రకులతత్వం ఓండ్రపెడ్తున్నది. అగ్రకులాల్లోని పేదలకు చాకలివృత్తి లాభసాటి వృత్తిగా మారి వారిని మనతోపాటు సమానంగా గౌరవించాల్సివుంది. అందుకు బ్రాహ్మణ, కోమటి, వెలమ, రెడ్డి, కమ్మ తదితర అగ్రకుల పేదలు, పీతిబట్టలు, ముట్టుబట్టలు ఉతికేవృత్తికి ఎగబడేంత లాభసాటిగా వుండేంతదాకా మనం కూలీలు పెంచుకోవాల్సివుంది లేదా వృత్తి వదిలేసి విద్యనభ్యసించి వివిధ రంగాల్లో చేరాల్సివుంది. అగ్రకుల పేదలు ఊరిబట్టలు (ఇస్త్రీ బట్టలు కాదు) ఉతికే వాళ్ళుగా ఎంతమంది పెరిగితే అంతగా మన కులవృత్తి, గౌరవాన్నో, గిట్టుబాటునో సాధిస్తోందని చెప్పుకోవచ్చు. కులం యొక్క, కులవృత్తి విలువలు కూడా మారుతున్న అంశాన్ని అది సూచిస్తుంది.

యాభయిఏళ్ళ క్రితందాకా గ్రామంలోని ప్రజల జీవితం ప్రధానంగా వస్తుమారకంతో ముడిపడి వుండేది. ఇప్పుడు అన్నీ కొనుగోలు సరుకులయిపోయాయి. అందువల్ల మన చాకలి సేవలనుకూడా కూలిరేటు తగ్గకుండా చూసుకుని అందించాల్సివుంది. గ్రామాల్లో సాధారణంగా, ఆధిక్య కులంతప్ప అన్ని కులాలూ చిన్నవిగా విడిగొట్టబడి వుంటాయి. వీటిని పరస్పరం రెచ్చగొట్టి ప్రతికులం మీద ఆధిక్యత చెలయిస్తాయి భూస్వామ్య, కులాధిక్యవర్గాలు. అందువల్ల దీన్ని ఎదిరించాలంటే పీడిత కులాల మధ్య ఐక్యత సాధించాలి. విడగొట్టి పాలించే అగ్రకులాలను కలిసికట్టుగానే ఎదిరించడం సాధ్యం. మనం ఐక్యమైన మేరకు, సమాజం బలపడుతుంది. ప్రభుత్వం భయపడ్తుంది, మనదవుతుంది. అప్పుడు సమాజాన్ని బ్యాలన్స్ చేసే కుల స్వభావం, పీడిత కులస్తుల అందుబాటులోకి వస్తుంది. ప్రతి మనిషికి ఒకే విలువ యిచ్చిన ఓటుహక్కును మనం సంఘటితపరిచి ఓటుహక్కు ద్వారా కులాధిక్యతగలవారిని ఓడించాలి, పీడిత కులాలు అధికారంలోకి రావాలి. అప్పుడే కులాధిక్యతను తద్వారా పొందిన పశుప్రవృత్తిని తొలగించి వారిని మనషులుగా మలచడం సులభం అవుతుంది. అందువల్ల బహుజనులంతా ఐక్యమై సామాజికోద్యమంలో భాగంగా రాజకీయ అధికారాన్ని సాధించుకోవాల్సివుంది.

పీడిత కులసంఘాలు మహత్తర పౌరహక్కుల ప్రజాస్వామిక ఉద్యమాలుగా ఎలా ఆచరణ కొనసాగిస్తున్నాయో ఈ పుస్తకం ఒక సాక్ష్యంయిస్తుంది. స్వంతకులస్థుల ప్రజాస్వామిక పౌరహక్కులతోపాటు పీడితకులస్థులందరి పౌరప్రజాస్వామిక హక్కుల కోసం పోరాడే ఉద్యమాలుగా పీడిత కులసంఘాలు లక్ష్యాల్ని విస్తరించుకొని పరస్పరం సహకరించుకోవాల్సివుంది. రజక సంఘాల రూపంలో ఒక నూతన పౌర ప్రజాస్వామిక హక్కుల ఉద్యమం కొనసాగుతోందని ఈ పుస్తకం సాక్ష్యంయిస్తోంది. ఇది రజకుల పోరాటాల రూపంలో కొనసాగుతున్న మానవ హక్కుల పోరాటం. **(మార్చి, *1994*)**

దళిత స్త్రీ సాహిత్యం ఆవశ్యకత

(ఈ వ్యాసం 1993లో తొలుత కొన్ని వందల కాపీలను సైక్లోస్టైలు చేసి రాష్ట్రంలోని మహిళా వాదులకు, ఇతర సాహిత్య, సామాజిక సంస్థలకు పంపిణీ చేయడం జరిగింది. గోదావరి కెరటాలు, తదితర పత్రికల్లో పలుమార్లు ముద్రణ పొందింది. ఈ చర్చ తరువాత ఫెమినిస్టులు బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ మహిళలను వారి కోణాలను పట్టించుకున్నారు. తమ పరిధిని దృష్టిని, ఆచరణను విశాలం చేసుకున్నారు. సం.)

బహుజన లేదా దళిత స్త్రీ సాహిత్యం అంటే ఏమిటి? బహుజన స్త్రీల మేలుకోరేది బహుజన స్త్రీ సాహిత్యం. ఈ జవాబుతో ఎవరికీ పేచీ లేదనుకొంటాను. ఇంత సులభమైన ప్రశ్నకు ఇంత సులభమైన జవాబులుండగా బహుజన స్త్రీ సాహిత్యం అనగానే కొందరు ఎందుకు ఉలికిపడుతున్నారో అర్థం కావడం లేదు. బహుశా బహుజన స్త్రీల మేలుకోరే సాహిత్యం తమకు కీడు కలుగజేస్తుందని వాళ్ల భయం కాబోలు,

అయితే, ఒకటి వాస్తవం. ఎవరు స్త్రీలు, ఏ స్త్రీలు, ఎవరు బహుజన స్త్రీలు అనే వివరణ పట్ల తేడాలుండవచ్చు. ఏది బహుజన స్త్రీలకు మేలు చేస్తుందనే దానిపట్ల భేదాభిప్రాయాలుండవచ్చు. దాన్ని అర్థం చేసికోవచ్చు. కాని బహుజన స్త్రీల మేలుకోరే బహుజన స్త్రీ సాహిత్యం అనే మాటపట్ల కూడా కొందరు ఎందుకు పేచీపెడ్తున్నారో తెలియదు. వాళ్లలో కొందరు వర్గ సాహిత్యం అనో బహుజన సాహిత్యమనో, విప్లవ సాహిత్యమనో, స్త్రీ సాహిత్యం అనో పిలుచుకుంటే సరిపోతుందిగదా అని ప్రశ్నిస్తుంటారు. ఇవన్నీ నిజంగా బహుజన స్త్రీల వ్యతిరేక సాహిత్యమేమీ కాదు గదా! అయినపుడు వర్గ, కుల, దళిత, అభ్యుదయ, విప్లవ, హిందూ, సాహిత్యం అనో లేదా స్త్రీ సాహిత్యం అనో మాత్రమే పిలవాలనే వాదం ఎంతో బలహీనంగానైనా ఎందుకు ముందుకు వస్తున్నది? అసలా ప్రశ్న ఎందుకు ఉత్పన్నమైంది?

సమాజంలో బహుజన స్త్రీలు తమ సొంతకాళ్ల మీద తమ సొంత ఆలోచనలతో, సొంత దృక్పథంతో నిలదొక్కుకోవడం ఇష్టం లేని వాళ్లు కొందరున్నారు. అందుకు వాళ్ళల్లో కొందరు సాహిత్యరంగంలోనూ కృషి చేస్తారు. అలాంటివారు బహుజన స్త్రీలు, సొంత ఆర్థిక స్వావలంబనతో, సొంత మెదడుతో, సొంత సృజనత్వంతో సొంత కాళ్లమీద నిలబడ్డం

ఇష్టంలేని తనానికి, సాహిత్య రూపం ఇస్తారు. అపుడే వారి వాదం బహుజన స్త్రీ సాహిత్యం, బహుజన స్త్రీ దృక్పథం అంటూ ప్రత్యేకంగా వుండనవసరం లేదనే రూపం తీసుకుంటుంది. బహుజన స్త్రీలు తమ సొంత కాళ్ల మీద సొంత సృజనత్వం మీద స్వయంగా నిలబడ నవసరం లేదనడానికి బహుజన స్త్రీ సంఘాలు, బహుజన స్త్రీ రచయితల, కళాకారుల సంఘాలు బహుజన స్త్రీ, సాహిత్యం అంటూ ప్రత్యేకం ఉండనవసరం లేదనడానికి మధ్య పెద్దగా తేడా ఏమీ లేదు. మొదటిది వారి ప్రాపంచిక దృక్పథం అయితే రెండోది సాహిత్యంలో, సమాజంలో దాని ఆచరణా, వ్యక్తీకరణా అంతే. అందువల్ల ఎందరు ఎంత గట్టిగా బహుజన స్త్రీ సాహిత్యం బహుజన స్త్రీ దృక్పథం, బహుజన రచయితల కళాకారుల సంఘాలు బహుజన సంఘాలు ప్రత్యేకంగా అవసరం లేదని వాదిస్తారో వారిలో సరిగ్గా అంతమేరకు బహుజన స్త్రీ వ్యతిరేక దృక్పథం ఆచరణ కొనసాగుతోందని అర్థం.

అయితే వీళ్లు నాజూకుగా వ్యవహరిస్తారు. ఒక సాధారణీకరణ పొందగలిగే సాహిత్యాన్ని నిర్దిష్టంగా బహుజన స్త్రీ సాహిత్యం అంటూ కుదించడం ఎందుకు అని వగలు పోతారు. వాళ్లనేదే నిజమైతే సాహిత్యాన్ని ప్రజాసాహిత్యం, అభ్యుదయ సాహిత్యం, విప్లవ సాహిత్యం, బహుజన సాహిత్యం స్త్రీ సాహిత్యం హిందూ సాహిత్యం అని ఎందుకు నిర్దిష్టం చేస్తున్నట్టు? "సాహిత్యం" అని పిలవచ్చుగదా!

బహుజన సాహిత్యం అని పిలుస్తున్నారంటే బహుజన సాహిత్యం కూడా వుంటుందనేకదా. అలాగే స్త్రీ సాహిత్యం అని పిలుస్తున్నామంటే స్త్రీయేతర సాహిత్యం కూడా వుంటుందని అర్థం. స్త్రీయేతర సాహిత్యంతో స్త్రీ వ్యతిరేక అంశాలుండవచ్చు. అలాగే బహుజన స్త్రీయేతర స్త్రీ సాహిత్యంలో ఇతర సాహిత్యాల్లో బహుజన స్త్రీ వ్యతిరేక అంశాలుండవచ్చు. లేదా వారి సమస్యల ప్రాధాన్యతపట్ల మౌనం, నిర్లక్ష్యం వుండవచ్చు.

సాధారణీకరణ పొందే తాత్వికతను దృక్పథాన్ని బహుజన స్త్రీ దృక్పథం అని పిలవడం వారికి కుదించడంగా ఎందుకు కనపడుతున్నది. బహుజన స్త్రీలను బహుజన స్త్రీల దృక్పథాన్ని చిన్నచూపు చూసే దళిత స్త్రీ వ్యతిరేకలకు తప్ప అలా మరొకరికి ఎందుకు కనబడుతుంది? ఇలాంటి వాళ్లే నన్ను సామాజిక రంగంలో నన్ను హిందువుననో, భారతీయ పౌరురాలిననో, ప్రపంచ మానవురాలిననో, స్త్రీయనో, సగర్వంగా ప్రకటించుకోకుండా మళ్లీ అందులో మాలమాదిగదాన్ని మంగలిదాన్ని, దొమ్మరిదాన్ని, శాలదాన్ని, గొల్లదాన్ని అని నీకునీవే ఎందుకు కించపరచుకుంటావు అని ప్రశ్నిస్తారు వాళ్లు.

ఈ ప్రశ్న బహుజన స్త్రీలను గౌరవించడం కోసమే ననుకుంటారు వాళ్లు. కానీ వాల్లు ఆ మాట అన్నప్పుడల్లా నా హృదయం బల్లెంతో తూట్లు పొడిచినట్టు విలవిల్లాడిపోతున్నదని వారికి తెలియదా? ఏమో వారికి తెలుసో లేదో కూడా తెలియదు.

నన్ను నేను మూలదాన్ని, మాదిగదాన్ని, డెక్కలిని, చండాలిని, దొమ్మరిదాన్ని, గొల్లదాన్ని, చాకలిదాన్ని, శాలదాన్ని అని సగర్వంగా ప్రకటించుకోవడం నన్ను నేను కించపరచుకోవడంగా కన్పిస్తున్నదా వారికి? నేను బాపనదాన్ని కోమటిదాన్ని, రెడ్డిఆన్ని, కమ్మదాన్ని, అని ఒకరు, పీడిత వర్గాన్ని అని ఒకరు, మగవాన్ని అని ఒకరు అలా నీవు నీ ఇంటిపేరులోను, సొంతపేరులోను, లోకంలోను, నీ సంస్కృతిలోను, భాషలోను, చివరకు క్రియాపదంలోనూ ప్రకటించుకొనడానికి నీకు సిగ్గెందుకు లేకుండా పోయిందో తెలుసుకోవచ్చా? నీకు గల మంగలింగం లేదా, పీడిత వర్గం లేదా బాపనదాన్ని, రెడ్డిదాన్ని, కోమటిదాన్ని, కమ్మదాన్ని అనే నిర్దిష్టతలు నీలోని స్త్రీతత్వం, మగత్వం, భారతీయత, మానవత్వం అనే సాధారణీకరణాల్ని, విలువల్ని, వాస్తవాల్ని కించపరచవుగానీ నాకున్న నిర్దిష్ట స్త్రీలింగం, మాలమాదిగ డెక్కలి దొమ్మరిదాన్ని అనే నిర్దిష్టతలు నాలోని భారతీయతను, మానవతను, పీడితవర్గం అనే వాటిని కించపరుస్తాయా? అంటే ఏమిటి? నీ కులం హోదాకు, మగహోదాకు, నీ అగ్రకుల స్త్రీత్వ హోదాకు హీనత్వమే లేదని నమ్మి దాని ఆధిక్యతని నీవు కూడా అనుభవిస్తున్నావు. నాకుగల కులం, స్త్రీలింగం, తద్వారా నాకుగల నిర్దిష్ట సామాజిక హోదా చిహ్నంను, గుర్తింపు చిహ్నంను నీవు కూడా కించపర్చడం వల్లనే కదా నీలో ఈ భావం కలుగుతోంది? నీవు పీడితవర్గ దృక్పథాన్నో, స్త్రీ దృక్పథాన్నో లేదా బహుజన దృక్పథాన్నో గుర్తించినా దళిత స్త్రీ సొంత కాళ్లమీద, సొంత మెదడుతో నిలదొక్కుకునే దృక్పథం అనేదాన్ని గుర్తించకపోవడం ఇందులో భాగంకాదా?

అయ్యో! అమ్మా! ఇలా నన్నూ నా కులాన్నీ, నా లింగాన్నీ, నా దృక్పథాన్నీ, దళిత స్త్రీ దృక్పథం దళిత స్త్రీ సాహిత్యం అనే నిర్దిష్టతతో చెప్పడాన్ని కుదించడం అంటూ చిన్నచూపు చూస్తూ ప్రజా దృక్పథం అనో, వర్గ దృక్పథం అనో, స్త్రీ దృక్పథం అనో దళిత దృక్పథం అనో మరొకటనో ఒక సాధారణీకరణ పొందే ప్రయత్నం చేయాలనడంలోనే నన్నూ నా జాతినీ, కులాన్నీ, ప్రాంతాన్నీ నాలోని దళిత స్రీత్వాన్ని, నా పేరునూ, నా దళిత స్త్రీ దృక్పథాన్ని కించపరిచి చిత్రవధ చేయడం వున్నదని నీకు మాత్రం తెలియదా?

దళితులు ఒక వాస్తవం. స్త్రీలు ఒక వాస్తవం. పీడితవర్గం ఒక వాస్తవం. దళిత స్త్రీలు ఒక వాస్తవం. స్త్రీలు అనే వాస్తవం కన్నా బహుజన స్త్రీలు అనే వాస్తవం ఎక్కువ వాస్తవం. ఏమంటే స్త్రీలలో బహుజన స్త్రీలే డెబ్బయి శాతం. దళితులు అనే వాస్తవం యొక్క ఒక వ్యక్తీకరణ దళిత దృక్పథం. పీడితవర్గం అనే వాస్తవం యొక్క వ్యక్తీకరణ పీడితవర్గ దృక్పథం స్త్రీ అనే వాస్తవం యొక్క ఒక వ్యక్తీకరణ, స్త్రీ దృక్పథం. అలాగే దళిత స్త్రీ అనే వాస్తవం యొక్క ఒక వ్యక్తీకరణ అదృశ్యమైనపుడు ఆయా దృక్పథాలు, ఆచరణలు కాలం తీరినవైపోతాయి. ఇవన్నీ ఏకకాలంలో కొనసాగుతున్నాయి. వీటి అస్తిత్వాన్ని ఆవశ్యకతను నిరాకరించేవారు వాస్తవాలు గుర్తించి నిరాకరించేవారు. అంతేకాదు వారు

అగ్రకులతత్వ పూరిత హిందూ మనుధర్మాన్ని అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతీయాధిక్యతా భావాన్ని, అభివృద్ధి చెందిన అగ్రకుల స్త్రీల ఆధిక్యతా వాదాన్ని, మంగలింగ ఆధిక్యతా వాదాన్ని, గుండెల్లో నింపుకొని ప్రజలు ప్రజలంటూ స్త్రీలు స్త్రీలంటూ దళితులు, దళితులంటూ, పైపైన అరిచే పచ్చి స్వార్థపరులు.

తమపైగల సమస్త అణచివేతల్ని వదిలించుకొని స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, సౌభ్రాతృత్వం సాధించుకోవాలంటే తమకు ఇతరులపై పదవీరీత్యా కులరీత్యా, వర్గరీత్యా చదువురీత్యా, లింగరీత్యా, వయసురీత్యా, జ్ఞానంరీత్యాగల సమస్త ఆధిక్యతల్ని, పెత్తనాన్ని, అధికారాల్ని వదులుకోకుండా సాధ్యపడదు. ఏమంటే అణచివేత వుందని, అదిపోవాలని గుర్తించిన నీవే నీకుగల ఆధిపత్యాన్ని వదులుకొనే సంస్కారాన్ని అలవర్చుకోలేకపోతే నీ మీద ఆధిపత్యం చెలాయించేవాడు తన అగ్రకులాల్లోని పురుషులకు, అగ్రకులాల్లోని, స్త్రీవాదులకూ, దళిత కులాల్లోని పురుషులకూ సమానంగా వర్తిస్తుంది. అగ్రకుల స్త్రీవాదులు పురుషాధిపత్యాన్ని దాంతోపాటు దళిత దృక్పథంలోని స్త్రీ సమస్యల ఆధిపత్య వాదాన్ని నిలదీయాలి. ఈ రెండు పనులూ ఏకకాలంలో చేసిన నాయకత్వంగా దళిత స్త్రీ నాయకత్వం ఎదగాలి. అలా అగ్రకుల స్త్రీలకూ, దళిత పురుషులకూ అగ్రకుల పురుషులకూ అన్ని రంగాలలో దళిత స్త్రీలే నాయక స్థానాలలోకి ఎదగాలి. అందుకు అందరూ హృదయపూర్వకంగా సహకరించవలసి వుంది.

వివిధ దృక్పథాలలో సామాజిక జీవితాన్ని ప్రజా జీవితాన్ని విశ్లేషించి సాహిత్యాన్ని, ఆచరణను ఆయా దృక్పథాలలోనే చూడాలిగానీ దళిత దృక్పథంతోనో, దళిత, స్త్రీ దృక్పథంతోనో చూడ్డం సరికాదుఅని ఎవరైనా వాదించవచ్చు. సూర్యుని సహాయంతో చూస్తాం. అయితే అందుకు మన కళ్లసాయం కూడా అవసరం. వాస్తవాలను ఏ దృక్పథంతో చిత్రించినా దళితుల దళిత స్త్రీల, గిరిజన స్త్రీల వారిలోనూ వెనుకబడిన ప్రాంతాల, జాతులలోను, వెనుకబడిన కులాల వారి ప్రయోజనాలను నెరవేర్చేదిగా వున్నదా లేదా అని తేల్చడం అత్యంత ముఖ్యమైన విషయం.

కులం, లింగం, వర్గం, జాతి ప్రాంతీయ అసమానత మొదలైనవన్నీ ఇప్పటికీ ఒకరి అభివృద్ధికి మరొకరి అణచివేతకు సాధనంగా కొనసాగుతున్నాయా లేదా అనేది అసలైన సూటిప్రశ్న. వారు ఏ దృక్పథంతో రాసినా దీనికి సూటిగా జవాబు చెప్పాలి. ఈ ప్రశ్నకు లేదు అని జవాబు చెప్పేవారు పుట్టుగుడ్డి లేదా పెట్టుగుడ్డి. వారికి రెండు కళ్లూ అమర్చాలి. అందుకు వారి దృక్పథం, జీవితం అనే రెండు కళ్లనూ ఆపరేషన్ చేయాల్సి వుంటుంది. కుల, మత, దేశ, ప్రాంత, జాతి, లింగ వర్గ ప్రాతిపదికలపై రిజర్వేషన్లకు అంగీకరించేవారూ వ్యతిరేకించే వారూ అని ఒకరి అభివృద్ధికి మరొకరి అణచివేతకు సాగుతున్నాయని అంగీకరిస్తున్న వారే. ఏమంటే దాన్ని వ్యతిరేకించడం అది తమ అభివృద్ధి

నిరోధిస్తుందనే కదా! అలాగే దాన్ని సమర్థించడం తమ అభివృద్ధిని ప్రోత్సహిస్తుందనే కదా! అలాకాకుండా వీటిని, వీటి అస్తిత్వాన్ని ఫంక్షనింగ్‌ని గుర్తించ నిరాకరించేవారు వాస్తవాల్ని చూడ నిరాకరించే శుంఠలూ, మాయావాదులూ, తమ రచనల్లోను, ఆచరణలోను, అన్నింటితో పాటు వర్గ, కుల, లింగ, జాతి, ప్రాంత, మత వయస్సు ఆధిక్యతా రూపాలలో సాగే అణచివేతను కూడా చిత్రించవలసి వుంటుంది. ఇవి ప్రతి సందర్భంలో, ప్రతిచోటా ప్రతి విషయం ఏకకాలంలో కొనసాగుతున్నాయి. అందువల్ల ప్రతిరచనలో వీటిద్వారా జరిగే అణచివేతను అన్నిటితోపాటు అన్నింటిలో భాగంగానైనా చిత్రించని వారు ఈ దేశంలోని ముఖ్య వాస్తవాలను వదిలేసి అర్చక శుంఠ మాయావాదంతో స్వప్న జగత్తులో నివారించే బాధ్యతా రహితులే.

జ్ఞానానికి లింగస్వభావం వుంది. మత స్వభావం వుంది. జాతి స్వభావం వుంది. వర్గ స్వభావం వుంది. కులస్వభావం వుంది. ప్రాంత స్వభావం వుంది. వయస్సు స్వభావం వుంది. పదవి, హోదా స్వభావం వుంది. ఇవి ఏకకాలంలో కొనసాగు తున్నాయి. మనదేశంలో పీడిత కులాలు అందులోని స్త్రీలే ఎక్కువ మేరకు నిరక్షరాస్యులుగా, పేదలుగా, బతుకీడుస్తున్నారు. అంటే మనదేశ భాషలు, మతాలు, జ్ఞానం, కులవ్యవస్థ, సంస్కృతి, సాహిత్యం, రాజకీయాలు, విప్లవ పోరాటాలు మొదలైనవన్నీ అగ్రకుల స్వప్రయోజనాల కనువుగా అందులో భాగంగా అగ్రకుల స్త్రీల ప్రయోజనాల కనువుగా పరివర్తన చెందించబడుతున్నాయని అర్థం.

డెబ్బయి ఏళ్ల జాతీయోద్యమాల్లోనూ విప్లవోద్యమాల్లోనూ, సమాజ చలనంలోనూ దళిత స్త్రీలు నాయకత్వంలోకి రాకపోవడం ఇందుకు ప్రత్యక్ష సాక్ష్యం. వీటన్నిటిలో అగ్రకుల పురుషులూ, అగ్రకుల స్త్రీలే నాయకత్వంగాఎదుగుతున్నారంటే ఆయా వ్యూహాలు, ఎత్తుగడలు, ఆచరణ, జ్ఞానం అన్నీ అగ్రకుల పురుషులు, అగ్రకుల స్త్రీలు మాత్రమే ఎదగగలిగే విధంగా వున్నాయని అర్థం. కొంగ, నక్క కూజా, పళ్లెం, పాయసం కథలాగా జ్ఞానం, నాయకత్వం అగ్రకులం మూతలకు మాత్రమే అందే విధంగా సాగుతోంది. అందులోనూ అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల వారి నాయకత్వం రావడం జరుగుతున్నది.

స్త్రీ సమస్య దళిత సమస్యలలో కూడా ఇదే జరుగుతుంది. వారు తమ కన్నా వెనకబడిన కులాల స్త్రీల సమస్యలను తమకన్నా వెనకబడిన ప్రాంతాల దళితుల సమస్యను పరిష్కారం కోసం ముందుకు తీసుకువచ్చి అక్కడి నాయకత్వాన్ని కూడా ఎదిగించడం వగైరా త్యాగాలు, కర్తవ్యాలు చేయలేకపోతున్నారు. గత కొన్ని ఏళ్లుగా చూస్తే స్త్రీవాదుల్లో, వెనుకబడిన ప్రాంతాలలోని, దళిత స్త్రీల నుండి తయారైనవారు ఏరీ? ఎంతమంది? వారి స్థానమెక్కడ?

అలాగే దళిత మహాసభల ఉద్యమాలు కొంచెం ఆవేశం రంగు పలుముకున్న దళిత పౌర హక్కుల సంఘాలుగా పాత అంబేద్కర్ సంఘాల్లా పరిమితమైపోయాయి. వీరు ఈ వెనుకబడిన ప్రాంతాలలోని దళితుల గురించి చేసింది తక్కువ. అసలు పట్టించుకోలేదు అనడం సబబు. వాటికి వెనుకబడిన ప్రాంతాలే మద్దతునిచ్చాయి గానీ వెనుకబడిన ప్రాంతాల దళితులకు మద్దతునిచ్చే స్థాయికి ఎదగలేకపోయాయి.

ఒక ఏడేళ్ల సమయంలో ఉదా.కు 1971 నుండి 1984 దాకా విప్లవ పోరాటాలు ఎంత చైతన్యం, ఎన్ని సామాజిక మార్పులు తీసుకొచ్చాయో వెనుకబడిన ప్రాంతాల నాయకత్వాన్ని ఎంతగా తీసుకొచ్చాయో పరిశీలించి దళిత ఉద్యమాలలో 1985-92 పోలిస్తే అవి ఎన్నిరెట్లో గొప్పవి. వెనుకబడిన ప్రాంతాల ప్రజలకు అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల ప్రజలు సహకరించే విధంగా విప్లవ పోరాటాలు సాగాయి. కాగా అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల సమస్యల కనువుగా వెనకబడిన ప్రాంతాల స్త్రీవాదులు, బహుజనవాదులు కదలడం వరకే సమస్యలు ఏకపక్షానికి పరిమితమైపోవడం విచిత్రం. ఇలా స్త్రీవాదాలు, దళిత మహాసభ ఆచరణలు అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల వారి భౌతిక, భావజాల నాయకత్వాన్ని వెనకబడిన ప్రాంతాలమీద కొత్తరూపంలో కొనసాగించినట్టవుతున్నది. సరిగ్గా చెప్పాల్సి వస్తే స్త్రీవాద, దళితవాదం, పర్యావరణ వాదం, నయా వలస వ్యతిరేకవాదం వంటి కొత్త కొత్త రూపాల్లో అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల, జాతుల, అగ్రకులాల, దేశాల, ఆధిక్యతవాదం నయా రూప వలసవాదం కొనసాగుతున్నది. తమకన్నా వెనుకబడిన వారిని అంతిమ లక్ష్యంగా నిర్ణయించుకోలేని ఎవరికైనా ఇదే గతి పడ్తుంది. వారి ఇష్టాయిష్టాలతో ప్రమేయం వున్నా లేకున్నా అవి ఈ నడుస్తున్న చరిత్రే సాక్ష్యం ఇస్తున్నది.

అగ్రకుల, ప్రాంత, జాతి, మత ఆధిక్యతావాదులు, అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల స్త్రీవాదులు, దళితవాదులు, పీడిత కులాలు, పితృస్వామిక వాదులు వగైరాలు అందమైన పదాలు, ఆవేశపూరిత ఆర్భాటాలు నూతన తాత్విక సిద్ధాంతాలను తమలోని వెనకబడిన ప్రాంతాల వ్యతిరేకతకు, దళిత స్త్రీ వ్యతిరేకతకు నగిషీలుగా ఉపయోగిస్తారు. దాంతో వీరి అరుపులు హిందూ, అగ్రకుల, మత, వర్గ అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతం తాలూకు, గోడమీద పిల్లుల్లాగుంటాయి. దళితుల గురించి పట్టించుకోవాలంటూనే వెనకబడిన ప్రాంతాలలోని దళితుల సమస్యలను, అణచివేతను, అస్పృశ్యతను గురించి పోరాటాలు నిర్వహించరు. అగ్రకుల స్త్రీవాదులు వెనకబడిన ప్రాంతాలలోని దళిత స్త్రీల సమస్యలను, అణచివేతను, పట్టించుకోవాలంటూనే భావజాల, భౌతిక పోరాటాలు మాత్రం సాగించరు. ఉదా.కు బహుజన స్త్రీల గురించి పట్టించుకోవాలంటూనే వదిలేస్తారు. అమ్మా! ఏడాదంతా

మీ పిల్లల పీతిబట్టలూ, మీ మురికి బట్టలూ, ముట్టుబట్టలూ వీర్యంతో తడిసిన లంగాలు, లుంగీలు వేల ఏళ్లుగా ఉతుకుతున్నాం మాక్కూడా మీతో సమానంగా గౌరవం కావాలి.

మీ నుండి నిజమైన సహృదయత కావాలి. అందువల్ల దయచేసి ఏడాదికోనెలైనా నెలకోవారమైనా మా ఇళ్లకొచ్చి మా ముట్టుబట్టలు, పీతిబట్టలు ఉతికి ఇచ్చిపోండి. మీరిచ్చినంతే కూలీ ఇస్తాం అంటే చాకలిదానికి ఎంత గర్వం వచ్చిందీ అని గుడ్లురిమి చూస్తారు. వాషింగ్ మిషన్ తెచ్చుకొని నాకున్న ఆకాస్త పనిని పోగొడ్తారు. ఇలా అభివృద్ధి ఫలితాలు మీ పాలు, ఉపాధి కోల్పోవడం, నిరుద్యోగం మాపాలు, ఎందుకు తల్లీ నీ హితబోధలు! నిజంగానే నా బాధలు ఆర్చడానికి తీర్చడానికేనా? ఏడాదల్లా మీ గిన్నెలు తోముతున్నాను గదా! కనీసం నెలకో మూడు రోజులైనా మా ఇంట్లో గిన్నెలు తోముమని అదే కూలి ఇస్తానని నిన్ను నేనడిగితే యీ పనిమనిషి ముండకు కావరం వచ్చింది. చిన్నతరం, పెద్దంతరం లేకుండా మాట్లాడుతుందని నీ మగనితో అంటావు. మా యీ సామాజిక గౌరవం హోదా గురించి మీరేం చేస్తున్నారని మేం నిలదీస్తే ఇదెక్కడి ముండ చిల్లరకులమేగంత అని అనేస్తారు. లేదా మనస్సులో అనుకొంటారు. వాషింగ్‌మిషన్‌లాగే అంట్లు తోమే మిషన్ కూడా తయారు చేయమని మీ మగన్ని పురమాయిస్తారు. ఇలాంటి గోడమీద పిల్లులు పిల్లికూతలకూ మా దళిత స్త్రీ దృక్పథం ఉట్టి తెగదు. దళిత స్త్రీ సాహిత్యం ఆగిపోదు.

ఏ దృక్పథంతో రాసినా అది దళితులకు, దళిత స్త్రీలకు వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు, జాతులకు, వర్గాలకు మేలు చేసే దృక్పథం కూడా అని వర్గీకరించడాన్ని అభ్యంతర పెట్టేవాళ్ల రాసేది చేసేదీ ప్రజా సాహిత్యంగానీ, విప్లవ సాహిత్యంగానీ స్త్రీ సాహిత్యంగానీ ఎలా అవుతుందో వారికే తెలియాలి.

నీ కొడుకు నా బిడ్డను ప్రేమించిండు. పెళ్లిచేద్దాం అని నేను అంటే అదే నా కొడుక్కి కన్నుకొట్టి వలలో వేసుకున్నదటనే - నా ఆస్తి చూసి, నా పెద్ద కులం చూసి - అని నీవు యీసడించి యీ చిల్లరకుల పోల్లేగింత అని మనస్సులో అనుకొని 5, 10 వేలు లంచం ఇచ్చి మంచి మొగన్ని జూసి దానికి పెళ్లి చెయ్యవే అని హితబోధ చేసినపుడు నీలోని స్త్రీతత్వం, ఎక్కడుందని వెతకాలి తల్లీ!

నీ బిడ్డకు నీ కులంలో లెక్కలేనన్ని సంబంధాలు వెతికి వేలు లక్షలు పోసి ఆ తాగుబోతుకు మంచి నౌకరి అని తగుల కడితివి. వాడు యాడాది తిరకుండానే కిరోసిన్ పోసి, చంపి, ప్రమాదవశాత్తు చచ్చిపోయిందని టెలిగ్రాం ఇచ్చె. అవ్వా! గవ్వే పైసలు నా కొడుక్కో, నా తమ్మునికో పోసి ఓ దుకాణమో, వ్యవహారమో పెట్టిస్తేంది? బిడ్డ అల్లుడూ మీ కండ్ల ముంగట వుంటారని నేను బతిమిలాడ్తే నువ్వూ నీ మొగుడూ కలిసి చిల్లర

కులపు మాదిగిదానా చెప్పు తీసుకొని పండ్లు రాలగొడ్తా - బ్రాహ్మణదాన్ని, వెలమదాన్ని, కోమటిదాన్ని, రెడ్డిదాన్ని, కమ్మదాన్ని, నన్ను ఎంత మాటడిగితివే అని తిట్టినప్పుడు ఎక్కడ పోయిందవ్వా నీలోని స్త్రీతత్వం. స్త్రీతత్వం? అవ్వా ఇవేవీ నువ్వు పట్టించుకోకపోతే నువ్వేరకం స్త్రీ వాదివవ్వా? యధాతథవాద జడాత్మకభ్రామక అగ్రకుల స్త్రీవాదం కాదానీది?

ఇలా వీరికి మన ఇంట్లో పని చేయడంగానీ, మన బట్టలుతకడం గానీ, మన యింటికి పిల్లను ఇవ్వడంగానీ, మన ఇంటి పిల్లను చేసికొనడంగానీ ఇష్టం లేదన్నమాట! ఇలా వీళ్లు మంచం పొత్తు, కంచం పొత్తుతో పాటు పనిపొత్తు, మాటపొత్తుకు కూడా వ్యతిరేకమన్నమాట! వీరిలోని స్రీత్వం, స్త్రీతత్వం మనకు సామాజిక గౌరవాలకిచ్చే ప్రాధాన్యత, సమాన హోదా యిదన్నమాట? ఈ మాట కాదనే వాల్లకోమాట. నా చీపిరికట్ట, పార నీకిస్త, నీ పెద్ద జీతం తీసుకుంటనే ఏడాదికోనెలన్నా నా తీరు మున్సిపాలిటీ రోడ్డు చెత్త, మురికి కాల్వలు బాగుచేయి తల్లీ! మేం చందాలేసుకొని నీ పెచ్చు జీతం కట్టిస్తం".

పై బహుజన స్త్రీ వాదనలో తేలుతున్నదేమిటి? దళితులకు, దళిత స్త్రీలకు వెనకబడిన ప్రాంతాలకు, ఉపయోగపడే ప్రజా సాహిత్యాన్ని, స్త్రీ సాహిత్యాన్ని గానీ, సామాజిక ఆచరణని గానీ, దళిత సాహిత్యంగా, దళిత స్త్రీ సాహిత్యంగా వర్గీకరించడానికి చెప్పే అభ్యంతరాలు స్పష్టంగా అస్పృశ్యతకు సంబంధించినవే. కాగా వీరిలో కొందరు ఘరానా పెద్ద మనుషులుగా తత్వవేత్తలుగా, రచయితలుగా, రాజకీయ నాయకులుగా విప్లవకారులుగా, స్త్రీవాదులుగా చలామణి కావడం విచిత్రం. తాత్విక, సామాజిక, విమర్శ రూపంలో దృక్పథం, ఆచరణ రూపంలో సాగుతున్న యీ తాత్విక, సామాజిక, సాహిత్య, లింగ, కుల ప్రాంత, జాతి, వర్గ దళిత, అస్పృశ్యతను స్త్రీలు దళితులు దళిత స్త్రీలు ప్రజాస్వామికవాదులు నిరంతరం ఎండగట్టాల్సి వుంది.

నిజంగా ప్రజాభ్యుదయ విప్లవ, హిందూ, వర్గ, దళిత సాహిత్యంగానీ, స్త్రీ సాహిత్యం గానీ, అయితే అది దళిత స్త్రీల మేలుకోరే దళిత స్త్రీ సాహిత్యానికి, ఆ దృక్పథానికి, ఆచరణకు వెలుపల వుండే సమస్య ఉత్పన్నం కాదు. దళిత సాహిత్యంలో భాగంగాలేని సాహిత్యం, దళిత స్త్రీ సాహిత్యంలో భాగం కాలేని సాహిత్యం, దళిత సంఘాలతో, దళిత స్త్రీ సంఘాలతో దళిత రచయితలతో, దళిత రచయితల సంఘాలతో కలిసి పనిచేయని, చేయలేని ప్రజావర్గ విప్లవ, హిందూ మానవతా, దృక్పథాలు ఆచరణలుగానీ స్త్రీ దృక్పథం ఆచరణలుగాని నిజంగా ప్రజలకు, స్త్రీలకు సంబంధించినవి ఎలా కాగలవు?

అది ఏ సాహిత్యమైనా ఆచరణైనా పరోపకారాన్ని కోరుతున్నదా, స్వప్రయోజ నాలకు పరిమితమైనదా, ప్రజావ్యతిరేక, దళిత వ్యతిరేక, దళిత స్త్రీ వ్యతిరేక, సమాజ వ్యతిరేక అంశాలు ఏమైనా వున్నాయా, వాటి ప్రాధాన్యతల పట్ల మౌనంగాని, నిర్లక్ష్యం గాని

ఏమైనా వుందా? అని నిర్ధారించడానికి దళితులను, దళిత స్త్రీలను అగ్రకుల స్త్రీలను వారి ప్రయోజనాలను, ఏ మేరకు ఎంతెంత పట్టించుకున్నాయనేది కూడా ఒక గీటుగా తీసుకోవడం అనివార్యమవుతున్నది. దళిత సాహిత్యానికి, దళిత స్త్రీ సాహిత్యానికి వెలుపల వుండే సాహిత్యంలో దళిత వ్యతిరేక, అగ్రకుల తత్వపూరిత, స్త్రీవాదంతో పాటు దళిత స్త్రీ సమస్యను నిర్లక్ష్యం చేసే అవకాశాలుంటాయని అగ్రకుల స్త్రీవాదుల ఆచరణే స్పష్టం చేస్తున్నది. వాటిని విశ్లేషించాలన్నా, సరిచేయాలన్నా వాటన్నిటిని దళిత దృక్పథం, దళిత స్త్రీ సాహిత్యం, దళిత సాహిత్యం పరిధిలోకి తెచ్చి చర్చించక తప్పదు.

అందువల్ల ఎన్ని దృక్పథాలున్నా వాటన్నిట్లో దళిత దృక్పథం, దళిత స్త్రీ దృక్పథం, దళిత సాహిత్యం, దళిత స్త్రీ సాహిత్యం యొక్క అస్తిత్వం, ఆచరణ అనివార్యమవుతున్నది. నిర్మాణ రూపాల్లో ఇదే ప్రత్యేకంగా దళిత సంఘాలు, స్త్రీల సంఘాలు, దళిత స్త్రీ సంఘాలు, దళిత రచయితల సంఘాలు, దళిత సాహిత్యోద్యమాలు, దళిత స్త్రీ సాహిత్యోద్యమాలు మొదలైన వాటి అస్తిత్వాన్ని ఆచరణని ఉత్పన్నం చేస్తున్నది. అదే సమయంలో వివిధ సమస్త దృక్పథాల్లో సాహిత్యాల్లో దళిత సాహిత్య, దళిత స్త్రీ సాహిత్య, గిరిజన స్త్రీ సాహిత్య విభాగాలను దళితుల, దళిత స్త్రీల, అగ్రకుల స్త్రీల, అగ్రకుల పురుషుల ప్రత్యేక సెల్సును కూడా అనివార్యం చేస్తున్నది. దళిత సెల్సువారి ప్రయోజనం మేరకైనా ఆయా సంస్థల్లో ఉన్నతాధికార సంస్థలుగా ఆయా సంస్థల్ని నిర్దేశించగలిగినపుడే వీటి లక్ష్యం నెరవేరుతుంది.

అందువల్ల కులం సమస్యను చిత్రించని స్త్రీ సాహిత్యం కులం అనేది ఒక సమస్యగా లేని అగ్రకులతత్వవాద స్త్రీల సాహిత్యం అవుతుంది. అలాగే వెనుకబడిన ప్రాంత, జాతి సమస్యను స్త్రీ సమస్యలో భాగంగా చిత్రించని స్త్రీ సాహిత్యం అభివృద్ధి చెందిన జాతుల, ప్రాంతాల, అగ్రకులాల లేదా దళితుల, స్వార్థపూరిత, సుఖ ప్రయోజన సాహిత్యం. అవుతుంది. అలాగే వర్గం సమస్యను, మత సమస్యను చిత్రించని స్త్రీ సాహిత్యం వర్గం అనేది, మత అణచివేత అనేది ఒక సమస్యగా లేని పాలకవర్గాలకు, పాలక కులాలకు చెందిన స్వార్థపూరిత స్వప్రయోజనపరులైన స్త్రీల, స్త్రీ ఆధిపత్యావాదుల సాహిత్యం అవుతుంది.

ఈ సమస్యల్ని వదిలేసి చిత్రించే సాహిత్యం ఆయా కోణాల్లో ఆయా సమస్యల్లో పలాయనవాదాన్ని, యధాతథ వాదాన్ని కొనసాగిస్తున్నాయని అర్థం. అనగా అవి స్త్రీలలో పది శాతమైనా లేని అల్పసంఖ్యాకులైన అగ్రకుల మధ్యతరగతిలో ఉపాధిగల స్త్రీల సమస్యల్ని స్త్రీలందరి సమస్యలుగా రుద్ది చూపుతున్నారని అర్థం. స్త్రీవాద సాహిత్యం, ఆచరణ ఇంకా గొప్ప నిర్మాణ రూపాలు తీసికోలేకపోవడానికి వారి యీ అల్ప సంఖ్యాకత, అలిగార్కి (శిష్టవర్గ) ఎలైట్ అగ్రకుల స్త్రీతత్వం కూడా ఒక ముఖ్య కారణం.

తనకన్నా వెనుకబడిన స్త్రీల కోసం తనకున్న ఏ సౌకర్యాన్ని వదులుకోవడానికి సిద్ధంగాలేని యధాతథవాద జడత్వంలో ఇలాంటి అగ్రకుల స్త్రీవాదం కొనసాగుతున్నది. అందువల్లే దళిత స్త్రీలను కూడగట్టి దళిత స్త్రీ నాయకత్వాన్ని భావజాల భౌతిక స్థాయిల్లో ఏర్పరచే ప్రాతిపదికలను పరిపూర్తి చేయలేకపోయారు. తనకన్నా వెనుకబడిన దళితుల కోసం తనకున్న ఏ సౌకర్యాన్ని వదులుకోవడానికి సిద్ధంగా లేకపోవడం వల్ల అంబేద్కర్ కూడా బాధపడిన స్థాయిలో అరవై ఏళ్లుగా దళితవాదుల జడత్వం కొనసాగుతున్నది. అందువల్ల కూడా దళిత ఉద్యమాలు ఇలా నీల్గుతున్నాయి. చాలా దళిత సంఘాలు, అంబేద్కర్ సంఘాలు పైరవీ దళారీ సంఘాలుగా కుదించుకు పోయాయి. తనకన్నా వెనుకబడిన వాళ్లకోసం తనకున్నదాన్ని కూడా త్యాగం చేయలేకపోతే ఇక నీవు చేసేదేమిటి? ప్రజాసేవ పేర, స్త్రీవాదం పేర, దళిత సేవపేర, నీ స్వప్రయోజనాల కోసం వారిని పరాయీకరించడమే గదా!

ఈ విషయంలో గ్రామీణ పీడితుల విప్లవాదాల్లోని త్యాగం, కర్తవ్యదీక్ష ఎంతో ఆదర్శప్రాయమైనవి. అందువల్ల నిజమైన దళిత స్త్రీవాదులు పట్టణ ప్రాంత స్త్రీవాద, దళితవాదాల్లోంచి రావడం తక్కువని, నిజమైన దళిత స్త్రీవాదం మరీ వెనకబడిన ప్రాంతాల్లోని గ్రామీణ, గిరిజన పీడితకుల రైతాంగ స్త్రీల పోరాటాల్లోంచి ఎదుగుతారని ఎదగాలని వర్తమాన ఆచరణ సూచిస్తున్నది. వాళ్లు గ్రామీణ దళిత స్త్రీవాదాన్ని అభివృద్ధి పరచవలసి వున్నది. ఎక్కువ అభివృద్ధి చెందిన వాళ్లు ఎక్కువ చదువుకున్న వాళ్లు ఎక్కువ మోసగాళ్లుగా, ఎక్కువ స్వార్థపరులుగా మారుతున్నారు. గనుక వెనుకబడిన వారు, వెనుకబడిన కులాల ప్రాంతాల స్త్రీలు ఇవన్నీ గుర్తుంచుకోవలసి వున్నది. వారి త్యాగంతో కర్తవ్యదీక్షతో ఎదిగే చైతన్యంతో ముందుకుసాగితే వారి ద్వారా సామాజిక మౌలిక మార్పులకు నూతన దృక్పథం, వ్యూహం, ఎత్తుగడలు, కార్యక్రమాలు రూపొందించబడతాయి. అనగా గ్రామీణ దళిత స్త్రీలు భావజాల, భౌతిక రంగాల్లో నాయకులుగా, పథ నిర్దేశకులుగా ఎదిగే క్రమంలో సమస్త రకాల ఉద్యమాల్లో, రంగాల్లో, ఆచరణల్లో గణనీయమైన మలుపులు సంభవిస్తాయి.

అపుడు అగ్రకులాల వారి వలసలుగా పీడిత కుల విప్లవ పోరాటాలు, పాలకుల స్త్రీల వలసలుగా, స్త్రీవాద, దళిత స్త్రీవాద ఉద్యమాలు, పట్టణ ప్రాంతాల వారి వలసలుగా గ్రామీణ ఉద్యమాలు, అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల వారి వలసలుగా వెనకబడిన ప్రాంతాల ఉద్యమాలు, అభివృద్ధి చెందిన దళితుల, దళిత స్త్రీల వలసలుగా వెనకబడిన ప్రాంత దళితుల, వెనుకబడిన దళిత స్త్రీల పోరాటాలు సాగే ప్రస్తుత అద్వాన్న తలకిందుల స్థితి నుంచి బయటపడతారు. ఇలా దళిత స్త్రీ దృక్పథం యొక్క ఆవశ్యకత కేవలం వారికి సంబంధించినది కాదు. అది భారతీయ సమాజం యొక్క ఆవశ్యకత కూడా.

తాను అన్నీ అందిపుచ్చుకొని దాన్నే అశాస్త్రీయ విద్యావిధానమంటూ దళితులను, ఉన్నతవిద్య, ఉద్యోగావకాశానున్నంచి దూరం చేసే సెక్షన్ ఒకటి తయారైంది. పూర్వం దోపిడి కులాలు, దోపిడి వర్గాలు నా విద్య నీవు నేర్చితే సీసంపోస్తా, నాలికకోస్తానని బరితెగించి మాట్లాడేవి. అన్నంతపని చేసేవి. ఇపుడువాళ్లు కూడా నాగరికతను, నాజూకు సంస్కృతిని అలవరచుకున్నారు. అందుకే తాము అందిపుచ్చుకున్న విద్యనీ, ఉద్యోగాన్నీ అశాస్త్రీయ విద్యావిధానమంటూ యితరులు తమ రంగంలోకి రాకుండా నూతన పోరాట రూపాలు తీసుకున్నారు.

ఈ చదువు నిజంగా వారు చెపుతున్నంత అశాస్త్రీయమైనదైతే వీటి కారణంగా నీకు వచ్చిన పట్టా, హోదా, వృత్తి, ఉద్యోగాల్ని, ఎందుకు వదులుకోవడం లేదు? నీచెల్లి, నీ తమ్ముడు, నీ పిల్లలు, నీ బంధుమిత్రులు, నీ అగ్రకులాలు, మళ్లీ ఇదే చదువులు చదువుతున్నారెందుకు? నీవాళ్లను నీ అగ్రకులాల వారిని ఈ చదువు మాన్పించే పోరాటాలు ఎందుకు చేయడం లేదు? నీ అగ్రకులాల వారు యీ చదువు ద్వారా పొందుతున్న సౌకర్యాలు ఉద్యోగాలు వదులుకోవాలని పోరాటాలు ఎందుకు చేయడం లేదు? నీ బిడ్డలు నా బిడ్డల్లా మున్సిపాలిటీ సపాయి కార్మికుల్లాగా కావడం లేదేమిటి? మళ్లీ అదే మానసిక, మేధో శ్రమమీద ఆధారపడే వృత్తుల్లోకే ఎందుకు వెళుతున్నారు నీ వాళ్లు? ఈ చదువుల్లో అంత ఉపయోగమేమీ లేకపోతే వీటిల్లో బీసీ, ఎస్సీల రిజర్వేషన్లకు వ్యతిరేకంగా నగరాలు, వీధులు రక్తసిక్త మవుతున్నా యెందుకు? ఈ డెబ్బయి ఏళ్లలో అగ్రకులాల వారికి యీ చదువులు, ఉద్యోగాలు అశాస్త్రీయమైనవని వారు స్వయంగా ఈ చదువు మానేసే పోరాటాలు చేయలేదేమి?

అసలు విషయం ఏమంటే మనువు యొక్క ఆధునిక వారసులు వీళ్లు. వీళ్ల తెలివి ఏమంటే రూపాయి కూలి పెంచడం అనే ఈతాకు ఇచ్చి విద్య, జ్ఞానం, నాయకత్వం అనే తాటాకు ఎత్తుకుపోవడం! మనుధర్మాన్ని స్వయంగా మన చేతుల్తోనే ఆచరింప చేయడం వారు సాధిస్తున్న ప్రత్యేకత. కాకపోతే పదిహేను శాతం గల ఈ దోపిడీ కులాలు ఈ విద్యతోనే డెబ్బయి శాతం వృత్తి ఉద్యోగ అవకాశాల్ని అన్ని రంగాల్లో నాయకత్వాన్ని ఆక్రమించడం ఎలా సాధ్యం? ఈ విద్యలో కొంత అశాస్త్రీయత వున్నమాట వాస్తవం. అయితే ఈ విద్యను బాగా అధ్యయనం చేయకుండా, యిందులోని అశాస్త్రీయతను పసికట్టడం, తొలగించడం ఎలా సాధ్యం? అందువల్ల గ్రామీణ పీడితకుల బాలికల కోసం ఇపుడున్న స్కూళ్లు, కాలేజీలు, హాస్టళ్లు, రెట్టింపు చేసి అవకాశాలు కల్పించాలని ఉద్యమించడం అసలు కర్తవ్యం. ఇలా ఎన్నో రంగాల్లో స్థాయిల్లో దళిత స్త్రీ దృక్పథం ఎన్నో మార్పుల్ని తెస్తుంది. వీటన్నిటిని గుర్తు చేసే, సరిచేసే సాహిత్యంగా కూడా బహుజన స్త్రీ సాహిత్యం అభివృద్ధి కావడం నేటి చారిత్రక అవసరం.

అరసం, విరసం దరకమే ఐక్యవేదిక

(కుల సమస్యను గుర్తించాక వామపక్షాలు, మహిళా వాదులు తమ నాయకత్వంలోనే దళిత సాహిత్యం వస్తుందని, అంటూ తమ రచయితలను, కళాకారులను, కేడర్‌ను కాపాడుకోవడానికి చర్చలు చేశారు. పోలరైజేషన్ జరగకుండా దళితవాదం వైపు రాకుండా తామే నాయకత్వం వహించగలమని, రాయగలమని చర్చించారు. దాంతో వారి పరిమితులను వివరిస్తూ, విమర్శిస్తూ 1993లో ప్రచురించిన వ్యాసం. సం.)

ఈ మధ్య అరసం, విరసం దళితుల పట్ల, దళిత సాహితీవేత్తల పట్ల ఎంతో ప్రేమ ఒలకబోస్తున్నాయి. ఇటీవల విప్లవ రచయితల సంఘం తన 25 ఏళ్ళ పండగ సందర్భంగా దళితవాదంపట్ల, దళిత సాహిత్య సంస్కృతిక ఉద్యమంపట్ల సానుకూలత వ్యక్తం చేస్తూ డాక్యుమెంటు విడుదల చేసింది. అరసం ప్రధాన కార్యదర్శి ఎస్వీ 1985-1995 దశాబ్దాన్నిదళిత ఉద్యమ దశాబ్దంగా, దళిత సాహిత్య ఉద్యమ దశాబ్దంగా అరసం అంగీకరిస్తున్నదని సెలవిచ్చారు. ఆరెసెస్ అనుకూల జాతీయ సాహిత్య పరిషత్, కూడా ఇలాగే సానుకూలంగా స్పందించే ఉండొచ్చు. ఇవన్నీ ఆహ్వానించదగిన పరిణామాలే.

అయితే మా తాతలు నేతులు తాగారు మా మూతులు వాసన చూడండి ఇంకా ఆ వాసన వస్తూనే ఉంది అని అన్నట్టుగా అరసం, విరసం తాము ఎప్పటినించో దళిత సమస్యను పట్టించుకున్నామని, ఏదేదో రాసి పొడిచేశామని కూడా ఈ సందర్భంగా ప్రకటించు కుంటున్నారు. తద్వారా ఆత్మవంచన, పరవంచనతోపాటు చరిత్రను వక్రీకరిస్తున్నారు. వాళ్ళు ఎపుడో ఏదో కులం గురించి రాసేసు కున్నామని తవ్విచూపిస్తున్నారు. వాళ్ళు నిజంగా ఆ దృక్పధంతో, ఆచరణలో ఉండి ఉంటే ఇపుడు కొత్తగా వాటిని తవ్వి చూపాల్సిన పని లేదు. దళితుల గురించి దళిత సాహిత్య సంస్కృతి గురించి తాము చేసిన కృషిని, రచనల్ని రీప్రింటుచేస్తే అదే సాక్ష్యం యిస్తుంది. ఇలాంటిదేమీ చేయకుండా ఎక్కడో ఒక వాక్యం రాసుకున్నంత మాత్రాన వారు దాన్ని గుర్తించి, ఆచరించినట్లు అవదు. ఆ మాటకొస్తే వీరికన్నా భారత రాజ్యాంగ మౌలిక సూత్రాలు, లక్ష్యాలు ఎన్నోరెట్లు ఉన్నతంగా ఉన్నాయి. వాటిని ఆచరించాలని కోరుకుంటూ, న్యాయస్థానాలకు వెళ్ళే హక్కుంది. ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని నిలదీసే హక్కుంది. ఎన్నికల్లో అందుకనువుగా ఉండే వారినే ఎన్నుకునే హక్కు కూడా ఉంది. అయినా అవి ఏ మేరకు

అమలయ్యాయో విడిగా చెప్పాల్సిన పని లేదు. ఇంత యంత్రాంగం, రాజ్యాంగబద్ధంగా ఉంటూ ఉన్నప్పటికీ ఆచరణలో అంతంతమాత్రం ఉంటే ఏదో ఒక వాక్యం రాసుకున్నందుకు అరసం, విరసం గతంలో ఏదో పొడిచేసినట్టు చెప్పుకోవడం సిగ్గుచేటు.

భారతదేశ చరిత్ర విషయానికివస్తే పీడితవర్గ, కుల, లింగ దృక్పధాల సమన్వయంతో ప్రారంభమైన శ్రామిక కులాల సామాజిక ఉద్యమాల శిథిలాల నుండి, అక్కడక్కడా వాటిని విచ్ఛిన్నం చేయడం నుండి అరసం, విరసంల పుట్టుకకు కారణమైన కమ్యూనిస్టు, నక్సలైటు ఉద్యమాలు పుట్టాయి.

మార్క్సిజం అనేది ఈ దేశంలో అగ్రకులపేదలు, పెటీ బూర్జువాలు నయాధనిక వర్గంగా ఎదుగుతూ, అగ్రకుల జాతీయ బూర్జువా వర్గంగా, రాజకీయాల్లో, సాహిత్యంలో, సామాజిక ఉద్యమాల్లో తన వాటాకోసం, నాయకత్వం కోసం ఉపయోగపడే సాధనంగా తన ఉనికిని ప్రారంభించింది. ఇప్పటికీ కొద్ది మినహాయింపుల్తో దేశంలోని కమ్యూనిస్టు, నక్సలైటు పార్టీలు, వాటి ఉద్యమాలు, వాటి తాలూకు సాహిత్య సాంస్కృతిక ఉద్యమాలు, సంస్థలు అన్నీ పెటీ బూర్జువా, బూర్జువా దృక్పధం, ఆచరణలకే పరిమితమయ్యాయి. నేటి దండకారణ్య పోరాటాలు అని పిలువబడే ప్రాంతాల్లోని దళాల ఆచరణ, అయితే ఎం.సి.సి. (బీహార్) దాని తాలూకు దళాల ఆచరణ, శంకర్ గుహనియోగి ఛత్తీస్‌గఢ్ ప్రాంతంలో నిర్మించిన సమగ్ర సామాజిక విప్లవంలోని కొన్ని ప్రత్యేకాంశాలు యిందుకు మినహాయింపు. ఆమేరకు అవి పీడితవర్గ దృక్పధంతో, పీడిత గిరిజన దృక్పధంతో ఆచరణలో ఉన్నాయి.

అయితే భారతదేశంలో కమ్యూనిస్టు, నక్సలైటు ఉద్యమాలు, వాటి సాహిత్య సాంస్కృతిక సంస్థలు ఏనాడూ పీడితవర్గ దృక్పధం కలిగిలేవు అనేదే సాధారణీకరించగలిగే వాస్తవం. ఈ దేశంలోని కమ్యూనిస్టులు, మార్క్సిస్టులు, నక్సలైట్లు వారి ఉద్యమాలు, దృక్పధాలు, ఏనాడూ అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా, బూర్జువా పరిమితుల్నించి బయటపడలేదు. వారి వ్యూహం, ఎత్తుగడలు, లక్ష్యాలు, సాహిత్య సాంస్కృతిక నిర్మాణం అన్నీ అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా స్థాయినించి ఒక్క అంగుళం మేరకైనా ముందుకు సాగలేదు. అరసం, విరసం సభ్యులు-వాటితో కల్సి నడిచే వ్యక్తులు, వాటి సానుభూతిపరులు వారి ఉద్యమాల్లో, ఇళ్ళల్లో, ఆచరించేదంతా అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా సంస్కృతే. వారిని కోసినా వారి రక్తంలో, వారి పెన్ను విరిచినా వారి సిరాలో పెటీ బూర్జువా సంస్కృతీ, దృక్పధాలే ఎర్రెర్రగా హెమోగ్లోబిన్‌తో మెరిసి పోతుంటాయి. వాళ్ళ హృదయానికీ, వారి అంతర్గత డాక్యుమెంట్లకు కూడా ఈ విషయం స్పష్టంగానే తెలుసు. కనక ఉదాహరణలక్కర లేదు.

అలాంటి అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా ఈరోజు దళిత ఉద్యమాలకు, దళిత సాహిత్యానికి "సర్టిఫికెట్లు" ఇస్తున్నది. అరసం 1985-95 దశాబ్దాన్ని దళిత సాహిత్య సామాజిక ఉద్యమ

దశాబ్దంగా అంగీకరిస్తున్నదట! విరసం దళిత సమస్యను, దళిత సాహిత్యాన్ని ఇపుడు గుర్తిస్తున్నదట. వాహ్! ఇంకేం దళిత సాహిత్య సామాజిక ఉద్యమకారులారా, దళిత సైద్ధాంతిక తత్వవేత్తలారా, మీ ఉద్యమాలని కట్టేయండి. మీ దుకాణాలను మూసేయండి. మా దుకాణాల్లోనే ఇకనుండి మీ సరుకునూ, దాంతోపాటూ మిమ్మల్ని జనానికి అమ్ముతాం. రండి. కల్సి పనిచేయండి అని పిలుపునిస్తున్నారు. గేటవతలనిలబెట్టే దొరగారు తన పక్క కుర్చీలో కూర్చోమనగానే ఉబ్బి తబ్బిబ్బయి పోయే నాటి దళితుడిలా తబ్బిబ్బయి పోతున్నారు.

అరసం, విరసం వారి ఆచరణలోనే రోత పుట్టించే సంస్కృతి విషయాన్ని పక్కనపెట్టి యిక్కడొక విషయం స్పష్టం చేయాలి. నేను గత 16 ఏళ్ళుగా చూసిన దళిత ఉద్యమాలు నిర్మిస్తున్న సంస్కృతికన్నా కమ్యూనిస్టు, నక్సలైటు విప్లవకారులు ప్రజల మధ్య ప్రజలతోఉంటూ నిర్మించిన విప్లవ సంస్కృతి, కమ్యూనిస్టు సంస్కృతి మహోన్నతమైంది. కమ్యూనిస్టు నక్సలైటు విప్లవకారుల ఆచరణలో, అవగాహనలో ఎన్ని లోపాలున్నప్పటికీ వారు నిర్మించిన సంస్కృతి ప్రజలపట్ల వారికి గల నిర్మలమైన ప్రేమ మహోన్నతమైంది. ఇంతలోతైన కమిట్‌మెంట్‌నుగానీ, జీవితాల్ని అంకితం చేసి కృషిచేయడంగాని, గత 16 ఏళ్ళుగా నేను చూసిన, పనిచేసిన దళిత సాహిత్య, సామాజిక ఉద్యమాల్లో నాకు కనపడలేదు.

ఇదే సందర్భంగా మరో విషయం కూడా స్పష్టం చేయాలి. ఇంత మహోన్నతమైన సంస్కృతిని నిర్మించిన కమ్యూనిస్టు నక్సలైటు విప్లవకారులే మరో విషయంలో అత్యంతదుర్మార్గమైన సంస్కృతిని విప్లవ సంస్కృతిగా ఆచరించారు. తమతో ఏకాస్త విభేదించినా ప్రశ్నించినా వారిని దిగజారిపోయారనో, ప్రజాద్రోహులనో, రివిజనిస్టులనో, అతివాదులనో, మితవాదులనో కులతత్వవాదులనో, పేర్లుపెట్టి వారితో కలుపుకోకుండా దూరంకొట్టి తన మిత్రుల్నే శత్రువులుగా మార్చుకొని దూరం కొట్టారు. అందుకు ఏకాకులై నష్టపోయి ఎంతో మూల్యాన్ని చెల్లించారు. చెల్లిస్తూనే ఉన్నారు.

కమ్యూనిస్టులు, నక్సలైట్లు దళితవాదం, స్త్రీవాదం ముందుకు తెస్తున్న సమస్యల్ని ఏనాడో గుర్తించకపోవడానికి ఆయా చారిత్రక సామాజిక, రాజకీయ ఉద్యమాల సందర్భాలు కారణం అని ఎస్వీ అనడం అర్ధసత్యం. అసలు ఆయా ఉద్యమాలు పీడిత, వర్గ, కుల, లింగ దృక్పథంతో శ్రామికకులాల నాయకత్వంలో నడిచే ఉద్యమాల్ని విచ్ఛిన్నం చేయడం నుండే పుట్టిపెరిగాయి అనేది అసలు వాస్తవం. అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా, బూర్జువా వర్గాలకున్నంత శక్తి సామర్థ్యాలు, నోరు, ఆర్థిక వనరులు, పాలకవర్గాల తోడ్పాటు శ్రామిక కులాల ఉద్యమాలకు లేకపోవడం వల్ల అవి విచ్ఛిన్నమైపోయాయి. శిథిలమైపోయాయి. అంతేగానీ మార్క్సిస్టులు, మావో ఆలోచనావాదులు అనుకుంటున్నట్టు

ఆయా ఉద్యమాల దృక్పథాల పరిమితులకు చారిత్రక పరిమితులుండడం కాదు. వాటి నాయకత్వంలో గల అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా పరిమితే ఆయా ఉద్యమాల పరిమితులుగా మార్చారనేది అసలు సంగతి.

కాంగ్రెస్ పార్టీ మొదలైనవి అగ్రకుల బూర్జువా దృక్పథానికి, ఆచరణకు పరిమితమై జాతీయోద్యమాన్ని కుదిస్తే, కమ్యూనిస్టు, నక్సలైట్లు అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా దృక్పథానికి, ఆచరణకు, నాయకత్వానికి అనువుగా, తనకుతాను సమస్త అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా పరిమితులకులోనై కొనసాగుతున్నాయి.

మరోమాటలో చెప్పాలంటే "నియోరిచ్" (నయాధనికవర్గం)గా ఎదగాలనుకునే శ్రేణిలోని ఒక సెక్షను, మార్క్సిజాన్ని, మావో ఆలోచనా వాదాన్ని, అరసాన్ని, విరసాన్ని, తమకు సాధనాలుగా చేసుకొన్నాయి. సాహిత్య సామాజిక రంగాల్లో వీరి కీర్తికాంక్ష సమీక్షా విమర్శల తీరుతెన్నులు, ప్రసంగాలు, ప్రక్రియలు, అన్నీ అరసం, విరసం పెటీ బూర్జువా నయాధనిక వర్గంగా ఎదగాలని ఆరాటపడి పోరాటాలు చేయడానికే పరిమితం అని 70 ఏళ్ళుగా వీరి ఆచరణ స్పష్టం చేస్తుంది. కాకపోతే అది డబ్బు రూపంలో కాకుండా, కీర్తిప్రతిష్టలు, నాయకత్వం రూపంలో కొనసాగుతోంది. కీర్తిప్రతిష్టలు, నాయకత్వం అనే వాటి సీమకు అంతులేదు.

అందువల్ల ఆర్థిక రంగంలోని అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా నయాధనిక వర్గమైనా ఏదో ఓకాడికి తృప్తి పడుతుందేమోగానీ సాహిత్య సాంస్కృతిక రంగాల్లోని అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా, నయా (కీర్తి) ధనికవర్గం ఎంత అందినా తృప్తిపడే అవకాశం లేదు. అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా నయాధనిక వాదానికి .... 1935 దాకా తెలుగు సాహిత్యం నన్ను నిర్దేశిస్తే 1935 నించి నేను తెలుగు సాహిత్యాన్ని నిర్దేశించాను అన్న శ్రీశ్రీ మాటలు ఒక చక్కని ఉదాహరణ. ఆ మాట రిలయన్సు అంబానీ కోవలోనిదే. బతికున్న అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా నయాధనికవాద సాహిత్య సాంస్కృతిక రంగాల ప్రతినిధులను పేర్కొనాల్సివస్తే మహీధర రామ్మోహనరావును అతని కుటుంబాన్ని పేర్కొనవచ్చు. ఆయన జాతీయోద్యమాలపై రాసిన నవలలన్నీ అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా నయాధనిక వర్గంగా ఎదగడానికి దారి సుగమం చేసేవే.

అరసం, విరసం, దళిత కవులు వచన కవితను ఆశ్రయించుకొని బతకడానికి కారణం వారికి గల పెటీ బూర్జువా, నయాధనికవర్గ స్వభావమే కారణం. కొండకు వెంట్రుకను ముడేసి లాగితే కొండంత కీర్తయినా వస్తుంది. పోతేపోయేది వెంట్రుక అనే స్థాయి ప్రక్రియా, వస్తు, పెట్టుబడిని వచన కవితగా స్వీకరించారు. తమకు కీర్తిరావడం కోసం రాశారు. అది రాగానే నా అంతటివాడు లేడని విర్రవీగారు. కాలగర్భంలో కలిసిపోయారు. కల్సిపోతారు.

సామాజిక ఉద్యమాలకు మద్దతు ఇస్తున్నాం అనే పేరిట ఆయా సామాజిక ఉద్యమాలలో ఉద్యమించిన ప్రజల్నించి ఎదగాల్సిన రచయితలకు అరసం విరసంలు చేసినంత విప్లవద్రోహం మరెవరూ చేయలేదేమో. ఉదాహరణకు ఆయా సామాజిక ఉద్యమాల సందర్భంగా సామాజిక పరిణామాల గురించి ఆయా దశల్లో కొన్ని వందల కథలు, నవలలు ఎన్నదగిన ఇతర ప్రక్రియలు రావాల్సి ఉండె. రాలేదు. అందుకు కృషి చేయలేదు. వారిలోని సృజనను, చైతన్యాన్ని వెలికి తీయలేదు. బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలు ఉద్యమించాక వారి నుండి రచయితలుగా, మేధావులుగా, నాయకులుగా ఎదిగించే కృషి చేయకుండా అగ్రకుల నాయకత్వమే కొనసాగింది. ఇదొక ద్రోహం. అలా వారి నుండి రాకుండా, రాయకుండా, ఆయా ఉద్యమాల కీర్తిని అరసం, విరసం మరెవరికీ మిగలకుండా, తామే అనుభవిస్తున్నాయి. ఉదాకు, ఆయా ఉద్యమాలకు ప్రజలకు ఆనాడు ప్రజానాట్యమండలి, ఈనాడు జననాట్యమండలి, వగైరా యిచ్చిన ప్రేరణ, చైతన్యంతో పోల్చితే అరసం విరసంలిచ్చిన కాంట్రిబ్యూషన్ ఒక్క లెక్కలోకి రాదు. అలాగే నేటి దళిత వచనకవులు. దళిత పాటలు, దళిత కళామండలి, మాష్టార్జీల కృషి ప్రభావంతో పోల్చితే దళిత వచన కవులది కొండకు వెంట్రుక కట్టడంతో సమానమైన కృషే. దళితవచన కవుల వర్గ స్వభావం కూడా శ్రామిక కుల పెటీ బూర్జువా నయాధనిక వర్గ స్వభావమే తప్ప శ్రామిక కుల పీడితవర్గ స్వభావం కాదు. దళిత ఉద్యమాలు, దాని తాత్వికత ఎదిగిఎదిగి ఇపుడు పంటకొచ్చాయి. పండిన పంటను కోసుకోవడానికి దాన్ని సరుకుగా అమ్ముకోవడానికి వచ్చిన శ్రామిక కుల పెటీ బూర్జువాయే నేటి దళిత వచన కవి. పత్రికల్లో బాగా చర్చనీయాంశంకాని ఇతర దళితవచన కవులకు ఈ మాట వర్తించదు. వారు నిజాయితీపరులే.

గత 70 ఏళ్ళుగా అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా, నయాధనికవర్గ స్వభావంతో సాహిత్య సాంస్కృతిక రంగంలో అరసం విరసంల రూపంలో ఏం చేసిందో, దళిత రచయితల కళాకారుల మేధావుల ఐక్యవేదిక కూడా అదే పని చేస్తుంది. అయితే వాటికి వీటికి స్వభావంలోనే మౌలికమైన తేడా ఉంది. దరకమే ఐక్యవేదిక శ్రామిక కులాల పెటీ బూర్జువా నయాధనిక వర్గ స్వభావం కలిగి ఉంటుంది. శ్రామిక కులాల పెటీ బూర్జువా జాతీయ బూర్జువాగా ఎదిగేమేరకే దళితులకు కాంగ్రెస్, బిజెపి, కమ్యూనిస్టు, నక్సలైటు, అరసం, విరసం, జాతీయ సాహిత్య పరిషత్ వంటి పార్టీలో, సంస్థలో స్థానమూ, నాయకత్వమూలభ్యమవుతాయి. విరసం, విప్లవోద్యమాల్లోని చెత్తను కొన్ని ప్రాంతాల్లో నిర్బంధం చెరిగివేస్తుంది. ఆస్థాయి నిర్బంధం లేనందువల్ల దళిత ఉద్యమాల్లో దళిత సాహిత్య, సాంస్కృతిక రంగాల్లో ఈ చెత్తకూడా ఎక్కువ జమ అవుతుంది.

అరసం విరసంలకున్న బలం విప్లవోద్యమాలు కాదు. వాటి అసలైన బలం పాలకవర్గంగా ఎదిగిన అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా, బూర్జువా వర్గంలో ఉంది. కాళోజీ,

వరవరరావు, బాలగోపాల్‌లు ఎన్‌కౌంటర్లపేరిట చంపబడకుండా బతికి ఉండడానికి పాలక వర్గంగా ఎదిగిన వారి వర్గమైన అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా, బూర్జువా- పాలకవర్గాల్లో తగుస్థానాల్లో ఉండడమే కారణం. ఈ బలం పునాది వల్లనే వాళ్ళు విప్లవపార్టీల అభిప్రాయాల్లో విభేదిస్తూ మరియు విప్లవ పార్టీలను ఎదిరిస్తూ కూడా విప్లవ సాంస్కృతిక ఉద్యమాలకు నాయకత్వం వహించడం సాధ్యపడుతోంది. మాలమాదిగలు, శ్రామిక కులాల పెటీ బూర్జువాలు, బూర్జువా పాలకవర్గాలుగా ఎదగకుండా ఆ పునాది లేకుండా గద్దర్, వంగపండులు విప్లవ పార్టీలతో విభేదించి మరియు వాటిని ఎదిరించి, విప్లవ సాంస్కృతికోద్య మానికి నాయకత్వం వహించడం సాధ్యంకాదు. ఈ కారణం రీత్యానే ఆ బలం గల కొందరు దళిత వచన కవులు ఆల్ ఆఫ్ సడెన్‌గా గొప్ప కీర్తి ప్రతిష్టలనార్జించే క్రమంలోకి రావడం సాధ్యపడింది. ఆ పునాది లేకపోవడం వల్లనే మాష్టార్జీ, ఉ.సాంబశివరావు, గూడ అంజయ్య, వంటి దళితపాటల కవులూ దళిత వచన కవుల కీర్తి ప్రతిష్టతో పత్రికల్లో (జనంలో కాదు) వెనకబడిపోవాల్సి వస్తుంది.

మార్క్సిజం చదువుకున్నామనుకునే ఎస్వీకి యివేవీ అర్థం కాకపోవడం ఆయన చదివిన మార్క్సిస్టు పరిజ్ఞానాన్నే శంకించేట్టు చేస్తోంది. అరసం, విరసం వాళ్ళందరికీ ఈమాట వర్తిస్తుంది. ఏమంటే వాళ్ళు వచ్చిన, వాళ్ళు ఎదిగిన, వాళ్ళు నిలబడిన వర్గ పునాదే వారికి అర్థం కాకపోతే వారేం మార్క్సిజం చదివినట్టు? అగ్రకుల పెటీ బూర్జువా దృక్పథం, ఆచరణ, పరిమితుల్లో నిండా కూరుకుపోయిన అరసం, విరసంలు, కల్సి పనిచేద్దాం రండి అని దళితవాదులకు, స్త్రీవాదులను ఆహ్వానించడం హాస్యాస్పదం. ఈ అరసం, విరసం సభ్యులు తాము పుట్టిపెరిగిన గ్రామాలు ఎలా ఉన్నాయో అని అయినా అధ్యయనం చేశారా? 1982లో మాచెర్ల విరసం సభలో గద్దర్ యిచ్చిన పిలుపుకు స్పందించి ఔను గ్రామాల్ని అధ్యయనం చేయాలి అని తలవూపి 14 ఏళ్ళవుతోంది. ఈనాటికైనా ఏ ఒక్కరైనా విరసం సభ్యులు ఆ పని చేశారా? ఈ పడక్కుర్చీ, అరసం, విరసం వాళ్ళా గ్రామీణ, దళితవాద సమస్యల్ని శ్రామిక కులాల పీడితవర్గ దృక్పథాన్ని అర్థం చేసిగోగలిగేది! వారికి చాతనైతే కులం, కుల సమస్య ఎన్ని రూపాల్లో, సమస్త రంగాల్లో ఎలా కొనసాగుతుందో వారి వారి అరసం, విరసం దృక్పథంలో భాగంగానే అయినా కథలు, నవలలు, వ్యాసాలు, ప్రసంగాలు, పాటల ద్వారా విశ్లేషించి చూపినపుడు గదా వీరంతా నిజంగానే ఏదో ఓ మేరకు కులసమస్యను గుర్తించినట్టు. అరసాన్నో, విరసాన్నో, "విశాలాంధ్ర"నో, విప్లవోద్యమాలనో ఆశ్రయించే పెటీ బూర్జువాలా మాకు చెప్పవచ్చేది! వారు చేసిన త్యాగాలేవి? వారు వారి కుటుంబాలు ఎంచక్కా పెటీ బూర్జువాలు గానే ఎదుగుతున్నారే!

మా నాయకత్వంలో, దరకమే ఐక్యవేదిక నాయకత్వంలో, బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీల నాయకత్వంలో మీరు పనిచేయడమే అసలైన పరిష్కారం.

విప్లవ, దళిత, స్త్రీ వాదాలు

ఆచరణకు వ్యక్తీకరణ అవసరమైనపుడు కవిత్వం, తత్వశాస్త్రం, కళలు చరిత్ర, సంస్కృతి పుద్తున్నాయి. ఆచరణ యొక్క అదనపు విలువగా యివి పుద్తాయి. ఆచరణ వీలుకానపుడు ఆచరించాలనే తపనను, ఆసక్తిని వ్యక్తీకరించడంలోనూ యివి పుడ్తాయి. ఇలా ఆసక్తి యొక్క అదనపు విలువగానూ యివి పుడ్తాయి. చెప్పేదొకటి చేసేదొకటి అయినపుడు మభ్యపెట్టి మోసగించే ఆచరణలో భాగంగా కూడా యివి పుడ్తాయి. ఆచరణకు దాని క్రమాన్ని, గతాన్ని యితరులకు అందించాలనుకున్నపుడు కూడా యివి పుడ్తాయి.

కవితా వస్తువు సమాజమే అయినపుడు వస్తువు ఎదగకుండా శిల్పం ఎదగడం అంటే సమాజం ఆగిపోయి శిల్పం ముందుకు సాగడం, అనగా విప్లవం ఆగిపోయి విప్లవ కవిత్వ శిల్పం ముందుకు సాగిందని అర్థం. అందువల్ల వస్తువు కన్నా శిల్పం ఎదగడం క్షీణయుగం అంటారు.

వ్యక్తీకరణ అనేది పరస్పర సంబంధంలో సామాజికత్వంలో వ్యాప్తికి సంబంధించినది. వ్యాప్తి అవసరం లేనపుడు, ఆ అవసరం తీరినపుడు వ్యక్తీకరణ అవసరం తగ్గుతుండవచ్చు. అలాంటి దశలో కవిత్వం, తత్వశాస్త్రం, కళలు, చరిత్ర సంస్కృతి పుట్టకపోవచ్చు.

ఆధునిక భారతదేశంలో 160 దాకా గిరిజన సాయుధ తిరుగుబాట్లు జరిగాయి. ఈ ఆచరణ నుంచి వాళ్ళు కొత్త సిద్ధాంతాలు పెద్దగా రూపొందించుకోలేదు. వ్యాప్తి అవసరాన్ని వారు గుర్తించలేదు. వాటి వ్యాప్తి అవసరాన్ని గుర్తించేవారు వాటిని 'వ్యక్తీకరణ' లోకి తెస్తారు. ప్రాచుర్యం కలిగిస్తారు.

ఈ రోజు విప్లవ కవితకి కాలం తీరిందనడం సరైనది కాకపోవచ్చు. అది వ్యాప్తి అవసరం తీరి వ్యక్తీకరణ అవసరం తగ్గి వుండవచ్చు. వ్యక్తీకరణ పూర్తయి ఆచరణ అసంపూర్తిగా మిగిలిపోవడం నుంచి యిలా జరుగవచ్చు. ప్రకటించిన ఆశయాల వ్యక్తీకరణ ప్రాచుర్యం పూర్తయి ఆచరణ పూర్తి కావలసిన ఖాళీ ఏర్పడినపుడు యీ స్థితి కలగవచ్చు. తద్వారా ఆచరణ నుండి మళ్ళీ అదనంగా పుట్టే వ్యక్తీకరణ ఆవశ్యకత లేకపోవటాన విప్లవ కవిత్వం, ఉరవడి తగ్గి అలంకారశాస్త్రంగా కుదించుకుపోవచ్చు. దీన్నే తిరగేసి చెప్తే

విప్లవ ఆచరణకూ వ్యక్తీకరణకూ మధ్య ఆచరణ అవ్యాప్తి దోషానికి, వ్యక్తీకరణ అతివ్యాప్తి దోషానికి గురై తద్వారా వ్యక్తీకరణ స్థాయికి ఆచరణ లేదనే నిందకు గురిచేసిందనవచ్చు.

ఇలా విప్లవ ప్రచారం అతివ్యాప్తి దోషానికి గురికావడం నుంచి విప్లవ కవిత్వం, విప్లవ ఆచరణ గిడసబారిపోయిందనే అపోహను కలిగిస్తుండవచ్చు. గోరంత విప్లవాన్ని కొండంతలుగా వ్యక్తీకరించడం నుంచి ఈ ఫలితం వచ్చి వుండవచ్చు.

1985 నుంచి విప్లవాచరణకు వ్యక్తీకరణ యొక్క అవసరం తీరిందనవచ్చు. అందువల్లే 1985 నుంచి విప్లవ కవిత్వం అలంకార శాస్త్రంలో శిల్పపరంగా ఉన్నత శిఖరాలనందుకునేదిగా ఎదగడం అనివార్యమై వుండవచ్చు.

మనుచరిత్ర, వసుచరిత్ర వంటి ప్రబంధ యుగం, ఆనాటి సామాజిక జీవితం క్షణయుగం. వాటిలో సామాజిక వస్తువు గిడసబారి శిల్పం, అలంకారశాస్త్ర వ్యక్తీకరణ ఉన్నత శిఖరాలకెదిగింది. గుప్తుల కాలాన్ని కళలు శిల్పం అభివృద్ధి తదితరాల రీత్యా కొందరు స్వర్ణయుగం అంటారు. గిడసబారిన సామాజిక జీవితం రీత్యా గుప్తుల కాలాన్ని మనం అంధయుగం అంటాము. ఈ అర్థంలో 1985 నుంచి విప్లవం గిడసబారి విప్లవ కవిత్వం క్షీణయుగంలోకి ప్రవేశించి పదేళ్లు కావస్తోంది. పైకి అన్నా అనకపోయినా 1985 నుంచి విప్లవం ఎదుగుదల ఆగిపోయిందని తత్సంబంధీకులు గుర్తిస్తున్నదే.

క్షీణయుగంలోకి ప్రవేశించిన విప్లవోద్యమానికి, విప్లవ కవిత్వానికి స్త్రీవాద, దళిత ఉద్యమాలు 'జీవగంజి' పోశాయి. గిడసబారిన విప్లవోద్యమాలకు స్త్రీసమస్య, దళిత సమస్య ప్రాణశక్తినిచ్చాయి. నిర్దిష్టంగా చెప్పాలంటే "సారా విరాళాల వసూలు ఉద్యమం" విస్తృతమైన కాలం నుంచే విప్లవాచరణకు వ్యక్తీకరణ యొక్క అవసరం తీరిందనవచ్చు. అనగా సాహిత్యం మీద, ప్రజల మీద ఆధారపడి వ్యాప్తిని కోరుకునే దశ నుంచి పైసల మీద, తుపాకుల మీద, రహస్యం మీద ఆధారపడి బతికే ఉద్యమంగా విప్లవోద్యమం మలుపు తీసుకుంది.

రహస్యం వ్యక్తాన్ని అవ్యక్తం చేస్తుంది. తద్వారా వ్యక్తీకరణని, వ్యాప్తిని నిరోధిస్తుంది. వ్యక్తీకరణ రంగాన్ని అంటిపెట్టుకొని సాగుతుండిన వారికి రహస్యం కారణంగా వ్యక్తీకరణలో మార్మికత, ప్రతీకాత్మకత అనివార్యమైంది. గడసబారిన వస్తువుకు ఇవి వన్నె చిన్నెలను చేకూర్చాయి. లేని విప్లవాభివృద్ధిని వున్నట్టు చూపడానికి వ్యక్తీకరణ రంగం శిల్ప అభివృద్ధి ద్వారా ఎనలేని కృషి చేసింది. అలా శిల్పం మీద ఆధారపడి వస్తువు (విప్లవం) కొన వూపిరితో బతకడానికి వ్యక్తీకరణ రంగం చేసిన కృషి ఎనలేనిది.

ఇలాంటి దశనుంచి తిరిగి ప్రజలపై ఆధారపడి వ్యాప్తి చెందేందుకు కన్నతల్లిలా ఫెమినిజం, అంబేద్కరిజం ఆదుకున్నాయి. దాంతో అవి తమనుతాము కొత్త స్వరూపస్వభావాల్లో వ్యక్తిత్వాన్ని, వ్యక్తీకరణను తీర్చి దిద్దుకునే ప్రయత్నాలు ప్రారంభించాయి.

అందువల్లే 1978 నాటి "రమీజాబీ ఉద్యమం"లో పాల్గొన్నా, 1983 నాటి పదిరికుప్పల దుర్ఘటనకు వ్యతిరేకంగా పాల్గొన్నా స్త్రీ సమస్య, దళిత సమస్యల గురించి అది నేర్చుకున్నదేమీ లేకపోయిందనీ కారంచేడు దుర్ఘటన ద్వారా, ఎన్టీఆర్ పెట్టిన అదనపు రిజర్వేషన్ల ద్వారా 1985 నుంచి దళిత ఉద్యమం వేగం పుంజుకోవడం నుంచే విప్లవోద్యమం వెనకబడిపోతున్న తన దృక్పథాన్ని మార్చుకుని అభివృద్ధి చెందాలనే ధ్యాసకు చేరిందనీ అంటున్నాము.

ఎన్టీఆర్ పెంచిన రిజర్వేషన్లుగాని, మండల కమిషన్ గానీ, అంబేద్కరిజాన్ని ముందుకు కొనసాగించిన రామమనోహర్ హిందూ వాదం యొక్క ఆచరణ రూపాలే అని అందరు ఎరిగిందే.

అందువల్ల స్త్రీవాదాన్ని, దళితవాదాన్ని (అందులో భాగంగా లోహియావాదాన్ని) యీ విప్లవాలు గుర్తించాయంటే తాము జీవగంజి తాగి ప్రాణశక్తి పొందడానికే. స్త్రీవాద, దళిత వాదాల వల్ల యివి ఎంత ప్రాణశక్తిని పొందాయో చెప్పడానికి వాటి అభివృద్ధి వేగమే సాక్ష్యం. ఈ పదేళ్ళలో వర్గం అనే పదం స్థానంలో పీడిత వర్గ కుల లింగజాతి ప్రాంత అనే పదబంధం వ్యాప్తిలోకి రావడం అనేది విప్లవాలకు జీవశక్తి నెవరిస్తున్నారో చెప్పకనే చెప్తోంది. దీనివల్ల ఆయా ఉద్యమాలకు కొంత నష్టం కూడా జరిగింది. ఆయా ఉద్యమాలు బలోపేతం అయ్యే బదులుగా ఆయా సంస్థల్లో, ఉద్యమాల్లో ఉన్న వాళ్లు అందులోనే ఉండిపోయారు. పోలరైజేషన్ జరిగినప్పటికీ నిర్మాణపరంగా ఒక్కటిగాకుండా పోయారు. దానివల్ల తమ కార్యకర్తలను, సభ్యులను కాపాడుకోవడానికే తప్ప అందరు కలిసి దళిత సమస్యపై, కుల సమస్యపై, మహిళా సమస్యపై ఉద్యమించాలని ఐక్యసంఘటనగా ముందుకు రాలేకపోయారు. ఇలా దళిత స్త్రీవాదాలు అంతదాకా వున్న కాంగ్రెస్, టిడిపి, సిపిఐ, సిపిఎమ్, బిజెపి, నక్సలైట్, తదితర పార్టీల్లో వాటి మార్గంలో సాగే ప్రజాసంఘాల్లో, రచయిత సంఘాల్లో వున్న వారిని తనలోకి తీసుకురాలేకపోయింది. తన సిద్ధాంతాలు, నిర్మాణం వారిని చైతన్యపరిచి తాను మార్గదర్శిగా మిగిలిపోయే స్థాయిలో నిర్మాణాలు విస్తరించలేకపోయాయి. ఇలా సిద్ధాంత వ్యాప్తిలో ఒక లాభం జరిగినప్పటికీ నిర్మాణ పరంగా వాటిని వ్యాప్తి చేయడంలో చాలా పెద్ద నష్టం జరిగింది.

వస్తువు పట్ల చర్చ అవసరం తీరడం అంటే వస్తువు "జడం"గా మారిందని అర్థం. సమాజంలో, కవిత్వంలో, తత్వశాస్త్రంలో విప్లవం అనే వస్తువు పట్ల చర్చ అవసరం తీరిందంటే అది "జడం"గా మారి జడత్వంలో భాగంగా కొనసాగుతున్నదని అర్థం. స్త్రీవాదం, దళితవాదం సమాజంలో, విప్లవంలో, తత్వశాస్త్రంలో, కవిత్వంలో చర్చను రేకెత్తించాయంటే వాటిని జడత్వం నుంచి చైతన్యంలోకి తీసుకువచ్చాయని అర్థం.

వ్యాప్తిని కోరుకోవడం ద్వారానే స్త్రీవాదం, దళితవాదం వ్యక్తీకరణ లోకి వస్తున్నది. జడత్వాన్ని వదిలిస్తున్నది. అందువల్ల విప్లవం విప్లవ తాత్వికత, విప్లవకళలు జడత్వంలో, క్షీణయుగంలో కూరుకుపోగా స్త్రీవాద, దళితవాద ఉద్యమాలు ముందుకు సాగడం ద్వారా వెనకబడిపోయిన సమాజాన్ని, సామాజిక విప్లవాన్ని ముందుకు నడిపిస్తున్నదని చెప్పడం సాధ్యపడుతున్నది. అనగా 1985 నుంచి స్త్రీవాద, దళితవాద సామాజిక ఉద్యమాలు అన్ని రంగాలను ప్రభావితం చేస్తూ సమగ్ర సామాజిక విప్లవంగా ముందుకు సాగుతున్నాయని అర్థం. పర్యవసానంగానే వస్తుశిల్పాల మధ్య స్త్రీవాదం, దళితవాదం వ్యాప్తి చెందుతున్నాయి. స్త్రీవాదం, దళిత వాదం సిద్ధాంతాలుగానే కాకుండా సాహిత్యంగానే కాకుండా ఉద్యమ నిర్మాణంలో కూడా స్వయంగా బలమైన శక్తిగా ముందుకు సాగినప్పుడే మిగతావాదాలు, మిగతా సంస్థలు తమలో వాటిని చేర్చుకుంటాయి. లేదా అందులోంచి బయటపడి ఈ సంస్థలను బలోపేతం చేస్తారు.

- ప్రచురణ కాలం 1993-94?

దళితసాహిత్యం ఒక ఆత్మవిమర్శ

(దళిత వాదాన్ని, సాహిత్యాన్ని ఒక ప్రాపంచిక దృక్పథంగా విస్తరించే బదులుగా కొందరు తమ స్వీయ పరిమితులకు లోబడిన అస్తిత్వవాదంగా కుదించే ప్రయత్నాలు చాలా జరిగాయి. ఫూలే, అంబేద్కరిజాన్ని దాని ప్రాధాన్యతను తిరిగి నిర్ధారిస్తూ, విమర్శిస్తూ 1996లో ప్రచురించిన వ్యాసం. సం.)

ఇటీవల (1996) నేను సంపాదకత్వం వహించి, సేకరించి, ప్రచురించిన 'ప్రవహించే పాట ఆం.ప్ర. దళిత పాటలు' పుస్తకంలో అగ్రకులాలు రాసిన పాటలు ఉన్నాయి గనుక అది దళితపాటల సంకలనం కాదు అని భావించారు కొందరు. మరికొందరు ఆ పాటల పుస్తకంలో అగ్రకులాల పాటలే హెచ్చుగా ఉన్నాయని భావించారు. వారికి దళిత కవులెవరో, వారితో ఎంత పరిచయమో వారి మాటే స్పష్టం చేస్తోంది. ప్రజానాట్యమండలి మొదలుకొని, జననాట్యమండలి, అరుణోదయాల దాకా, వామపక్ష సాంస్కృతిక ఉద్యమంలోనూ తొంభయి శాతం కవులు, కళాకారులు దళితులే అనే చారిత్ర విషయం కూడా తెలియనంత అజ్ఞానంలో వారు కొట్టుమిట్టాడుతున్నారు. తమ అజ్ఞానం పట్ల గల ఆత్మవిశ్వాసాన్ని వాస్తవాల పట్ల వినయం ఉంటే తప్ప సవరించుకోవడం సాధ్యం కాదు. ప్రవహించేపాటలో తొంభయి శాతం దళితులు రాసినవే. దళితుల జీవితంలోని విభిన్న కోణాలకు సంబంధించినవే. దళిత జీవితాలకు సంబంధించని అంశాలుగానీ, దళిత వ్యతిరేక దృక్పథం గానీ వాటిల్లో లేదు.

ఉద్యమ సాహిత్యాలకు వాటి దృక్పథమే ఒక పరిమితి. ఆయా ఉద్యమాలు ఫోకస్ చేయదల్చుకున్న అంశాలు మాత్రమే ఉద్యమ సాహిత్యం అనుకుంటారు కొందరు. దున్నే వాడిదే భూమి అనే అంశం ఏదో ఒక రూపంలో చెప్తేనే విప్లవకథ అనుకున్న కాలం 'విరసం' లో లేకపోలేదు. కాని ఆ తర్వాత అది తమ కలాలనే కట్టేసిన విషయం వారికే తెల్సి వచ్చింది. అది తెల్సుకున్నాకే విప్లవ కథ, కవిత వైవిధ్యభరితంగా జీవితంలోని పలు కోణాలని పట్టుకో గలిగాయి.

నేడు దళిత వాదం పేరిట అగ్రకులాన్ని తిట్టడమే దళిత సాహిత్యం అని కొందరు భ్రమపడుతున్నారు. మరాఠీ దళిత సాహిత్యకారుల్లో ప్రఖ్యాతులైన గంగాధర్ పంథావనే తన ప్రసంగాల ద్వారా తాను సంపాదకత్వం వహించే 'అస్మితాదర్శ్' అనే మరాఠీ సాహిత్య

పత్రిక ద్వారా ఈ విషయాన్ని నిరంతరం ఖండిస్తూ వస్తున్నారు. అసమానతల్ని అణిచివేతల్ని, వ్యతిరేకంచడం, ప్రశ్నించడం అనేది దానికదే దళిత సాహిత్యం కాదని స్పష్టం చేశాడు. అది అన్యాయాన్ని ప్రశ్నించే సాహిత్యం అవుతుందేగానీ దళిత సాహిత్యం కాదు అన్నాడు. దళిత సాహిత్యం అంటే దళితుల జీవితంలోని సమస్యలను కోణాలని సాహిత్యం సజీవంగా చిత్రించే దళిత సాహిత్యం అని చెప్పాడు. ఈ మాట ఆలకించిన తర్వాతే మరాఠీలో సృజనాత్మక దళిత సాహిత్యం దళిత జీవితంతో వికసించింది.

అగ్రకులాల్ని విమర్శించడమే పనిగా పెట్టుకుంటే పాట, వచన కవిత ప్రక్రియల్లో తప్ప కథ. నవల నాటకం తదితర ప్రక్రియల్లో దళిత సాహిత్యం అభివృద్ధి చెందడం సాధ్యం కాదు. దళిత సాహిత్యానికి దళిత జీవితం ప్రాథమికం కావాలి. ప్రజల్లో 80 శాతం దళితులున్నపుడు వారిని ప్రేమించడం ప్రథమ కర్తవ్యం. ప్రజల్ని ప్రేమించడంలో కన్నా, శత్రువుల్ని ద్వేషించడంలోనే కొందరు ఆనందం పొందుతున్నారు. ఇది పలాయనవాదం. ఏమంటే ప్రజల్ని ప్రేమిస్తే ఆచరణ అవసరం అవుతుంది. ఇతరుల్ని విమర్శించడంలో ప్రజలపట్ల ఆచరణలేకుండానే హాయిగా పేరు కొట్టేసేయవచ్చు.

చిక్కనవుతున్నపాట, పదునెక్కినపాట, అనే పేర్లతో దళిత కవితా సంకలనాలు వేస్తూ "పాట" అనే ప్రక్రియపేరును కొల్లగొడుతూ "పాట" అని పేరు పెట్టి కూడా దళిత పాటల్ని అంటరాని తనానికి గురిచేసిన వారు కొందరు ఇటీవల దళిత పాటల పుస్తకంపై దాడి చేయడం దుర్మార్గం. విరసం వాళ్ళు కూడా "పాట" అనే ప్రక్రియకు ఇంతద్రోహం తలపెట్టలేదు. కవితా సంకలనాల్లో వారు పాటల్ని, కవితల్ని కలిపే అచ్చేశారు. దళితుల్లోంచి వేరుపడి గ్రామీణ దళిత ప్రజలకు దూరంగా తమదైన జీవితం జీవిస్తున్నవారు ఈ ద్రోహం తలపెట్టారో తెలియదు. దళితులు ఎక్కువ మేరకు నిరక్షరాస్యులు కనక పాటే వచన కవితకన్నా ఎక్కువ సన్నిహితం అవుతుంది. అయినప్పటికీ "దళిత కవిత" సంకలనాల్లో దళిత పాటలు చేర్చలేదు. దళిత పాటల్ని చేర్చకుండా సాహిత్యానికి చేసిన ద్రోహం వల్లే విడిగా నేను దళిత పాటల పుస్తకం వెంటనే సాహిత్య చరిత్రకు అనివార్యమైంది. పాటయొక్క ప్రక్రియారూపమైన చరిత్ర ఎక్కడ ఆగిపోయిందో ఆక్కన్నించి అందుకొని ముందుకు సాగడం చరిత్ర తెల్సిన వారు చేసేపని. చిక్కనవుతున్నపాట, పదునెక్కిన పాటలో దళితకవుల పాటలు చోటుచేసుకొని ఉంటే విడిగా వచ్చే పాటల సంకలనం మరో తీరుగా ఉండేది. విరసం నెలకొల్పిన చక్కని సంప్రదాయాన్ని వారు ఎందుకు కొనసాగించలేదో తెలియదు గానీ, తద్వారా పదేళ్లుగా దళిత ఉద్యమానికి సేవచేస్తున్న దళిత పాటల కవుల కృషిని, గుర్తింపుని వెనక్కి నెట్టి, దాని ఫలితాల్ని అనుభవించడానికి ముందుకు వచ్చినట్టయింది. తిరిగి ఇపుడు పట్టించుకొని దళిత పాటకవులకు తీరని అన్యాయమే చేశారు.

కొందరు "వీర వాదులు" వర్గశత్రువు రక్తంతో చేతులు ఎరుపెక్కిన వాడే విప్లవకారుడన్నారు. మార్క్సిజం - లెనినిజం- మావో ఆలోచనావిధానాన్ని అంగీకరించి రాసే వారే ప్రజా రచయితలు, లేదా విప్లవ రచయితలు అన్నారు. దాన్ని చూసి కొందరు అంబేద్కరిజంలో భాగంగా రాసే సాహిత్యమే దళిత సాహిత్యం అని మొదలు పెట్టారు. దళితుల అభ్యున్నతి కోరి దళితుల జీవితాల్ని చిత్రించేది దళిత సాహిత్యం. కుల సమస్యను దాని కోణాలను వెలికితీయడం చిత్రించడం అందులో భాగంగా సాగాలి.

దళిత సాహిత్యానికి వర్గ దృక్పథం అవసరం లేదనే కుహనా దళిత వాదులు కొందరు బయల్దేరారు. వర్గ దృక్పథంలో దళిత దృక్పథం అవసరం లేదనే వాళ్ళు దళిత సాహిత్యానికి ఎంత ద్రోహులో, వీరూ అంతద్రోహులే. వర్గ దృక్పథం లేని దళిత సాహిత్యం దళితుల్లోని బూర్జువా, పెటీ బూర్జువా, నయాధనిక వాదులకు దళితుల్ని బానిసలుగా మార్చుతుంది. అలాగే స్త్రీవాద దృక్పధం లేని దళిత వర్గవాదాలు పురుషవాదులకు స్త్రీలను బానిసలుగా మార్చుతుంది. వెనకబడిన ప్రాంతాల దృక్పథం లేని దళిత, వర్గ, స్త్రీవాదాలు అప్పటికే అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల జాతుల, దళితులకు పీడితులకు, స్త్రీలకు, పీడిత ప్రాంతాల ప్రజల్ని బానిసగా మార్చుతుంది.

వెనకబడిన ప్రాంతాల నుండి వర్గ దృక్పథంతో వచ్చినంతగా దళిత, స్త్రీ వాదాల సాహిత్యం రావడం లేదు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల్లో ఎంతో కొంత అభివృద్ధి చెందిన దళితుల, స్త్రీల ప్రయోజనాల పరిమితికి లోబడి నేటి దళిత, స్త్రీవాద ఉద్యమాలు జరుగుతున్నాయి.

ఈ సోకాల్డు అభివృద్ధి చెందిన చైతన్యమే వెనకబడిన ప్రాంతాల్లోంచి దళితపాటలు రాసిన కవులను దళిత కవులుగా తమ సంకలనాల్లో, చర్చల్లో చేర్చుకోలేక పోయింది. అది నిత్యనిర్బంధాల్లో కునారిల్లుతున్న ప్రజలకు మద్దతుగా ఉద్యమాల్ని ఉద్యమ సాహిత్యాన్ని నిర్మించలేకపోయింది.

మరోవైపు పీడిత వర్గ వాదం వెనకబడిన ప్రాంతాల్లోని దళితవాదుల్ని, స్త్రీవాదుల్ని పీడితవర్గ సాహిత్యంలో భాగంగా తమ సంకలనాల్లోకి స్వీకరించలేకపోయింది. ఇలా ఆయా ఉద్యమాలు ఎక్కడికక్కడ గిరిగీసుకుని తన యింట్లో తన పెత్తనం ఉంటే చాలు అనే దశకు కుదించుకుపోయాయి.

ఇంకోవైపు మతతత్వం, అగ్రకులతత్వం విభిన్నరూపాల్లో మొత్తం సమాజం యొక్క సాహిత్యంగా క్రమక్రమంగా ప్రాచుర్యం లోకి వస్తోంది. ఇంకోవైపు మైనారిటీల పేరిట ముస్లిం మతత్వాన్ని సమర్థించడానికి ప్రగతిశీలవాదులు, తమ పదజాల వైచిత్రినంతా ప్రయోగిస్తున్నారు.

అంతర్జాతీయస్థాయిలో ఇస్లాం మతం విప్లవాత్మకంగా మార్పులకు గురికాకుండా ఒక ప్రాంతానికి పరిమితమైన హిందూమత తత్వం తగ్గే అవకాశం లేదు. మహా అయితే హిందూమత తత్వం ఎస్సీ బీసీ ఎస్టీల ఐక్యతారూపంలో తలదాచుకోవచ్చు. ఇవేవీ పరశీలించే ఓపిక సైతం లేనివాళ్ళు ప్రపంచ పరిస్థితుల గురించి, పరిణామాల గురించి తగుదునమ్మా అంటూ ఊదరగొడ్తుండడం మన ఉద్యమాలకు పట్టిన దౌర్భాగ్యం.

చారిత్రకంగా 'దళిత' అనే పదం మరెంతో కాలం ఎస్సీ, బీసీ, ఎస్టీలు అనే విస్తృత అర్థాన్ని మోయలేదు. మేం మాదిగ దండోరా పెట్టుకున్నాం. మాది మాదిగసాహిత్యం, మాది మాదిగ సాహిత్యపరిషత్తు అంటూ ఇక 'దళిత' అనే పదంలో మిగిలింది మాలలు, మాలల నాయకత్వం తప్ప మరేముంది అని ప్రశ్నించాడొక మాదిగ దండోరా నిర్మాత.

ఆయన అన్నదాన్లో కొంత వాస్తవం లేకపోలేదు. దీనికి తోడు ఎస్సీల కోర్కెమేరకు కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, ప్రెస్‌గిల్డు ఎస్సీ, హరిజన అనే పదాలకు బదులుగా "దళిత" అనే పదం వాడ్డానికి ఉత్తర్వులు జారీ చేసి అమలు చేస్తున్నారు.

మరోవైపు బీసీలు, ఎస్టీలు తమను దళితులుగా పిలవడానికి ఏ మాత్రం యిష్టపడ్డం లేదు. ఇది వాస్తవంలో ఎదురవుతున్న సమస్య. దళిత ఉద్యమం పేరిట ఎస్సీల సమస్యలు మాత్రమే స్వీకరించడం ప్రజల ముందున్న చరిత్ర. అందువల్ల అందర్నీ కలుపుకుంటున్నట్టు కనపడే ఒక ఎత్తుగడగానే తప్ప "దళిత" అనే పదంతో ఎస్సీ బీసీ ఎస్టీ లందరు అనే దృక్పథాన్ని గాని అందుకు సంబంధించిన కార్యాచరణ గానీ దళిత మహాసభలు ఏనాడూ ఆచరణలోకి తేలేకపోయాయి.

ఒకవైపు కాన్షీరాం "దళిత" అంటే ప్రభుత్వాన్ని అడుక్కు తినడానికి అలవాటు పడ్డవారు అని అంటూ దళిత పదాన్ని ఈసడిస్తున్నారు. ఒకరిద్దరు బీసీలు దళిత నాయకత్వంగా ఎదగడాన్ని సైతం దళిత మహాసభలు సహించలేక పోయాయి. వాటి పర్యవసానాలను ఆ ఉద్యమ నాయకులు అనుభవిస్తూనే ఉన్నారు.

ఈ రోజు దళిత ఉద్యమం ఉద్యమ రూపంలోలేదు. అది పరిణామశీల ఉద్యమంగా సమాజంలో విస్తరిస్తూ ఉంది. అయితే అది స్వీయకుల చైతన్యాన్ని పెంచింది. స్వీయకుల సామాజిక అభివృద్ధికి పాటుపడుతూనే మొత్తం సమాజ అభివృద్ధికి కృషి చేయడం అనే మలుపు తీసుకుంది. ఇతరులు గ్రహించినంతగా దళిత ఉద్యమ నాయకులు, దళిత సాహిత్యకారులు దీన్ని గమనించ లేకపోతున్నారు. కాని ఈ దృక్పధం 90 ఏళ్ళుగా ఆయా కులాలు, వాటి నాయకులు ఆచరిస్తూనే ఉన్నారు.

వాస్తవాల విషయానికి వస్తే భారతదేశంలో ఒకటిరెండు తప్ప అన్ని కులాలను తనతో, తన కులంతో సమానమైన కులాలుగా భావించి గౌరవించి, వాటిపై గల తమ

పెత్తనాన్ని ప్రతికులం వదులుకోగలిగిన నాడే నిజమైన మానవీయ ఐక్యత ఏర్పడుతుంది. నాపైన ఉన్న కులాల పెత్తనం పోవాలి. నాకింద ఉన్న కులాలపై గల నా పెత్తన స్వభావాన్ని అదే సమయంలో మార్చుకోవాలి అనే దృక్పథాన్ని ప్రజలందరికీ అర్థం చేయించి ఆచరించేట్టు చెయ్యకుండా 'కులం' అనే దాన్లో గల అగ్రకుల స్వభావం అంతమయ్యే సమస్యే ఉత్పన్నం కాదు.

ఇది ఎంతో బరువైన బాధ్యత. దీన్నించి పలాయనం చిత్తగించడం కోసం "అగ్రకులాలు" అనే బూచి చూపి ఎదుటివారిపై ద్వేషం రగిల్చి తమ పబ్బం గడుపుకుంటున్నారు.

అసలు ముందు జరగవలసిందేమంటే నీకన్నా కింది కులాలవారిని నీ కులం వారు తమతో సమానంగా గౌరవించడం, పెళ్ళిళ్ళు చేసి కోవడం. ఇది జరిగి ఉంటే మాల మాదిగల మధ్య ఈ పోరాటాలు వచ్చి ఉండేవేకావు.

దళిత ఉద్యమాల్లో కులాల పేర్లు పెట్టి తిట్టుకునే సమస్య ఉత్పన్నమై ఉండేది కాదు. ఈ విషయంలో వర్గ దృక్పథం అలవరచుకున్న సంస్కారం మేరకైనా దళిత దృక్పథం అలవరచుకోలేక పోతున్నదంటే వివిధ కులాల్లోంచి వచ్చిన వాళ్ళు తమ కులపెత్తనం ఇంకా సాగాలనే వారే దళిత ఉద్యమం పేర నాయకులుగా, రచయితలుగా వాటి స్థానాల్లో ఉన్నారని అర్థం.

మరో మాటలో చెప్పాలంటే తాములా ఎదగడానికనువుగా ఆయా ఉద్యమాలను, సాహిత్యాలను తమకు సాధనాలుగా మార్చుకున్నారని అర్థం. ఇలాంటి విషయాలన్నిటిపై విస్తృత జరపాల్సిన చారిత్రక సందర్భం ఆసన్నమైంది.

జాతుల సమస్య – చిన్న రాష్ట్రాలు

(కె.జి. సత్యమూర్తి, ఉ.సాంబశివరావు గార్ల నేతృత్వంలోని మార్క్సిస్టు, లెనినిస్టు సెంటర్ ఆధ్వర్యంలో జాతుల సమస్యపై 1992లో జరిగిన జాతీయ సదస్సులో సమర్పించిన సెమినార్ పత్రంలో చివరి అధ్యాయం ఇది. మిగతా ఆధ్యాయాలు జాతుల సమస్య అనే పేరుతో గోదావరి కెరటాలు మాస పత్రికలో, బి.ఎస్. గారి గ్రంథాల్లో ప్రచురించబడింది. సం.)

ప్రజలు సామాజిక సమస్యలకోసం పోరాడుతుంటే వాటిని వెంటది వెంట రాజకీయ సమస్యలుగా రూపాంతరం చెందించి లబ్దిపొందే ప్రయత్నంలో అది జాతుల సమస్యగా ప్రాచుర్యంలోకి వస్తుంది. సామాజిక సమస్యల కోసం పోరాడే సెక్షన్లు కింది వర్గాల కులాల నుండి వస్తుంటే, రాజకీయ సమస్యలుగా వాటిని మార్చే వర్గాలు సెక్షన్లు అంతకు కొంచెం పై సెక్షన్ల నుండి వస్తుంటాయి. మరోవైపు సామాజిక సమస్యలు పరిష్కారం కాకుండా ప్రతిష్టంభనకు గురవుతుంటే అవి తమకుతామే రాజకీయ సమస్యలుగా ముందుకు తెస్తాయి. మరెన్నో రీతుల్లో జాతుల సమస్యలు ముందుకు వస్తాయి.

జాతి-ఉపజాతి-సంస్కృతి-మానసిక ఐక్యత

ఈ క్రమంలో కొందరు భారత జాతీయత అనేదే లేదంటూ వివరిస్తున్నారు. ఆసియా, యూరపు వంటివి ఎంత వాస్తవమో భారతదేశం కూడా అంతే వాస్తవం ఆసియా జాతుల సంస్కృతి యూరపు జాతుల సంస్కృతి దేనికది ప్రత్యేకమైనవి. అట్లే భారత జాతులకు ఒక ఉమ్మడి మానసిక ఐక్యత, ఉమ్మడి జాతీయత కూడా వుంది. అది మతం రూపంలో, కలం రూపంలో కూడా కొనసాగుతున్నది. రైల్వేలు, రవాణా, ప్రచారం, ప్రసార సాధనాలు, సినిమాలు, విద్యావ్యవస్థ, 150 ఏళ్లుగా గల కేంద్రీకృత కేంద్రప్రభుత్వం, దానికి వ్యతిరేకంగా అన్ని జాతులు ఐక్యమై పోరాడాల్సిన అనివార్యత ఉత్పన్నం కావడం ద్వారానూ జాతులమధ్య ఐక్యతే పెరగడం, మొదలైన వాటి ద్వారా భారత జాతీయత అనే ఉమ్మడి అంశం కొనసాగుతున్నది.

అలాగే అదే సమయంలో తెలుగు జాతీయత వంటివి కూడా వున్నాయి. మళ్ళీ యిందులో రాయలసీమ, తెలంగాణా, కోస్తా, ఉత్తరాంధ్ర, ఉత్తర తెలంగాణా వంటి మానసిక ఐక్యతలు జాతుల సమస్య స్థాయిలో ఏక కాలంలో కొనసాగుతున్నాయి.

కుటుంబంలోని పిల్లలస్థాయి మానసిక ఐక్యత, పెద్దల మానసిక ఐక్యత వేరుగా వుంటాయి. ఇరుగు పొరుగు పిల్లలు ఎంచక్కా ఆడుకుంటుంటే, పెద్దలు వారి వారి సామాజిక గౌరవాలో, గతాలోరీత్యా విడదీస్తూ వుంటారు. అదీయిదీ నూరిపోస్తూ వుంటారు. అలాగే ఒక వూళ్ళో పాత పొరుడు, ఇటీవలే స్థిరపడిన కొత్త పొరుడు మధ్య వైరుధ్యం వుంటుంది. భర్త జనతాపార్టీకి వేయినోటు అంటాడు. భార్యవెళ్ళి ఇందిరాగాంధీకి వోటువేసి వస్తుంది. ఇదొక స్త్రీ మానసిక ఐక్యత. భర్తమీద నిరసన కూడా కావచ్చు.

పర్టికులర్-యూనివర్సల్

ఇట్లా ప్రతి సమస్యలో మానసిక ఐక్యత, సంస్కృతి, చిన్నదానిలా కనపడుతూనే జాతుల సమస్య స్థాయిలో కొనసాగు తుంటాయి. ఫలానా మతం వారిని పొడిచేశారట. అనగానే అది మీరటో, భీవండో, అది తనజాతో, కాదో అనే దాంతో నిమిత్తం లేకుండా ఆవేశకావేశాలు పెరిగిపోతాయి. అలాగే కారంచేడులో, చుండూరులో ఇంద్రవెల్లిలో జరిగిందానిపట్ల ఆయా కులాలు, ప్రజలు మనదేశంలో ఎంత చిన్న సమస్యైనా దానికి గల యావద్దేశ మానసిక ఐక్యత కారణంగా జాతుల సమస్యగా, భారత జాతీయ సమస్యగా రూపం తీసుకుంటుంది. అందువల్ల మనదేశంలో జాతుల సమస్య ఏకఖండం కాదు. అది పార్లమెంటు వోటుహక్కు, అసెంబ్లి వోటుహక్కు, మునిసిపాలిటి వోటుహక్కు, జిల్లా పరిషత్ చోటుహక్కు, మండలవోటుహక్కు, గ్రామ పంచాయితీ వోటుహక్కు, వ్యవసాయ పరపతి సంఘం వోటు హక్కు, వృత్తి ఉద్యోగ సంఘం వోటుహక్కు, కులంలోని వోటుహక్కు, జాతిలోని వోటుహక్కు, పత్రంలోని వోటుహక్కు, వంటి స్థాయిల్లో పలు పర్టికులారిటీల్లోకి మార్పిడి పొంది ఉనికి కొనసాగిస్తున్నది.

ఈ సమస్య రకాల పర్టికులారిటీల్లోకి ఒదిగిపోయి అస్తిత్వం కొనసాగుతున్న జాతుల సమస్యను సమాన స్థాయిలో ఉద్యమంగా, నిర్మించడం, సమన్వయ పరచడం జరిగినపుడే పూర్తిస్థాయిలో అన్ని రంగాల్లోని ప్రజలు జాతుల సమస్యగా కదులుతున్నారని అర్థం. ఇది సాధ్యమైనపుడు జాతుల పోరాటాలు సాధారణంగా నిరాయుధంగానే సాగుతాయి. ఏమంటే ప్రజల సంఖ్యే ఒక పెద్ద ఆయుధాగారంగా పాలకవర్గాల్ని బెంబేలెత్తిస్తుంది. ఈశాన్య రాష్ట్రాల జాతుల సమస్య మితిమీరిన నిర్బంధాలకు గురికావడానికి అవి ఒక మూల వుండడం, మిగిలిన భారత ప్రజలతో సాంస్కృతిక సంబంధాలు బాగా నీరసించి వుండడం, జనసంఖ్య తక్కువ వుండడం, ప్రజలందరు కదలక పోవడం, సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో వుండడం అనేవి అదనపు కారణాలయ్యాయి. కాగా ప్రత్యేక తెలంగాణా ఉద్యమం ప్రత్యేక తెలంగాణా రాష్ట్రంగా ఏర్పడలేకపోవడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వ నిర్బంధం కన్నా, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, దాని లబ్దిదారుల నిర్బంధమే ఎక్కువ కారణమయ్యింది.

స్థలకాలాల నిర్దిష్టత్వం-పరిణామాలు

గోర్కాలాండ్ ఉద్యమంలోనూ కేంద్ర నిర్బంధం కన్నా రాష్ట్ర నిర్బంధమే హెచ్చుగా సాగింది. దండకారణ్య, గోదావరిలోయ పీడిత ప్రజల ఆదివాసుల పోరాటాల్లోనూ కేంద్ర నిర్బంధం కన్నా రాష్ట్రప్రభుత్వ నిర్బంధమే ఎక్కువ సాగింది. రాయలసీమ ఉద్యమంలోనూ యిదే జరిగింది. అదువల్ల రాష్ట్రాలకు ఇతోధికాధికారాలు, స్వయం నిర్ణయాధికారహక్కు వంటివి అత్యంత మనోహరమైనవి నినాదాలేమీ కావు. జాతులవారీగా, ప్రాంతాలవారీగా చిన్నరాష్ట్రాలుగా విభజన జరగడం ముందు జరగాలి. అందుకు హిందూ మత సమైక్యతను కోరుతున్నందువల్ల బి.జె.పి. వంటి పార్టీలు కూడా సుముఖంగా వున్నాయి. ఆదివాసీ ప్రాంతాలను కలుపుతూ మొట్టమొదట రాష్ట్రాల పునర్ విభజన జరగాలి. ఆదివాసీ ప్రాంతాల్లోని వనరులు, అటవీ సంపద మీద ఆశతో కేంద్రం కన్నా ఆయా రాష్ట్రాలే రాష్ట్రాల పునర్ విభజనని వ్యతిరేకిస్తున్నాయి. ఆ మధ్య రాజీవ్ గాంధీ దేశంలోని జిల్లా కలెక్టర్లరినీ సమావేశ పరిచాడు. కలెక్టర్లతో పాటు గ్రామ పంచాయితీలకు కూడా లేఖలు రాసినట్టున్నాడు.

సంకీర్ణ ప్రభుత్వాలు-జాతులు

ఎన్డీయే, యూపిఏ ప్రభుత్వాల ఏర్పాటులో స్థానిక పార్టీల జాతుల సంకీర్ణతను చూడవచ్చు. బెంగాల్, తెలుగు, తమిళ, మరాఠీ గుజరాతీ, తదితర ప్రాంతీయ జాతులు బలం పుంజుకొంటున్న కొద్దీ దాన్నిఏ సమతౌల్యంలోకి తేవడానికి గూర్ఖాలాండులో ఎదగ దల్చుకున్న జాతులకూ మధ్య గల వైరుధ్యంలో కేంద్రం తన అవసరాల రీత్యా తనదోపిడీకి శాంతి భద్రతల అనివార్యత రీత్యా అభివృద్ధికరమైన పాత్ర నిర్వహించగలదు. బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం నుండి అంబేద్కర్ సాధించిన విజయాలు ఈ వైరుధ్యానికి సంబంధించినవే. అందువల్ల పెద్ద జాతుల్లోని అగ్రకులాల జాత్యహంకార విస్తరణ వాదానికి వ్యతిరేకంగా, కుల సమస్య, వర్గసమస్య, ప్రాంతీయ అసమాన అభివృద్ధి సమస్య, ఆదివాసీ సమస్యలతో కలిసి కట్టుగా ఉద్యమాలు నిర్మించాలి. ఉదాకు. గోండ్వానా రాష్ట్రం కొరకు, కోస్తాలోని దళితులు ఉద్యమాలు నిర్మించాలి. అట్లే ఉదాకు, ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీల నాయకత్వంలో జరిగే తెలంగాణా, రాయలసీమ ప్రత్యేక రాష్ట్రాల కొరకు లేదా రాష్ట్ర ప్రతిపత్తి కొరకు కోస్తా దళితులు కలిసి ఉద్యమించాలి.

ఇలా అభివృద్ధి చెందిన జాతులలో కుల సమస్య ద్వారా ముందుకు సాగే మానసిక ఐక్యతను అభివృద్ధి చేయడం అవసరం అవుతున్నది. వెనకబడిన ప్రాంతాలలో ప్రాంతీయ మానసిక ఐక్యత జాతుల మానసిక ఐక్యత గుర్తించి సహకరించ వలసి వస్తున్నది. పాకిస్తాన్ విభజన చాలా మంది మత ప్రాతిపదికపై జరిగిందనడంలో నాకు కొంచెం భిన్నాభిప్రాయం వుంది. పంజాబీ, బెంగాలీ జాతుల పెరుగుతున్న ఆధిపత్యాన్ని తెగ కోయడానికి భారత

దళారీ పాలక వర్గాలు నిశ్చయించుకోవడం ద్వారా పాకిస్తాన్ ఏర్పడింది. వాళ్ళుంటే మద్రాసీల్లాగా ఎప్పటికీ పోటీయేనను కున్నారు. మద్రాసీలతో రాజీపడి తమ శ్రేణుల్లో చేర్చుకున్నారు. పాకిస్తాన్ విభజన క్రమంలో జాతిని రెండుగా చీల్చడంలో బ్రాహ్మణ కుల ఐక్యత కూడా పనిచేసింది. ఆ రాష్ట్రీయ స్వయం సేవకసంఘం, బి.జె.పి. వంటివి అఖండ భారత్‌ను నినదిస్తున్నాయి కానీ అదిఉత్త కాలక్షేపం కబుర్లు మాత్రమే. ఎస్సీ, బీసీ, ఎస్టీ, మైనారిటీల ఐక్యత, బహుజన పార్టీ తాత్వికత వంటివి పెరిగే క్రమంలో అఖండభారత్‌ను మొట్టమొదట వ్యతిరేకించింది ఆరెస్సేసే. విభిన్న జాతుల కూటమి బలపడకుండా కేంద్రం రాష్ట్రాల్లో జిల్లాను ప్రాతిపదిక యూనిట్‌గా తీసుకునే అవకాశం వుంది. ఇలా వైరుధ్యంలోని అంశాలన్నింటినీ పరిశీలిస్తూ, వైరుధ్యంలోని ఏ అంశం పీడితులకు వెంటనే సాధించే అవకాశం వుందో వాటిని సాధిస్తూ పోవాలి.

ఒకసారి నిర్ణయించి అదే పద్ధతిలో నిరంతరం సాగడం జడత్వం. నిరంతరం పరిస్థితుల్ని బేరీజు వేస్తూ ఆలోచన, ఆచరణ, మార్చుకోవడానికి, జీరో ప్రాతిపదిక బడ్జటులా, రొటేటింగ్ పంచవర్ష ప్రణాళికలా ఒక ఏడు, రెండేళ్ళు, వంటి కాలపరిమితిలోని ఆయా తీర్మానాలకు విధించాలి. అవి కాల పరిమితి తీరగానే ఆ తీర్మానం దానంతట అదే రద్దయ్యే విధంగా (నేటి ఉద్యోగ సంఘాల ఎన్నికల లాగా) ముందే రాసుకోవాలి. ఒక తీర్మానం చేసి దానికి ఎపుడూ తలలు తాకట్టు పెట్టకూడదు. ఇదొక బానిస మనస్తత్వ అవశేషం. కొంచెం శాస్త్రీయంగా చెప్పాలంటే "తీర్మానాన్ని" సరుకును చేయడం. అటు తర్వాత ఆ సరుకుపై, దాన్నించి ఉత్పన్నమై పరాయీకరించే రాజ్యాధికార సమస్య కోసం దాన్ని ఆరాధించడం అవుతుంది.

గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక

(గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక ఒక మౌలిక తాత్విక గ్రంథం. భారతీయ తత్వశాస్త్ర చరిత్రలో ఈ గ్రంథం ఒక మైలు రాయి. వామపక్ష దళితవాద ఉద్యమాలను స్త్రీవాద ఉద్యమాలను తీవ్రంగా ప్రభావితం చేసి, మలుపు తిప్పిన గ్రంథం. ఇది తొలుత తొలి రూపంలో పార్టీ డాక్యుమెంట్‌గా 1987-88లో పీపుల్స్‌వార్ పార్టీ నాయకత్వానికి అందించడం జరిగింది. పార్టీ తొలుత విభేదించింది. బహిరంగ జీవితంలోకి వచ్చాక 'దళిత్ వాయిస్' మాసపత్రికలో 1990 నుండి సీరియల్‌గా ప్రచురించబడింది. తద్వారా ఈ 'గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక' వ్యాసాలు బి.ఎస్. గారికి ఎంతో మంది కొత్త మిత్రులను సమకూర్చాయి. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఒక భావజాల చర్చ వేగవంతమైంది. ఆ వ్యాసాలను పుస్తక రూపంలో కవర్‌పేజి ముద్రించకుండా రహస్య డాక్యుమెంట్ల వలె 1991లో రాష్ట్రంలోని రచయితలకు, మేధావులకు పంపించారు. దాంతో భావజాల యుద్ధం తీవ్ర స్థాయిలో మొదలైంది. ఆ పుస్తకం భారతీయ భావజాల చరిత్రలో ఒక మలుపు. ఆ పుస్తకం గురించి ఇంగిలాల రామచంద్రరావు మార్చి 1991లో రాసిన ఈ లేఖను పుస్తకాన్ని కవర్ పేజితో తెచ్చినప్పుడు ముందుమాటగా చేర్చి ప్రచురించారు. ఈ పుస్తకాన్ని తొలుత నెల్లూరులో ఇంగిలాల రామచంద్రరావు మిత్రులు ఆవిష్కరించారు.సం.)

మీరు పంపిన "గతితర్కతత్వ దర్శనభూమిక"ను పదేపదే చదువుతున్నాను.. నిజం చెప్పాలంటే దాన్ని నేను చదవడంలేదు. అది నాచేత పదేపదే చదివిస్తున్నది. అంతటి గొప్పశక్తి దానికుంది. నా ఆలోచనలను యంతగా పదునుదేర్చిన రచనను ఇటీవలి కాలంలో నేను చదవలేదు. దీన్ని చదివిన ప్రతిసారి మరింత కొత్తగా మరిన్ని కొత్త కోణాలు, అంశాలు తెలిసి నేనెంతో ఆనందాన్ని, స్ఫూర్తిని పొందుతున్నాను. ఇందులో అక్కడక్కడా నా భావాలను మీరు మీ పద్ధతిలో వ్యక్తం చేసిన తీరుకు ముగ్ధుడనవుతున్నాను. సైద్ధాంతికంగా భావజాలరంగంలో అశేష పీడిత ప్రజానీకానికి నాయకత్వం వహించగల శక్తి మీకు పుష్కలంగా ఉందన్న సత్యాన్ని ఈ రచన చాటిచెబుతున్నది. మీరు వ్యక్తం చేస్తున్న నూతన, బరువైన మరియు విలువైన భావాలను మరంత తేలిక పదాల ద్వారా బట్వాడా చేయగలిగితే మరిన్ని ఫలితాలను పొందవచ్చు. అయితే ప్రస్తుతానికి ఈ స్థాయి అవసరమే.

ప్రతిదీ మారుతుంది. మార్పుకు అతీతమైనద ఏదీ లేదంటూనే తాము మాత్రం మారడానికి సుతారము అంగీకరించని ఈ దేశ అగ్రవర్ణ, అగ్రకుల మార్క్సిస్టుల్లో కొందరు "గతితర్క తత్వదర్శనభూమి" మీద మాత్రం యుద్ధం ప్రకటిస్తారు. ఆ యుద్ధంలో వాళ్ళను ఓడించాలంటే మీరు చాలా జాగ్రత్తలు తీసుకోవలసి వుంది. మొట్టమొదటి జాగ్రత్త ఏమిటంటే సి.పి.ఐ. నుండి విప్లవ గ్రూపుల దాకా వున్న (అన్ని పార్టీల్లోనూ, అన్ని గ్రూపుల్లోను వున్న) అణగారిన కులాల, మైనారిటీల వారి అడ్రస్‌లు పట్టి వాళ్లందరికీ ముందుకు "గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక" అందేట్టుగా చూడాలి.

ముందుగా మన వాళ్లకి అందకుండా మన వ్యతిరేకులందితే మన లక్ష్యం దెబ్బతింటుంది. మన వాళ్ల ద్వారానే వాళ్లు మనల్ని ఓడించే ప్రయత్నాలు చేస్తారు. ఇది వారికి వెన్నతో పెట్టిన విద్య. భావాల యొక్క బలం ప్రజలకంటే గూడా పాలకవర్గాల వారికే ఎక్కువగా తెలుసనే విషయం మనం మరిచిపోగూడదు.

మార్క్సిజం ముసుగులో తమ బ్రాహ్మణిజాన్ని రక్షించుకుంటూ పీడితకులాల వారిమీద (అధికారం లేకపోయినా) పార్టీ నాయకత్వాల ద్వారా పెత్తనం చెలాయిస్తున్న అగ్రకుల మార్క్సిస్టుల్లో కొందరికి పాలకవర్గాల కంటేగూడా భావాల బలం, వాటిశక్తి, వాటి ద్వారా తమకూ తమ ఆధిపత్యానికి కలిగే నష్టం ఎక్కువగా తెలుసుకాబట్టి "గద్దర్" పాటల మీద పాలకవర్గాల వాళ్లు విరుచుకుపడేకంటే మీ భావాల మీద అధికారంలోలేని మార్క్సిస్టు ముసుగులో వున్న పాలకవర్గాల వాళ్లు మరింత కసితో, ద్వేషంతో విరుచుకుపడగలరు. అలా విరుచుకుపడుతూ కూడా వాళ్లు మార్క్సు-మావోలనే అడ్డం పెట్టుకోగలరు.

మమ్మల్ని మార్క్సిజానికి వ్యతిరేకులైనట్టుగా చిత్రించడానికి, పడరాని పాట్లు పడతారు దాన్ని వాళ్లు పీడిత కులాల యువకులచే ఒప్పించే ప్రయత్నాలు చేస్తారు. అందులో వాళ్లు గెలిస్తే మనం ఓడిపోయినట్లే లెక్క. అయితే ఈ పుస్తకాన్ని పీడిత కులస్తులచే చదివింపచేసి దీన్ని సైద్ధాంతికంగా ఓడించడం అనేది వాళ్లకు సాధ్యం కానిపని. అందువల్ల ఈ పుస్తకాన్ని చదవకుండా నిరోధించడాకే పాట్లు పడతారు. మీపై నిందలు వేస్తారు. ఈ పుస్తకం యొక్క విలువను మార్చి ప్రదర్శించే ప్రయత్నాలు నిరంతరం సాగిస్తారు.

కులమేదైనా పేదలంతా ఒక్కటే వాళ్ళ బాధలన్నీ ఒక్కటేనని చెప్పడం బ్రాహ్మణిజమేగానీ మార్క్సిజం కాజాలదు. ఇది కారణమేదైనా హత్యలన్ని ఒక్కటే అనడంతో సమానం. న్యాయస్థానాల ఉరితీతలూ, వర్గశత్రు నిర్మూలనలూ, యుద్ధంలో సైనికులు చేసే హత్యలూ, సామూహిక మానభంగం చేసి చేసే హత్యలూ ఎన్నడూ ఒక్కటి కాజాలవు. నిర్దిష్ట పరిస్థితుల్ని నిర్దిష్టంగా అధ్యయనం చేయడం మార్క్సిజానికి గుండెకాయ అన్న సూత్రీకరణను ఈ దేశ అగ్రవర్ణ, అగ్రకుల మార్క్సిస్టులు అత్యంత దారుణంగా తుంగలో

తొక్కారు. కులం విషయంలో వీళ్లు శంకరాచార్యుడి మాయా వాదాన్ని కౌగిలించుకొని మార్క్సిజాన్ని కాలదన్నారు. కులంకాదు. వర్గమొక్కటే అంటూ కులచలనాన్ని సంస్కృతిని అణిచివేతని గుర్తించ నిరాకరించడం శంకరుడి మాయావాదం ద్వారానే సాధ్యమవుతున్నది. మార్క్సిస్టు బురఖాలో వున్న బ్రాహ్మణ్యరక్షకులైన ఈ దేశ అగ్రవర్ణ అగ్రకుల కుహనా మార్క్సిస్టు కుట్రలను ఓడించాల్సిన అవసరం పీడిత కుల మార్క్సిస్టులకెంతైనా ఉంది.

అందువల్ల మీరు తీసుకోవాల్సిన యింకోజాగ్రత్త ఏమిటంటే అగ్రకవర్ణ అగ్రకుల నాయకత్వానికీ మార్క్సిజానికీ మధ్యగల వైరుధ్యాన్ని కాస్తలోతుగా చర్చించాల్సి వుంది. అగ్రవర్ణ అగ్రకుల నాయకత్వాన్ని పీడిత కులాలకు చెందినవారు ఆమోదిస్తారే గాని అంతే సుళువుగా పీడితకుల నాయకత్వాన్ని అగ్రవర్ణ, అగ్రకులస్తులు ఆమోదించడం లేదు. ఈ వాస్తవం యిలా ఎందుకుంది? దాన్ని ఎలా మార్చడం? మొదలగు క్రమాన్ని భారత చరిత్ర నుండి కమ్యూనిస్టు పార్టీ చరిత్ర నుండి ఎత్తి చూసేపనిని కూడా మీరు చేపట్టాలి.

ఉదాహరణకు మహాత్మ జ్యోతిబాపూలే, డా॥ అంబేడ్కర్, మార్క్స్, ఏంగెల్స్, లెనిన్, మావో, పెరియార్, ఈ.వి.రామస్వామి, రామమనోహర్ లోహియా, గౌతమ బుద్ధుడి రచనలను పీడితకుల ప్రజల్లో విస్తృతంగా ప్రచారం చేసి ఆ వారసత్వాన్ని వారు అందుకునేట్టు చేయాలి. వీరందరి భావాల ద్వారా అశేష ప్రజలు చైతన్యం అయినపుడే ఒక సమగ్ర దృక్పథంతో తమ హక్కుల కోసం, ఆత్మగౌరవం కోసం, విముక్తి కోసం ముందుకుసాగేవిగా ప్రజాపోరాటాలు పరివర్తన చెందడం సాధ్యమవుతుంది.

మీరు వర్గ సమస్యను, స్త్రీ సమస్యను, జాతి సమస్యను, విలువల సమస్యను, సంస్కృతి, చరిత్రల సమస్యను తాత్విక స్థాయిలో చర్చించిన తీరు చాలా గొప్పగా వుంది. నిరంతర సత్యాన్వేషణా ఫలితమే మీ గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక. ఆలోచనలో, ఆచరణలో నమ్మకమున్న ప్రతివ్యక్తిని మీ రచన ఆలోచింప జేయగలదని ప్రగాఢంగా విశ్వసిస్తున్నాను.

నాకు తెలిసినంతవరకు మార్క్సిస్టులుగా ముద్రేయించుకొని మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతకారులు గానూ, భాష్యకారులుగానూ, కీర్తి పొందుతూ అగ్రవర్ణ, అగ్రకుల తత్వాల్ని యింకా వదులుకోలేని మార్క్సిస్టులు మాత్రమే ఆలోచనకు మానవ సంపూర్ణ వికాసానికి సంపూర్ణ సామాజిక విప్లవాలకు వ్యతిరేకులు. వీళ్ల నుండే మీ రచనకు తీవ్రమైన వ్యతిరేకత వస్తుందని నేను ముందే పేర్కొన్నాను. వాళ్లను సైద్ధాంతికంగా ఓడించాలి. మన ప్రజల్ని సైద్ధాంతికంగా అభివృద్ధి పరచాలి. మీ రచన విస్తృతంగా ప్రజల్లోకి వెళ్లాలి. అందుకు నావంతు కృషిని మహత్తర కర్తవ్యంగా భావిస్తాను.

– ఐ. రామచంద్రరావు,
1-3-1991, నెల్లూరు

వజ్రాయుధం

(గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక గ్రంథం ప్రాచుర్యం పొందడానికి ఎందరో కర్తవ్యంగా భావించి ప్రజల్లోకి తీసుకువెళ్లే కృషిచేశారు. ఎక్కడికక్కడ సంవత్సరాల తరబడి చర్చలకు కేంద్రమైంది. ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో తత్వశాస్త్రశాఖ అధ్యక్షులుగా పనిచేస్తున్న డా॥ కొత్తపల్లి విల్సన్ రాసిన ముందుమాట పాఠకులపై ఒక గొప్ప ప్రభావాన్ని వేసింది. ఈ ముందుమాట ఒక చారిత్రక పత్రం. సం.)

భారతీయ సంప్రదాయంలో తత్వశాస్త్రమనేది మరి విశేషంగా భారతీయ తత్వశాస్త్రం ఏదో ఒక వర్గ ప్రత్యేక ఆస్తి అన్నట్లు తరాలుగా ఎంచారు. దాంతో పాటు తత్వశాస్త్రమనే అంశం విశ్వవిద్యాలయాల్లో బోధించే తత్వశాస్త్ర ఆచార్యులకే గోచరమయ్యేదని గూడ ఒక నానుడి ఉంది. బి.ఎస్.రాములుగారి 'గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక' ఈ భ్రమలను, తప్పుడు భావాలను పటాపంచలు చేసింది. ఈ పుస్తకం ఒక మహాయజ్ఞంలో నుండి వచ్చిన వజ్రాయుధం. పరిణతి చెందిన పాండిత్యంలో నుండి వచ్చిన ఒక సుదీర్ఘ పరిశోధనా ఫలితం. భారతీయ సమాజం, మార్క్సిజం, చరిత్ర రాజకీయ సిద్ధాంతాలు, సాంఘిక వ్యవస్థ, విప్లవ ఉద్యమాల పట్ల రాములు గారి విశిష్టమైన అవగాహన ఈ పుస్తకంలో బయల్పడుతుంది.

ఈ పుస్తకంలో బి.ఎస్.రాములుగారు విలువల సమన్వయం, రాజ్యం, పరాయీకరణం, పరస్పర శక్తిమార్పిడిలో అదనపు విలువగా ఉత్పన్నమవుతున్న రాజ్యం, సంస్కృతి మొదలైనవి విపులీకరించారు. ఇండియాలోని 'అగ్ర-పీడిత' గతి తార్కిక సంబంధాలను అత్యుత్తమ స్థాయిలో విశ్లేషించారు. మన సమాజంలో అగ్రవర్ణ అగ్రకులాలు తమ అగ్ర ప్రాధాన్యతను నిలబెట్టుకోవడానికి పీడితులను పీడిత స్థాయి నుండి విడుదల కానియ్యకుండా వారిని మరెక్కువగా పరాయీకరణం చేయడానికి ఎన్నెన్ని రూపాల్లో ప్రయత్నిస్తాయో సుస్పష్టంగా నిర్మొహమాటంగా చెప్పారు. ఈ సందర్భంలో ఒకవైపు పీడిత జనవిమోచనకు అగ్రవర్ణాల నుండి వచ్చిన వారికి పీడితులకు మధ్య జరిగే గతితార్కిక పరిణామాలను, మరొకవైపు ఉద్యమాలలో పాల్గొన్న అగ్రవర్ణ, అగ్రకుల విప్లవకారులకు పీడిత కుల విప్లవకారులకు మధ్య ఆలోచనలోను, ఆచరణలోను జరిగే గతితార్కిక సంబంధాలను వాస్తవంగా చిత్రీకరించారు. విప్లవోద్యమాల్లో గూడా పాలక అగ్రవర్ణ,

అగ్రకుల, పురుషాధిక్యత రాజ్యపరమైన భావాలు ఎలా గూడు కట్టుకొని ఉన్నాయో ఆ పరిధిలోనే విప్లవ కార్యాచరణలు ఎలా సాగించబడుతున్నాయో చూపించారు. పీడిత వర్గాలు, కులాలు, జాతులు, మతాలు, స్త్రీలు మొదలైన వారి విమోచన ఎలా జరుగుతుంది, జరగాలి అనే విషయాన్ని శాస్త్రీయంగా, స్పష్టంగా సూచించారు. ఆ క్రమంలో భాగంగా వారి విమోచనలో భారతీయ మార్క్సిస్టులు ఎలా ఎందుకు ఎక్కడ విఫలమైనారో కూడా సూచించారు.

ఈ పుస్తకం చదవడం వలన భారతీయ సమాజంలో జరగవలసిన అసలుసిసలైన మార్పు ఏది, ఏ స్థాయిలో ఎలా జరగాలి అనే విషయాల పట్ల అవగాహనకు స్ఫూర్తి, రాపిడి కలుగకుండా వుండదు.

- కొత్తపల్లి విల్సన్, తత్వశాఖ శాఖాధిపతి

15-11-1991 ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్ - 7

"గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక"
ఆవిష్కరణ సభ

మార్క్సిస్టు అధ్యయన వేదిక. స్థలం : అంబేద్కర్ భవన్, నెల్లూరు.

తేది : **14-12-91** మ॥ **3** గం॥లకు

బి.యస్.రాములుగారి

"గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక"

గ్రంథ ఆవిష్కరణ : వై.రాజశేఖర్ అధ్యక్షత : ఐ. రామచంద్రరావు

ఉపన్యాసకులు : బి.యస్.రాములు

(విరసం రాష్ట్ర కార్యవర్గ సభ్యులు)

(గతి తర్క తత్వదర్శన భూమిక గ్రంథం దళిత వాయిస్ మాస పత్రికలో 1990 నుండి సీరియల్‌గా ప్రచురించబడింది. దాంతో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా బి.ఎస్.రాములు గారి భావాలతో ఏకీభవించే వందలాది మంది మిత్రులు లభించారు. దరకమే ఐక్యవేదిక నిర్మాణానికి ఈ గ్రంథం, ఆ మిత్రులు ఒక భూమికను అందించారు. తొలుత ఈ గ్రంథం 250 కాపీలు ముఖచిత్రం లేకుండా రహస్య పార్టీ డాక్యుమెంటు వలె అందించబడింది. ఆ తరువాత ముందుమాటలు, మిగతా వ్యాసాలు చేర్చి ముఖచిత్రంతో వెలువడింది. నెల్లూరు ఆవిష్కరణ సభలో బి.ఎస్. మాట్లాడుతూ ఇంగిలాల రామచంద్రరావుగారి సిద్ధాంత ప్రతిపాదనలను, సూచనలను ఇందులో పూర్తిగా వినియోగించుకోవడం వల్ల ఈ గ్రంథానికి ఒక సమగ్ర స్వరూపం ఏర్పడిందని అన్నారు. ఆ తరువాత ఈ గ్రంథాన్ని గుంటూరులో జనవరి, 1992లో జరిగిన విరసం మహాసభల్లో విరసం కార్యవర్గ సభ్యులైన విమల గారు ఆవిష్కరించారు.సం.)

మానవ సమాజ పరిణామక్రమంలో ఏర్పడిన అసమాన మానవ సంబంధాలు, అమాననీయత భారతదేశంలో వర్ణవ్యవస్థ, కులవ్యవస్థ రూపం తీసుకొన్నాయి. తరతరాలుగా అమలవుతున్న ఈ వర్ణ, కుల వ్యవస్థలే భారత సామాజిక, రాజకీయ వ్యవస్థకు పునాదిగా పనిచేస్తున్నాయి. నూటికి, 85 మందిని విద్యకు, ఆర్థిక సంపత్తికి కూడా దూరంచేసి పరాయీకరణకు లోనుచేసింది. ఈ పరాయీకరణ ఎంతదూరం వెళ్ళిందంటే పీడిత కులాలు తమ విముక్తి మార్గానికి, నాయకత్వానికి, సిద్ధాంతానికి కూడా తమపై ఇంతవరకూ పెత్తనం చేసిన కులాలపైనే ఆధారపడవలసి వచ్చింది.

ఫలితంగా ఈ విముక్తి ఉద్యమం అనేక వైఫల్యాలను, విద్రోహాలను ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది. నిరంతర ప్రవాహ సదృశ్యమైన మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతం "జడపదార్థం"గా మార్చి వేయబడి పీడిత వర్గ విముక్తికి హాని కలిగించింది.

అయితే ఈ క్రమానికి అడ్డుకట్టవేయడం ఇప్పుడిప్పుడే ప్రారంభమవుతోంది. దోపిడీ, పీడనలకు సంబంధించిన "భారతీయ వాస్తవికత"ను అర్థం చేసుకొన్న మార్క్సిస్టు దృక్పథం కలిగిన దళితులు తమ ఉద్యమాన్ని పునరవలోకిస్తున్నారు. మార్క్సిజంలోని బ్రాహ్మణీయతను వెడలగొట్టడానికి, మార్క్సిజానికి తమ వంతు చేర్పులను అందించడానికి మేధోపరమైన జైత్రయాత్రను ప్రారంభిస్తున్నారు. ఈ జైత్రయాత్రలోని ముందు శ్రేణి తాత్వికుడే కామ్రేడ్ బి.యస్.రాములు.

కామ్రేడ్ బి.యస్.రాములు విప్లవ రచయితల సంఘం (విరసం) కార్యవర్గ సభ్యులు. చాలాకాలంగా రాష్ట్రంలోని పీడిత ప్రజా ఉద్యమాలలో జీవిస్తూ కథకుడుగా, నవలాకారుడిగా అందరికీ పరిచయమైన వ్యక్తి. ఫిలాసఫీని ఆచరణ స్థాయికి తీసుకురావాలని, పీడిత కులాలను పరాయీకరణ నుండి బయట పడెయ్యాలనీ, ఈ వ్యవస్థను రక్షించే తాత్విక సిద్ధాంతమైన హిందూయిజానికి (బ్రాహ్మనిజానికి) ప్రత్యామ్నాయంగా మార్క్సిజాన్ని మలచుకోవాలనే ఈయన కృషిలో భాగమే ఈ "గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక".

గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక

- పరాయీకరణ నుండి పీడిత వర్గాలు బయటపడటానికై చేసుకొనే ఆత్మవిమర్శ.
- "సాధనాలు"గానేవున్న పీడిత కులాలవారు
  "సాధకులు" గా మారడం కోసం చేసే ప్రయత్నం.
- పిడిసూత్రాల గుదిబండగా ఘనీభవింపజేసిన మార్క్సిజాన్ని నిరంతర ప్రవాహంగా, చలనశీలిగా మార్చడానికై చేస్తున్న చైతన్యవంతమైన కృషి.
- అప్రధాన వైరుధ్యాల పేరుతో అలక్ష్యం చేయబడ్డ ప్రధాన సమస్యల పరిష్కారానికై సమగ్ర సాంస్కృతిక విప్లవానికి నాంది.
- బ్రాహ్మణీయ మార్క్సిజానికి ఒక సవాలు, భారతీయ భౌతిక వాస్తవికత నుండి మార్క్సిజానికి ఒక చేర్పు.

ఆలోచనా పరులారా!

పై గ్రంధావిష్కరణ సభకు విచ్చేసి జయప్రదం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాం.

– మార్క్సిస్టు అధ్యయన వేదిక, నెల్లూరు

నిర్మాణం-రాజ్యం-అరాజ్యం పర్టిక్యులర్ యూనివర్సల్

(రాజ్యం గురించి రాజ్యాధికారం గురించి దాని స్వభావం గురించి ఎందరో శతాబ్దాలుగా వివరిస్తూ వస్తున్నారు. దాన్ని రూపొందిస్తు వస్తున్నారు. దాని స్వభావాన్ని మారుస్తు వస్తున్నారు. నిర్వచనాలను విశ్లేషిస్తున్నారు. లెనిన్ **'రాజ్యం విప్లవం'** అనే గ్రంథంలో రాజ్యం గురించి వివరంగా రాశారు. బి.ఎస్. రాములుగారు **'రాజ్యం ప్రజలు', 'జీవితం అంటే ఏమిటి', 'వ్యక్తిత్వ వికాసం సామాజిక నాయకత్వం', 'సామాజిక న్యాయం అంటే ఏమిటి'** అనే గ్రంథాల్లో రాజ్యం గురించి ప్రజల గురించి రాజ్యాంగం గురించి అనేక కోణాల్లో చర్చించారు. సం.)

రాజ్యం ఎపుడో పుట్టి ఇపుడు కొనసాగుతోంది అనుకోవడం జడత్వం. రాజ్యం వర్తమానంలోని ఆచరణలో భాగంగా పుడ్తోంది పెరుగుతోంది, అనేది చలనం-గతితర్కం. పురుషాధిపత్యం ఇపుడు ఆచరణలో ఉండడం వల్లనే అది కొనసాగుతోంది. నీ ఆచరణే పురుషాధిపత్యాన్ని సృష్టించు కుంటున్నది. పెంచుకుంటున్నది. (ఈ.హెచ్.కార్-చరిత్ర అంటే ఏమిటి పుస్తకం చూడండి). అలాగే నీ ఆచరణలో అగ్రకుల ఆధిక్యత ఉండడం వల్లే అది కొనసాగుతోంది. నీ ఆచరణ అగ్రకులాధిపత్యాన్ని సృష్టించుకుంటున్నది. పెంచుకుంటున్నది. అంతేగానీ అది గతం కాదు. భవిష్యత్తుకు సంబంధించినది కాదు. రాజ్యం, పరాయీకరణ ఈ క్షణంలో పుడ్తున్నాయి. అది ఈ క్షణంలోనే ఉంది. దాన్ని పరిష్కరించాలి.

"రాజ్యం", అణిచివేత, పరాయీకరణ పురుషాధిపత్యం, అగ్రకులాధిపత్యం, వర్గాధిపత్యం ఈ క్షణంలోనే పుడుతున్నాయి. అవి వర్తమానంలో ఈ క్షణంలోనే పరిష్కరించబడాలి. ఇవి ఎప్పుడో అదృశ్యం కావడాన్ని నిర్మాణాలకు పరిమితమై ఆలోచించ కూడదు. జ్ఞానం, జ్ఞాన శాస్త్రాలు రూపొందే క్రమాల మూలాలకు వెళ్ళి పరిశీలించాలి. అందులో భాగంగా ఎంగెల్స్ రాసిన "వ్యక్తిగత ఆస్తి - రాజ్యం పుట్టుక", లెనిన్ రాసిన "రాజ్యమూ-విప్లవమూ" మొదలుకొని ఎన్నో మార్క్సిస్టు మౌలిక రచనలను కొన్నిటినైతే 50 సార్లు చదివాను. పాశ్చాత్య, ప్రాచ్య తత్వశాస్త్రాలను ఈ కోణంలో తిరిగి పరిశీలించి చూస్తే పాశ్చాత్య తత్వశాస్త్రాల్లో "రాజ్యం" అదృశ్యం కావడం గురించిన ఆసక్తి పెద్దగా కనపడలేదు. ప్రాచ్యతత్వశాస్త్రాల్లో అది విస్తారంగాపరుచుకొని ఉంది. బుద్ధుడు మొదలుకొని

ఇటీవలి జిడ్డు కృష్ణమూర్తి ఓషోలదాకా తమదైన రీతుల్లో "రాజ్యం" అదృశ్యం కావడం గురించి విస్తారంగా చర్చలు చేశారు. పరిష్కారాలు కనుగొన్నారు. అయితే వారు సూచించిన పరిష్కారాలు ప్రజలు ఆచరిస్తుంటే వాటిని పాలకవర్గాలు, బ్రాహ్మణవాదులు, కర్మ, పునర్జన్మ సిద్ధాంతాల్లోకి విస్తరించి "రాజ్యం" అదృశ్యం అయ్యే క్రమాల ద్వారానే "రాజ్యం" అణిచివేతలను కొనసాగించారు.

దాంతో ప్రశ్న మళ్ళీ మొదటికొచ్చింది. జ్ఞానం, తర్కం, తత్వశాస్త్రం, దృక్పథం అనేవి స్వయంగా "రాజ్యం" గా అణిచివేత సాధనాలుగా కొనసాగుతున్నాయనిపించింది. దీన్ని చర్చిస్తూ "వాస్తవం ఒక్కటే దృక్పథాలు అనేకం" అనే వ్యాసం రాశాను. "రాజ్యం" అదృశ్యం కావడం గురించి పరిష్కారం దొరికిందనుకోవడం లేదు. దొరికిందని ఎవరైనా చెప్తే అది అబద్ధమే. మార్క్స్, లెనిన్, మావో వర్తమానంలో రాజ్యం అదృశ్యం గురించి చెప్పలేదు. భవిష్యత్తులో అదృశ్యమౌతుందని అనడం ఊహే తప్ప వాస్తవం కాదు. వర్తమానంలో రాజ్యాన్ని అదృశ్యం చేసే చర్చా చేయకపోతే రాజ్యం అదృశ్యం కాదు.

జ్ఞానం ఆచరణ నుండి పుడుతుంది. ఆచరణ నుండి పుట్టే జ్ఞానాన్ని ప్రత్యక్ష జ్ఞానం అంటారు. ఒకరి ఆచరణ ద్వారా పుట్టిన జ్ఞానాన్ని మరొకరు స్వీకరిస్తే ఆ జ్ఞానం పొందిన క్రమాన్ని పరోక్షజ్ఞానం అంటాము. ఎవరి ప్రత్యక్ష ఆచరణ నుండి పరోక్ష జ్ఞానంగా పొందారో వారిపైనే ఆ జ్ఞానంతో ఆధిపత్యం చెలాయించడం పరాయీకరణ. ఈ పరాయీకరణను స్థిరపరిచే నిర్మాణం రాజ్యం, నిర్మాణం, ఉంటే దాన్ని ఎలా పరిష్కరించాలి. ప్రత్యక్ష ఆచరణలో ఉన్న వారి కనువుగా పరిష్కరించాలి. కార్మిక వర్గ విప్లవం ద్వారా ప్రత్యక్ష ఆచరణలో గల రైతు కూలీలుగా, కార్మికులకనువుగా రాజ్యం, నిర్మాణం సాగాలి అని కోరుకోవడం జరుగుతున్నది. శ్రామిక కులాల ద్వారా, మహిళల ద్వారా నిర్మాణాలు, ఉద్యమాలు సాగినప్పుడు ప్రత్యక్ష ఆచరణ, జ్ఞానం కలవారే నాయకత్వంలో వున్నట్టు.

పార్టీ, ప్రజాసంఘాలు వాటి నిర్మాణాలు, నిర్మాణసూత్రాలు కార్మికవర్గ విప్లవ రాజ్యం యొక్క స్వభావాన్ని బీజప్రాయంగా తెలుపుతాయి. ప్రజలకు, ప్రజా సంఘాలకు, పార్టీకి మధ్య సంబంధాలు విస్తరించడమే విప్లవపార్టీ రాజ్యక్రమం.

నిర్మాణాలు, నిర్మాణసూత్రాలు ఆ నిర్మాణంలో ఆధిపత్యంలో ఉన్నవారి కనువుగా అదే నిర్మాణంలో పని చేసే ఇతరులను అణిచివేసే సాధనంగా మారితే దాని పరిష్కారం ఎలా అనేది ప్రశ్న చర్చించాను. రాజ్యాన్ని అదృశ్యం చేయబోయి తానే అంతకన్నా పెద్ద రాజ్యంగా మారడమే జరిగితే అపుడు పరిష్కారం ఏమిటి? అని లెనిన్ "రాజ్యం-విప్లవం"లో వాపోయాడు. పాశ్చాత్య శాస్త్రాలు ఎక్కువ మేరకు ఇలాగే భావించాయి.

"రాజ్యం"ను, నిర్మాణాల చర్చను అమూర్త స్థాయిలోంచి వాటి ఫంక్షన్స్ లోకి మార్చి ఉదాహరణల రూపంలో చర్చిస్తాను.

ప్రభుత్వం, రాజ్యం, అనే నిర్మాణాలు మనపట్ల అణిచివేత సాధనాలుగా పనిచేస్తున్నప్పుడు వాటి అస్తిత్వాన్ని గుర్తించ నిరాకరించడం ద్వారా దాని ఆధిక్యతను గుర్తించనిరాకరిస్తున్నాం. ఎమర్జెన్సీ పూర్వం కొన్ని నక్సలైటు పార్టీలు ఈ ప్రభుత్వాన్ని గుర్తించం అన్నట్టుగానే ఆదిశంకరుడు ఈ సమాజాన్ని గుర్తించం అన్నాడు. అంతిమసత్యం వేరే ఉందని కూడా ఇరు పక్షాలూ అన్నారు. అయితే వారు చెప్పిన అంతిమసత్యాలు ఒకటి కావు.

ఆదిశంకరుడు సమాజం, రాజులు, తనపై నెరిపే ఆధిపత్యాన్ని గుర్తించ నిరాకరించాడు. నక్సలైట్లు ప్రభుత్వం, నెరిపే ఆధిపత్యాన్ని ఎన్నికల వ్యవస్థను గుర్తించ నిరాకరించారు. నిర్మాణ రూపాలను గుర్తించనిరాకరించడం అనేది ఆయా నిర్మాణాల ఆధిక్యతను నిరాకరించడం కోసం చేస్తారని అవగతం అవుతున్నది. నేను పార్టీనో, విరసాన్నో, గుర్తించ నిరాకరించడంలో వాటి ఆధిక్యతను గుర్తించ నిరాకరించడంకోసమే నన్నమాట. అలాగే నీవు నన్ను తత్వవేత్తగా గుర్తించ నిరాకరించడంలో తత్వవేత్తగా.నా ఆధిక్యతను నిరాకరించడంకోసమే నన్నమాట.

నిర్మాణాల ఆధిక్యతను నిరాకరించడంకోసం నిర్మాణాన్ని వ్యతిరేకిస్తారు. అవి మిధ్య కాకపోయినా వాటి విలువను మిధ్యగా భావించడం ఇది. కాని ఆదిశంకరుడిని ఏనుగు వెంటాడింది. పారిపోయాడు. అలాగే పోలీసులు, నక్సలైట్లను వెంటాడారు. పారిపోయారు. రహస్య నిర్మాణం చేపట్టారు. ఆదిశంకరుడు గజం మిధ్య-పలాయనం మిథ్య అన్నాడు. 33 ఏళ్ళకే చనిపోయాడు. బతికుంటే ఈ ఆటను అతను మార్చుకొని ఉండేవాడు. మావోలా చెప్పి ఉండేవాడు. పాలకవర్గాలు కాగితం పులే. కాని వ్యూహం, ఎత్తుగడల రీత్యా అది నిజం పులిగానే లెక్కించాలన్నాడు మావో. అలానే ఆదిశంకరుడు ఈ సమాజం సత్యం కాదు గానీ వ్యావహారిక సత్యం అని వుండేవాడు. ఆదిశంకరుని తత్వానికి ఈ ప్రభుత్వం, ఈ ఎన్నికలు సత్యంకాదు అనే నక్సలైట్ల తత్వానికి ఇలా చాలా దగ్గరి పోలికలున్నాయి. బౌద్ధ ఆరామాలకు పోటీగా ఆది శంకరుడు ఆరు పీఠాలు నిర్మాంచాడు. అంటే వ్యవహారిక సత్యంలో మావోలాగే ఆదిశంకరుడు నిజం పులే అని వ్యూహం, ఎత్తుగడలు తీసుకున్నాడు.

ప్రాచ్య తత్వశాస్త్రాల్లో రాజ్యాన్ని, నిర్మాణాల్ని, నిరాకరించే రూపంలో రాజ్యం అణిచివేతను తనకుతాను తొలగించుకోవడం ఎలా అనే వ్యక్తిగత సమస్యగా చర్చించారు. అందుకు సామాజిక ఉద్యమాల్ని కూడా నిర్మించారు. బౌద్ధం, భక్తి, ఉద్యమాలు, యోగం, ధ్యానం ఈ కోవలోకి వస్తాయి.

ప్రభుత్వాన్ని నక్సలైట్లు గుర్తించ నిరాకరించినా, వారిని ప్రభుత్వం నిర్బంధించింది, కాల్చివేసింది. అలాగే ఎన్నో ప్రాచ్యతత్వ శాస్త్రాలు రాజ్యంను గుర్తించ నిరాకరించినా పాలకవర్గాలు, బ్రాహ్మణ వాదాలు కర్మ, పునర్జన్మ, వర్ణం, కులం, రాజు దైవాంశుడు, వగైరాల ద్వారా ప్రజల్ని నిర్బంధించాయి. వాటిల్లో పెట్టి వారిని మానసికంగా కాల్చివేసారు.

బుద్ధుడు రాజ్యాన్ని ప్రజాస్వామికరించాల్సిన ఆవశ్యకతను గుర్తించాడు. వ్యక్తి, వర్గం, వర్ణం, కులం, సమాజం, ప్రభుత్వం, రాజ్యం, వేర్వేరుగా కాకుండా ఏక కాలంలో రాజ్యం అదృశ్యం అయ్యేక్రమాలు తీసుకోవాలని అభిలషించాడు. అందుకనువైన నిర్మాణాలను చేపట్టాడు. సంఘం శరణం గచ్ఛామి, బుద్ధం శరణం గచ్ఛామి, ధర్మం శరణం గచ్ఛామి అన్నాడు. కరుణ, ప్రేమ, ప్రజ్ఞ, అష్టాంగమార్గాలు చెప్పి ఆచరించి చూపాడు.

అతడు పోయాక బౌద్ధమహాసభలు జరిగాయి. కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ వంటివే ఆ సభలు. బౌద్ధ సంగీతి లాగే కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ కూడా రద్దయిపోయాయి. వేరు వేరు నిర్మాణాలు, భావజాల ప్రత్యేకతలు సంతరించుకున్నాయి. రాజ్యాన్ని అదృశ్యం చేయడానికి ప్రారంభమైన నిర్మాణాలు రాజ్యంగా మారడంతోనే విచ్ఛిన్నతకు బీజాలు పడుతున్నాయని చరిత్ర చెప్తోంది.

కొందరు స్త్రీవాదులు దీన్ని లోతుగా అధ్యయనం చేశారు. సమస్త నిర్మాణాలు రాజ్య వ్యక్తీకరణలే అని అభిప్రాయానికి వచ్చారు. సమస్త నిర్మాణాలు రాజ్య వ్యక్తీకరణలే అనే అభిప్రాయం కొత్తది కాదు. ఈ విషయం ప్రాచ్య తత్వశాస్త్రాల్లో మూడువేల ఏళ్ళుగా ఒక బలమైన దృక్పథంగా చర్చించబడుతూ వస్తూనే ఉన్నది. ఆచార్య నాగార్జునుడు తత్వశాస్త్రం, తర్కం దృక్పథం కూడా రాజ్యంగానే కొనసాగుతున్నాయి అని తెల్సుకున్న క్రమం నుండి రాజ్యం అదృశ్యం కావడాన్ని కనుక్కోబోయి శూన్యవాదానికి చేరుకున్నాడు. ఆదిశంకరుడు మిధ్యావాదానికి చేరుకున్నాడు. ఇవి రెండూ ప్రస్తుతం మన ఆచరణలో వున్నాయని పైన చూశాం. అలాగే తనను అణిచివేసే వాడిని కోపంతో వాడెంత వాని బతుకెంత అని ఈసడించడంలో, ఈ కోవలోకి చేరే పాలకవర్గాలమీద విసిరే వ్యంగ్యంలోనూ ఈ శూన్యవాద, మిధ్యా వాదాలున్నాయి. పాలకవర్గాలనేవి కాగితం పులి అన్నమావో మాట శూన్యవాద తత్వశాస్త్రం ద్వారానే సాధ్యపడుతుంది.

కాంట్ హెగెల్‌ల తత్వశాస్త్రాల నుండే మార్క్సిజం రూపొందించబడిందని కొందరికైనా తెలుసుననుకుంటాను. ఫ్యూర్‌బా నుండి కొంత గ్రహించారు. బుద్ధుడు చెప్పిందాన్తో పోలిస్తే ఫ్యూర్‌బా చాలా వెనక బడి ఉంటాడు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే గతితర్కం, రాజ్యం అదృశ్యం కావడం, భౌతిక వాద ప్రాపంచిక దృక్పథం అనేవి నాగార్జునుని కాలం నాటికే కాంట్ హెగెల్‌ల కాలంనాటి స్థాయి నందుకున్నాయి. మరింత స్పష్టంగా చెప్పాలంటే

మనదేశంలో నాగార్జునుని తర్వాత రావలసింది మార్క్సిజమే. కాగా ఆదిశంకరుల అద్వైతం వచ్చింది. భక్తి ఉద్యమాలు వచ్చాయి. మార్క్సిజం వంటిది మాత్రం రాలేదు? కారణం ఏమంటే ఇక్కడి వర్ణవ్యవస్థ కుల వ్యవస్థ ప్రత్యక్షజ్ఞానం, పరోక్షజ్ఞానం అనే రెండు క్రమాల మధ్య సమన్వయం లేకుండా చేసింది.

పాలకవర్గాలు, బ్రాహ్మణవాదులు, అగ్రవర్ణాలు శ్రమజీవులు కాదు. వారికి ప్రత్యక్ష ఆచరణ ద్వారా జ్ఞానం అందే ఆచరణలేదు. కాని మానవ సమాజం సాధించిన జ్ఞానం అంతా పరోక్ష జ్ఞానంగా వారివద్ద జత పడి వున్నది. ప్రజల వద్ద ఇది ఇంగితజ్ఞానం రూపంలో మాత్రమే ఉన్నది. ప్రజలవద్ద గల ఇంగిత జ్ఞానం, ప్రత్యక్ష ఆచరణ ద్వారా కలిగే జ్ఞానం కలిసి ప్రజలజ్ఞానం అభివృద్ధి అయ్యేది. కాని దాన్ని మైక్రో విశ్లేషణచేసే ప్రత్యేక తత్వశాస్త్రాలు వారికి నిరాకరించబడ్డాయి. ప్రజలజ్ఞానం సామెతలు, నుడికారాలు రూపం తీసుకొంది. శతక కవులు, గురు రవిదాస్, కబీరు, గురు నానక్, వేమన, పోతులూరి వంటి వారి రచనలు ప్రజల ఇంగితజ్ఞానం, ప్రత్యక్ష జ్ఞానం కలిసి సమన్వయం పొందిన స్థాయికి చెందినవి. పెరియార్ రామస్వామి, త్రిపురనేని రామస్వామి, అలాగే చార్వాకులు చెప్పిన జ్ఞానం ఇంగితజ్ఞానం, ప్రత్యక్షజ్ఞానం పరస్పర సమన్వయానికి సంబంధించినవి.

శాస్త్రానికి ఒక పరిభాష దానివంటూ కొన్ని నిర్మాణ పద్ధతులు, చర్చ, తీరుతెన్నులుంటాయి. పైన చెప్పిన ఇంగితజ్ఞానం, ప్రత్యక్షబౌద్ధం గల వారికి ఈ దేశంలోని వర్ణవ్యవస్థ కులవ్యవస్థ వల్ల అలాంటి శాస్త్రాలు, వాటి శాస్త్ర పరిభాష విశ్లేషణ పద్ధతి, చర్చ తీరుతెన్నులు అందలేదు. దానివల్ల రెండు క్రమాలు జరిగాయి. 1. ప్రత్యక్ష జ్ఞానం, ఇంగితజ్ఞానం నిరంతరం ఎదుగుతూ మారుకుంటూ పోవడం. 2. పరోక్ష జ్ఞానం బ్రాహ్మణవాదాలు నిరంతరం వెనకబడి పోతూ తిరిగి సవరించుకొని తనలోకి చేర్చుకొంటూ, తన ఆధిపత్యం విషయంలో ఏ మార్పు లేకుండా రాజ్యంగా కొనసాగడం.

బ్రాహ్మణవాద శాస్త్రకారులు శూద్రకులవృత్తుల వంటి ప్రత్యక్ష ఆచరణలో ఉంటూ జ్ఞానం సంపాదించినా ఈ స్థితి ఉండేదికాదు. శూద్ర కులవృత్తుల వంటి ప్రత్యక్ష ఆచరణలో ఉన్నవారు శాస్త్రకారుల స్థాయి జ్ఞానం సంపాదించుకొన్నా ఈ స్థితి ఉండేది కాదు. ప్రత్యక్ష జ్ఞానం, ఇంగితజ్ఞానం, పరోక్షజ్ఞానంల మధ్య సమన్వయం లేని డిలింకు దశ ప్రపంచంలో మరెక్కడా లేదు. కులవ్యవస్థ కారణంగానే ప్రపంచంలో ఎక్కడా లేని ఈ స్థితి యిక్కడ ఉత్పన్నమైంది. గుప్తుల కాలంలో బౌద్ధాన్ని దెబ్బదీసి బ్రాహ్మణవాద మనుధర్మ హిందూవ్యవస్థను పటిష్టం చేయడంతో శాస్త్రాల్లో ఈ స్థితి మరింత కరుడుగట్టుకు పోయింది. నేటి భారతరాజ్యాంగ ప్రాతిపదికలు రూపు దిద్దుకొనే కాలం దాకా ఇదే స్థితి కొనసాగింది.

సరుకుల ఉత్పత్తిలో నాణ్యతలో 1810 దాకా ప్రపంచంలో భారతదేశ శూద్రులే ఆధిపత్య స్థానంలో వున్నారు. భారతదేశానికి సంభవించిన దండయాత్రలు, వలసలు

అన్నీ (నేటి నయావలస వాదుల్తో సహా) దేశంలోని శూద్రుల ఉత్పత్తి శక్తులు, ఉత్పత్తి సాధనాలు, ఉత్పత్తి సరుకుల సంపదలు, ప్రకృతి సంపదల కారణంగానే అని చెప్పవచ్చు. ప్రాచీన ప్రపంచానికి ఆస్ట్రేలియా, అమెరికా, ఆఫ్రికా ఖండాలు తెలియవు. అభివృద్ధి చెందిన ప్రాచీన ప్రపంచం అంటే మొత్తం ఆసియా, కొంతమేరకు యూరప్ మాత్రమే. గ్రీకు ఫిలాసఫీ యొక్క చరిత్ర క్రమాన్ని పాశ్చాత్య తత్వశాస్త్రాలు అని, ఇండియా చైనా ఫిలాసఫీ యొక్క చరిత్ర క్రమాన్ని ప్రాచ్య తత్వశాస్త్రాలు అని వ్యవహరించబడుతున్నాయి. పాశ్చాత్య తత్వశాస్త్రాలు 'నేనుత్వం'కు ప్రాధాన్యతనిచ్చి 'నేను' ను రాజ్యంగా మార్చాయి. ప్రాచ్యతత్వశాస్త్రాలు "నేనుత్వం" అదృశ్యం కావడానికి కోల్పోవడానికి ప్రాధాన్యతనిచ్చి "నేను"లోని రాజ్యం అదృశ్యం అయ్యే విధంగా అభివృద్ధి చెందాయి. రాజ్యం అదృశ్యం కావడాన్ని ఆధ్యాత్మికంగా వర్గీకరించారు కొందరు.

నేటి పాశ్చాత్య తత్వశాస్త్రాల మూలాలు గ్రీకులో ఉన్నాయి. గ్రీకు ఫిలాసఫీ, ఇండియన్ ఫిలాసఫీ పరస్పరం ప్రభావితమయ్యాయి. తత్వశాస్త్రాల కుదురు ఇండియా, చైనా, గ్రీకుల్లో ఉంది. ఒక్క గ్రీకు తత్వశాస్త్రమే ఇపుడు ప్రపంచ తత్వశాస్త్రంగా చర్చించబడుతోంది. ఇండియా చైనా తత్వశాస్త్రాలు గ్రీకుకన్నా తక్కువేమీ కావు. ఎక్కడి నైసర్గిక స్థితుల్లో అక్కడి ఆచరణ తత్వశాస్త్రాలు రూపొందాయి. ఇండియన్ ఫిలాసఫీని, గ్రీకుక్రమం నుండి వచ్చిన ఫిలాసఫీని 1930ల్లో స్టేర్ బాట్స్కీ అనే తత్వవేత్త చర్చించి సోవియట్ యూనియన్‌లో పుస్తకాలు ప్రచురించాడు. దేవీప్రసాద్ ఛటోపాధ్యాయ ఆ చర్చని సుసంపన్నం చేసే బదులుగా బౌద్ధాన్ని వదిలేసి బ్రాహ్మణ వాదుల రచనల నుంచి భౌతికవాదాన్ని, గతితర్కాన్ని వెలికి తీసేపని పెట్టుకున్నాడు.

శ్రమజీవులది ప్రత్యక్షజ్ఞానం. బ్రాహ్మణవాదులది పరోక్షజ్ఞానం. కులవ్యవస్థ ఈ రెంటి సమన్వయాన్ని అసాధ్యం చేసింది. శాస్త్రం శాస్త్రంగానే ఉండిపోయింది. ప్రత్యక్షజ్ఞానం ఇంగితజ్ఞానంగానే శాస్త్ర ప్రతిపత్తిలోకి మార్చబడకుండా మిగిలిపోయింది. కమ్యూనిస్టు పార్టీకి, ప్రజా సంఘాలకు మధ్యకూడా ఇపుడు ఈ స్థితే కొనసాగుతున్నది. అందువల్లే పైన అదంతా వివరించాల్సి వచ్చింది.

ప్రజాసంఘాలు శ్రమజీవులు, వారిది ప్రజలతో పెనవేసుకున్న ప్రత్యక్షజ్ఞానం, ప్రత్యక్ష ఆచరణ. పార్టీ నాయకత్వం ఇతరుల అనుభవాల నుండి తన జ్ఞానాన్ని రూపొందించుకుంటుంది. పార్టీ అగ్రనాయకత్వం పరోక్షజ్ఞానం ద్వారానే జ్ఞానం పొందుతుంది. ప్రత్యక్ష జ్ఞానం కార్యకర్తలది. ప్రజాసంఘాలది. దీన్లో పార్టీ పైస్థాయి నాయకత్వానిదే అంతిమ నిర్ణయం అయ్యేదైతే పరోక్ష జ్ఞానానికి ప్రత్యక్ష ఆచరణ లోబడి ఉండాలని కోరడం అవుతుంది. అంటే మనదేశంలో బ్రాహ్మణవాదులు కుల వ్యవస్థలో పొందిన స్థానంలో పార్టీ పైస్థాయి నాయకత్వం ఉంటుంది. తద్వారా పరోక్షజ్ఞానం గలవాడు ప్రత్యక్ష ఆచరణలోగల వారిపై ఆధిపత్యంగా, రాజ్యంగా పరిణమించడం జరుగుతున్నది.

ప్రత్యక్ష జ్ఞానం, ప్రత్యక్షాచరణ అనేవి చైతన్యానికి, సృజనాత్మకతకు సంబంధించినవి. సృజనాత్మకత, జ్ఞానాభివృద్ధి అనేవి ప్రత్యక్ష ఆచరణ నుండి ఉత్పన్నమవుతాయి అని నేను బలంగా విశ్వసిస్తాను. మార్క్సిస్టులు కూడా యిదే చెప్తారు. పరోక్షజ్ఞానం గలవారు ప్రత్యక్ష ఆచరణను, నిర్దేశిస్తే సృజనాత్మకత నశిస్తుంది. గిడసబారుతుంది. బ్రాహ్మణవాదం ఎలాగైతే రాజ్యంగా మళ్ళీ మళ్ళీ అదే ఉచ్ఛరించినట్టుగా ఆచరణ గానుగెద్దులా మారుతుంది. ఈ పాయింటుపై పార్టీ వ్యతిరేకించడం సహజం. కాని సృజనాత్మకతే ప్రాణం అయిన రచయితలు, కళాకారులు కూడా వ్యతిరేకిస్తే వారిలో సృజనాత్మకత గానుగెద్దులా భూభ్రమణంలా జడత్వ భ్రామకంగా మారిపోయిందని అర్థం.

ఉదా॥కు పరోక్షజ్ఞానాన్ని అంతా కలబోసి ఇంజనీర్ ఒక చక్కని యంత్రం తయారు చేస్తాడు. దాన్ని నడిపేది కార్మికుడు. కార్మికుడు దానిపై పనిచేసే అనుభవంతో ఆ యంత్రం ఇంకెలా ఉంటే బావుంటుందో కొన్ని ఊహలు కలుగుతాయి. వాటిని ఇంజనీర్ స్వీకరిస్తే కొత్తయంత్రం తయారు చేస్తాడు. స్వీకరించకపోతే? ఆ యంత్రం అలాగే పాతమోడల్‌లోనే ఉంటుంది. ఇక్కడ ఇంజనీరు పార్టీ నాయకత్వం. కార్మికుడు కింది కార్యకర్తలు, ప్రజాసంఘాలు.

భావ వ్యక్తీకరణలో నిర్మాణరూపాలు అడ్డంకిగా మారినపుడు ఏర్పడే ప్రతిష్టంభన కమ్యూనిస్టు పార్టీ నిర్మాణ సూత్రాల్లో, పార్లమెంటరీ పార్టీల నిర్మాణ సూత్రాల్లో పరిష్కరించబడవలసే ఉన్నది. దీన్ని పరిష్కరిస్తే కామన్ కాజ్ కోసం ప్రపంచంలోని పార్టీలు ఎన్ని విభేదాలున్నప్పటికీ కల్సిపని చేసే కనీస కార్యక్రమం ప్రాతిపదికగా (ఐక్యరాజ్య సమితిలా) "వేదిక", "నిర్మాణం" ఏర్పడుతుంది.

నిర్మాణం పేరిట భావవ్యక్తీకరణని అడ్డుకోవడం కన్న నిర్బంధం ఏముంటుంది? ఒకరికి కొన్ని భావాలు బలంగా ఏర్పడం నుండే మార్క్సిస్టు దృక్పథం రూపుదిద్దుకొంటుంది. వారికి పార్టీలో చేరాక కలిగే అనుభవాల నుండి కలిగే భావాల్ని కూడా అలాగే బలంగా వాస్తవం అని విశ్వసిస్తారు. అవి తప్పు అని, వ్యక్తీకరించడానికి వీల్లేదని అన్నాక అ నిర్మాణంలో ఆ భావజాలాన్ని బలంగా విశ్వసించేవారు లాకప్పు బాధితుడిలాగే ఫీలవుతారు. బయటకు వెళ్ళిపోతారు. లేదా అందులో రాజీపడ్తారు. ఈ రెండూ తప్పే, కాని అది తప్ప వేరే నిర్మాణం లేదు. కనక బయటకు వెళ్ళక తప్పదు. లేదా రాజీపడకా తప్పదు. ఉద్యమకారులు తమ విప్లవ ఆచరణలో భాగంగా కలిగిన అనుభవాలను విప్లవం స్వీకరించాలని కోరుకుంటారు. అలా స్వీకరించినపుడే జ్ఞానం, భావాలు, దృక్పథం పరిణతి చెందే 'నిర్మాణం' నిర్మాణసూత్రాల్లో ఆచరణలో ఉన్నట్టవుతుంది. లేనట్టయితే తన అనుభవాల నుండి పుట్టే జ్ఞానాన్ని, తాను చెప్పే జ్ఞాన సిద్ధాంతాన్ని తానే నిరాకరించినట్టవుతుంది.

ఇపుడు మన సమాజంలో ఒక "న్యాయం" ఆదర్శంగా ఉంది. పేదవాడివైపు నిలబడడమే "న్యాయం". నడిచేమనిషి-సైకిల్ మనిషికి మధ్య ఆక్సిడెంటు అయితే సాధారణంగా సైకిల్ మనిషిని తప్పు పడ్తాం. సైకిల్‌కు స్కూటర్‌కు మధ్య అయితే సైకిల్ మనిషిని సమర్థిస్తాం. మనిషికి కారుకు మధ్య ఆక్సిడెంటు అయితే మనిషిని సమర్థిస్తాం. కారుమీద కేసుపెడ్తాం. కాగా ఇందుకు భిన్నంగా పార్టీలో పై వారికి కింది వారికి మధ్య తేడాలొస్తే పైవారిని సమర్థించడం సాధారణం అవుతున్నది. కేంద్ర కమిటీకి ఒక చిన్న కార్యకర్తకు ఆక్సిడెంటు అయితే కింది కార్యకర్తను తప్పుపడ్తే ఆ నిర్మాణ సూత్రాలు వాటిలోని ప్రజాస్వామ్యం ఎవరికి అనుకూలంగా ప్రవహిస్తోంది. చిన్నవారికనుకూలంగానా? పెద్దవారికనుకూలంగానా?

ఏ పార్టీలో నైనా గమనించండి. ఆ పార్టీ నుండి భిన్నాభిప్రాయాలతో గానీ, తన నాయకత్వ అభివృద్ధి కోసం గానీ, బయటకు వెళ్ళిపోయినప్పుడు ఆ ఒక్కడిని, పార్టీలో గల వేలమంది, లక్షలాది మందితో కూడిన అనేక ప్రజాసంఘాల బలంతో విమర్శిస్తుంటారు. ఖండిస్తుంటారు.

సానుభూతి ఒక్కడివైపు ఉండాలా? వేలాది, లక్షలాది మందితో కూడిన బలమైన పార్టీ వైపు ఉండాలా? పార్టీ వైపు ఉండాలి అని గనక అంటే అది నిర్మాణంలోని ఆధిపత్యానికి, రాజ్యానికి అనువుగా మాట్లాడడమే. అది రాజ్యహింసను, రాజ్య ఆధిక్యాన్ని నిర్మాణ సూత్రాల రూపంలో సమర్థించడమే తప్ప ప్రజాస్వామిక విలువలను, సూత్రాలను రాజ్యం అదృశ్యమయ్యే క్రమాలను ఏ మాత్రం సూచించదు.

పార్టీనే సమర్థించాలి అనే సూత్రమే గనక అన్ని రంగాల్లో ఆచరించేదైతే అదే సూత్రంతో ఎంతో బలం గల ప్రభుత్వాన్ని సమర్థించి, ఒక్కరొక్కరుగా చేయబడి వేటాడబడుతుండే ప్రజాసంఘాలను, ఉద్యమాలను, నాయకులను, ఇతర ప్రతిపక్ష పార్టీలను నిర్బంధాల పాలు చేస్తూ అణచివేయడం సమర్థించినట్లవుతుంది. అలాగే ప్రభుత్వం క్రూరంగా చేపట్టిన ప్రజాఉద్యమకారుల హత్యాకాండను, ఎన్‌కౌంటర్లను సరియైనవే అని చెప్పాల్సి వస్తుంది. భిన్నాభిప్రాయం గల వారిని వ్యతిరేకిస్తూ పార్టీని సమర్థించే పేరిట చాలామంది తాత్వికంగా చేస్తున్న తప్పు ఇదే.

ఇలా నిర్మాణాన్ని నిర్వహించడంలో భాగంగా రాజ్యం ప్రతిక్షణం పుట్టిపెరుగుతున్నది. ప్రత్యక్ష ఆచరణ, ప్రత్యక్షజ్ఞానంపై దాన్ని పరోక్షంగా సాధించి దానిపైనే ఆధిపత్యం చెలాయించడం నుండి రాజ్యం పుడుతున్నది. వ్యక్తిగత ఆస్తిహక్కు రద్దయి సమిష్టి ఆస్తిహక్కు నిర్మాణాలు ఏర్పరచుకుంటే దాన్ని నిర్వహించే నిర్వహణలో భాగంగా రాజ్యం పుట్టి పెరుగుతున్నది. మన సహకార రంగం, ట్రేడ్ యూనియన్లు పార్టీలు, మానవ సంబంధాల్లో

భాగంగా రాజ్యం కుటుంబ సంబంధాల్లో భాగంగా పుడుతున్నది. అందువల్ల మానవ సంబంధాల్ని మానవీయం చేసే నిర్మాణ సూత్రాలు కావాలి.

పౌరహక్కులు-నిర్మాణం-పర్టికులర్ యూనివర్సల్

రాజ్యానికి, నిర్మాణానికి, దాని ఆధిపత్యభోక్తలకూ, దానిలోని ఇతర సభ్యులకు (పౌరులకు, పార్టీ సభ్యులకు) మధ్య జరిగే పౌరహక్కుల పోరాటంలో, భావ ప్రకటనా హక్కుల పోరాటంలో నిర్మాణంలో ఆధిపత్యంలో వున్న వారి వైపు నిలబడేవారు పాలకవర్గాలు. ఇండివిడ్యువల్ సభ్యుని ప్రాథమిక హక్కులకై నిలబడే వారు ప్రజాస్వామిక విప్లవవాదులు, పోరాట హక్కుల వాదులు, పీడిత వర్గ వాదులు. యూనివర్సల్ విలువలు, పౌరహక్కులు, వ్యక్తి హక్కుల రూపంలోను అంతిమంగా ఆచరణలో ఉంటాయి.

పౌర సమాజం, ప్రభుత్వాలు, రాజ్యాంగాలు ఎన్ని ఆదర్శాలు చెప్పినప్పటికీ పౌరులు వ్యక్తిగతంగా అనుభవించేవి, పొందేవి మాత్రమే నిజమైన స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, సోదరత్వం. చెట్టుత్వం అనే యూనివర్సల్ విడిగా ఎక్కడా వుండదు. వేపచెట్టు, మామిడి చెట్టు నిర్దిష్ట పర్టికులర్ రూపాల్లోనే చెట్టుత్వం కొనసాగుతుంది. నిర్దిష్టమైన పర్టిక్యులర్ సమస్త చెట్ల సార్వజనీన లక్షణాలనే చెట్టుత్వంగా సూత్రీకరిస్తాం. అంతే తప్ప చెట్టుత్వం అంటూ ప్రత్యేకంగా ఎక్కడా వుండదు. అడవి అనేది ఎక్కడా వుండదు. అనేక రకాల చెట్లు, చేమలు, జంతువులు కలిసి వుండే ప్రాంతాన్నే అడవి అంటారు. ఇది ఫలానా చెట్టు అంటూ నరికేసుకుంటూ వెళితే అడవి ఎక్కడా మిగలదు. ప్రతి వ్యక్తి హక్కులను ఇది ఫలానా సామాజిక వర్గానిది, ఫలానా భావజాలానిది, ఫలానా కొందరిది మాత్రమే అంటూ వారి హక్కులను నరికేసుకుంటూ వెళితే ప్రజాస్వామ్యం, స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛ, నిర్మాణంలోని స్వేచ్ఛ, రాజ్యాంగంలోని స్వేచ్ఛ ఎక్కడా మిగలదు. అన్ని చెట్లను నరికి వేస్తే అడవి ఎలా అదృశ్యమవుతుందో అందరి గురించి చెప్పే ఆదర్శాలు, విలువలు, హక్కులు, సమానత్వం, స్వేచ్ఛ అదృశ్యమవుతాయి.

ప్రతి వ్యక్తికి అందేది మాత్రమే నిజమైన స్వేచ్ఛ. నిర్మాణంలో, రాజ్యాంగంలో ఆధిపత్యంలో గల వారి స్వేచ్ఛ అందులోని సభ్యుల స్వేచ్ఛ కాదు. ఈ రెంటి మధ్యన గల తేడాయే రాజ్యం-అణిచివేత. పరాయీకరణ. నేటి ప్రభుత్వ వర్గాలు -ఓటు-పౌరుడు, పౌరహక్కులు రాజ్యాంగ నిర్మాణంతో దాన్ని పోల్చి చూసుకుంటే పలు విషయాలు తేలికగా అవగతం అవుతాయి.

అందువల్ల నా భావాలు వ్యక్తం చేయడానికి పార్టీలో, ఉద్యమంలో, నిర్మాణంలో అవకాశం లేనప్పుడు వాటిని వదిలేశాను. నా భావజాల చర్చను ముందుకు తీసుకెళ్లాను.

భావజాల యుద్ధమా?
భావజాల పరిణామమా?

(బి.ఎస్. రాములుగారు 1977 నుండి వామపక్ష భావజాలంతో పలు రంగాల్లో పనిచేస్తూ సామాజిక ఉద్యమాల్లో క్రియాశీలంగా ముందుకు సాగారు. ఆక్రమంలో రాడికల్ విద్యార్థి సంఘం, రాడికల్ యువజనం సంఘం, పౌరహక్కుల సంఘం, అంబేద్కర్ యువజన సంఘాలు, ఉద్యోగ సంఘాలు, విప్లవ రచయితల సంఘం, పీపుల్స్ వార్ పార్టీ తదితర సంస్థలతో కలిసి పనిచేశారు. వాటి నిర్మాణంలో పాల్గొన్నారు. నాయత్వం వహించారు. తాను ప్రజలకు అంకితమవుతూ ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్ని, కుటుంబాన్ని వదిలి పూర్తికాలం విప్లవ కారుడిగా పరిణామం చెందారు. 1990 దాకా విప్లవంలో పనిచేసి బహిరంగ జీవితంలోకి వచ్చారు. బహిరంగ జీవితంలో తన నూతన అవగాహన అనుసరించి దళిత రచయితల కళాకారుల మేధావుల ఐక్యవేదిక వ్యవస్థాపక కన్వీనర్‌గా, వ్యవస్థాపక అధ్యక్షులుగా పనిచేస్తూ భావజాల చర్చను మలుపు తిప్పారు. సామాజిక ఉద్యమాల ఆచరణలోని లోపాలను సంస్కరించుకోవడానికి వీరు చేసిన సిద్ధాంత చర్చ ఎంతగానో ఉపయోగపడింది. 1998 - 2005 మధ్య రాసిన అంశాలు, స్వీయచరిత్ర రాసే క్రమంలో రాసుకున్న నోట్స్ నుండి సిద్ధాంత భాగాన్ని ఇక్కడ పొందుపరుస్తున్నాను. ఇది మూడు నాలుగు వెర్షన్‌లుంది. ప్రతి వెర్షన్‌ల ఏదో ఒక ప్రత్యేక కోణానికి ప్రాధాన్యత కనబడుతుంది. మిగిలిన వెర్షన్‌లు వీరు వెంట తరువాతి సంపుటంలో చేర్చవచ్చు. సం.)

(నా డైరీలు, రాతప్రతులు పేరిట కంపోజ్ చేసిన వాటిని చూసి డా॥ మొయిలి శ్రీరాములు గారు వీటిని పుస్తకాలుగా తీసుకువస్తాను అని అన్నాడు. ఇద్దరం కలిసి చర్చించి, వర్గీకరించి తుది రూపం ఇచ్చాము. దానికి ఒక నేపథ్యం, సామాజిక పరిణామాల పరిచయం చేయడం అవసరమనిపించింది. అదే ఇది. ఇది 1977 నుండి 1995 దాకా సాగిన సామాజిక సైద్ధాంతిక సంఘర్షణను, భావజాల పరిణామాన్ని, నన్ను నేను మలుచుకోవడానికి జరిగిన పరిణమాల్ని తెలుసుకోవడానికి ఇది ఉపయోగపడుతుంది. - బి.ఎస్. రాములు.)

'వస్తువులోని విరుద్ధాంశాల ఘర్షణలో పరిణామం సాగుతుంది' మార్క్స్-మావో

సమాజంలోని విరుద్ధాంశాల యుద్ధంలో సామాజిక పరిణామం సాగుతుంది.

'మిత్రుడా! సిద్ధాంతాలు పాతబడుతుంటాయి... ఎండిపోతుంటాయి... జీవిత వృక్షం

పచ్చగా వికసిస్తూనే వుంటుంది'... లెనిన్.

'జీవితం కన్నా సిద్ధాంతాలేవీ ప్రధానం కాదు. సిద్ధాంతాలన్నీ జీవితానికి లోబడి వుండాలి. జీవితాలను మరింత వున్నతీకరించాలి'.

జీవితానికి, భావజాలానికి మధ్య ఆచరణలో అంతరం వున్నప్పుడు జరిగితే అది భావజాల సంఘర్షణ.

'భావజాలం జీవితాచరణ రెండూ ఒకటిగా కలిసి సాగుతున్నప్పుడు జరిగితే అది భావజాల యుద్ధం. అది జీవితాన్ని పణంగా పెట్టి యుద్ధం చేయడం. జీవితంతో యుద్ధం చేయడం'.

భావజాల సంఘర్షణలో జీవితం, దారి జీవితానిది. భావజాలం దారి భావజాలానిది. భావాలకు మాత్రమే కమిట్‌మెంట్ వుండి జీవితాన్ని జీవిస్తుంటే అప్పుడు జరిగేది భావజాల సంఘర్షణ. భావజాలం చర్చలు ఎన్ని జరిగినా జీవితం యధావిధిగా పెద్దగా ప్రభావాలు లేకుండా సాగడం భావజాల సంఘర్షణ. అది నిజానికి భావవాద సంఘర్షణ కూడా.

భౌతికవాద దృక్పథంతో సాగే భావజాల సంఘర్షణ జీవితంలో మార్పు, పరిణామాలు ఏమీ తీసుకురాకపోతే అది భౌతికవాద దృక్పథం ఎలా అవుతుంది? అందువల్ల కాలక్షేపం లాగా భావజాల సంఘర్షణ భౌతికవాదం ద్వారా చేసినా, భావవాదం ద్వారా చేసినా అదంతా ఆచరణతో సంబంధం లేని, ఆచరణను, జీవితాన్ని మార్చలేని భావవాదమే.

భావజాలం జీవితాచరణ రెండు ఒకటే. జీవితాచరణే భావజాలం. భావజాలమే జీవితాచరణగా నిమగ్నమైతే **'భావజాల యుద్ధం'**.

జీవితంపై ప్రభావం వేసి జీవితంలో మార్పులకు కారణమైనప్పుడు అది భావజాల యుద్ధం.

e e e

కె.ఎస్. చెప్పిన కథ :

కొండపల్లి సీతారామయ్య, కె.జి.సత్యమూర్తి పాత మిత్రులు. ఒకే పార్టీలో చాలా కాలం కలిసి పనిచేశారు. ఇద్దరిదీ కృష్ణా జిల్లాయే. వరంగల్‌లో అధ్యాపక వృత్తిలో వుంటూ సిపిఐ, సిపిఎమ్‌తో విభేదించి నక్సలైట్, శ్రీకాకుళం ఉద్యమం వలె తెలంగాణా లో ఉద్యమాలు నిర్మించాలని భావించారు. ఢిల్లీలో సాంబశివరావును కలిసి నీవు కూడా వస్తావా అని అడిగారు. అప్పటికి ఆయన కేంద్ర ప్రభుత్వంలో ఉన్నతోద్యోగం చేస్తున్నాడు. ఎంతమంది వున్నారు అని రావు అడిగాడు. కె.ఎస్. అందుకు జవాబుగా నేను, కె.జి.సత్యమూర్తి ఇద్దరం రెడీగా వున్నాం. నువ్వు కలిస్తే ముగ్గురం అవుతాము అని అన్నాడు.

సరే అన్నాడు. అలా ముగ్గురు కలిసి తెలంగాణలో విప్లవోద్యమం ఎలా చేపట్టాలా అని ఆలోచిస్తూ తెలంగాణ సాయుధ పోరాటంలో పనిచేసిన పాత మిత్రులను వెతుక్కుంటూ, కలుస్తూ వెళ్ళారు. వారిలో పెద్దగా ఆసక్తి కనబడలేదు. వరంగల్‌లో వుండడం వల్ల రీజనల్ ఇంజినీరింగ్ కాలేజి విద్యార్థులు, యూనివర్సిటీ విద్యార్థులు కొందరు ఆసక్తి చూపారు. వరవరరావు వంటి వాళ్లు సాహిత్య రంగంలో వుంటూ వారి లక్ష్యాలతో అంగీకరిస్తూ పనిచేయడానికి తోడయ్యారు. అలా పని చేస్తూ ఏరియాను పరిశీలించడానికి చెట్లు, గుట్టలు, నదులు, కాలువలు పట్టుకొని తిరిగారు. ఉద్యమం ఒక రూపానికి వచ్చాక కొండపల్లి సీతారామయ్య గ్రూపు అని పేరు పెట్టారు.

జరిగిన కథ :

1969లో కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాల గ్రామాలను, అడవులను పరిశీలించారు. తెలంగాణ సాయుధ పోరాటం ఉధృతంగా సాగని ప్రాంతాల్లో ఉద్యమాలను ప్రారంభిద్దామనుకున్నారు. జగిత్యాల తాలూకా రంగపేట సమీపంలో గోదావరి నదిలో స్నానాలు చేస్తున్నప్పుడు పోలీసులు వీరిని చూసి అరెస్టు చేసి జగిత్యాల పోలీస్ స్టేషన్‌లో పెట్టారు. ఆధారాలు ఏమీ లేవు. ఉద్యమాలేమీ చేయలేదు. అందువల్ల పోలీసులు వారిని వదిలివేశారు. అలా ఉద్యమించే ప్రాంతాలపై ఒక అవగాహనకు వచ్చారు. ఆదిలాబాద్ జిల్లా లక్సెట్టిపేట తాలూకాలో కోస్తాంధ్ర ప్రాంతం నుండి వలస వచ్చి పొలాలు కొనుక్కొని స్థిరపడిన వారితో సంబంధాలు పెట్టుకున్నారు. నస్పూరు, పితాంబర్‌రావు వద్ద కొన్ని స్థలాలు కొన్నారు. కొంత గొడవ జరిగింది. భూమయ్య, కిష్టాగౌడ్‌లు హత్యకేసులో జైలు పాలయ్యారు. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ప్రోగ్రెసివ్ స్టూడెంట్స్ పేరిట విద్యార్థి సంఘాలను నిర్మించారు. అందులో పుల్లారెడ్డి గ్రూపు, కొండపల్లి సీతారామయ్య గ్రూపు కలిసి పనిచేశారు. ఏబివిపి, ఆరెస్సెస్‌కు, ప్రోగ్రెసివ్ స్టూడెంట్స్‌కు మధ్య కొట్లాటలు అవుతుండేవి. ఈ కొట్లాటలో జార్జి రెడ్డి చనిపోయాడు. చెన్నమనేని విద్యాసాగర్‌రావు దాడుల నుండి ప్రాణంతో బయటపడ్డాడు.

విగ్రహ విధ్వంసం - వర్గ శత్రు నిర్మూలన :

1974లో విద్యార్థి సంఘం రాష్ట్ర మహాసభలో పిడిఎస్‌యు, ఆర్ఎస్‌యు అంటూ విడిపోయాయి. పుల్లారెడ్డి గ్రూపుతో వున్న విద్యార్థి సంఘం పిడిఎస్‌యుగా, కొండపల్లి సీతారామయ్య గ్రూపుతో వున్న విద్యార్థి సంఘం రాడికల్ విద్యార్థి సంఘంగా పిలవబడింది. గ్రామాలకు తరలండి అనే కార్యక్రమాలను తీసుకున్నారు. గ్రామాల్లోని భూస్వాములను వర్గ శత్రువు నిర్మూలన పేరిట చంపేయాలని, గ్రామాలను విముక్తం చేసి పట్టణాలను ఆక్రమించాలని, పాత చరిత్రను అందులోని వీరులను, వ్యక్తిత్వాలను విగ్రహ విధ్వంసం

చేయాలని చారు మజుందార్ నక్సలైట్ ఉద్యమ నిర్మాణంలో భావించిన వాటిని స్వీకరించారు. ఈ వ్యవస్థ అర్ధవలస, అర్ధభూస్వామ్య వ్యవస్థ అని భావించారు.

ప్రజా సంఘాల నిర్మాణం :

ఎమర్జెన్సీ ఎత్తివేసిన తరువాత గ్రామీణ ప్రజలతో ఉద్యమ ప్రజాసంఘాలను నిర్మించారు. రైతు కూలి సంఘం, రాడికల్ యువజన సంఘం, రాడికల్ విద్యార్థి సంఘం, పిడిఎస్‌యు, ప్రోగ్రెసివ్ యూత్‌లీగ్ మొదలైనవి ప్రధానమైనవి. వీటి ఉద్యమాలకు మద్దతుగా విప్లవ రచయితల సంఘం, జననాట్యమండలి, అరుణోదయ సాంస్కృతిక సమాఖ్య, పౌరహక్కుల సంఘం, ఉపాధ్యాయుల సంఘం మొదలైనవి ఆయా రంగాల్లో విస్తరించాయి. 1977 నుండి గ్రామాల్లో భూస్వాముల దౌర్జన్యాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రజలను కూడగట్టి గతంలో చేసిన అన్యాయాలు, గుంజుకున్న భూములు, వసూలు చేసి దండగలు, మొదలైన వాటిపై ఉద్యమించారు. సాంఘిక బహిష్కరణ విధించారు. భూస్వాములు ఇళ్లు వదిలి ఇతర ఊర్లకు పారిపోయారు.

జగిత్యాల జైత్ర యాత్ర :

1978 జులైలో చరిత్రాత్మక జగిత్యాల జైత్ర యాత్ర జరిగాక అక్టోబర్‌లో జగిత్యాల, సిరిసిల్ల, పాత తాలూకాలను కల్లోలిత ప్రాంతాలుగా మర్రి చెన్నారెడ్డి ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. నిర్బంధాలు పెరిగాయి. సారా వ్యతిరేక పోరాటాలు, తునికాకు కూలి పోరాటాలు, వ్యవసాయ రంగంలో కూలీల పెంపుదల, పాలేర్ల జీతాల పెంపుదల మొదలైన పోరాటాలు ఉత్తేజంగా ముందుకు సాగాయి. దాన్నుంచి వందలాది మంది విద్యార్థులు, యువకులు, రైతు కూలీలు, విద్యావంతులు ఆయా నక్సలైట్ పార్టీలలో జీవితాలను అంకితం చేసి పనిచేసే హోల్‌టైమర్లుగా చేరారు. అలా ఎమర్జెన్సీకి ముందు కరీంనగర్ జిల్లా నుండి కోటేశ్వరరావు, వేణుగోపాల్, రాజిరెడ్డి, కల్లూరి నారాయణ, ముప్పాళ్ల లక్ష్మణరావు, ముంజె రత్నయ్య, నల్లా ఆదిరెడ్డి, శనిగరం వెంకటేశ్వర్లు (సాహూ), పల్లె కనకయ్య, ఎక్కల్‌దేవి రాంకిషన్, సాయిని ప్రభాకర్, నారదాసు లక్ష్మణరావు మొదలైన వాళ్లు కొండపల్లి సీతారామయ్య గ్రూపులో పార్టీ కార్యకర్తలుగా, నాయకులుగా ఎదిగారు. పుల్లారెడ్డి గ్రూపులో కూర రాజన్న, చలపతిరావు, మురళీధర్‌రాజు, కూర దేవేందర్, తులసి సంపత్ కుమార్ బడె స్వామిదాసు, చెట్టి రాజేశ్వర్ మొదలైన వాళ్లు పూర్తికాలపు కార్యకర్తలుగా, నాయకులుగా ఎదిగారు.

భిన్నాభిప్రాయాలు :

1982 నుండి విభిన్న శ్రేణుల నుండి, చైతన్య స్థాయిలో అనేక వ్యత్యాసాల వల్ల వచ్చిన వారి నుండి అనేక ప్రశ్నలు వచ్చాయి. వారందరినీ ఒక తాటిపైకి తీసుకురావడంలో

భావజాల పరమైన, నిర్మాణ పరమైన సంఘర్షణ మొదలైంది. దీన్ని సత్యమూర్తి పరిష్కరించే క్రమంలో మరింత పెరిగింది. దాంతో అరెస్టయి జైల్లో వున్న కొండపల్లి సీతారామయ్యను హాస్పటల్‌లో చికిత్స పొందుతున్నప్పుడు కాల్పులు జరిపి ఉద్యమంలోకి తీసుకొని వెళ్లారు. కొండపల్లి సీతారామయ్యకు, సత్యమూర్తికి మధ్య భిన్నాభిప్రాయాలు ఏర్పడ్డాయి. సత్యమూర్తి పార్టీలో కొనసాగుతున్న పెడధోరణులను పార్టీలో చర్చగా ముందుకు తీసుకొచ్చారు.

రెక్టిఫికేషన్ క్యాంపెయిన్ :

అలా మొదలైన చర్చ విస్తరిస్తు పోయింది. వరవరరావు, అప్పుడు పార్టీ రాష్ట్ర కార్యదర్శిగా పనిచేస్తున్న కోటేశ్వరరావు బ్రాహ్మణులు కనుక పరస్పరం సహకరించుకుంటూ ముఠా కట్టారని సత్యమూర్తి చర్చకు తెచ్చారు. అలా పార్టీలో కులతత్వం, ముఠాతత్వం, అధికార దుర్వినియోగం, ఫండ్సు దుర్వినియోగం, క్రమశిక్షణా రాహిత్యం మొదలైనవి పెరిగాయని చర్చ రాష్ట్ర కమిటీ నుండి జిల్లా కమిటీల దాకా విస్తరించింది. పార్టీ సిద్ధాంతాలు, పార్టీ చరిత్ర ఎలా మొదలై, ఎలా మార్పులు, చేర్పులు జరుగుతూ ముందుకు సాగుతున్నదో తెలియడానికి 'చాకిరేవు' పేరుతో మురికి పట్టిన బట్టలు ఉతుకుడు కార్యక్రమం మొదలైంది. దీన్ని రెక్టిఫికేషన్ క్యాంపెయిన్ అని పిలిచారు. పార్టీ పుట్టిన నుండి వెలువడిన డాక్యుమెంట్లన్నిటినీ సంపుటాలుగా పునర్ముద్రించారు. ప్రజలపై ఆధారపడి ఉద్యమాలు సాగాలని కోరుకుంటూ, కేవలం కలిసి వచ్చే ఉత్సాహ వంతులైన యువకులపై, మిలిటెంట్లపై ఆధారపడి ఉద్యమాలు నిర్మిస్తున్నామని ఆత్మవిమర్శ చేసుకున్నారు. రాష్ట్ర కార్యదర్శిగా పనిచేస్తున్న కోటేశ్వరరావును పదవి నుండి తొలగించి గ్రామాల్లో ఒక కింది స్థాయి ఆర్గనైజర్‌గా పనిచేయాలని పంపించారు. నల్లా ఆదిరెడ్డిని రాష్ట్ర కార్యదర్శిగా ఎంపిక చేశారు. ఆయన హైదరాబాద్‌లోని రామ్‌నగర్‌లో అరెస్టయ్యారు. దాంతో పార్టీ లింకులన్నీ తిరిగి నెలకొల్పడానికి కోటేశ్వరరావు కొంతకాలం ఇన్‌ఛార్జి కార్యదర్శిగా పనిచేశారు. తరువాత పూర్తికాలపు కార్యదర్శిగా ముప్పాళ్ల లక్ష్మణరావు ఎన్నికయ్యారు. సత్యమూర్తి కేంద్ర కమిటీ కార్యదర్శిగా వుండేవారు. తాను కేంద్ర కమిటీ కార్యదర్శిగా వుండడానికి, పార్టీని అయోమయానికి గురి చేసి, చీల్చి బలహీనపర్చడానికి కుట్ర చేస్తున్నాడని అందుకోసమే కుల సమస్యను చర్చకు తెచ్చాడని ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కమిటీ వాదించింది. కాదు నిజంగానే కుల సమస్యపై చర్చించాలని మహరాష్ట్ర కమిటీ, సత్యమూర్తి వాదించారు.

కుల సమస్య పరస్పర విమర్శ :

అలా కేంద్ర స్థాయిలో, రాష్ట్ర స్థాయిలో 1984 నుండి కుల సమస్య పట్ల పార్టీలో తీవ్రంగా చర్చ మొదలైంది. ఆ చర్చలో ఒకరినొకరు కుట్రదారులని, విప్లవ వ్యతిరేకులని విమర్శించుకోవడం చాలా బాధ కలిగించింది. అంబేడ్కర్ కుల సమస్యపై ఏనాడో

పరిష్కారాలు సూచించాడు. ఇప్పుడు ప్రత్యేకంగా దాని గురించి పోట్లాడుకోవడం, చర్చించుకోవడం, విడిపోవడం, విప్లవద్రోహులని ముద్రలు వేసుకోవడం సరైంది కాదు అనిపించింది. నా అధ్యయనం ఈ విషయంలో ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయని ఈ విమర్శలు తగ్గిపోయి అందరు కలిసి తిరిగి ఉద్యమిస్తారని భావించాను. కానీ ఆ పోట్లాట రెండు పంథాల మధ్య పోరాటం పేరిట కొనసాగుతునే వచ్చింది. పార్టీలో, ప్రజాసంఘాల్లో గందరగోళం ఏర్పడింది. మూడింట ఒకవంతు కార్యకర్తలు, నాయకులు, అభిమానులు ఈ రెండు గ్రూపులకు దూరమయ్యారు. ఉద్యమానికే దూరమయ్యారు. ఇదంతా బాగా కలిచివేసింది. ప్రజల కోసం పనిచేసే వాళ్లం భావాల పట్ల ఇంత పోట్లాడుకోవడం దేనికి, కలిసి పనిచేయడం ముఖ్యం కదా! అనుకున్నాను. నాలాగా అనుకున్న వాళ్లు ఎందరో బయటికి వెళ్లిపోయారు. నేను ఉద్యోగం వదిలేసి పార్టీలో చేరిన వాణ్ణి. నేను అలా వెళ్లదలుచుకోలేదు.

దేశవ్యాప్త పర్యటన – అనుభవాలు :

అందుకని కులసమస్య పరిష్కారానికి నేను 1976 నుండి అంబేడ్కర్‌ను అధ్యయనం చేసిన అనుభవాలను విప్లవోద్యమంలో కులసమస్య పరిష్కారానికి ఏ మేరకు ఉపయోగపడతాయో ఆలోచిస్తూ సమీక్షించుకున్నాను. అంతేకాకుండా దేశవ్యాప్తంగా జరిపిన పర్యటనలో అనేక ఉద్యమాలు, పార్టీలు ఏకరువు పెట్టిన, చర్చించిన కులసమస్య, జాతుల సమస్య, వెనుకబడిన ప్రాంతాల సమస్య, గిరిజనుల సమస్య, స్త్రీల సమస్య పరిష్కరించడం కోసం విప్లవోద్యమం దున్నే వాడికే భూమి కార్యక్రమంతో పాటు ప్రత్యేకంగా పలు కార్యక్రమాలను రూపొందించి ఉద్యమాలను నిర్మించాల్సిన అవసరం వుంటుందని భావించాను. అప్పుడే కోట్లాది ప్రజలు కదిలి వస్తారని ఆలోచిస్తూ అధ్యయనం చేశాను. ఆనాటి పర్యటన, అనుభవాలు, ఆయా పార్టీలు, ఉద్యమాలు దేశవ్యాప్తంగా ఎదుర్కొన్న సంక్షోభాలు, కుల సమస్య, జాతుల సమస్య, ప్రజాసంఘాల సమస్య గురించి వివరంగా రాస్తే అది మరో గ్రంథం అవుతుంది.

అంబేద్కర్ రచనలను అధ్యయనం చేయకుండానే....

వామపక్షాలు, నక్సలైట్లు కనీసం అంబేద్కర్ రచనలైనా అధ్యయనం చేయలేకపోయారని అంబేద్కర్ ఏం చెప్పారో నేను వివరిస్తుంటే అర్థమైంది. భూమి సమస్య ఎలా పుట్టిందో డా॥బి.ఆర్.అంబేద్కర్ విశ్లేషించిన క్రమం వీరికి తెలియదు. డా॥ బి.ఆర్. అంబేద్కర్ సైమన్ కమిషన్‌కు సమర్పించిన రిపోర్టులో బ్రిటిష్ వాళ్ళు వచ్చాక, ఆధునిక పారిశ్రామికీకరణ జరిగే క్రమంలో భారతదేశంలోని శూద్రులు వృత్తులు కోల్పోయి వ్యవసాయం మీద పడ్డారు.

అంబేద్కర్ పరిశీలన :

వ్యవసాయంపై అలా 1760–1810 కాలంలో పట్టణ జానాభాగా ఉన్న శూద్రులు వ్యవసాయ కూలీలుగా గ్రామాలకు తరలిపోయారని, భూమి మీద కూలీల ఒత్తిడి పెరిగి దళితుల కూలీలు కూడా పడిపోయి అందరూ అత్యంత పేదరికంలోకి మారిపోయారని లెక్కలతో సహా వివరించారు.

1840–1860 మధ్యలో ఈస్టిండియా కంపెనీ, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం అదివరకటి మొగల్ పాలకుల వలె భూమి పన్ను కోసం కొందరిని జాగీరుదారులుగా, జమీందారులుగా నియమించడం వల్ల భూమి కేంద్రీకరణ పెరిగింది. బీసీలు, ఎస్సీలు, ఎస్టీలు 1840 నుండి రోజు రోజుకూ పేదరికంలోకి నెట్టివేయబడుతూ ఆకలి చావులకు, కరువులకు గురై కోట్లాది ప్రజలు మరణించారు. వామపక్షాలు అంబేద్కర్ ఎప్పుడో విశ్లేషించిన స్థాయికి ఇప్పటికీ చేరుకోలేకపోయారు.

లోహియా కృషి

రామ్‌మనోహర్ లోహియా బీసీలను వారి ఉత్పత్తి సామర్థ్యాల కోణంలో పట్టించుకొని, భారీ పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి మన దేశంలో అవసరం లేదని కుటీర పరిశ్రమలు, చేతివృత్తులే దేశీయ అవసరాలను తీర్చే సామర్థ్యం కలిగి ఉన్నాయని బీసీలకోసం ఆర్థిక, సైద్ధాంతిక, సామాజిక, రాజకీయ రంగాల్లో అనేక ప్రతిపాదనలు చేశారు. కార్యక్రమాలు రూపొందించారు. లోహియా, సోషలిస్టు పార్టీ పార్లమెంటులో, శాసన సభల్లో పెద్ద ఎత్తున చర్చలు ముందుకు తెచ్చారు.

విభిన్న సెక్షన్‌లు – అస్తిత్వాలు :

మార్క్సిస్టు వర్గ దృక్పథం ప్రకారం భిన్నమైన సెక్షన్లను ప్రత్యేక సామాజిక వర్గాలుగా బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనార్టీలను, ముస్లింలను, క్రైస్తవులను ప్రత్యేక అస్తిత్వాన్ని గుర్తించాల్సిన అవసరం ఉందని, వారిని సమీకరించడానికై ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు తీసుకోవాలని తీవ్రమైన సైద్ధాంతిక చర్చలు జరిగాయి. కె.జి.సత్యమూర్తి విప్లవ పార్టీలో బ్రాహ్మణీయ శక్తులను ప్రశ్నించి దళితుల సమస్యను ముందుకు తెచ్చారని కొంత అనుమానం వచ్చింది. అయినప్పటికీ వాదన కోసం నేను సత్యమూర్తిలాగా ఏవో పదవులను ఆశించి కుల సమస్య చర్చ చేయడం లేదు. కుల సమస్యను చర్చించడం కోసం చర్చిస్తున్నాను అని నా అనుభవాలను, అధ్యయనాన్ని దేశవ్యాప్తంగా అనేక ఉద్యమాలు ఎదుర్కొంటున్న కుల సమస్య తీరును పర్యవసానంగా అవి స్తంభించిపోయిన తీరును వివరించాను. అయినా పార్టీ నాయకత్వం వినిపించుకోలేదు. స్వీకరించలేదు. నా అవగాహనలో పొరపాటుందన్నారు. అది పెటీబూర్జువా, లిబరల్ బూర్జువా దృక్పథం కిందికి

వస్తుందన్నారు. ఇలా విమర్శించడమే తప్ప చర్చను తాత్వికంగా, సామాజికంగా, ఉద్యమ కార్యరూపకంగా ఎలా పరిష్కరించుకోవాలో చర్చించలేదు. తమ అభిప్రాయాలను బలవంతంగా పార్టీ అభిప్రాయాలుగా అందరిపై రుద్దారు. అందరు వాటిననుసరించే పనిచేయాలన్నారు. ప్రచారం చేయాలన్నారు.

నిర్మాణం ద్వారా భావాల అణచివేత :

అప్పుడు ఒక అనుమానం వచ్చింది. నేను ప్రభుత్వ ఉద్యోగంలో వుండి పార్టీ కోసం, ఉద్యమం కోసం పనిచేస్తున్నప్పుడు సార్, సార్ అని పిలిస్తూ గౌరవించేవారు. ఏదైనా భిన్నాభిప్రాయం వుంటే అలా కాదు ఇలా అని ఒప్పించే ప్రయత్నం చేసే వారు. ఇప్పుడేమో ఒప్పించే ప్రయత్నం చేయకుండా పార్టీ నిర్ణయం కాబట్టి అంగీకరించాల్సిందే అని దబాయిస్తున్నారు. ఇలా ఎందుకు మారింది? నేను ఉద్యోగం వదిలేసి ప్రజల కోసం పనిచేద్దామని పార్టీలోకి రావడమే పొరపాటా? పార్ట్‌టైమర్‌గా వున్నప్పుడు వుండే గౌరవం, హోల్‌టైమర్‌గా మారితే పోతుందా? కేవలం వాళ్లు చెప్పింది వినే గుమాస్తాలుగా పనిచేయాలా? అని ఆవేదనకు గురయ్యాను.

నాయకత్వంలో యాంత్రికత :

నాయకత్వంలోని యాంత్రికత విషయంపై నాయకత్వాన్ని అడిగాను. అప్పుడు ఎలా ప్రేమతో వున్నారు? ఇప్పుడు ఇలా కఠినంగా ఎందుకు మాట్లాడుతున్నారు? సాయిని ప్రభాకర్, నువ్వు అప్పుడు కూడా ఇలాగే మాట్లాడి వుంటే నీకోదండం, నీ పార్టీకో దండం అని దూరంగా వుంటూ సహకరించేవాడిని. ఎందుకు ఇంత నీచంగా ప్రవర్తిస్తున్నావు? ప్రేమ, ఆత్మీయత పార్టీ సభ్యుల మధ్య ఎందుకు కొరవడుతున్నది? యాంత్రికంగా పనిచేయడం కోసం అయితే ప్రభుత్వ ఉద్యోగం కూడా అలాగే వుంటుంది. పైగా అది ఎనిమిది గంటల డ్యూటీయే. ఆ తరువాత మనకిష్టమైన పనిచేసుకోవచ్చు. ఇక్కడ 24 గంటలు యాంత్రికంగా మానవ సంబంధాలను నడిపిస్తే ఎట్లా పనిచేస్తారు? వీళ్లంతా నావాళ్లు అనే భావన లేకుండా పోతే విప్లవోద్యమంలోకి ఎలా వస్తారు? వచ్చిన వారు ఎలా వుంటారు? వాపసు వెళ్ళిపోతారు కదా! అని చర్చించాను.

పదవీ బాధ్యతలు -కర్తవ్యాలు :

మీరన్నది నిజమే కానీ రాష్ట్ర కార్యదర్శినయ్యాక అలా పనిచేస్తే ఎన్నో సమస్యలు ఎదురయ్యాయి. అందువల్ల కేవలం పనిగురించి మాత్రమే మాట్లాడడానికి పరిమితమవుతున్నాను. వ్యక్తిగత అనుబంధాలు, స్నేహాలు, చర్చలు అనేక సమస్యల్ని సృష్టిస్తున్నాయి అని లక్ష్మణరావు తన అనుభవాలను వివరించాడు.

మానవీయ ప్రేమ పూరిత సంబంధాల ఆవశ్యకత :

ఆ అనుభవాలు నిజమైనప్పటికీ మెకానికల్‌గా కలిసి పనిచేయడం సరైంది కాదు. మానవ సంబంధాలు మరింత మానవీయ సంబంధాలుగా ఎదగడానికి, మహోన్నత మానవీయ సంస్కృతి, నిర్మాణం కోసం మనం ఉద్యమాల్లోకి వచ్చాము. ఏదో భూమివస్తుంది, దున్నుకొని బతుకుదాము, జీతం పెరుగుతుంది, ప్రమోషన్లు పొందుదాము అనుకునే చైతన్య స్థాయి నుంచి ఈ ఉద్యమంలోకి మీరుగాని, నేను గాని రాలేదు. మీరు కూడా ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయ ఉద్యోగాన్ని వదిలేసి వచ్చారు.

నేను కూడా ప్రభుత్వ ఉద్యోగాన్ని వదిలేసి వచ్చాను. పేద రైతు కూలీల నుండి గ్రామీణ రైతాంగం నుండి వస్తే మెకానికల్‌గా ప్రవర్తిస్తే కాస్త అర్థం చేసుకోవచ్చు. మనకు వ్యక్తిగత అవసరాల కోసం, ఆయా ప్రజాసంఘాల డిమాండ్ల సాధన కోసం ఉద్యమాల్లోకి రాలేదు. ప్రజలే లక్ష్యంగా, గమ్యంగా మనం ఉద్యమాల్లోకి వచ్చాము. మనం మానవీయ సంస్కృతిని ఆచరించాలి అని చెప్పాను. ఆదర్శం బాగానే వుంది కాని, అది పార్టీ నిర్మాణంలో కుదరదని అనుభవం తేల్చింది అని అన్నాడు లక్ష్మణరావు.

ఆదర్శ ప్రకటనకు ఆచరణకు మధ్య సంఘర్షణ :

ఇలా మాట్లాడేదుంటే నేను అసలు పార్టీలోనే చేరి వుండే వాడిని కాదు అని స్పష్టం చేశాను. మీరంతా నాకు పరిచయస్తులు, స్నేహితులు వున్నారని చేరాను. ఇప్పుడు మెకానికల్‌గా మాట్లాడతానంటే మా కష్టాలు, ఇబ్బందులు ఎవరికి చెప్పుకోవాలి. కష్టాల్లో పాలు పంచుకునే వాళ్లు లేకపోతే ఆ జీవితం ఏం జీవితం? అని ప్రశ్నించాను. ఆయన తన అభిప్రాయాలపైనే ఉండిపోయాడు. నేను నా అభిప్రాయాల పైనే ఉండిపోయాను. కథల్లో, నవలల్లో విప్లవకారుల గురించి ఎంతో ఆదర్శవంతంగా రాస్తే ఆచరణలో ఇలా వుంటే ఎలా అనే ఆవేదన...

ప్రత్యక్ష జ్ఞానం - పరోక్ష జ్ఞానం - అధికారం :

ఇలా కుల సమస్యపై, ప్రజాసంఘాల నిర్మాణంపై, బహిరంగ ఉద్యమాలపై పార్టీకి ప్రజాసంఘాలకు మధ్య ఏర్పడే అభిప్రాయ భేదాలను, అనుభవాలను దేనికనువుగా పరిష్కరించాలి అనే ప్రశ్న మొదలైంది. ఇలాంటి సందర్భాల్లో పై నాయకత్వానికి కింది కార్యకర్తలకు ఉండే సంబంధాలు కలెక్టరుకు తన కింది అధికారులకు గుమాస్తాలకు ఉండే సంబంధాలా? పార్టీకి దాని ప్రజాసంఘాలకు మధ్య నిర్మాణ సంబంధాలు ఎలా ఉండాలి అనే అంశంలో పార్టీ భావజాలం ప్రజాసంఘాల మీదరుద్దడమే గానీ ప్రజాసంఘాల నాయకుల (వారూ పార్టీ సభ్యులే) అనుభవాలను పార్టీ తన కాలు తనచెయ్యి,

తన జ్ఞానం యొక్క ఒక శాఖ అని గుర్తించి కలుపుకోవడం లేదు. పార్టీ వేరుగా ప్రజాసంఘాల నాయకుల అనుభవాలు వేరుగా భావిస్తున్నారు. అన్ని పార్టీల్లో ఈ సమస్య కొనసాగుతున్నది.

ప్రజాసంఘాల అనుభవాలు వారి ఫీల్డులో వారి జీవితానుభవాలు

ప్రజాసంఘాల అనుభవాలు వారి ఫీల్డులో వారి జీవితానుభవాలు. అందుకని పార్టీ నిర్మాణ సూత్రాల రీత్యా తన ఆధిక్యతను నిలబెట్టుకుంటూ తన అభిప్రాయాలను పార్టీ అభిప్రాయాలుగా భావించాలని చెప్పడంతో ఆయా అభిప్రాయాలు ఏ సామాజిక అనుభవాల నేపథ్యంలో రూపుదిద్దుకున్నాయో చర్చించాల్సి వచ్చింది.

ఎవరిది కార్మికవర్గ దృక్పథం?

"నీవు వెలమ కులంలో పుట్టిన రైతువు. గ్రామంలో పుట్టావు. నేను జగిత్యాల పట్టణంలో పుట్టాను. నా తండ్రి బొంబాయి మిల్లు కార్మికుడు. నా తల్లి బీడీ కార్మికురాలు. నేను పారిశ్రామికీకరణ వల్ల వృత్తికోల్పోయిన చేనేత పద్మశాలి కులంలో పుట్టిన వాడిని. నేను, నీవు కూడా ప్రభుత్వం ఉద్యోగాలు చేసినవారిమే. నీ భావాలకు నీ కులం పునాదిగా వుండవచ్చు. నా భావాలకు నా అనుభవాలకు నా కార్మికవర్గ, శ్రామిక కులాల పునాది వుంటుంది. నా భావాలు అనుభవాలే మార్క్సిజానికి దగ్గరగా వుంటాయి. నీవు రైతువు పైగా అగ్రకులానికి చెందిన పల్లెటూరి వెలమ కులంలో పుట్టినవాడివి. నీ భావాలే, అనుభవాలే మార్క్సిజం ఎలా అవుతాయి?" అని వివరించే ప్రయత్నం చేశాను.

"నీవు ఒక మార్క్సిస్టు పార్టీకి కార్యదర్శివైనంత మాత్రాన 'ప్రపంచ మార్క్సిజానికి' కార్యదర్శివి కావు. నీ అభిప్రాయాలు పార్టీలో చర్చించి తీర్మానించిన అభిప్రాయాలు కావు. అందువల్ల మన ఇద్దరి అభిప్రాయాలు ఎవరి వర్గకుల జీవితానుభవాలననుసరించి వారికి ఏర్పడ్డ వ్యక్తిగత అభిప్రాయాలు. నేను ప్రజలకోసమే, పార్టీ కోసమే ఇవన్నీ చర్చిస్తున్నాను. పదవిలో వున్నంత మాత్రాన నీ అభిప్రాయాలు, పార్టీ అభిప్రాయాలై, నా అభిప్రాయాలు వ్యక్తిగత అభిప్రాయాలు అవుతాయా? రాతపూర్వకంగా పార్టీలో తీర్మానించేదాకా ఇద్దరివి వ్యక్తిగత అభిప్రాయాలే అవుతాయి. రాతపూర్వకంగా చర్చిద్దాం" అన్నాను. నేను రాసిచ్చాను. ఆయన రాయలేకపోయాడు. నేను రాసిన వాటిపై పార్టీ అవునని, కాదని ఏదీ రాతపూర్వకంగా రాయలేకపోయింది.

ఛాలెంజ్ :

అంబేడ్కర్ గురించి చర్చిస్తే నీవు మార్క్సిజాన్ని వదిలేసినట్టే అంటూ రాయడానికి వీలుకాని అవమానకరమైన మాటలన్నాడు లక్ష్మణరావు. సరే! ఐదేళ్ళ తర్వాత నావైపు నీవొస్తావో, నీవైపు నేనొస్తానో అంటూ 1988లో తమిళనాడులోని కంచి కామాక్షి

దేవాలయం ప్రాంగణంలో ఛాలెంజ్ చేశాను. 1993 నాటికి వాళ్ళు కుల సమస్యను గుర్తించామని, కుల సమస్య కోసం ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు తీసుకోవాలని డాక్యుమెంట్లలో రాసుకున్నారు. పార్టీ నుండి బయటకు వచ్చి, పార్టీపై విజయం సాధించినట్టయింది. అలా వామపక్ష, నక్సలైట్ ఉద్యమాలు గాంధీకన్నా, అంబేడ్కర్ కన్నా డెబ్బయ్యేళ్ళు ఆలస్యంగా కుల సమస్యను పట్టించుకున్నారు.

ప్రజాసంఘాలు -పార్టీ నాయకత్వం -జ్ఞాన సిద్ధాంతం :

1986లో మా అనుభవాలకు, పార్టీ నాయకత్వానికి గల అభిప్రాయలకు మధ్య తేడా వచ్చింది. మీ ఫీల్డులో మీ అనుభవాలు ఎంత విలువైనవో, మా ఫీల్డులో మా అనుభవాలు అంతే విలువైనవి. కనక కనీసం మా ఫీల్డులోనైనా మా అనుభవాలు భావాలు పరిగణనలోకి తీసికొని కార్యక్రమాల్ని రూపొందించుకోవాలి అని మేము కోరాము. నాతోపాటు కెవిఆర్, వివి, చెంచయ్య, బాలగోపాల్, గద్దర్, ఆకుల రాఘవయ్య, తదితరుల అనుభవాల్ని పార్టీ అంటరానివిగా చూసింది. మా అభిప్రాయాలను అనుభవసారంగా స్వీకరించకుండా లీగలిజం అంటూ పక్కకు పెట్టారు. వారి ఫీల్డులో వారి భావాలకెంత విలువ ఇస్తున్నారో మా ఫీల్డులో మా భావాలకంత ప్రాధాన్యత యిచ్చి స్వీకరించ లేదు. పార్టీలు గిడసబారి పోవడానికి ప్రజాసంఘాటు అనే ప్రధాన అంగాల జ్ఞానాన్ని, అనుభవాలను స్వీకరించకపోవడమే. కొత్త పార్టీలు కొంతకాలం దాకా ఎదగడానికి, తిరిగి అవి కూడా ఇలాగే ప్రవర్తించి గిడసబారి పోవడానికి ఈ నిర్మాణ సూత్రాలే ప్రధాన కారణం.

జ్ఞాన సిద్ధాంతంలో పరాయీకరణ :

ఈ జ్ఞాన సమస్య పార్టీ నాయకత్వానికనువుగా పరిష్కరింప బడుతున్నది. తద్వారా పార్టీ జ్ఞాన ద్వారాలు మూసుకుపోతున్నాయి. ప్రజా సంఘాల నిర్మాణంలో ఎవరి ఫీల్డులో వారు కొత్త అనుభవాలు, కొత్త జ్ఞానం సాధించే పార్టీ శరీరంగా, హృదయంగా ఉన్నది ఆ ప్రజా సంఘాల నాయకులే. వారు పార్టీకి జ్ఞానవిద్యుత్తు ప్రసారం చేసే కండక్టర్లు. ఆ జ్ఞానాన్ని పార్టీ వెలుపలే ఉంచితే పార్టీ అవగాహనలో ఎప్పటికీ పాత జ్ఞానమే ఉంటుంది గాని కొత్త జ్ఞానం జత పడదు. పార్టీ క్రమశిక్షణలో పడి ప్రజాసంఘాల నాయకులు పనిచేస్తారు కనుక పార్టీ వెలుపల ఉద్యమించే వారిలాగా పార్టీని డిమాండ్ చేసి ఒప్పించే అవకాశం ఉండదు. పార్టీ అవగాహనకు లోబడి పనిచేయాల్సి వుంటుంది.

యాంత్రిక జఢత్వ భ్రామక జ్ఞాన సిద్ధాంతం :

పార్టీ చెప్పినట్టుగానే వింటే తుపాకి ట్రిగ్గర్ నొక్కినట్టుగానే ఉంటుంది గానీ కొత్త జ్ఞానం ఆ ఫీల్డులో సాధించేదెలా? ప్రజా సంఘాలు, పార్టీ అభివృద్ధి అయ్యేది ఎలా?

పార్టీకి ప్రజాసంఘాలకు అనుభవంలో, జ్ఞానంలో జరిగే ఈ ఐక్యతాపోరాటంలో పార్టీ గెలిస్తే ప్రజాసంఘాల జ్ఞానం నిరాకరించ బడ్డట్టే. ప్రజాసంఘాలు గెలిస్తే-పార్టీ కొత్త జ్ఞానం స్వీకరించినట్టే. ఇది పార్టీ జ్ఞానం, ఆచరణ సుసంపన్నం కావడానికి సంబంధించిన చర్చ. ఈ చర్చ చేస్తే పార్టీ నిర్మాణ రూపాలను ప్రశ్నించే చర్చ అని ఫీలయ్యారు. నిజమే అది పార్టీ నిర్మాణ రూపాలు ఎలా ఉండాలి అనే చర్చయే. కానడం లేదు. కాని అది రూపం మాత్రమే. దాని సారం జ్ఞానక్రమానికి, మార్క్సిస్టు జ్ఞాన శాస్త్రానికి సంబంధించినది. ఈ విషయమే నేను పార్టీ నాయకత్వానికి అర్థం చేయించే ప్రయత్నం చేశాను. అర్థం చేసికోలేదు. నేను బయటకు వచ్చాను. బహిరంగంగా తత్వశాస్త్ర, జ్ఞానశాస్త్ర చర్చల్లో భాగంగా దీన్ని చర్చిస్తూ వస్తున్నాను.

కులాన్ని గుర్తించ నిరాకరిస్తూ :

కులాన్ని గుర్తించ నిరాకరిస్తూ 1972లో 'ఉందగ్రామాలపేట' అని వంగపండు పాట రాస్తే మాల మాదిగలు అనే పదాలుండకూడదని అభ్యంతరం పెట్టారు. ఆరోజుల్లో నన్ను ఆ ఒరవడిలో మీలాగా ప్రోత్సహించి ఉండేవారుండి ఉంటే నేను అలాంటి మరెన్ని దళిత పాటలు రాసి ఉండే వాణ్ణో. దళిత సాహిత్యం విప్లవ సాహిత్యంలో భాగంగా 1972 నుండే ఎంత గొప్పగా అభివృద్ధి చెంది ఉండేదో అని వంగపండు వాపోయాడు.

అలాగే "సిరిమల్లె చెట్టుకింద లచ్చుమ్మో" పాటరాస్తే ఇదేం విప్లవపాట, అని నిరసించి దళితుల జీవితాల్ని విభిన్న కోణాల్లో చిత్రించే కోణాల్ని, చొరవను అడ్డుకున్నారని పత్రికా ముఖంగా వాపోయాడు గద్దర్. అలాగే 'పాలు' అనే కథను 1980లో సృజనలో వేయమని కోరాను. అది మంచి కథే కాని సృజనకు (అనగా విప్లవ కథకు) పనికి రాదన్నారు. అలాగే మరికొన్ని కథలు. అంటే ఏమిటి? పార్టీ గురించి రాస్తేనే విప్లవపాట, విప్లవకథ విప్లవసాహిత్యం, ప్రజల జీవితాల గురించి పీడిత వర్గ దృక్పథంతో రాస్తే విప్లవ సాహిత్యం కాదు అనే భావన కొనసాగుతోంది అని అర్థం. అది నిర్మాణ రూపాల పేరిట సాగుతోంది.

తత్వ వేత్తకు పార్టీకి, నాయకత్వానికి మధ్య :

సమాజానికన్నా కనీసం 30 ఏళ్ళ ముందుచూపుతో ఆలోచించగలిగే వాడే తత్త్వవేత్త. వేల ఏళ్ళ గత సమాజాన్ని అధ్యయనం చేయాలి. గత కాలపు తాత్విక ధోరణులను, చరిత్ర పరిణామాలను, మానవ సంబంధాలను అధ్యయనం చేయాలి. ప్రస్తుత సమాజ సమస్యలను అధ్యయనం చేయాలి. పరిష్కారాలు సూచించాలి. ముందుకు నడిపించాలి. 20 ఏళ్ళు ముందుచూపుతో సమాజానికి కార్యక్రమం ఇవ్వాలి. కృష్ణా నీటి నుండి రాయలసీమకి నీరు ఇచ్చే సమస్య గురించి, ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు గురించి బాబా ఆమ్టే గురించి, మన్నెం పోరాటంలో మరిచిన అల్లూరి సీతారామరాజు గురించి, అమరుల

గురించి రాసేటప్పుడు అంతస్తులు, వివక్ష గురించి, పెంచిన రిజర్వేషన్ల గురించి, విరసంలో రెండవ తరం నాయకత్వాన్ని అభివృద్ధి చేయడం గురించి, టీఎమ్ఎస్ చర్చ గురించి, రెండు పంథాల మధ్య పోరాటం గురించి నాకు తోచిన విషయాలను అందరి ముందుంచడం వాటిని స్వీకరించడం ఎంతో స్ఫూర్తినిచ్చింది. ఆత్మవిశ్వాసమిచ్చింది.

రష్యా, చైనాలు మారినా మారని స్వదేశీ అగ్రకులస్తులు :

1985లో సోవియట్ యూనియన్ 13 దేశాలుగా విడిపోయి సోషలిస్టు పంథాను వదిలి వేశాయి. గ్లాస్‌నాస్త్, పెరిస్త్రోయికా పేర్లతో సైద్ధాంతిక చర్చలను వేగవంతం చేసి ఓటు హక్కును, బహుళపార్టీ ప్రజా స్వామ్యాన్ని నెలకొల్పారు. వీటి నుండి చైనా పార్టీ కొన్ని గుణపాఠాలు తీసుకొని **"కొద్ది మందిని ముందు సంపన్నం కానీయండి"** అనే నినాదంతో పెట్టుబడి దారులను, పారిశ్రామిక వేత్తలను రూపొందించే కార్యక్రమంతో ముందుకు సాగింది. ఇది జాతీయ బూర్జువాను సోషలిస్టు దేశంలో కూడా అవసరమే అనే అవగాహనతో సాగించారు. వీటిని మార్గదర్శకంగా స్వీకరించి వామపక్షాలు, నక్సలైట్లు మనదేశంలో సామాజికవర్గాల వారీగా జాతీయ పారిశ్రామిక వేత్తల అభివృద్ధి గురించి, పారిశ్రామిక అభివృద్ధి గురించి కాదుగదా కనీసం మధ్య తరగతి గురించి గానీ, చేతివృత్తులు కోల్పోతున్న పల్లెప్రజల గురించి గానీ ఎలాంటి కార్యక్రమాలు రూపొందించలేకపోయారు. ఇలా ప్రపంచ సామాజిక పరిణామాల నుండి భారతదేశంలోని వామపక్షాలు, నక్సలైట్ పార్టీలు ఏమీ నేర్చుకోలేక పోయాయి. స్వీకరించలేక పోయాయి. మరోవైపు ప్రపంచవ్యాప్తంగా సామాజిక శక్తులు నూతన సామాజిక పరిణామాలను అనుసరించి నూతన సైద్ధాంతిక పునాదులను వేసుకుంటూ ముందుకు సాగాయి.

రెండు రకాల అవగాహన :

నిర్బంధం విరుచుకుపడుతుంటే "జైల్‌భరో" నినాదం ఇవ్వాలని భావించాను. వేలాది మంది అరెస్టయితే ప్రభుత్వం తిండిపెట్టలేదు, అరెస్టు చేయలేదు. అయితే జైల్‌భరో కార్యక్రమం వల్ల గ్రామాల్లో మనకు తిండిపెట్టేవాళ్ళు, ఆశ్రయం యిచ్చేవాళ్ళు అందరూ శత్రువుకు తెల్సిపోతారు అని పార్టీ భావించింది. ప్రజల మీది నిర్బంధం తొలగిపోవడం కన్నా తమ తిండి, షెల్టరే ముఖ్యంగా భావించడాన్ని వ్యతిరేకించాను.

1984లో జైల్‌భరో కార్యక్రమం తీసుకొని ఉంటే వేలాదిమంది ఎన్‌కౌంటర్లలో పోయేవారు కాదు. వేలాది మానభంగాలు, లక్షలాది ప్రజల ఆస్తినష్టం, జరిగి ఉండేది కాదు. రాడికల్ విద్యార్థి యువజన సంఘాలు, రైతుకూలి సంఘాలు, బహిరంగంగా రోజురోజుకు విస్తరించి ప్రభుత్వాన్ని శాంతియుత పద్ధతుల్లోనే స్తంభింపజేసి ఉండేవారు. జైళ్ళల్లో, జైలుక్యాంపుల్లో లక్షలాది ప్రజలకు విప్లవ రాజకీయ శిక్షణ తరగతులు ఎంతో గొప్పగా సాగి ఉండేవి.

రహస్య నిర్మాణాల వల్ల ఏం కోల్పోయారు :

లీగల్ సంఘాలు రహస్య నిర్మాణంలోకి వెళ్ళడం వల్ల కోట్లాది ప్రజలకు విప్లవ సందేశం, విప్లవ సంస్కృతి అందకుండా పోయింది. ముఖ్యంగా 1984-95ల మధ్య టీవీ సంస్కృతి, సామ్రాజ్యవాదుల విషసంస్కృతి ర్యాగింగ్ విజృంభించి విద్యార్థి యువజనుల్లో స్వార్థాన్ని, భోగాపేక్షను, కన్స్యూమరిజాన్ని పెంచింది. పిడియస్యూ, ఆరెస్యూ, ఆర్‌వైఎల్, సంఘాలు లీగల్ సంఘాలుగా అలాగే నిర్వహించి ఉంటే యువత పరిస్థితి ఇంత హీనంగా ఉండేది కాదు. లీగల్ ఉద్యమం యిచ్చే ఉత్తేజంతో ఏదీ సాటిరాదు. లీగల్ ఉద్యమాలవల్ల అంతర్లీనంగా సాగే ఒక గొప్ప సాంస్కృతిక విప్లవాన్ని గత 25 ఏళ్ళుగా కోట్లాది ప్రజానీకం కోల్పోయింది.

తరాల మధ్య -అంతరం :

తరానికి తరానికి మధ్య భావాలు, అవసరాలు మారతాయి. సమాజం పరిణామం చెందుతుంది. తరాల మధ్య అంతరం అంటే భావజాలాల మధ్య, సామాజిక పరిణామాల మధ్య, సంస్కృతి మధ్య అంతరమే. అది కలిసి పనిచేయడానికి గానీ, కలలు కలబోసుకోవడానికి గానీ, కష్టాల్లో సుఖాల్లో పరస్పరం కలిసి పరిష్కరించకోవడానికి గానీ అడ్డంకి కాదు.

ఉమ్మడి కుటుంబాలు విడిపోయి చిన్న కుటుంబాలు ఏర్పడ్డాయి. అయినా మానవ సంబంధాలు, బంధుత్వాలు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. గణాలు, తెగలు, కులాలు ఏక రక్త సంబంధీకులే. ఒకే కుటుంబం వంటివే. అవి అదృశ్యమై కుటుంబాలుగా మారినప్పటికీ మానవ సంబంధాలు, బంధుత్వాలు కలిసి జీవించడం కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. కలిసి జీవించడానికి అనువుగా కొత్త నిర్మాణాలను, సందర్భాలను రూపొందించుకుంటూనే ఉన్నారు. మానవాళి దీన్ని పరిష్కరించుకుంటూ రావడంలోనే సమాజ పరిణామం జరుగుతూ వస్తున్నది. ప్రముఖ చారిత్రక పరిశోధకుడు గార్డెన్ చైల్డ్, ఈ విషయాన్ని అద్భుతంగా ఆవిష్కరించాడు.

చేతి వృత్తి కులాల కుటీర పరిశ్రమల జనాభా :

సగం జనాభా అయిన బీసీలకు, చేతివృత్తి కులాలకు శిథిలమవుతున్న కుటీర పరిశ్రమలకు, కులవృత్తులకు ప్రత్యామ్నాయ జీవన మార్గాలను, పెట్టుబడిదారీ పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి విధానం కాకుండా అందరికీ పని కల్పించే "దేశీయ ఉత్పత్తి విధానం" రెండు వందల ఏళ్ళయినా చూపగలిగామా! కుల వృత్తులు మనుధర్మ, బ్రాహ్మణీయ కుల వ్యవస్థఅని, అది బానిస, ఫ్యూడల్ ఉత్పత్తి విధానమని దాన్ని తొలగించి కొత్త ఉత్పత్తి విధానం తెచ్చామా?

దున్నేవానికే భూమి ఎంతమందికి పనికి వస్తుంది?

దున్నేవానికే భూమి బీసీలకు ఏ మేరకు పనికొస్తుంది? అదైనా దున్నుకొని బతకాలనుకునే వారికి ఎప్పుడిస్తారు? విప్లవం వచ్చాక ఇస్తారు. అంతదాకా భూమ్మీద చట్టబద్ధమైన హక్కు కోసం ఉద్యమించరు. అందువల్ల దున్నే వాడికే భూమి అనే నినాదం కూడా ఉత్తదే. అది తక్షణ పరిష్కారానికి సంబంధించింది కాదు. కేవలం ప్రచార నినాదమే తప్ప సమస్య పరిష్కార నినాదం కాదు. గ్రామంలో వెయ్యి జనాభాలో రెండువందల మంది మాత్రమే దున్నేవానికి భూమి ద్వారా లబ్ధిపొందుతారు.

దేశంలో 55 కోట్లమంది బీసీలు భూమి దున్ని బతకాలనుకోవడం లేదు. కులవృత్తులు చేయాలను కోవడంలేదు. మంచి చదువులు చదివి మంచి ఉద్యోగాలు, మంచి వృత్తులు చేయాలని కోరుకుంటున్నారు. జీవన భద్రత ఉండాలని కోరుకుంటున్నారు. వీరి గురించి విప్లవోద్యమంలో కార్యక్రమం ఏది? దున్నే వారికే భూమి అని భూమి దున్నుకునే బ్రతకాలని కోరడమంటే ఆయా బీసీలు, ఎస్సీలు కులవృత్తులను చేసుకొంటూ బ్రతకాలని కోరడమే. కులవ్యవస్థ తాలూకు ఉత్పత్తి సంబంధాలను మళ్ళీ స్థిరీకరించడమే.

ఆధునిక అభివృద్ధి అందుకోవడానికి విద్య తప్పనిసరి :

ఆధునిక అభివృద్ధిలో ఎదగడానికి విద్య తప్పనిసరి. ఆధునిక విద్య లేకుండా ఆధునిక అభివృద్ధిని అందుకోవడం అసాధ్యం. ఆధునిక సమాజంగా ఆయా సామాజిక వర్గాలు, ప్రాంతాలు, జాతులు, కులాలు, దేశాలు ఎదగడం అసాధ్యం. పారిశ్రామిక అభివృద్ధిపై, పెట్టుబడిపై, ద్రవ్య వినియోగంపై, మార్కెటింగ్ వ్యవస్థపై, బడ్జెట్ రూపకల్పనపై, ప్రణాళికా సంఘాల రూపకల్పనపై అధ్యయనం చేయడం అన్ని రంగాల్లో యాజమాన్యం పరిపాలన నిర్వహించడం అంతకన్నా అసాధ్యం. ఆధునిక విద్య అందుకోకపోతే వ్యవసాయ సమాజంలోని, భూసామ్య సంస్కృతిలో, జీవన విధానంలో కుల వ్యవస్థలో నిర్ణయించబడిన కులవృత్తుల్లో జీవించాల్సి వస్తుంది. మార్క్సిజం పుట్టిందే పారిశ్రామిక విప్లవం తరువాత పెట్టుబడిదారీ పారిశ్రామిక ఆధునిక సమాజాల విద్య, అభివృద్ధి తరువాత ఎదగాల్సిన మరింత ఉన్నతమైన నూతన సమాజం నిర్మాణం అవసరమని దృష్టి నుంచి.

నూతన ప్రజాస్వామిక విప్లవం :

నూతన ప్రజాస్వామిక విప్లవం జిల్లా స్థాయిలో, మండల స్థాయిలో, ఎప్పటికప్పుడు అమలు జరిపే విధంగా, ఆధునిక అభివృద్ధిని పాలకవర్గాల, పాలక కులాల కన్నా వేగంగా పేద ప్రజలు పీడిత వర్గాలు అందుకునే విధంగా ప్రణాళికలు, కార్యక్రమాలు రూపొందించినప్పుడే అది వర్తమాన ప్రభుత్వాల కన్నా అభివృద్ధికరమైన ఆచరణ.

అందువల్ల అలాంటి ఉన్నత విద్య, సాంకేతిక, శాస్త్రీయ రంగాలలో ఎదగాలని కులవృత్తులు, సాంప్రదాయ వృత్తులు వదిలేసి నూతన రంగాలలో ఎదగాలనే అవగాహన, కార్యక్రమాలకు ప్రథమ ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం అవసరం. రైతు కూలీలు, అలాగే కూలీలుగా ఉండకుండా ఎదగాలి. వారి పిల్లలు అత్యున్నత విద్యను అందుకోవాలి. కులవృత్తులు వదిలివెయ్యాలి. ఆదునిక వృత్తుల్లో అత్యున్నతంగా ఎదగాలి. జిల్లా పరిషత్, స్థానిక ఎన్నికలను బహిష్కరిస్తూ కరపత్రం వేస్తే జిల్లా పరిషత్ వారి అభివృద్ధి ప్రణాళిక కన్నా ఉన్నతంగా అయిదు సంవత్సరాల ప్రణాళికను రూపొందించి చెప్పగలగాలి. అది నూతన ప్రజాస్వామిక విప్లవ కార్యక్రమంగా కూడా ఉండాలి. 'వ్యవసాయ విప్లవం' పుస్తకంలోని కార్యక్రమాలను వర్తమానంలో అన్వయిస్తూ స్థానిక సర్పంచ్ ఎన్నికలను బహిష్కరించినా, పోటీ చేసినా ఆ గ్రామాన్ని ఐదేళ్లలో నూతన ప్రజాస్వామిక విప్లవ దృక్పథంతో ఎలా అభివృద్ధి పరుస్తామో చెప్పగలగాలి. ఇలా నూతన ప్రజాస్వామ్య విప్లవం వర్తమాన సమాజాన్ని, వాటి అవసరాలను, అభివృద్ధిని కూడా పట్టించుకొని విశ్లేషించాలి. పాలకవర్గాల కన్నా ఎక్కువ అభివృద్ధిని ప్రజలకు అందించాలి. పాలకవర్గాల నాయకత్వంలో చెందే అభివృద్ధి కన్నా ఎక్కువ అభివృద్ధిని ప్రజలు విప్లవ పార్టీల నాయకత్వంలో పొందాలి. ఇలాంటి కార్యక్రమాలను పార్టీలు తీసుకోలేవు.

భూస్వామ్య, కుల వ్యవస్థలో కింది స్థాయి అభివృద్ధికి పరిమితం చేసే నినాదం :

దున్నేవానికి భూమి అనే కార్యక్రమం ఆధునిక సమాజంలో ఆధునిక అభివృద్ధిని అందుకొని అత్యున్నత శిఖరాలు ఎదగడానికి ఉపయోగపడదు. అలాంటి అవకాశాలను దోపిడీ కులాలకు, దోపిడీ వర్గాలకు, రిజర్వ్ చేస్తూ వారికి పోటీపడకుండా హక్కుభుక్తం చేస్తుంది. ఇలా భూస్వామ్య వ్యవస్థలోని, కులవ్యవస్థలోని అట్టడుగు స్థాయి వృత్తులకు, జీవన ప్రమాణాలకు ప్రజలు పరిమితం కావాలని ఆ మేరకు ఎదగడాన్ని మాత్రమే వ్యవసాయ విప్లవం, నూతన ప్రజాస్వామ్యక విప్లవం, కార్యక్రమాలు, నినాదాలు ప్రతిపాదించాయి.

పీడిత వర్గాలను విప్లవించే ప్రజలను ఇది అశాస్త్రీయ విద్యా విధానమని దశాబ్దాల తరబడి ప్రచారం చేసి ఆధునిక విద్య అందుకోకుండా చేశారు. ఆధునిక విద్యను వ్యతిరేకిచడం ద్వారా ఆధునిక అభివృద్ధి అందుకోడాన్ని నిరోధించారు. ఇలా సమాజంలో వస్తున్న సాంకేతిక, సైన్స్, విద్య, సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ రంగాల్లో ఆధునిక అత్యున్నత అవకాశాలను అందుకోవడం ఎలాగో చెప్పకుండా పైగా వాటిని వ్యతిరేకిస్తూ వచ్చారు. డాక్టర్ బి.ఆర్.అంబేద్కర్ 1920ల నుండి ఆధునిక అభివృద్ధిలో అన్ని సామాజిక వర్గాలు ఎదగాలని తమ వంతు వాటా అందుకోవాలని, వ్యవసాయంపై ఉన్న మనుషుల వత్తిడిని తగ్గించాలని కోరారు. సాధించారు.

ముస్లింలకు, బి.సిలకు విప్లవ కార్యక్రమం లేదు :

పలువురు ముస్లిములు కూడా భూమి దున్నుకుని బతకాలనుకోవడంలేదు. వారిలో పై స్థాయిలో వున్న వారు మేము పాలకులం అనే భావనతో వుంటారు. బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలు, మైనార్టీలు ఫ్యూడల్ అవశేషాలైన కులవృత్తులు వదిలి విముక్తం కావాలనుకున్నారు. రాజకీయ అధికారం అందుకోవాలనుకుంటున్నారు. లారీ ట్రాన్స్‌పోర్టు ద్వారా ముస్లింలు, దళితులు, బీసీలు లక్షలాది మంది డ్రైవర్లుగా, క్లీనర్లుగా, మెకానిక్‌లుగా మాత్రమే పనిచేస్తున్నారు. వర్తమాన అభివృద్ధిలో, అధికారంలో, ఉద్యోగాల్లో తమ వంతు తమకు దక్కాలంటున్నారు. ముస్లింలకు నూతన ప్రజాస్వామిక విప్లవంలో వారు ఎదగడానికి ఏ కార్యక్రమం లేదు. ఇలా బిసిలకు, ముస్లింలకు, స్త్రీలకు ఎదగడానికి నూతన ప్రజాస్వామ్య విప్లవంలో, వ్యవసాయ విప్లవంలో ఎలాంటి కార్యక్రమాలు లేవు.

ఇలాంటి వారికి విప్లవోద్యమం, మార్క్సిస్టులు ఇస్తున్న కార్యక్రమాలేమిటి? సహకారమేమిటి? నిజానికి ఈ ప్రశ్న బీసీ, ఎస్సీ. ఎస్టీలు, మైనార్టీలు ఒక సంఘటిత శక్తిగా ఈ ప్రశ్నతో ఉద్యమాలు నిర్మించకముందే విప్లవ నాయకత్వం ముందుండి తానే ఈ ఉద్యమాలను నడిపించాల్సి ఉండింది.

కుల సమస్యతో స్తంభించిన విప్లవం :

1984–85 నుండి దేశ వ్యాప్తంగా ఎక్కడ చూసినా కుల సమస్యపై స్తంభనకుగురైన విప్లవ ఉద్యమం... "మీరక్కడ కులసమస్యను ఎలాపరిష్కరిస్తున్నారు." అని ప్రశ్నించడం నన్ను ఆలోచింపజేసింది. పార్టీలో అప్పటికే అంతర్గత చర్చ సాగుతున్న నేపథ్యంలో సరికొత్త దృష్టితో సరికొత్త అధ్యయనం అవసరం. నా లాంటి వాళ్లు, బీసీ, ఎస్సీలు పార్టీ అధినాయకత్వంలో వుంటే ఇదే పార్టీ పంథా అయి ఉండేది.

ఆపరేషన్ సక్సెస్ :

నేను చాలా దూరం ప్రయాణం చేశాక దేశమంతా కులం గురించి చర్చించే క్రమంలో పార్టీ కూడా కుల సమస్యని గుర్తించినట్టు ప్రకటించుకుంది. కానీ ఆచరణ కార్యక్రమాలు తీసుకోలేక పోయింది. కుల సమస్య, స్త్రీ సమస్య, బీసీల సమస్య, ఆధునిక అభివృద్ధిని అందుకునే సమస్య, రాజకీయ అధికారంలో వాటా పొందే సమస్య ఆయా సామాజిక వర్గాల సాధికారికత మొదలైనవి విప్లవం విజయవంతమయ్యేదాక నిర్బంధాలులేని బహిరంగ అవకాశాలు నిరంతరం ఉండే అవకాశాలున్న కార్యక్షేత్రాలు. దృష్టితో పార్టీకోసం, పార్టీలో భాగంగా ఆలోచించాను.

భారత దేశంలో పేదరికాన్ని ఎలా నిర్మూలించవచ్చో పదేళ్ళలో ప్రపంచంలోని ఒక సంపన్న దేశంగా భారతదేశాన్ని ఎలా మార్చవచ్చో "భారతీయసమాజం – నేటి రాజకీయ

సమాజ పరిణామాలు", "బి.సి.లు ఏం చేయాలి?" "సామాజిక అర్థశాస్త్రం" గ్రంథాల్లో చూడవచ్చు.

జాతుల సమస్య -దేశాల సమస్య :

జాతుల సమస్యపై 1980 నుండి సెమినార్‌లు, చర్చలు సాగుతున్నాయి. సత్యమూర్తి మహారాష్ట్ర పార్టీ వేరయిపోయింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ పార్టీ కొండపల్లి సీతారామయ్య వెంట వుంది. పార్టీ చీలికలకు సిద్ధాంతాలు ప్రాతిపదిక అయ్యాయి. అయితే చీలిపోయిన తర్వాత ఇద్దరూ ఒకే రకంగా ఆలోచించారు. రెండు ప్రపంచాలే వున్నాయనే దాన్ని ఆచరించారు. మూడు ప్రపంచాల సిద్ధాంతం యుద్ధం వస్తే అంతర్యుద్ధంగా మార్చండి అని ఇరాక్ సద్దాం హుస్సేన్‌పై విరుకుపడింది. కానీ కాలక్రమంలో అమెరికాను వ్యతిరేకించే పేరుతో సద్దాం హుస్సేన్‌ను సమర్థించారు.

అవయవి - అవయవ, ప్రధాన -అప్రధాన, పర్టిక్యులర్ యూనివర్సల్ చర్చ :

అవయవి అవయవ అనే సిద్ధాంతం పదాలు కొత్తవి కాని భావం పాతదే. ఇండివిడ్యువల్, పర్టిక్యులర్, యూనివర్సల్ అనే చర్చను త్రిపురనేని అవయవి, అవయవగా మార్చాడు. ఇండివిడ్యువల్, పర్టిక్యులర్, యూనివర్సల్ అనే చర్చ బౌద్ధం కాలం నుండి ప్లేటో, అరిస్టాటిల్ కాలం నుండి కొనసాగుతున్నది. మార్క్స్, ఏంగెల్స్, లెనిన్, మావో కూడా తమకు తోచిన విధంగా వీటిని నిర్వచించారు, విశ్లేషించారు.

అయితే కొత్త పదాలు కావడం వల్ల పార్టీ త్రిపురనేని ప్రతిపాదనను తిరస్కరించింది. ఐక్యతా, ఘర్షణ, వైరుధ్యంలో రెండు అంశాలు, పర్టిక్యులర్, యూనివర్సల్ అనే చర్చను 2500 ఏళ్ళ నుంచి కొనసాగుతున్నాయి. ప్లేటో యూనివర్సల్, పర్టిక్యులర్ చర్చలో యూనివర్సలే ముఖ్యమన్నాడు. అతని శిష్యుడు అరిస్టాటిల్ పర్టిక్యులరే ముఖ్యమన్నాడు. బుద్ధిస్టు తార్కికులు పర్టిక్యులరే ముఖ్యమన్నారు. న్యాయ వైశేషిక దర్శనాలు కూడా పర్టిక్యులర్ ముఖ్యమన్నాయి.

ఒక సార్వజనీన లక్షణాలను చెట్టుత్వం అని సాధారణీకరిస్తారు. అంతేగానీ చెట్టు అనేది ఎక్కడా వుండదు. అది వేపచెట్టు, మామిడి చెట్టు, రాగిచెట్టు మొదలైన పర్టిక్యులర్ రూపాల్లోనే వుంటుంది. ఇది అరిస్టాటిల్ నుండి బుద్ధిస్టు తార్కికులు, మార్క్స్, ఏంగెల్స్, లెనిన్, మావోలు అందరూ అంగీకరించారు. అలా కులం ఒక పర్టిక్యులర్ అంశం ఐనప్పటికీ దాన్ని సార్వజనీన స్థాయిలో చర్చించాలని ప్రతిపాదించారు.

కులం అనేది వర్గాలను సృష్టించే, కనిపెంచే తల్లి :

కులం ఉత్పత్తి సంబంధాలను, ఉత్పత్తి శక్తులను, వర్గాలను ఉత్పత్తి చేస్తున్నదని, నిర్ణయిస్తున్నదని, వర్గాలను కంటున్న కన్నతల్లి కులవ్యవస్థ అని అర్థమయ్యాక అన్ని వ్యవస్థల్లో, పార్టీల్లో, ఉద్యోగాల్లో చివరకు విప్లవ పార్టీల్లో కూడా వర్ణవ్యవస్థ, కులవ్యవస్థ తాలూకు నిచ్చెనమెట్ల ప్రకారమే అధికారంలోకి కొన్ని కులాలే రావడం ఎందుకు జరగుతున్నదో స్పష్టమైంది. వర్గానికి, కులానికి మధ్య సంబంధం తల్లి కూతుళ్ళ సంబంధం. కులమే వర్గాలను సృష్టిస్తుంది, పెంచుతుంది. దీన్ని తలకిందులు చేసే నిర్మాణాలని, పని పద్ధతులను, ప్రమోషన్ పద్ధతులను ప్రత్యేకంగా రూపొందించాలని అర్థమయ్యింది. కానీ, ఆధిక్యతను, అధికారాన్ని స్వచ్ఛందంగా ఎవరు వదులుకుంటారు?

సిద్ధాంత చర్చ - ఎవరి మీద :

అందువల్ల వారి అధికారాన్ని వదిలించుకునే రూపాలు, కార్యక్రమాలు, భావజాలాలు, అనివార్యమయ్యాయి. తుపాకి ఎవరిచేతుల్లో ఉందనేది దాని ఉపయోగాన్ని నిర్ణయిస్తుంది. పోలీసుల చేతుల్లో ఉన్నప్పుడు ప్రభుత్వాలకు ఉపయోగపడుతుంది. విప్లవ కారుల చేతిలో ఉన్నప్పుడు విప్లవానికి ఉపయోగ పడుతుంది. మార్క్సిజంగాని, హిందూమతతత్వ భావజాలంగాని, గాంధీయిజంగాని, మరోయిజంగాని, అధికారంగాని అది ఎవరి చేతిలో ఉంది అనేది ముఖ్యం. అవి కొన్ని దోపిడి కులాల చేతుల్లో ఆయుధాలుగా మెజారిటీ ప్రజలకు వ్యతిరేకంగా ఉపయోగిస్తూ ఉంటే వాటిని నిర్వీర్యం చేయడం, వ్యతిరేకించడమే కర్తవ్యమవుతుంది. భావజాలచర్చ కూడా వర్తమానం ఆచరణ అనుసరించే నిర్ధిష్ట రూపాలను సంతరించుకుంటుంది.

మార్క్సిజంపై చర్చ మార్క్సిస్టులపైనే :

పర్యవసానంగా భారతదేశంలో మార్క్సిజంపై నాలాంటి వాళ్లు సాగించే చర్చ ప్రధానంగా దాన్ని ఆయుధంగా మార్చుకున్న వారిపై జరిగే చర్చ. ఈ విషయం అర్థమయినపుడు చాలా సమస్యలు పరిష్కారమవుతాయి. భిన్నాభిప్రాయాలు కలవారు కలసి పనిచేయడం సులువవుతుంది. కలిసిపనిచేసే ఆచరణను అడ్డగించే ఏ భావజాలాన్నైనా వదులుకోవాల్సిందే.

రష్యాలో, చైనాలో విప్లవాలు 35 ఏళ్ళకు విజయవంతమయ్యాయి. మనదేశంలో విజయవంతం కాకపోవడానికి ఇలాంటి కారణాలు ఎన్నో! ఇందులో కులం ప్రధానమైనది. ఎవరికి మౌలిక మార్పులు అవసరమో వారి చేతుల్లో నాయకత్వం లేకపోవడం అందులో ముఖ్యమైనది. అందువల్ల ఆచరణల్లో, అవగాహనల్లో, నాయకత్వంలో, కార్యక్రమాల్లో

ప్రాధాన్యతల్లో ఎన్నో మార్పుచేర్పులు చేసుకోవాల్సి ఉంటుంది.

కులం, ప్రాంతీయ అసమానతలు, నీటి సమస్య, భాషా సమస్య, "అభివృద్ధి సమస్య", అధికార సమస్య విప్లవం విజయవంతమయ్యేదాకా దోపిడీ వర్గాలకు, దోపిడి కులాలకు వదిలేయడం, రిజర్వు చేయడం, పోటీకి వెళ్ళకుండా ఎన్నికలను బహిష్కరిచడం అనేవి దోపిడీ వర్గాల, దోపిడీ కులాల సంపదను, అధికారాన్ని వర్గస్వభావాన్ని మరింత బలోపేతం చేయడానికే అని జీవితం స్పష్టం చేసింది.

విప్లవం వచ్చాక కూడా వాళ్ళేనట! ఇక విప్లవం ఎందుకు?

విప్లవం వచ్చాక కూడా వాళ్ళేనట! ఇక విప్లవం ఎందుకు? లెనిన్ కూడా "రాజ్యం-విప్లవం" అనే గ్రంథంలో విప్లవం వచ్చాక ఇప్పుడున్న ఉపాధ్యాయులను, ఉద్యోగులను, ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని, విప్లవ లక్ష్యాల కనుకూలంగా శిక్షణ ఇచ్చి వాడుకుంటాము అని అన్నారు. అది నన్ను బాగా ఆలోచింపజేసింది. హర్ట్ చేసింది. విప్లవం వచ్చిన తర్వాత కూడా వాళ్ళే ఉండేదైతే ఇప్పుడున్న అవకాశాలు వదులుకోవడం దేనికి? విద్యను, ఎన్నికలను బహిష్కరిస్తూ ఆధునిక విద్యను, ఉద్యోగాలను, అభివృద్ధిని, రాజకీయ అధికారాన్ని అందుకోవడాన్ని వాయిదా వేయడం దేనికి? మనం పోటీపడకుండా పాలకవర్గాలకు అధికారం, సంపద, పరిశ్రమలు, అన్నీ రిజర్వు చేసిపెట్టడం దేనికి? ఇప్పటినుంచే ఆ యా రంగాల్లో పోటీ పడి, రిజర్వేషన్లు సాధించి మనమే చేరడం ఎంతో అవసరం అని భావించాను.

నెహ్రూ -లెనిన్ -అంబేద్కర్ :

నెహ్రూ కూడా స్వాతంత్ర్యం అనంతరం ఇలాగే పాత ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని కొనసాగించారు. అందువల్ల ఆధునిక విద్య, ఆధునిక అభివృద్ధిలో వాటా పొందిన మేరకే విప్లవానంతరం కూడా ఉద్యోగాలు, అధికారం అందుబాటులోకి వస్తుందనిపించింది. ఈ దశలో డా॥ బి.ఆర్.అంబేద్కర్ రిజర్వేషన్ల ద్వారా సాధించిన సామాజిక అభివృద్ధిలో, అధికారంలో వాటా అనే సామాజిక న్యాయదృష్టి లెనిన్ 'రాజ్యం విప్లవం' కన్నా ముందడుగు అని కొత్త అర్థంలో కొత్తగా అర్థం కాసాగింది.

నిర్దిష్ట సమస్యలను అప్రధాన వైరుధ్యాలా?

వర్తమాన, నిర్దిష్ట, పర్టికులర్ వైరుధ్యాల పరిష్కారాలను ప్రధాన వైరుధ్య పరిష్కారం కోసం వాయిదా వేయకూడదని, నిజానికి ఆ యా నిర్దిష్ట, పర్టికులర్ వర్తమాన వైరుధ్యాల పరిష్కారాల రూపంలోనే ప్రధాన వైరుధ్య పరిష్కారం కోసం ప్రజలు కదులుతున్నారని అవగాహనకు వచ్చాను. ఉదా॥కు విద్యార్థుల సమస్యలను తీసుకుని ఉద్యమించడం,

సారా సమస్యను, తునికాకు కూలి సమస్యను, ఉద్యోగుల జీతాల సమస్యను తీసుకుని ఉద్యమించడం తద్వారా వారి చైతన్యాన్ని పెంపొందించడం అనే క్రమమంతా దీన్నే స్పష్టం చేస్తుంది.

బి.సి, ఎస్.సి, ఎస్.టిల కర్తవ్యాలు :

వీటిలాగే కుల సమస్యను, కుల వ్యవస్థను, స్త్రీ సమస్యను కూడా ఆ యా సెక్షన్లను, శ్రేణులను, వర్గాలను ఆర్గనైజ్ చేయడానికి స్వీకరించి పోరాట రూపాలను, కార్యక్రమాలను తీసుకోవడం అవసరమని భావించాను. బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీల్లోంచి ఎదిగి అన్ని రంగాల్లో జనాభా నిష్పత్తి ప్రకారం అభివృద్ధిని, అధికారాన్ని, విద్యను, సంపదను కైవసం చేసుకోవాలి. అశాస్త్రీయ విద్యా విధానం అని దీన్ని వదిలివేయకూడదు. పైగా స్వంతం చేసుకుని ఎదగాలి. అలా రెక్కలు తప్ప ఆస్తులు లేని ఈ దళిత బహుజనుల నుండి జాతీయ బూర్జువాలు, ప్రాంతీయ బూర్జువాలు, పెటీ బూర్జువాలు, మధ్యతరగతి, ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు, ప్రభుత్వ అధికారులు, రాజకీయ నాయకులు ఎదగాలి. అప్పుడే లెనిన్ 'రాజ్యం-విప్లవం' పుస్తకంలో పేర్కొన్నట్టు విప్లవం వచ్చాక వీరందరినీ ప్రత్యేక శిక్షణతో ప్రజానుకూలంగా మార్చుకోవడం సాధ్యపడుతుంది.

ప్రధాన పోరాట ప్రవంతికి మిగతా వైరుధ్యాలు అడ్డంకి కానవసరంలేదు. ఆ వైరుధ్యాలను వైవిధ్యాలుగా భిన్నత్వంలో ఏకత్వంగా, ఏకత్వంలో భిన్నత్వంగా సమన్వయించుకొని సమిష్టి కృషి చేసినప్పుడు సంఘటిత శక్తి పెరుగుతుంది.

కులాల మధ్య పెళ్ళిళ్లు :

వర్గమే ప్రధానమైనప్పుడు ఒకే వర్గంలోని అన్ని కులాల మధ్య పెళ్ళిళ్ళు సహజంగా జరుగుతూ రావాలి. కనీసం మనమైనా కులాల మధ్య పెళ్లి పెద్ద కార్యక్రమంగా ముందుకు తీసుకెల్లాలని 1984లో ప్రతిపాదించాను. కాని అది ఉద్యమంలో విప్లవిస్తున్న ప్రజల్లో ప్రధాన ప్రవంతి కాలేకపోయింది. కులాల వారీగానే పెళ్లిళ్ళు జరుగుతున్నాయి. ఇలా ప్రత్యామ్నాయ సాంస్కృతిక ఆచరణ ముందుకు సాగలేకపోయింది. కులాల మధ్య పెళ్లిళ్ళు కార్యకర్తలకు, నాయకులకే పరిమితమయింది.

అవకాశాలను వదిలేసిన విప్లవం :

లక్షలాది విద్యార్థి యువజనులు స్వార్థరహితంగా సమాజం కోసం పాటుపడే వారిగా మనం తీర్చిదిద్దగలిగే లీగల్ అవకాశాలస్థాయికి అనువుగా వ్యూహం, ఎత్తుగడల్ని నిర్ణయించుకుంటే యువత ఒక మహోన్నత సామాజిక శక్తిగా ఎదిగి ఉండేది. 1977-1983 నాటి లీగల్ కాలమే వాటి చరిత్రలోని మహోజ్వల ఘట్టాలు. సరిగా అలాంటి అవకాశాల్ని దశాబ్దాలుగా పోగొడ్తున్నది ఆయా పార్టీల వ్యూహం ఎత్తుగడలే.

లక్షలాది విద్యార్థి యువజనుల భవిష్యత్తు తీర్చిదిద్దాల్సిన కర్తవ్యాల్ని పార్టీలు రహస్య నిర్మాణాల పేరిట వదిలేసాయి.

రహస్య నిర్మాణం వెనక రహస్యం :

కొండపల్లి సీతారామయ్య, చంద్ర పుల్లారెడ్డి విప్లవ పార్టీలను రహస్య నిర్మాణాల్లోకి కుదించడం అనేది పార్టీ సభ్యుల మధ్య, ప్రజాసంఘాల మధ్య కమ్యూనికేషన్ తెంపడం కోసమేనా అనే అనుమానం వచ్చింది. ఎందుకంటే బహిరంగంగా వుంటే అందరూ చర్చిస్తారు. రహస్యంగా వుంటే విడివిడిగా చర్చించి అందరూ ఒప్పుకున్నారు మీరొక్కరే మిగిలిపోయారు అనే పద్ధతిలో చర్చిస్తారు. ఇతరులతో కలవనీయరు. కలిస్తే పార్టీ నిర్మాణ సూత్రాలకు విరుద్ధంగా కలుస్తున్నారని క్రమశిక్షణా చర్యలు తీసుకుంటారు. ఏమైనప్పటికీ తన నాయకత్వం నిలవాలనే స్వార్థపూరిత ఆలోచనల్తో రెండు పంథాల పోరాటం పేరుతో చేసిన గయ్యాళి అత్తల పట్టుదల కారణంగా ఎన్నో వందల మంది సిన్సియర్ విప్లవకారులు విప్లవం నుండి తప్పుకున్నారు. మరెన్నో వేల మంది విప్లవం దాకా రాకుండా దూరమయ్యారు.

ముఠా తగాదాలకు బలి :

అగ్రనాయకుల ముఠాతగాదాల కోసమా మేము లక్షలాది ప్రజల్ని విప్లవోత్తేజంతో విప్లవోన్ముఖం చేసింది! విప్లవోత్తేజంతో ముందుకురికే యువతరం త్యాగాలు అగ్రనాయకత్వ ముఠాతగవులకు పెట్టుబడిగా మారాలా?

లీగల్ నిర్మాణాలకు ప్రాధాన్యతను, ఆవశ్యకతను ముందుకుతెస్తూ పర్టిక్యులర్ యూనివర్సల్, ప్రధాన వైరుధ్యం అప్రధాన వైరుధ్యాలకు మధ్యగల సంబంధం, అప్రధాన వైరుధ్యాల పరిష్కారంలో బాగంగానే ప్రధానవైరుధ్యం పరిష్కరించబడుతుందని యూనివర్సల్ అనేది అనేక పర్టికులర్‌ల యొక్క అవగాహనే తప్ప దాని పట్ల ఆచరణ కాదని సిద్ధాంత పోరాటాల్ని ముందుకు తీసుకు వెళ్ళాము. గతితర్క తత్వ దర్శన భూమిక, వాడుకోవడం అనే సమస్య గురించి అనే గ్రంథాల్లో వీటిని వివరంగా విశ్లేషించాను.

తద్వారా ఆయా విప్లవోద్యమాలు తమ దృక్పధాల్ని మరింత సమగ్రం చేసికొనే ఆవశ్యకత ఏర్పడుతుంది. దళిత, స్త్రీవాద దృక్పధాల్ని తమలోకి తీసుకోవడం వల్ల ఈ రెండూ విప్లవం విజయవంతమయ్యేదాకా నిరంతరం లీగల్ అవకాశాల రంగాలుగా ఉంటాయి. పీడితవర్గ దృక్పధానికి దళితవాదం, స్త్రీవాదంతోడై జాతుల సమస్యతోపాటుగా, కలుపుకుని సమాజంలోని అన్ని రకాల అన్యాయాలు అక్రమాలకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించిననాడు నిర్బంధాలు తగ్గిపోతాయి.

నన్ను విప్లవోద్యమంలోకి నడిపిన ఆశ :

స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక అధికారం అందుకున్నవాళ్లపై కింది కులాల వాళ్ళు పెట్టుకున్న ఆశలు క్రమక్రమంగా మొత్తంగా నీరుకారిపోయాయి. బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలు దాంతో విప్లవోద్యమం వైపు ఆకర్షితులయ్యారు. విప్లవం సఫలం అయితే తమ జీవితాలు బాగుపడతాయని ఆశించారు. ఆ ఆశే విప్లవోద్యమంలో నన్ను ముందుకు నడిపించింది.

ఫెమినిజం, కుల సమస్య –అనురాధా గాంధీ :

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వస్తున్న పరిణామాలపై, సిద్ధాంతాలపై పార్టీ వద్ద సమాధానాలు లేవు. కొత్తవి చేర్చుకోవడానికి వెనకా ముందు అవుతున్నారు. ఫెమినిజం అసంఘటితంగా ఉండడం వల్ల స్త్రీవాదం లేవనెత్తిన అంశాలను తీసుకొని పార్టీలో అవగాహన పెంచాలని కొన్ని కార్యక్రమాలు తీసుకోవాలని పార్టీ భావించింది. అందుకు మహారాష్ట్ర నుండి బొంబాయి, నాగపూర్, అర్బన్ మేధావుల నుండి పార్టీలోకి వచ్చిన స్త్రీలు ముఖ్యంగా మావోయిస్టు పార్టీ కేంద్ర కమిటీ సభ్యురాలైన కీ.శే. అనురాధా గాంధీ చొరవతో స్త్రీ సమస్య, దళిత సమస్య పార్టీలో చర్చకు వచ్చాయి.

ప్రజల కోసం ఉద్యమమా, పార్టీకోసమా?

విప్లవ పార్టీలు తమ అవసరాల కోసం కార్యకర్తల రిక్రూట్‌మెంట్ కోసం కాకుండా ప్రజల అవసరాల కోసం ప్రజల అభివృద్ధి కోసం కృషి చేసే కార్యక్రమాలను రూపొందించడం అవసరం. అప్పుడు చట్టబద్ధంగానే అనేక డిమాండ్లను సాధించుకోవచ్చు. నిర్బంధం చాలా తక్కువగా వుంటుంది. కుల సమస్యను పరిష్కరించడానికి డా॥ బి.ఆర్.అంబేడ్కర్ చేసిన కృషి చైనాలోని సన్‌యెట్‌సేన్‌లాగా గౌరవించి స్వీకరించాలని ప్రతిపాదించాను. అంబేడ్కర్ పట్ల అధ్యయనం లేకపోవడం వల్ల పార్టీ శ్రేణులు అంగీకరించలేదు.

సైద్ధాంతిక సంఘర్షణ :

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా, దేశ వ్యాప్తంగా, రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా పలు సిద్ధాంతాల మధ్య సంఘర్షణ తీవ్రమైంది. వీటన్నిటినీ సమీక్షిస్తూ అనేక ప్రశ్నలను లేవనెత్తుతూ భావాలను పలు బృందాలు చర్చించాయి. భారతదేశంలో బీసీలపై ఏ మేధావికి, ఏ విప్లవ పార్టీకి సరియైన అంచనా లేదని, వేల ఏళ్ళుగా భారత దేశం సంపన్నంగా కొనసాగడానికి ఈ బీసీలు సృష్టించిన సంపదే ప్రధాన కారణమని అలాంటి బీసీలను జాతీయోద్యమంలో గానీ, స్వాతంత్ర్య అనంతరం గానీ సామాజిక రాజకీయ ఉద్యమాల్లో ఒక బలమైన శక్తిగా సమీకరించాలని అనుకోవడం లేదని బీసీల్లోంచి నాయకులు, దార్శనికులు

ఎదిగినప్పుడే దేశంలో సామాజిక మార్పులు సంభవిస్తాయని కొందరు తీవ్రంగా వాదించారు.

భిన్న అంచనాలు -కార్యక్రమాలు :

ఎస్సీలు 16వ శతాబ్దం నుండి దేశంలో రకరకాలుగా ఉద్యమిస్తూ సంఘటితమవుతూనే ఉన్నారని, సంఘటితం కావాల్సింది బీసీలే అని బీసీల పట్ల అవగాహన లేకపోవడం వల్లే సామాజిక ఉద్యమాలు, విప్లవోద్యమాలు విఫలవుతున్నాయని బీసీల్లోంచి బీసీ దృక్పథంతో బలమైన విజన్‌తో శక్తివంతమైన నాయకులు, మేధావులు ఎదిగినప్పుడే ఇవి విజయవంతం అవుతాయని కొంతమంది అభిప్రాయ పడ్డారు. రామ్‌మనోహర్ లోహియా బీసీలను గురించి పట్టించుకొని విజయం సాధించిన మొదటి జాతీయ నాయకుడని అది ఉత్తరప్రదేశ్, బీహార్ వంటి కొన్ని ప్రాంతాలకే పరిమితమైపోయిందని, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో లోహియా కృషి ఎంతో సాగినప్పటికీ ఆ ఫలితాలు రాలేదని రాష్ట్రంలోని లోహియా వాదులు వాపోయారు. తెలుగుదేశం పార్టీ నిర్మాణంలో దాని ప్రణాళిక కార్యక్రమాల రూపకల్పనలో లోహియా వాదులు లోహియా వాదంతో చురుకుగా పాల్గొన్నారు. టిడిపిలో బిసిలకు, మాదిగలకు సముచిత స్థానం కల్పించాలనే ప్రతిపాదన లోహియా వాదుల నుండి స్వీకరించినది.

శూద్రులు ప్రపంచ మార్గదర్శకులు :

రెండువేల ఏళ్ళు ప్రపంచానికే మార్గదర్శకులైన శూద్రులు, వృత్తి కులాల వారు పారిశ్రామిక విప్లవంతో వృత్తికోల్పోయి పేదలయ్యారు. స్వాతంత్ర్యానంతరం కూడా పాత వృత్తులు పట్టుకొని వేలాడుతూ బీసీలు కులాన్ని దాటి క్లాస్ దృక్పథానికి రావడం లేదు కాబట్టి కులాల మధ్య సమాఖ్య అవగాహనతో అన్ని కులాల డిమాండ్స్‌ను కలుపుకొని ఫెడరేషన్‌గా బీసీ కులాల సమాఖ్య ఉద్యమాలను నిర్మించాలని, ప్రతీ కులానికి సంబంధించిన క్యాపిటల్, అదనపు విలువ, ఉత్పత్తి శక్తులు, ఉత్పత్తి సంబంధాలు, ఉత్పత్తి సాధనాలు, సమాజంలో వారు నిర్వహిస్తున్న పాత్ర, వారి స్థానం గురించి ప్రత్యేకంగా విశ్లేషిస్తూ మార్క్స్ క్యాపిటల్ వంటి గ్రంథాలను ప్రతి కులం గురించి రాయాలని అప్పుడే సామాజిక వర్గాల విశ్లేషణ సమగ్రంగా చేసినట్టు అవుతుందని కొందరు ప్రతిపాదించారు. నూతన ప్రజాస్వామిక విప్లవంలో, సోషలిస్టు విప్లవంలో బీసీల స్థానమేమిటో స్పష్టం చేయకుండా వాళ్ళు ఎలా కలిసి వస్తారని వారు ప్రశ్నించారు.

వందల పేజీల సైద్ధాంతిక రచనలు :

పీపుల్స్ వార్ పార్టీలో సైద్ధాంతిక చర్చ కోసం అవగాహన, కార్యక్రమాలలో మార్పుల కోసం 1985 నుండి 1989 దాకా ప్రవేశ పెట్టిన డాక్యుమెంట్లు ఎన్నో. అయితే వాటిని

వాళ్ళు అచ్చు వేయడానికి నిరాకరించారు. ఇంత సీరియస్‌గా సిద్ధాంతాలు రాస్తే మాకు అర్థం కావడం లేదన్నారు. మాకు అర్థం కానప్పుడు అచ్చు వేసి జిల్లా స్థాయి దాకా కమిటీలకు చర్చ కోసం ఇస్తే వాళ్ళడిగితే ఏం చెప్పడం? మాకు అర్థం కాని దాని మీద మేము వారికి వివరించడం ఎలా సాధ్యం? అందువల్ల అచ్చువేయలేం. ఇప్పటికీ మేము మా అభిప్రాయాలే సరైనవని మీ అభిప్రాయాలు తప్పని భావిస్తున్నాము అంటూ అచ్చు వేయడానికి, చర్చించడానికి నిరాకరించారు.

సైద్ధాంతిక డాక్యుమెంట్లు తత్వశాస్త్రంగా రూపుదిద్దుకుంది :

ఆ డాక్యుమెంట్లు అంతర్గత చర్చ పద్ధతిలో సెకండ్ పర్సన్‌లో రాయబడ్డాయి. బహిరంగ జీవితంలోకి వచ్చాక వాటిని థర్డ్ పర్సన్‌లోకి మార్చి టెక్స్ట్‌గా సిద్ధాంత గ్రంథంగా రూపొందించాను. అదే **'గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక'.** ఆ గ్రంథం 1990 నుండి తెలుగు దళిత వాయిస్ పత్రికలో సీరియల్‌గా ప్రచురించబడ్డాక 1991లో గ్రంథరూపంలో వెలువడింది.

ఈ గ్రంథం పునాదిగా 1992లో దేశంలోని వైరుధ్యాలను పునరధ్యయనం చేయాలని విశాలాంధ్ర వారి కమ్యూనిజం మాసపత్రిక తరపున ఏటుకూరి బలరామమూర్తి, ఈద్పుగంటి నాగేశ్వర రావు, చంద్ర రాజేశ్వర రావు చొరవ తీసుకొని నా ప్రత్యేక ప్రసంగానికి సెమినార్ ఏర్పాటు చేశారు. కానీ తరువాత ఇంకా ఇతరులను కూడా ఆహ్వానిస్తే బాగుంటుందని దాన్ని విజయవాడలో సెమినార్‌గా నిర్వహించారు.

భారత దేశంలో కుల సమస్య పేరుతో ఈ సెమినార్ పత్రాలను పుస్తకంగా ప్రచురించారు. పునర్ముద్రణ కూడా వెలువడింది. నా సెమినార్ పేపర్ 38 పేజీలను కుదించి 13 పేజీలే ఇందులో చేర్చారు. పూర్తిస్థాయి వ్యాసాన్ని బహుజనతత్వం పుస్తకంలో చేర్చాను.

భాష అభివ్యక్తి మారింది :

1990 నుండి నేను రాష్ట్ర మంతటా పర్యటిస్తూ వర్గం గురించి, కులం గురించి, వైరుధ్యాల గురించి, స్త్రీల గురించి, జాతుల గురించి, వెనుకబడిన ప్రాంతాల గురించి ఎలా అధ్యయనం చేయాలో విస్తృతంగా ప్రసంగాలు చేశాను. వ్యాసాలు రాశాను. కరపత్రాలు ప్రచురించాను. దరకమే ఐక్య వేదిక నిర్మించడానికి గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక గ్రంథం నాకొక ప్రాతిపదిక అయ్యింది.

ఒక తాత్విక భూమికలోని కార్యక్రమాల్లో, అవగాహనలో భిన్నాభిప్రాయం వ్యక్తం చేయడం, అనుభవాల్లోని వైవిధ్యాన్ని చర్చించి విశ్లేషించడం వేరు. మార్క్సిజం, లెనినిజం,

మావో ఆలోచనా విధానం తాత్విక భూమికగా పనిచేస్తున్న సంస్థలో అనుభవాల్లోని వైవిధ్యం, భిన్నాభిప్రాయాలు అందులో ఇముడ్చుకుంటే ఆయా సిద్ధాంతాలు సుసంపన్నం అవుతాయి. వాటిని స్వీకరించడానికి నిరాకరించినప్పుడు ఏం చేయాలి? ఆయా సమస్యలు, కార్యక్రమాలు, అనుభవాలు వాటికవే స్వయం సంపూర్ణం కావు. వాటిని నిరాకరించాక అవి ఏ తాత్విక భూమికలో ఇముడుతాయో, వాటన్నిటినీ ఒకచోటికి తెచ్చి ఒక తాత్విక భూమికను నూతనంగా ఏర్పరచడం, పునర్నిర్మించడం, నవీకరించడం అనేవి కష్ట సాధ్యాలు. అన్ని భావాలకు, అనుభవాలకు ప్రత్యేక వాదాలుగా, యిజాలుగా రూపొందడం కూడా సాధ్యం కాకపోవచ్చు.

తత్వశాస్త్రంగా స్వయంగా రూపొందించడం ఎంత కష్టమో!

అందువల్ల నా అనుభవాలకు తాత్విక భూమిక ఎక్కడ ఉందో, ఎలా రూపొందించాలో అన్వేషించాను. తత్వశాస్త్రాలను, తత్వవేత్తలను, ఉద్యమాల తాత్విక భూమికలను, వాటి ఫలితాలను, పరిణామాలను అధ్యయనం చేశాను. ఆ క్రమంలో ఫెమినిజం, అంబేడ్కరిజం, అస్తిత్వవాదాలు, బుద్ధిజం, ప్రజాస్వామ్య బహుళ పార్టీ రాజ్యాంగాలు, పనివిధానం, ఏకపార్టీ, నియంతృత్వ వ్యవస్థలు పనివిధానాలు పరిశీలించడం అనివార్యమైంది.

మార్క్సిజం, లెనినిజం, మావో ఆలోచనా విధానం తరువాత సమాజం ముందుకు సాగి అనేక దేశాల్లో, అనేక రంగాల్లో ఎదిగివచ్చిన నూతన తాత్వికాంశాలు, సైన్సు, టెక్నాలజీ, అవి జీవితంలో, అవగాహనలో తెచ్చిన మార్పులు ఏవీ మార్క్సిజం తాత్విక భూమికలో వాటి సరైన స్థాయిలో స్థానం పొందలేదు. పోలరైజేషన్‌లో తమ నుండి వెళ్ళిపోకుండా ఎదుటివారిని మేం కూడా పట్టించుకున్నాం అనే మేరకు వాటిని సిద్ధాంతాలుగా, కొంతమేరకు కార్యాచరణలో స్వీకరిస్తున్నట్లు కనపడతారు. వాటిని అలా కుదించి చూపుతారు.

ఆయా రంగాల్లో అవే ప్రధాన అంశాలని ఫెమినిస్టులు, కుల సమస్య పీడితులు, వెనుకబడిన ప్రాంతాల వాళ్లు, జాతుల వాళ్లు పట్టించుకొని ముందుకు సాగిన మేరకు సంఘీభావం ప్రకటిస్తూ లేదా వారికన్నా మాదే సమగ్ర దృక్పథం అంటూ వారిని పూర్వపక్షం చేసే ప్రయత్నం చేస్తారు. ఆయా సెక్షన్ల ఉద్యమాలు బలహీన పడగానే వామపక్షాల వాళ్లు, పార్లమెంటరీ పార్టీలు వాటిని వదిలివేస్తారు. ఈ వైరుధ్యం నిరంతరం అలాగే కొనసాగుతుంది. ఫెమినిస్టులు, దళితవాదులు, బహుజన వాదులు ఎంత బలంగా వుంటే అంత మేరకే వాళ్లు పట్టించుకున్నట్టు చేస్తారు. అంటే రియల్ ఫోర్స్ వారిది కాదు. ఆయా సమస్యలను ప్రధానంగా తీసుకొని ముందుకు నడిచే వారే రియల్ ఫోర్స్. మిగతా వాళ్ళు అందుకు ప్రతిధ్వనులు, ప్రతిస్పందనలు మాత్రమే.

కాలక్రమంలో మారిన భాష దృక్పథం :

ఇలా కాలక్రమంలో క్రమంగా మార్క్సిజం తాలూకు భాషను వదిలివేస్తూ వచ్చాను. చార్వాకులు, బుద్ధుడు, జైనుడు, భక్తి ఉద్యమాలు, పారిశ్రామిక, ప్రజాస్వామిక విప్లవాలు, ఫూలే, అంబేడ్కరిజం మొదలుకొని గ్లోబలైజేషన్, ప్రైవేటైజేషన్, ఏకధృవ ప్రపంచం దాకా అధ్యయనం చేసి ఒక సమగ్ర తాత్విక భూమికను రూపొందించాల్సిన ఆవశ్యకత ఏర్పడింది.ఆ క్రమంలో 1987లో తొలుత "ఆలోచన-ఆచరణల మధ్య వైరుధ్యం" అనే వ్యాసాన్ని కలం పేరుతో అరుణతార మాసపత్రికలో రాశాను. అందులో తాత్విక చర్చలో మౌలిక అంశాలైన ఇండివిడ్యువల్, పర్టిక్యులర్, యూనివర్సల్, థింగ్ ఇన్ ఇట్‌సెల్ఫ్, థింగ్ ఫర్ ఇట్‌సెల్ఫ్, థింగ్ ఫర్ అజ్, కుల సమస్య, వర్గ సమస్యలను చర్చించాను. ఈ వ్యాసంపై ఏడాదిన్నర పాటు అరుణతారలో చర్చ కొనసాగింది. ప్రతి ఒక్కరికి జవాబులు ఇచ్చాను. పార్టీ నాయకులు కూడా కలం పేర్లతో చర్చలో పాల్గొని ఖండించే ప్రయత్నం చేశారు. వారికి కూడా జవాబులు ఇచ్చాను.

మార్క్స్, ఏంగెల్స్, లెనిన్, మావోల మధ్య సిద్ధాంత వైరుధ్యం:

మార్క్స్, ఏంగెల్స్, లెనిన్, స్టాలిన్, మావోల భావాల్లో ఉన్న వైవిధ్యాలను, వైరుధ్యాలను గమనించాను. ఒక దశలో మార్క్స్ కన్నా, ఏంగెల్సే మార్క్సిజానికి తాత్విక భూమికను అందించాడని అనిపించింది. ఎందుకంటే వ్యక్తిగత ఆస్తి, కుటుంబం, రాజ్యం, పుట్టుక - ఫ్యూర్‌బా జర్మన్ తత్వశాస్త్ర పరిసమాప్తి, డైలెక్టిక్స్ ఆఫ్ నేచర్, ఆంటిడ్యూరింగ్ మొదలైన మార్క్సిస్టు తాత్విక మౌలిక గ్రంథాలను ఎంగెల్సే రాశాడు.

ఆ తరువాత లెనిన్ సమాజం, పరిస్థితులు ప్రాథమికమని, ఇండివిడ్యూవల్, వ్యక్తి సెకండరీ అని చెప్తే మావో వ్యక్తి ప్రాథమికమని సమాజం, పరిస్థితులు సెకండరీ అని చెప్పడానికి ప్రాధాన్యత నిచ్చాడు. మార్క్స్, ఏంగెల్స్, లెనిన్‌లు రాజ్యం క్రమంగా అదృశ్యమవుతుందని అంటే మావో రాజ్యాన్ని నిర్మూలించాలి అని అన్నారు. ఇలా అనేక అంశాలు, వైవిధ్యాలు, వైరుధ్యాలు అర్థం కాసాగాయి. మావో వైరుధ్యాలు వ్యాసాన్ని కొడవటిగంటి కుటుంబరావు చేసిన అనువాదంలో చాలా అంశాలు సారాంశ భూతంగా ఉన్నాయని దాన్ని యదార్థ అర్థంలో అనువాదం చేయాలని భావించాను. ఉదాహరణకు అందులోని మొదటి వాక్యాన్ని వస్తువులలోని విరుద్ధాంశాలు అని అనువదించారు. ఇంగ్లీషులో ఉన్నట్టుగా దాన్ని వస్తువులోని విరుద్ధాంశాలు అని అనువదించాను. పార్టీ ఈ అనువాదాన్ని సరిచూసి ప్రచురించింది.

అరుణతారలో సిద్ధాంత చర్చ :

అరుణతారలో ఏడాదిన్నర పాటు 'ఆలోచన, ఆచరణల మధ్య వైరుధ్యం' వ్యాసంపై

సాగిన చర్చ వల్ల పార్టీ శ్రేణుల్లో విరసం సభ్యుల్లో తత్వశాస్త్ర చర్చపై ఆసక్తి పెరిగింది. పాఠకులు రెట్టింపయ్యారు. అలాగే స్త్రీ వాదంపై వచ్చే విమర్శలను ఖండిస్తూ స్త్రీవాదాన్ని సమర్థిస్తూ కలం పేరుతో అరుణ తారలో వ్యాసాలు రాశాను. తాత్విక చర్చ అన్ని స్థాయిల్లో తీవ్రమైంది. పార్టీ నాయకులు నన్ను కలం పేర్లతో కూడా పత్రికలకు రాయవద్దని ఆదేశించారు. భావాలు వ్యక్తం చేయకుండా, చర్చించకుండా ఉండడం కన్నా నరకం మరెక్కడ ఉంటుంది? ఉదయం దినపత్రికలో, ఆంధ్రప్రభ దినపత్రికలో కూడా కలం పేర్లతో రాశాను. ప్రతిసారి కలం పేర్లు కొత్తవి పెడుతున్నాను కనుక పార్టీ వాయిస్‌గా భావించే అవకాశం ఏమీ లేదుగదా అని అన్నాను. నీ భాష, శిల్పం, వాక్యం ఒక పేరా చదవగానే నువ్వే రాశావని తెలిసిపోతుంది, అందుకని నువ్వు ఏ పేరుతో రాసినా పార్టీకి భిన్నమైన అభిప్రాయాలను నువ్వు ప్రచారం చేస్తున్నట్టు స్పష్టమవుతుంది. కనుక రాయడానికి వీల్లేదన్నారు. అలా పార్టీ నాయకత్వం నా తాత్విక అన్వేషణను నూతన అంశాల విశ్లేషణను అడ్డుకుంది. నేను వందలాది పేజీలు నోట్సు, డాక్యుమెంట్లు రికార్డు చేస్తూ వచ్చాను.

బహిరంగ జీవితంలోకి వచ్చాక వాటిని వ్యాసాలుగా రాసి పత్రికలకు పంపాను. విరసం సభ్యుడిగా కొనసాగుతున్నందున అరుణతార మాసపత్రికలో నా వ్యాసాలు నిరాకరించడానికి లేదు. అయితే ఎన్ని పంపినా ఏ ఒక్క వ్యాసం కూడా అచ్చువేయలేదు. పార్టీ నుండి వారికి అలాంటి ఆదేశాలు అందినట్టున్నాయి. ఇక్కడ పార్టీ అంటే ఎవరో మరి. విరసంలో వుంటూ విరసం పత్రికలో వ్యాసాలు రాకపోతే ఎలా? పొమ్మనలేక పొగ పెట్టడం పద్ధతిలో అనేక విధాలుగా మనసును కష్టపెట్టారు.

విరసంలో కుల చర్చ :

విరసం 1991 జనవరిలో జరిగిన సర్వసభ్య సమావేశంలో కుల సమస్యపై నిర్ణయం తీసుకోవాలని, అవగాహనకు రావాలని ప్రతిపాదించాను. అందరూ వ్యతిరేకించారు. జనశక్తి పార్టీ అవగాహనతో కలిసి పనిచేసే విమల వంటి విరసం సభ్యులు బి.ఎస్.గారి అభిప్రాయాలను చెప్పుకునే ప్రజాస్వామిక హక్కును గౌరవించాలని మద్దతు ఇచ్చారు. అలా నా అవగాహనని వివరంగా వారి ముందుంచాను. వారు ఖండించే ప్రయత్నం చేశారు.

నేను కొన్ని ప్రశ్నలు వేస్తాను. కులం వుందో లేదో ఇక్కడే నిరూపిస్తాను అని సవాలు చేశాను. ఒక్కొక్కరిని సంబోధిస్తూ నీ కులమేమిటి? నీ తండ్రి కులమేమిటి? నీ తల్లి కులమేమిటి? నీ భార్య కులమేమిటి? నీ తాత కులమేమిటి? నీ నానమ్మ కులమేమిటి? నీ కొడుకు కులమేమిటి? నీ కూతురు కులమేమిటి? అంటూ ప్రశ్నల పరంపర

కురిపించాను. దాంతో ఉక్కిరి బిక్కిరయ్యారు. మూడు తరాలు కూడా ఒకే కులంలో పెళ్ళిళ్ళు చేసుకున్నారు. అయినా కులం లేదని ఎలా అంటున్నారు?

ఇలా ప్రశ్నల పరంపరకు జవాబు ఎవరూ ఇవ్వలేకపోయారు. అసలు చర్చను పక్కదారి పట్టించడానికి వంకర ప్రశ్నలు వేసి మానసికంగా హింసించారు. రాత్రి భోజనమైన తరువాత తిరిగి అందరం చర్చకు కుర్చున్నాం. రాత్రి మూడున్నర దాకా చర్చ కొనసాగుతూనే వుంది. వాళ్లందరూ ఒకవైపు, నేను ఒక్కడిని ఒకవైపు. ఏ ఒక్క బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ అయినా నా వాదాన్ని సమర్థించకపోయినా కనీసం అందులో ఆలోచించాల్సిన అంశాలున్నాయని, అయినా మద్దతు ఇవ్వలేకపోయారు. ఎస్సీ, బీసీల మైండ్‌సెట్‌ను అగ్రకుల నాయకత్వం ఎంతగా ట్యూన్ చేసిందో దీన్ని బట్టి అర్థమవుతుంది.

ఉదయం స్నానం చేసేటప్పుడు కొంతమంది అన్నా చాలా గొప్పగా చెప్పినవే అని ప్రశంసించారు. మీ ఓటు హక్కు వినియోగించుకుని సర్వసభ్య సమావేశంలో మద్దతివ్వని ఈ ప్రశంస దేనికి? నపుంసకులు మీరు అని సీరియస్‌గా జవాబిచ్చాను. రాత్రి గుచ్చిగుచ్చి క్షోభకు గురి చేసినందుకు కనీసం క్షమాపణ కూడా కోరని మీరు ఇప్పుడు ఇక్కడ ప్రశంసించడం దేనికి? సర్వసభ్య సమావేశంలో మద్దతిస్తే నేను ఒంటరిని కాదని, బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలు నా వెంట ఉన్నారని మిగతా వాళ్లు భావించే వాళ్ళు. దాంతో వాళ్ల తమ అభిప్రాయాలను మార్చుకుని వుండే వారు. ఈ చర్చ నా కోసం కాదు. నాకు స్పష్టత ఉంది. మీకు స్పష్టత రావాలన్నదే నా ప్రయత్నం అని చెప్పాను.

నేను విరసంలో ఉండను. విరసం కన్నా, విప్లవోద్యమాల కన్నా వందల రెట్ల సమూహాల్లో నా సిద్ధాంతం ముందుకు సాగుతున్నది. తేల్చుకోవాల్సింది మీరు తప్ప నేను కాదు. మీ కోసం మీరు మారాలి. విరసం నుండి నన్ను తొలగించడానికి సంబంధించిన నిర్ణయం నాకు సంబంధించినది కాదు. మీరు మీ ఆత్మగౌరవం కోసం దాన్ని తొలగించాలని కోరుకున్న నాడు మీకు కుల సమస్య పట్ల స్పష్టత ఏర్పడినట్లు లెక్క. 1929లో సభ్యత్వం తొలగించి ఉరి తీసిన బుఖారిన్ పార్టీ సభ్యత్వాన్ని రష్యా ఇటీవలే పునరుద్ధరించి గౌరవించింది. అట్లా నా సభ్యత్వాన్ని మీరు పునరుద్ధరించుకొన్న నాడు మీకు, మీ అవగాహనకు విరసంలో సాధికారికత సాధించుకున్నట్లు. విరసంలో నా సభ్యత్వాన్ని రద్దు చేయడమనేది నాకు సంబంధించిన విషయం కాదు అని చెప్పి బయటకు వచ్చాను.

ఉద్యోగ సంఘాల నిర్మాణం-ప్రమోషన్ల సాధన

1990 ఏప్రిల్ 2వ తేదీన మంథనిలో జరిగిన కరీంనగర్ జిల్లా ఆర్‌వైఎల్ మహాసభల్లో బహిరంగ జీవితంలోకి వచ్చాను. ప్రస్తుతం దళితవాద, స్త్రీవాద, విప్లవవాద, బౌద్ధ, మానవీయ వాదాలను సమన్వయిస్తూ తాత్విక, సాంస్కృతిక రంగాల్లో కృషి సాగిస్తున్నాను.

1990 నుండి రాష్ట్రమంతటా సుడిగాలిలా పర్యటించాను. 1992లో బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీల వేదికగా ఏర్పడిన ఆంధ్రప్రదేశ్ దళిత రచయితల కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక" వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడిగా, గౌరవాధ్యక్షుడిగా పని చేశాను.

1990 నుండి బహిరంగ జీవితంలోకి వచ్చాక తిరిగి ఉద్యోగ సంఘాల నిర్మాణంలో చురుకుగా పాల్గొన్నాను. ప్రమోషన్లు లేని హాస్టల్ వార్డెన్ ఉద్యోగాలకు ప్రమోషన్లు సృష్టించాలని కె.సీతారాములు, వెంకటరత్నం, కె.పోచయ్య, ఎమ్.సత్యనారాయణ, మహబూబ్‌నగర్ రాజయ్య, ఎన్జీవోల నాయకులు స్వామినాథం, ..., తదితరులం సోషల్ వెల్ఫేర్ కమిషనర్ కార్యాలయం చుట్టూ సెక్రటేరియట్ చుట్టూ సాంఘిక సంక్షేమ మంత్రుల చుట్టూ నెలల తరబడి తిరిగాము. చివరకు ప్రమోషన్ ఛానల్ సాధించాము. వార్డెన్‌లలో 10 శాతం మేరకు గ్రేడ్-1 వార్డెన్‌లుగా, ఆ తరువాత సహాయ సాంఘిక సంక్షేమ అధికారులుగా, జిల్లా సంక్షేమ అధికారులుగా ప్రమోషన్లు పొందే కోటాను సాధించడం జరిగింది.

ఈ జీవోలను విడుదల చేయించాక ఎంతో సంతోష పడ్డాము. ప్రమోషన్లు లేని రంగంలో ప్రమోషన్లు సృష్టించాక సాధారణంగా సీనియారిటీ ప్రకారం ప్రమోషన్లు ఇచ్చి తగిన అర్హతలను రెండు సంవత్సరాల లోగా సంపాదించుకోవాలని సూచిస్తారు. దీని ప్రకారంగా మా అందరికీ ప్రమోషన్లు రావాలి. కాని పైరవీలు చేసి, డబ్బులు పోసి నానా విధాలుగా జూనియర్లు ప్రమోషన్లు పొందారు. దాంతో జీవితంలో ఒక నైరాశ్యం ప్రవేశించింది. పోరాడింది ఎవరు? ప్రమోషన్లు పొందింది ఎవరు? ఇంకా చాలా విషయాలను ప్రభుత్వం నుండి సాధించుకోవాల్సి వుండె. సెలవు రోజుల్లో కూడా పని చేస్తున్నందువల్ల ఏడాదికి 60 రోజులు సంపాదిత సెలవులు, హాస్టల్లో తరుగుల వల్ల జరిగే నష్టం గురించి సివిల్ సప్లయిస్ శాఖలో వలె తరుగు శాతం అమలు చేయాలని లేకపోతే పుచ్చిపోయినవి, ఎలుకలు తిన్నవి, పడేసినవి కూడా హాస్టల్ విద్యార్థులకు పెట్టినట్లు ఖర్చు రాయాల్సి వుంటుంది. ఇది నిజాయితీ గల పని కాదు అని జీవోలు విడుదల చేయించే కార్యక్రమం వుండింది. ప్రమోషన్లలో జరిగిన మోసాల వల్ల, స్వార్థాల వల్ల మళ్లీ వాటి జోక్యానికి వెళ్లలేదు. ఆ సమస్యలు ఇప్పటికీ అలాగే ఉండిపోయాయి. నాతో అపాయింట్ అయిన వాళ్లు, కొందరు నా కన్నా జూనియర్లు సోషల్ వెల్ఫేర్ డిప్యూటీ డైరెక్టర్లుగా ప్రమోషన్లు పొంది రిటైరయ్యారు. మేము వార్డెన్లుగానే రిటైరయ్యే విధానం కొనసాగింది. వార్డెన్ల పేరును హాస్టల్ వెల్ఫేర్ ఆఫీసర్లుగా మార్పించాము.

పది మందికి చెప్పే పెద్దమనుషులుగా మేము జూనియర్లను ప్రమోషన్లు ఎలా తీసుకున్నారని నిలదీసి ప్రశ్నించ లేకపోయాము. మమ్మల్ని స్వార్థ పరులు అంటారని ఆ స్వార్థపరులను చూసి మిన్నకుండిపోయాము. అలా మా పెద్దరికం మా బలహీనతగా పరిణమించింది.

ఉద్యోగంలో సాధక బాధకాలు :

సాంఘిక సంక్షేమ శాఖలో వుండే అవినీతికి వ్యతిరేకంగా పోరాడిన ప్రతిసారి వ్యక్తిగతంగా ఉద్యోగంలో అనేక రూపాల్లో నష్టం కలిగించే వాళ్ళు. ప్రమోషన్లు రాకపోవడం, బదిలీలు చేయడం అందులో ఒకటి. వారి అవినీతి, ఒత్తిడిలను తట్టుకొని నిజాయితీగా ఉద్యోగం చేయడం కత్తి మీద సాములాగా వుండేది.

లంచం తీసుకునే వాళ్లు నిజాయితీగా వుంటే చాలా మంచిపేరు వస్తుంది. కానీ లంచం ఇవ్వాల్సిన స్థానంలో వున్న వాళ్లు నిజాయితీగా వుంటూ లంచం ఇవ్వకపోతే చాలా కష్టపెడతారు. చెడుగా ప్రచారం చేస్తారు. లంచాలు ఇచ్చే వారినే మంచి ఉద్యోగులని మెచ్చుకుంటారు. హాస్టల్ వార్డెన్ ఉద్యోగం అందరికీ లంచాలు ఇవ్వాల్సిన ఉద్యోగం. లంచాలను హక్కుగా భావించే ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు, అధికారులు దాన్ని ఎలా సాధించుకోవాలో నిరంతరం ప్రయత్నిస్తుంటారు.

వారు చాడీలను, పత్రికల్లో వచ్చే వార్తలను, విద్యార్థులు, విద్యార్థి సంఘాల వాళ్లు చెప్పే విషయాలను సముదాయించి సమస్యలను పరిష్కరించే బదులుగా వాటిని తమకనుకూలంగా లంచాలు గుంజడానికి బ్లాక్‌మెయిల్ చేయడానికి ఉపయోగిస్తారు. ఈ దశలో నిజాయితీ పరులు నిలబడి నిలదొక్కుకోవడం అంత సులభం కాదు.

విద్యార్థుల్లో చైతన్యం :

విద్యార్థులకు హాస్టల్‌లోని ప్రార్థన సమయంలో వీలైనప్పుడల్లా జీవితం అంటే ఏమిటి? దాన్ని ఎలా గెలుచుకోవాలి? ఎలా కష్టపడాలి? ఎందుకు కష్టపడాలి? ఇప్పుడు కష్టపడితేనే భవిష్యత్తులో ఎలా సుఖపడతారు? ఇప్పుడు సుఖపడితే భవిష్యత్తులో ఎలా కష్టపడవలసి వస్తుంది? అనేక భావజాలాలు ఎలా ఉంటాయి? నేను కష్టపడి పైకి వచ్చాను? ఎవరెవరు ఎలా కష్టపడి పైకి వచ్చారు? అమ్మనాన్నలు మీమీదే ఆశలు పెట్టుకొని బతుకుతున్నారు. నా జీవితానుభవాల ఏమిటి? మా పిల్లలు ఎంత చక్కగా చదువుకుంటున్నారు? మొదలైనవన్నీ వివరించే వాణ్ణి. వార్షిక పరీక్షల దాకా వెంటవుండి చదివించి పరీక్షలు ప్రారంభమయ్యే ముందు పరీక్షలంటే భయపడకుండా పాసైనా, ఫెయిలయినా తిరిగి జీవితాన్ని ఎలా గెలచుకోవచ్చో? మళ్లీ పరీక్ష రాసి ఎలా పాసుకోవచ్చో? చెప్పి వచ్చినకాడికి ముందు ఎలా రాయాలో చెప్పేవాణ్ణి. నా కోసం వచ్చే రచయితలు, మేథావులు, తత్వవేత్తలు మొదలైన వారితో హాస్టల్ విద్యార్థులకు లెక్చర్స్‌ని ఇప్పించే వాన్ని. వచ్చిన మిత్రులకు ఆ పూట ప్రత్యేక వంటలేమీ మా కోసం చేయించకుండా విద్యార్థులకు పెట్టేదే పెట్టి రోజూ ఇలా ఉంటుందని వారికి అర్థం చేయించే వాన్ని. విద్యార్థుల్లో ఒక ఆత్మవిశ్వాసం కలిగేది.

సమస్యలు సృష్టించే మహానుభావులు :

సమస్యలను సృష్టించడం కోసం హాస్టల్‌కు వచ్చే వారిని ఇవి అడగండి అని విద్యార్థులతో చెప్పాను. వారికి ఆయా సబ్జెక్టులలో ట్యూషన్లు చెప్పడం, ఫ్యాన్లు, సరిపోను నోటుబుక్‌లు కొనివ్వడం, ఆరోగ్య విషయాల పట్ల మందులు ఇప్పించడం మొదలైన సహకారాలు అందించాలని విద్యార్థులు వచ్చిన వారిని కోరే వారు. దాంతో వచ్చిన వాళ్ల పరిమితి బయటపడేది. కొందరు ఫ్యాన్లు కొని పెట్టారు. కొందరు మందులు కొనిచ్చారు. అయితే అలా కొనిచ్చిన సెక్షన్లు, ప్రజలు వేరు. వారు హాస్టల్‌లో సమస్యలు సృష్టించడం కోసం వచ్చిన వాళ్లు కాదు. విద్యార్థులను చెడగొట్టడానికి ఎక్కడికక్కడ కాచుకొని వుండే వాతావరణం వుండేది. దీనికి తోడు సినిమా సంస్కృతి ఒకటి.

నా కథలకు తొలి పాఠకులు :

నేను రాసిన కథలను మొదట విద్యార్థులకే వినిపించే వాన్ని. వారి సూచనలను అడిగే వాన్ని. కథలో లీనమై విద్యార్థులు అనేకమైన సూచనలు చేసే వాళ్లు. అవి వాళ్ల జీవితాలకు దగ్గరగా ఉండే సూచనలే. అలా వాళ్లు చేసిన సూచనలతో కథలను తిరిగి రాసేవాన్ని. ఫైనల్ కాపీని కూడా వారికి వినిపించే వాన్ని. వ్యాసాలు కూడా అలా వినిపించే వాణ్ని. అలా రేపటి దళిత తరం ఏం ఆలోచిస్తున్నదో, ఎలా ఆలోచించాలో రెండూ ఏకకాలంలో తెలిసి వచ్చేవి.

విద్యార్థులతో అనుబంధం :

మీటింగ్‌లకి రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా వెళ్లి వచ్చిన విశేషాలను విద్యార్థులకు చెప్పేవాన్ని. దాంతో విద్యార్థులకు నాకు మధ్య ఒక అనుబంధం కొనసాగుతూ వుండేది. ఎవరు వచ్చి హాస్టల్ గురించి ఎన్ని రకాలుగా సమస్యలు సృష్టించాలని ప్రయత్నించినా విద్యార్థులు వారిని నిరాశ చేసి పంపేవాళ్లు. పట్టణంలో ఉండే కొందరికి నా భావజాలం పట్ల వ్యతిరేకత ఉండేది. అందువల్ల వాళ్లు ఉద్యోగ రీత్యా నష్టపరచాలని, కించపరచాలని నిరంతరం ప్రయత్నిస్తూ వుండే వాళ్లు. ఎంత ఎదిగితే అంతగా వారి వ్యతిరేకత పెరిగేది. స్థానికంగా అన్ని సంస్థలతో, ఉద్యోగ సంఘాలతో, ఉపాధ్యాయ సంఘాలతో సత్సంబంధాలతో చురుకుగా పాల్గొంటూ కొనసాగే వాన్ని. అలా పోలియో, తదితర వైద్యశిబిరాలను, క్యాంపులను నిర్వహించాము. స్థానిక సాహిత్య, సాంస్కృతిక సదస్సులను, విద్యా సదస్సులను నిర్వహించే వాళ్లం.

కొట్టేసిన కేసు :

1984లో అరెస్టు చేసి జైలుకు పంపిన కోర్టు కేసు వాయిదాలకు కృష్ణారావు అడ్వకేట్‌గా

వాదించారు. 1993లో కోర్టుకేసు కొట్టివేయబడింది. కేసు ఆరోపణలు నిరూపణ కాలేదు కనుక సస్పెండ్ చేయడమే పొరపాటు కనుక నా తప్పేమీ లేదు గనుక ఆరేళ్ల సస్పెన్షన్ కాలాన్ని ఆన్‌డ్యూటీగా పరిగణించాలని జిల్లా కలెక్టర్‌కు దరఖాస్తు ఇచ్చాను. మానవతా దృక్పథంతో అందుకు అంగీకరిస్తున్నట్టుగా ఉత్తర్వులు ఇచ్చారు. అలా ఆరేళ్ల రహస్య జీవితం, సస్పెన్షన్ కాలం కూడా తిరిగి ఆన్‌డ్యూటీగా లెక్కించబడింది.

దాంతో ఆరేళ్ల జీతభత్యాలు దఫదఫాలుగా తీసుకున్నాను. దాంతో 1984లో ఆగిపోయిన ఇంటిపనిని పూర్తి చేశాను. పెద్దవాడు పాణిగ్రాహి, ఎం.టెక్, రెండవ వాడు శ్రీకాంత్ ఎం.సి.ఏ. దాకా చదవడానికి ఆ బకాయి పైసలు ఉపయోగ పడ్డాయి. ప్రభుత్వ ఉద్యోగం కావడంతో స్కాలర్‌షిప్పులు ఏవి వర్తించలేదు. అందువల్ల పిల్లలకు పూర్తి ఫీజులు, హాస్టల్ మెస్ ఖర్చులు అన్నీ జీతంలోంచే పెట్టాల్సి వచ్చింది. దానికి ఏరియర్స్ డబ్బులు పొదుపు చేయడం ఎంతో ఉపయోగ పడింది.

కలా నిజమా!

తిరిగి బతికి ఇంటికి వస్తానని ఇంట్లోంచి బయటికి వెళ్ళినప్పుడు ఎప్పుడూ అనుకోలేదు. ఏదో ఎన్‌కౌంటర్‌లో చనిపోతాననే అనుకున్నాను. పోలీసులకు రహస్య జీవితంలో రెండుసార్లు చిక్కి బయట పడగలిగాను. తిరిగి ఇంటికి వచ్చి కుటుంబంతో జీవిస్తూ ఉద్యోగం చేయడం, భావజాల రంగంలో ఉద్యమించడం గురించి అప్పుడప్పుడు ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. ఇదంతా కలా, నిజమా అనిపిస్తుంది. రహస్య జీవితం నుండి తిరిగి ఇంటికి రావడం, బతికి వుండడం అనేదంతా బోనస్ బతుకే! అందుకని అది పునర్జన్మ. భావజాలంలోను, జీవితంలోను, ఉద్యమంలోను అది పునర్జన్మ.....ఇదంతా కలా నిజమా అని అప్పుడప్పుడు ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది.

దళిత రచయితల కళాకారుల మేధావుల ఐక్యవేదిక చారిత్రక ఆవశ్యకత :

1988 నుండి అరుణతార మాసపత్రికలో నా వ్యాసాలు వేయడం ఆపేశారు. పార్టీ సభ్యుడిగా అపోహలు కలుగుతాయని ఆపేసి ఉండవచ్చు. 1990 తరువాత నేను పార్టీ సభ్యుడిని కాను. కేవలం విరసం సభ్యుడిని. విరసం సభ్యుడిగా నా రచనలు అచ్చు వేయాలని కోరే హక్కు నాకుంది. ఎన్ని సార్లు రాసినా అచ్చు వేయలేదు. అప్పటికే రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా కుల సమస్యపై, దళిత సమస్యపై పర్యటిస్తున్నాను. దళిత మహాసభ, దళిత ఉద్యమాలతో అంబేద్కర్ సంఘాలతో కలిసి పనిచేస్తున్నాను. నలుపు పక్షపత్రికలో, దళిత వాయిస్ మాసపత్రికలో, ఆంధ్రజ్యోతిలో తీవ్రమైన సైద్ధాంతిక చర్చ సాగుతున్నది.

దళిత రచయితలు, కళాకారులారా! ఒకే వేదికపైకి రండి అని 21-06-1992న కరపత్రాన్ని రాసి పత్రికలకు, రచయితలకు, కళాకారులకు, మేధావులకు పంపాము.

విరసం సభ్యుడిగా వున్నందున ఆ కరపత్రంపై నా పేరు వేయకూడదనుకున్నాను. అయినా నా రచనల పట్ల, ప్రసంగాల పట్ల ఎక్కడికక్కడ విమర్శలు, పరిమితులు విధించడం ప్రారంభించారు. తాను అచ్చు వేయకపోగా ఇతరత్రా అచ్చవుతుంటే కూడా ఓర్వలేకపోయారు. విరసం సభ్యత్వమనేది ఒక లాకప్‌గా, జైలు శిక్షగా మార్చారు. దాంతో నా ఉత్తరాల్లో రెండు తిట్లు జతచేస్తే అటోఇటో తేలిపోతుందని నిర్ణయానికి వచ్చాను. సరిగ్గా నేను ఊహించినట్టుగానే ఆ తిట్లమీద చర్చించి, ఆ ఉత్తరాల్లోని అసలు అంశాలను వదిలేసి విరసం సభ్యత్వం నుండి తొలగిస్తున్నామని ఏకగ్రీవంగా తీర్మానించారు. ఈ ఏకగ్రీవ తీర్మానం వారి ప్రజాస్వామిక స్వభావానికి నిదర్శనం. మూడేళ్ళుగా చర్చించాలని, అచ్చు వేయాలని కోరుతున్న నా రచనల గురించి గాని, నా సిద్ధాంతాల గురించి గాని చర్చించాలని ప్రతిపాదించలేకపోయారు. నేను వారి నుండి అది ఆశించలేదు కూడా. వారి మెదళ్ళు ఆయా పార్టీల మోకాట్లో వుంటాయి. అందువల్ల మిమ్మల్ని మార్చడం కాదు, మీ పార్టీ నాయకులను, మీ మార్క్సిజాన్ని మార్చడం నా కర్తవ్యం అని స్పష్టం చేశాను. అందుకని నన్ను విరసం నుండి తొలగించినప్పుడు విరసాన్ని, విప్లవోద్యమాన్ని ఇంకా ప్రేమిస్తున్నానని, తెలంగాణ భాషలో రాసి పంపాను. ఆ ఉత్తరం ప్రతిని దళిత వాయిస్ పత్రికలో ముద్రించారు.

చరిత్ర సృష్టించిన వేదిక :

1992లో ఏర్పడిన దళిత రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ మైనార్టీలను ఒక వేదిక మీదికి తీసుకు వచ్చింది. ఆ క్రమంలో స్వీయ, సామాజిక వర్గ చైతన్యాన్ని కూడా పెంచింది. అలా బీసీలు, ఎస్సీలు, ఎస్టీలు, మైనార్టీలు తమ అస్తిత్వం కోసం ఆలోచించడానికి, ఉద్యమించడానికి, తమ స్థానం కోసం ముందుకు కదలడానికి సైద్ధాంతికంగా, సామాజికంగా స్ఫూర్తి నిచ్చింది.

ఈ చారిత్రక పరిణామాల్లో బహుజన సమాజ్ పార్టీ ముందుకు తెచ్చిన సైద్ధాంతిక భూమిక ప్రాతిపదికతో 1992లో దరకమే ఐక్యవేదిక బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ మైనార్టీలు ఒకే వేదిక మీదికి రావాలని ఒకే సామాజిక వర్గంగా కలిసి ఉద్యమించాలని ప్రతిపాదిస్తూ సైద్ధాంతికంగా ముందుకు సాగింది. అది రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా సాహిత్యాన్ని, సామాజిక ఉద్యమాలను మలుపు తిప్పింది. దరకమే ఐక్య వేదిక, గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక వేసిన మార్గంలో 'నేను హిందువునెట్లయిత' అనే గ్రంథాన్ని కంచ ఐలయ్య వెలువరించారు.

దరకమే ఐక్య వేదికలో రాష్ట్రంలోని అనేక రంగాల్లో అప్పటికే పనిచేస్తున్న రచయితలు, కళాకారులు, మేధావులు, ఉద్యమకారులు ఒక వేదికపైకి వచ్చారు. రాష్ట్ర స్థాయిలో ఆధునిక సాహిత్య చరిత్రలో ఇదొక అపూర్వ ఘట్టం. అరసం, విరసం, అరుణోదయ,

జననాట్యమండలి వంటి సంస్థలు దశాబ్దాల క్రితం ఏర్పడినప్పటికీ అవి వామపక్ష భావజాలంతో వర్గ దృక్పథంతో, కులవివక్షతని పట్టించుకోకుండా జీవితంలో, సమాజంలో కొనసాగుతున్న కులం ప్రాధాన్యతని కులాల దొంతరలను నిర్మూలించకుండా దానికి సంబంధించిన కార్యక్రమాలు లేకుండా అన్నీ వర్గ దృక్పథంతోనే పరిష్కారమవుతాయని భావించారు. దానికి ధీటుగా మొట్టమొదటిసారిగా దరకమే ఐక్యవేదిక ప్రశ్నలు సంధిస్తూ ముందుకు వచ్చింది.

ఐక్యవేదిక సాధించిన విజయాలు :

ఐక్య వేదిక అనేక విజయాలు సాధించింది. అనేక ప్రశ్నలు సందించింది. సాహిత్యానికి వర్గ దృక్పథం వుంటుందా? అది వుంటే సాహిత్యానికి కులదృక్పథం వుండదా? ఎవరి జీవితం చిత్రిస్తే వారి కులానికి చెందిన సాహిత్యం కాదా? పీడిత వర్గ దృక్పథం, కార్మికవర్గ దృక్పథం అంటే బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలకు వ్యతిరేకమైనదా? నిజమైన పీడిత వర్గం వీళ్ళు కాదా? వీళ్ళు కాకుండా ఇంకా వుండిపోయే పీడిత వర్గ దృక్పథం అగ్రకుల పేదలు తప్ప ఎవరుంటారు? అగ్రకుల పేదలు మాత్రమే పీడిత వర్గ దృక్పథం కలిగి వుంటారా? బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలకు వర్గ దృక్పథం వుండదా? జీవితమే దృక్పథాన్ని నిర్ణయించినప్పుడు బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీల పేదరికం, ఉత్పత్తి సంబంధాలు వారి వర్గ దృక్పథాన్ని నిర్ణయిస్తాయి కదా? అటువంటప్పుడు బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీల వర్గదృక్పథమే పీడిత వర్గ, కార్మికవర్గ దృక్పథమవుతుంది. మిగతా వారి దృక్పథాన్ని ఇందుకనువుగా మార్చుకోవాల్సి వుంటుంది. అందువల్ల వామపక్షాలు, వామపక్ష సంస్థలు తమ వర్గ దృక్పథాన్ని బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ కులాల దృక్పథంతో విశ్లేషించి సవరించుకోవాలి. అప్పుడే అది నిజమైన వర్గదృక్పథం అవుతుంది. దీన్ని నిరాకరించే వాళ్లు వర్గ దృక్పథం పేరిట బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలకు వ్యతిరేకంగా అగ్రకుల, దోపిడీకుల వర్గాలకు సంబంధించిన వారే వామపక్ష దృక్పథం పేరిట ఊరేగుతూ నాయకత్వం వహిస్తున్నారని అర్థం.

కన్యాశుల్కంను ఇప్పుడు ఎలా చూడాలి :

దీనికి కన్యాశుల్కం నాటకంపై చర్చను ఉదాహరణగా తీసుకురావడం జరిగింది. సాహిత్య రంగంలో పోలరైజేషన్ తీవ్రమైంది. బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలను వ్యతిరేకించే వారంతా అగ్రవర్ణ, అగ్రకుల, దోపిడీ వర్గ ప్రతినిధులే అని తీవ్రంగా వర్గీకరణ జరిగింది. ఈ నేపథ్యంలో దరకమే ఐక్యవేదిక నిర్వహించిన పాత్ర మహోన్నతమైనది. కె.జి.సత్యమూర్తి, బొజ్జా తారకం, ఊ.సాంబశివరావు, కత్తి పద్మారావు, కె.ఎస్.చలం, చార్వాక రామకృష్ణ మొదలుకొని ఐ.ఎ.ఎస్. అధికారులు, ఉద్యోగులు, ప్రొఫెసర్లు ఎందరో దరకమే ఐక్యవేదిక ప్రథమ మహాసభల్లో పాలు పంచుకున్నారు. స్పష్టంగా పీడిత కులదృక్పథం రూపుదిద్దుకున్నది.

వర్గ దృక్పథం పేరిట కొనసాగుతున్న అగ్రకులాల నాయకత్వం, రచయితలు, కళాకారులు, విద్యావంతులు, మేథావులు ఒంటరివాళ్ళయి పోయారు. వారు మెల్లిమెల్లిగా కుల వ్యవస్థ ప్రాధాన్యతను గుర్తిస్తూ తమను తాము సంస్కరించుకున్నారు. క్రమంగా తామే పీడిత కుల దృక్పథంతో మొదట రాశామని చెప్పుకోవడం ప్రారంభించారు. అలా దళిత బహుజన సాహిత్య కారులను మళ్లీ వెనక్కి నెట్టి అగ్రకులాల వారే ఊరేగాలని ప్రయత్నించారు. ఈ ప్రయత్నాలన్ని దరకమే ఐక్య వేదిక తిప్పికొట్టింది.

దళితుల జీవితాలను, కులవృత్తి సంబంధాలను, సంస్కృతిని, భాషను, కుల వివక్షను చిత్రిస్తూ వారి అభ్యున్నతికి, ఆధునిక అభివృద్ధిలో ఎదగాల్సిన క్రమానికి మార్గదర్శకం చేస్తూ చేయూతనిచ్చేదే దళిత బహుజన సాహిత్యమని స్పష్టం చేయడం జరిగింది. దాంతో అంతదాకా దశాబ్దాల తరబడి సామాన్యుడు, మధ్యతరగతి అనే పేర్లతో అగ్రకుల మధ్యతరగతి జీవితాలను ప్రజల జీవితాలుగా చిత్రించిన క్రమాన్ని అది దళిత బహుజన జీవితం కాదని కూడా స్పష్టం చేయడం జరిగింది. అలా సాహిత్య కళాతాత్విక సామాజిక రంగాల్లో వర్గ దృక్పథానికి, దళిత బహుజన దృక్పథానికి మధ్య స్పష్టమైన విభజన రేఖ ఏర్పడింది.

ఆ క్రమంలో దళితులు, బహుజనులు తమ జీవితాలను తామే చిత్రించాలనే పట్టుదలతో కథలు, నవలలు, కవితలు, పాటలు, కళారూపాలు మొదలైన ప్రక్రియల్లో కృషి వేగవంతం చేశారు.

హుస్నాబాద్‌లో కథా వర్క్‌షాప్ :

1993 ఫిబ్రవరిలో దరకమే ఐక్యవేదిక ప్రథమ మహాసభలు విజయవంతంగా జరిగాక జూన్ మొదటి వారంలో కరీంనగర్ జిల్లా హుస్నాబాద్‌లో కథా వర్క్‌షాప్ నిర్వహించడం జరిగింది. కంచ ఐలయ్య, చక్రవేణు, ఉప్పల నర్సింహం మొదలైన వాళ్లు వక్తలుగా ప్రసంగించారు. నాలుగు రోజుల పాటు ఈ కథా వర్క్‌షాప్ జరిగింది. 125 మంది పాల్గొన్న ఈ కథా వర్క్‌షాపులో 70 మంది యువకథా రచయితలు ఎదిగారు. సాహిత్య రంగంలో వారి కృషి వేగవంతమైంది. అక్కడే చక్రవేణు, గూడూరు అమరావతిల పెళ్లి జరిగింది.

కాకినాడ, విశాఖపట్టణం, విజయవాడ, గుంటూరు, నెల్లూరు, అనంతపూర్, కరీంనగర్, వరంగల్‌లలో దరకమే ఐక్యవేదిక సదస్సులు నిర్వహించడం జరిగింది. క్రమంగా సంస్థ స్థిరపడుతూ వచ్చింది. ఇంగిలాల రామచంద్రరావు, ఊ.సాంబశివరావు, గూడ అంజయ్య, మాష్టార్జీ, వి.జి.ఆర్.నారగోని, కె.సీతారాములు, జూపల్లి సత్యనారాయణ, కడలి సత్యనారాయణమూర్తి, కె.ఎస్.చలం, వెంకటరత్నం, డా॥ కె.లక్ష్మినారాయణ, ఖాదర్

మొహియుద్దీన్, డా॥ ననుమాస స్వామి, డా॥ జయ సలోమి, అనిశెట్టి రజిత, చందనగిరి దేవయ్య, కె.రామలక్ష్మణ్, పి.రాములు, పి.యన్.ప్రసంగి, బి.అనంతయ్య, ఎమ్.ఎ.దళిత్ సలీమ్, శ్రమశ్రీ మల్లయ్య, అన్నవరం దేవేందర్, జి.ఆర్.కూర్మే, లింగాల రాజసమ్మయ్య, ప్రభంజన్, దార్ల రామచంద్ర, మొదలైన వాళ్లు నిర్మాణ పరంగా దరకమే ఐక్యవేదిక సదస్సులు, సభలు నిర్వహించారు.

సాహిత్య రంగంలో కొలకలూరి ఇనాక్, కత్తి పద్మారావు, బోయ జంగయ్య, ఏ.వై.ప్రభుదాస్, కలేకూరి ప్రసాద్, జూలూరి గౌరి శంకర్, జి.లక్ష్మి నరసయ్య, సతీష్ చందర్, ఎండ్లూరి సుధాకర్, దుర్గం సుబ్బారావు, బి.ఎమ్.లీలా కుమారి మొదలైన వాళ్లు నూతనోత్సాహంతో సాహిత్య రంగంలో విశేషమైన కృషి చేశారు. దరకమే ఐక్యవేదిక ఒక ప్రతినిధిగా, ప్రతీకగా మార్గదర్శకం చేసుకుంటూ ముందుకు సాగింది. వందలాది యువరచయితలు ఎదుగుతూ వచ్చారు.

వందలాది మంది రచయితలకు, కళాకారులకు ఆత్మవిశ్వాసాన్ని, ఆత్మగౌరవాన్ని ఇవ్వడంతో పాటు ఎన్నో రెట్లు వారి ప్రతిష్టను పెంచడంలో దరకమే ఐక్యవేదిక చరిత్రలో నిర్వహించిన పాత్ర అపూర్వమైనది. అద్వితీయమైనది.

విరసం వారి విమర్శలు :

త్రిపురనేని మధుసూదనరావు, వరవరరావు, గద్దర్, కళ్యాణరావు, తదితరులు బి.ఎస్.రాములుకు కుల గజ్జి పట్టుకుందని ప్రసంగాలు చేశారు. త్రిపురనేని మధుసూదనరావు వ్యాసాలు కూడా రాశాడు. ప్రతి వ్యాసానికి ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక మొదలుకొని అన్ని పత్రికల్లో జవాబు ఇచ్చాను. చివరకు అతనికి కులగజ్జి ఎలా వుందో నిరూపించాను. ఆయనకున్న మార్క్సిస్టు పరిజ్ఞానం, తాత్విక గాఢత ఏ పాటిదో నగ్నంగా నిలబెట్టాను.

దాంతో వరవరరావు, బాలగోపాల్ మొదలైన వాళ్ళు త్రిపురనేని మధుసూదనరావును సంప్రదించి బి.ఎస్.తో పెట్టుకోకు. నువ్వు ఏదైనా రాస్తే అరుణతారలో వేస్తాము అని చెప్పారు. అలా విరసం సభ్యత్వం రద్దయిన త్రిపురనేని వ్యాసాలను అరుణతారలో వేశారు. కాని విరసం సభ్యుడిగా కొనసాగుతున్నప్పటికీ నా వ్యాసాలు అరుణతారలో వేయలేదు. 20ఏళ్ళుగా విరసానికి లోపల, బయట మార్క్సిజం, లెనినిజం, మావో ఆలోచనా విధానం గురించి అధికార ప్రతినిధిగా, తత్వవేత్తగా మిమ్మల్ని భావిస్తే ఇప్పుడు ఎడాపెడా చర్చలో ఓడిపోతుంటే మా పరువు పోతుంది. నీవే ఓడిపోతే మేమెక్కడ జవాబు ఇవ్వగలం. అందుకని బి.ఎస్.తో చర్చకు దిగకండి అని అతన్ని నిలిపివేశారు. మిగతా వాళ్ళు చర్చకు దిగలేదు. నోటిమాటలతో వంకర భాష్యాలతో చర్చను, వ్యక్తిత్వాన్ని హత్యాకాండకు గురి చేశారు. కలంపట్టి అక్షరాల్లో పెట్టండి జవాబు ఇస్తానన్నాను.

అర్హతలేని వారి చర్చలు :

మార్క్సిస్టు మహోపాధ్యాయులు, పార్టీ నాయకులు చెపుతున్న దానికన్నా అదనంగా మీరు ఏం చెపుతారో చెప్పండి వింటాను. దానికి జవాబు ఇస్తాను. వాళ్ళు చెప్పేదే మీరు వాదించేదయితే మీతో వాదన ఎందుకు? మార్క్సిస్టు మహోపాధ్యాయుల గ్రంథాలు మీకెంత అందుబాటులో వున్నాయో, నాకు అంత అందుబాటులో వున్నాయి. పార్టీలో ఆరేళ్ళు ఉద్యోగం వదిలేసి పనిచేసి వచ్చిన వాణ్ణి. పార్టీ గురించి మీకేం తెలుసు? ఆరు సంవత్సరాలు రోజూ టీవీ సీరియల్ చూసిన వాళ్లు ఆ సీరియల్ చూడని వాళ్ళతో ఆ సీరియల్ గురించి ఎలా చర్చిస్తారు? మీకున్న అర్హత ఏమిటి? మీకున్న త్యాగాలేమిటి? మీరు కూడా ఆరేళ్ళపాటు భార్యా, పిల్లలను, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాన్ని వదిలేసి పార్టీలో చేరి రహస్యంగా పనిచేసి ఆ తరువాత వచ్చి మాట్లాడితే అప్పుడు మీ మాటకు అర్థం వుంటుంది. రోజూ కుటుంబంలో భాగంగా జీవిస్తూ భార్య బిడ్డలతో అన్ని సుఖాలు అనుభవిస్తూ, అష్టకష్టాలు పడి బతుకుతున్న నాతో మీకు పోలిక ఏమిటి? నాతో చర్చించే అర్హత మీకెక్కడిది? అని ఎక్కడికక్కడ సవాలు విసిరాను. మీ మెదడు పార్టీ మోకాట్లో వుంది. పార్టీ నాయకత్వానికి, భావజాలానికి బానిసలు మీరు.

మార్క్సిజం జ్ఞానం ఎవరి వ్యక్తిగత ఆస్తి కాదు :

మార్క్సిజం జ్ఞానం ఎవరి వ్యక్తిగత ఆస్తి కాదు. మార్క్సిజంతో నేను డైరెక్టుగా సంభాషిస్తాను. వారి గ్రంథాలు నీకన్నా నాకు ఎక్కువ అందుబాటులో వున్నాయి. వాటిని చర్చిస్తాను. నీతో ఎందుకు చర్చ? నీవేదైనా చెప్పదలచుకున్నది వుంటే పుస్తకాలు రాయి. నా పుస్తకాలపై విమర్శలు రాయి. అప్పుడు అవసరమయితే జవాబిస్తాను అని స్పష్టం చేశాను. పీపుల్స్ వార్ పార్టీ కేంద్ర కమిటి కార్యదర్శి గణపతి (ముప్పాళ్ళ లక్ష్మణరావు)ని కూడా 1988లో ఇదే మాట అడిగాను. రాతలో పెట్టడానికి అతనికే ధైర్యం చాలలేదు. అరుణతారలో జరిగిన తాత్విక చర్చలో ఎవరు రాశారో, వారి అవగాహన స్థాయి ఏమిటో తెలిసిపోయింది.

అందువల్ల శత్రువులాగా నన్ను విమర్శించే వారిని విడవకుండా అందరికీ జవాబులు ఇస్తూ, రాస్తూ ప్రసంగాలు చేస్తూ బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనారిటీలను సామాజిక రంగంలో సమీకరించాను. ఆయా పార్టీల నుండి వందల వేల మంది నా అభిమానులుగా మారుతూ వచ్చారు. పార్టీల నుండి బయటకు వచ్చారు. పార్టీ లోపల వున్న వాళ్ళు వీటిపై చర్చ చేయాల్సిందే అని పట్టుబట్టారు. గద్దర్ లాంటి వాళ్లు బయటికి నన్ను విమర్శించినప్పటికీ పార్టీ లోపల కుల సమస్యపై చర్చించాల్సిందేనని పట్టుపట్టారు. అన్ని పార్టీలు ఈ సమస్యను ఎదుర్కోక తప్పలేదు. అభిమానులు, కార్యకర్తలు పార్టీని వదిలేయడం వేగం పుంజుకుంది.

దాంతో ఏదో ఒక స్థాయిలో కుల సమస్యల పట్ల అవగాహనతో, కార్యక్రమాలను, రూపొందించకపోతే పార్టీలు సైనికుల్లేని సైన్యంలా తయారవుతుందని గమనించారు. ఈ నేపథ్యంలో విరసంతో తెగతెంపులు చేసుకున్నాను.

ప్రజల సమస్యలు -పరిష్కారాలు :

నేను బహిరంగ జీవితంలోకి వచ్చాక నక్సలైట్‌ను, మాజీ నక్సలైట్‌ను అనే ముద్ర తొలగించుకోకపోతే పోలీసు రికార్డుల్లో, ఇంటలిజెన్స్ డిపార్టమెంట్లలో నా పేరు కంటిన్యూ అవుతూనే వుంటుంది. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు తీవ్రంగా నిర్బంధాలకు గురి చేస్తారు. ఇది ఒకసారి పోలీసు కేసుల్లోకి ఎక్కిన వారికి అందరికీ అనుభవమైన విషయమే. అందుకని నా ప్రయాణాన్ని ప్రభుత్వ ఉద్యోగిగా కొనసాగిస్తున్నాను అనే అవగాహనకు సమాజాన్ని తీసుకురావాలని భావించాను. అందుకు కొన్ని ప్రయోగాలు చేశాను. నేనింకా పార్టీతో సంబంధంలో వున్నానని వందలాది మంది తమ సమస్యల పరిష్కారానికి తీర్పు చెప్పమని ఒక పక్షం వారే వచ్చే వారు. పాతబాకీలు ఇప్పించడం, భార్యాభర్తల పంచాయితీలు, అన్నదమ్ముల ఆస్తి పంచాయితీలు, ఊర్లో కొట్లాటలు, పార్టీ మిలిటెంట్లు తనకు అన్యాయం చేస్తున్నారు, నాదే న్యాయం అని ఊర్లోకి వచ్చి విచారించి తెలుసుకొమ్మనే పంచాయితీలు, పోలీసుల నిర్బంధాల గురించిన సమస్యలు, ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల అవినీతి సమస్యలు... ఇలా అనేక సమస్యలు తీసుకొచ్చే వారు. అన్నలకు చెప్పి తన్నించాలి అనే సమస్యలు తెచ్చే వాళ్లు. అన్నీ వారి అవసరాలకన్నా వారి స్వార్థాల చుట్టూ తిరిగే సమస్యలే. వాటిని స్వయంగా జనాన్ని కూడగట్టుకొని ఎలా పరిష్కరించుకోవాలో వివరించి చెప్పేవాణ్ణి.

అన్ని విన్న తరువాత కూడా కొందరు మీరు తప్పక రావాలి అని డిమాండ్ చేసే వాళ్లు. ఇదిగో చూడు! నీకు లాభం జరిగితే అంతా కలిసి పదివేల రూపాయలకు మించదు. దీని కోసం అన్నలు రావాలి. నేను రావాలి. రాంగానో, పోంగానో పోలీసులకు తెలిసి ఎన్‌కౌంటర్ కావాలి. నీకు వ్యతిరేక పక్షం వాడు పోలీసులకు ఇన్‌ఫార్మర్‌గా మారి మమ్మల్ని పట్టియ్యాలి. మేము జైళ్ల పాలు కావాలి. జైలుకు పోవడానికి, ఎన్‌కౌంటర్‌లో చావడానికి భయపడేది లేదు. కానీ నీ పదివేల రూపాయల కోసం ఇవన్నీ జరగాలన్ని కోరుకుంటున్నావు. అలాంటి వాడివి నేను చచ్చిపోతే నా భార్య పిల్లలకు ఏం పెడతావు? పార్టీకి ఏం మేలు చేస్తావు? మీ స్వార్థం కోసం పార్టీ నాయకులు, ఉద్యమకారులు బలిపశువులు కావాలా? అని తీవ్రంగా హెచ్చరించి వాళ్ల స్వార్థపు మూలాలన్నిటినీ కూకటి వేళ్లతో సహా వెలికి తీసి స్పష్టం చేసి మళ్లీ రాకుండా పంపించాను. అలా కొంతకాలానికి జాతరలాగా వచ్చే జనం ఆగిపోయారు.

పాత ముద్ర తొలగించుకోవాలి :

ఇక సామాజిక రంగంలో ఇలాంటి మలుపు తీసుకుందామని నేను నక్సలైట్ కాదని చెప్పడానికి, తత్వవేత్తనని, రచయితనని, ప్రభుత్వ ఉద్యోగినని అని ప్రచారం చేశాను. తత్వవేత్త అనే పదం నువ్వు పెట్టుకుంటావా? అని ఎంత ధైర్యం నీకు అన్నట్టు కొందరు ప్రశ్నించారు. ఆ ప్రశ్న రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా గిరగిరా తిరిగింది. దానికి బహిరంగ సభల్లోనే జవాబిచ్చాను. నన్ను తత్వవేత్తగా అంగీకరిస్తే ఆ పదంతో మీకు ఏ అభ్యంతరం ఉండాల్సిన పనిలేదు. నన్ను తత్వవేత్తగా అంగీకరించకపోతే నీలాంటి పనికిమాలిన వాళ్ల అభిప్రాయాలను గౌరవించాల్సిన అవసరం నాకు లేదు. స్నేహం రూపంలో, మరో రూపంలో మీరు మాట్లాడేదంతా నా వ్యతిరేకమైనదే.

ఏనుగు మీద వాలిన ఈగలు :

మీరు ప్రదర్శించే స్నేహం నిజమైన స్నేహం కాదు. నిజమైన మిత్రులు కష్టాల్లో ఆదుకుంటారు. కష్టాల్లో మరింత చిత్రహింస విమర్శలు చేయరు. నాలాగా ఓ ఆరేళ్ల భార్యపిల్లలను, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాన్ని వదిలేసి విప్లవంలో పనిచేసి రండి అప్పుడు మాట్లాడండి అని ఎక్కడికక్కడ వారి స్వార్థాన్ని ఎండగడుతూ, విప్లవోద్యమం యొక్క పరువు ప్రతిష్టలను, గౌరవాలను పనిచేయకుండానే పొందాలనుకునే నీచ స్వభావాన్ని స్పష్టం చేశాను. ఏనుగు మీద ఈగవాలి ఏనుగును నేనే నడిపిస్తున్నానని మీకు ఈ ఫోజులెందుకు అని, మీరు విప్లవానికి చేసిందేమిటి? అని నిక్కచ్చిగా నిలదీశాను.

బిసిలు, తత్వవేత్తలు కాకూడదా :

కాకతీయ యూనివర్సిటీలో కులం, జెండర్, అధికారం అనే అంశంపై జరిగిన జాతీయ సెమినార్‌లో కూడా ఈ చర్చ వచ్చినప్పుడు కంచ ఐలయ్య మరింత స్పష్టంగా ఆ వేదిక నుండి జవాబిచ్చాడు. బీసీల్లోంచి, ఎస్సీల్లోంచి తత్వవేత్తలు రాకూడదా? తత్వవేత్త అనే పదం బ్రాహ్మణుల సొత్తా అని ప్రశ్నించాడు. బి.ఎస్.రాములుగారు తత్వశాస్త్రమే రాస్తున్నారు. రచయిత, కవి, జర్నలిస్టు అయిన వారు రచయిత అని, జర్నలిస్టు అని, కవి అని నేమ్‌ప్లేట్లపై, అడ్రస్సులపై రాసుకోవడం లేదా? చెప్పుకోవడం లేదా? అంటూ నిలదీశారు.

సందు దొరికితే చాలు విరుచుకుపడ్డారు :

నేను బహిరంగ జీవితంలోకి వచ్చాక నిర్బంధాల నుండి కాస్త సేద తీరాలని విప్లవోద్యమంలో కాకుండా సాహిత్య, సామాజిక రంగాలకే పరిమితమై పని చేస్తున్నానని, శత్రువులకు, మిత్రులకు తెలియాల్సిన అవసరం వుందని నేను లెటర్ ప్యాడ్ కొట్టిస్తూ

దానిపై విరసం సభ్యులు, ఎ.ఐ.ఎల్ఆర్‌సి వ్యవస్థాపక సభ్యులు అని పేర్కొన్నాను. ఇవి విప్లవోద్యమం, నిర్బంధం, హిందూత్వ వాదుల నుండి, పోలీసుల నుండి, ఇతరత్రా అనేక కోణాల నుండి ఆలోచించి జగిత్యాలలో ఉండి ఈ సిద్ధాంత చర్చ చేయడం, అక్కడ ఉండి ఆత్మగౌరవంతో బతకడం మాజీ నక్సలైట్‌లుగా మారిన వారికి ఎంత కష్టమో అది అనుభవించిన వారికి తెలుసు. ఆ దశలో ఉన్న నన్ను వరవరరావు విరసం సభ్యుడిని, ఎ.ఐ.ఎల్.ఆర్.సి వ్యవస్థాపక సభ్యుడినని ఎలా వేసుకున్నావు అని ప్రశ్నించాడు. కష్టాల్లో భిన్నాభిప్రాయాలు కల వారికి విరసం, విప్లవోద్యమం ఇచ్చే మద్దతు ఇలాంటిది. నీవు ఎ.ఐ.ఎల్.ఆర్.సి. ఏర్పాటు చేసే చర్చల్లో పాల్గొన్నావా? అని అన్నాడు.

అలా చర్చలు చేసిన వారు ఎవరి ప్రతినిధులు? విరసం ప్రతినిధులు. విరసం ఎ.ఐ.ఎల్.ఆర్.సిలో వ్యవస్థాపక సభ్యురాలు. అందువల్ల విరసం సభ్యులందరూ ఎ.ఐ.ఎల్.ఆర్.సి వ్యవస్థాపక సభ్యులవుతారు అని వివరించాను. ఎ.ఐ.ఎల్.ఆర్.సి ఏర్పడక ముందు అందుకు కృషి చేసిన వాళ్ళు సన్నాహక కమిటి వంటివాళ్ళు అని చెప్పాను. వరవరరావుకే ఈ విషయం చెప్పేదాకా అర్థం కాలేదు. వారికి గల అసహనం, కోపం, ఈర్ష్య, సిద్ధాంతాలను సిద్ధాంతాల ద్వారా పూర్వపక్షం చేయలేని నిస్సహాయత నాకు తెలుసు. అందువల్ల సహనంతో జవాబిచ్చాను. విరసం నుండి బయటకు వచ్చాక చర్చ లోపల, బయట అన్ని పార్టీల్లో, అన్ని సంస్థల్లో వేగవంతమైంది.

కుల సమస్యను అంగీకరించక తప్పలేదు :

అలా 1990 నుండి 1993ల మధ్య ఈ చర్చ మరింత వేగవంతమైంది. మార్క్సిజం వర్గ దృక్పథం నుండి కుల సమస్యను స్వీకరించడానికి సైద్ధాంతిక ప్రతిపత్తి కోసం రాష్ట్రంలో కొన్ని ప్రయత్నాలు జరిగాయి. సిపిఐ మొదలుకొని పీపుల్స్ వార్ పార్టీ దాకా అనేక సంస్థలు, పార్టీలు తమ అవగాహనను మార్చుకొన్నాయి. కుల సమస్య పట్ల, దాని అవగాహన పట్ల తమ పాత అభిప్రాయాలను, కార్యక్రమాలను మార్చుకున్నారు. అలా మార్చుకున్నట్టుగా పీపుల్స్ వార్ పార్టీ కలకత్తా నుండి వెలువడే ఫ్రాంటియర్ అనే ఇంగ్లీషు వార పత్రికలో తన డాక్యుమెంటును ప్రకటించుకుంది.

అయితే అందులో ఈ చర్చను లేవనెత్తిన వాళ్లు స్వప్రయోజనాల కోసం లేవనెత్తారని ఆరోపించారు. ఆలస్యంగా తమను తాము సవరించుకొంటున్నామని వినయాన్ని, కృతజ్ఞతను ప్రదర్శించలేకపోయారు. ఎలాగైతేనేమి 1988లో నా వైపు నీవొస్తావో, నీవైపు నేనొస్తానో అయిదేళ్ళలో తేలిపోతుంది అని విసిరిన సవాలులో గణపతి, పీపుల్స్ వార్ పార్టీ ఆలోచనా ధోరణి నా వైపే రాక తప్పలేదు.

గ్లాసుడు నీళ్ళకు బావి తవ్వుకోవటానికి మధ్య :

భిన్నాభిప్రాయం వ్యక్తం చేయడం వేరు, పూర్తి స్థాయిలో సిద్ధాంత భూమిక రూపొందించి తత్వశాస్త్ర ప్రతిపత్తికి ఎదిగించడం వేరు. గ్లాసెడు మంచినీళ్లు తాగడం వేరు, నీళ్ళ కోసం బావి తవ్వుకోవడం వేరు. ఇంట్లో అద్దెకుండడం వేరు, సొంత ఇళ్ళు స్వయంగా కట్టుకోవడం వేరు. అమ్మవండింది తినుకుంటూ వంకలు పెట్టడం వేరు, అన్నీ బయట నుండి కొని తెచ్చి సొంతంగా వంట చేసుకొనే నైపుణ్యం సాధించడం వేరు. కుల సమస్యపై, మార్క్సిజంపై అలా తత్వశాస్త్రాన్ని పూర్తి స్థాయిలో రూపొందించాల్సిన కర్తవ్యం ముందుకు వచ్చింది.

తత్వశాస్త్రాల అధ్యయనం :

దాంతో ప్రపంచంలోని తత్వశాస్త్రాలను, భారతీయ తత్వశాస్త్రాలను అధ్యయనం చేసి ఫెమినిజాన్ని, సబాల్టన్ సిద్ధాంతాలను, అస్తిత్వ ఉద్యమాలను, వాటి సిద్ధాంత భూమికలను, కార్యక్రమాలను అధ్యయనం చేసి అన్నింటినీ సంశ్లేషించాను. మార్క్స్ ఏంగెల్స్‌లు కూడా తమ కాలం నాటి వివిధ రంగాల సిద్ధాంతాలను, ఉద్యమాలను అధ్యయనం చేసి వాటన్నిటిని కలిపి మార్క్సిజాన్ని రూపొందించారు.

నేను చేసిన నా ప్రయత్నాలను కొందరు అంబేడ్కరిస్టులు ఇది అంబేడ్కరిజం కాదన్నారు. మార్క్సిస్టులు మార్క్సిజం కాదన్నారు. కావచ్చు, కాకపోవచ్చు. గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక, గతితర్కం-అంబేడ్కరిజం-మార్క్సిజం, బుద్ధిజం-సోషలిజం, కులం-వర్గం- లింగం-సోషలిజం, అంబేడ్కరిజం-సోషలిజం మొదలైన రచనల ద్వారా సమకాలీన సిద్ధాంతాలను, ఉద్యమాలను, ప్రజాసమస్యలను, కార్యక్రమాల రూపకల్పనను చర్చించాను. వాస్తవాలను చూపాను. అనేక అంశాలను ప్రతిపాదించాను. అవి కొన్ని ఇతర దేశాల్లో గతంలో కొందరు ప్రతిపాదించారని వారి గురించి కొందరు మిత్రులు చెప్పారు. దాంతో వారిని కూడా చదివాను.

నా రచనల్లోని వెలుగు మార్క్సిజం నుండి, ఫెమినిజం నుండి, అంబేడ్కరిజం నుండి, బుద్ధిజం నుండి, వెనకబడినప్రాంతాల, జాతుల, కులాల, దేశాల దృక్పథం నుండి తీసుకున్నదే. వాటన్నిటిని ఒక సమగ్ర దృక్పథంలో సమకాలీనం చేసి, సంశ్లేషించి నూతన రూపాన్ని, నూతన సారాన్ని, ముందుకు తెచ్చాను. సాహిత్య విమర్శలో, అలంకార శాస్త్రాల్లో, సాహిత్య చరిత్ర నిర్మాణంలో, అనేక గ్రంథాలు, రచనలు వెలువరించాను. సామాజిక చరిత్ర పునరధ్యయనంలో చరిత్ర అధ్యయన శాస్త్రంగా రూపొందించడానికి కొన్ని రచనలు చేసిన తరువాత 'భారతీయ చరిత్ర – శూద్ర దృక్పథం' గ్రంథాన్ని వెలువరించి శూద్రులే

వేల ఏళ్ళుగా ఈ దేశ సంపద సృష్టికర్తలని, సమాజ నిర్మాతలని, రాజులు, బ్రాహ్మణులు, వైశ్యులు, శూద్ర సంపదను తమదిగా మార్చుకుని యుద్ధాలకు, భోజనాలకు, కూడబెట్టడానికి వాడుకున్నారని స్పష్టం చేశాను.

అన్ని సిద్ధాంతాలు సంశ్లేషించిన నిర్వచనం :

అన్నిటినీ కలిపి ఒకే ఒక వాక్యంలోకి సిద్ధాంతాన్ని సూత్రీకరించాను. "సమస్త వర్ణ, వర్గ, కుల, లింగ, జాతి, మత, ప్రాంత, భాష, దేశ, విచక్షణలకు, అసమానతలకు వ్యతిరేకంగా స్వేచ్ఛా, సమానత్వం, సోదరత్వం ప్రాతిపదికగా మనుషులందరూ సమానమే" దళిత రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక తాత్విక భూమికగా దీన్నే స్వీకరించి "సమస్త వర్ణ, వర్గ, కుల, లింగ, జాతి, మత, భాష, ప్రాంత, దేశ, విచక్షణలకు, అసమానతలకు వ్యతిరేకంగా కృషి చేస్తుంది" అని మొదటి వాక్యంలోనే ప్రకటించడం జరిగింది. దీనికి బుద్ధుడి నుండి అంబేడ్కర్ దాకా గల తాత్విక ధారను అంబేడ్కరిజంగా నిర్వచించి ఆ అంబేడ్కరిజం తాత్విక భూమికగా ఉంటుందని ప్రకటించాము.

శరద్‌పాటిల్ సత్యశోధక కమ్యూనిస్టు పార్టీ :

రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా, దేశ వ్యాప్తంగా కుల సమస్యపై పునరధ్యయనం సాగింది. నాగార్జున యూనివర్సిటీ అంజయ్య మొదలైన వాళ్ళు ఈ విషయంపై 1978 నుండి సిపిఎం పార్టీ నుండి విడిపోయి మార్క్సిజం ఫూలే అంబేడ్కరిజం సిద్ధాంతాన్ని రూపొందించి సత్యశోధక కమ్యూనిస్టు పార్టీని నిర్మాణం చేసి మహారాష్ట్రలోని ధూలే జిల్లా ప్రాంతాల్లో పని చేస్తున్న మేధావి నాయకుడైన శరద్‌పాటిల్ మహారాష్ట్ర సాక్రిలో జాతీయ సదస్సుకు ఆహ్వానించారు. వెళ్ళివచ్చాను. ఆతర్వాత ఆయనను అంబేడ్కరిజం – మార్క్సిజం అనే అంశంపై ప్రసంగానికి విజయవాడకు పిలిచారు. జగిత్యాల నుండి విజయవాడ వెళ్ళాను. ఆయన ఇంగ్లీషులో రాసిన వ్యాసాన్ని తెలుగులోకి అనువదించి నలుపు పక్షపత్రికలో ప్రచురింప చేశాను. ఆ తరువాత వెంటనే 1993లో "గతితర్కం అంబేడ్కరిజం మార్క్సిజం" గ్రంథంలో ఆ వ్యాసాన్ని చేర్చి ప్రచురించాను.

అమెరికన్ సోషలిస్టు ఎరిక్‌ఫామ్ :

చాలా మంది మార్క్సిజం పరిధిని విశాలం చేయడానికి సంకోచించారు. పీపుల్స్ వార్ పార్టీ, విమోచన పార్టీ ఎటూ తేల్చుకోలేక పోయారు. దాంతో పార్టీల్లో అంతర్గత చర్చలు తీవ్రమయ్యాయి. పార్టీల్లోంచి మూడవ వంతు పూర్తి కాలం కార్యకర్తలు, వేలాది పార్ట్ టైం కార్యకర్తలు పార్టీలను వదిలివేశారు.

1994లో బీఎస్పీ ప్రచారం బాగా పెరిగినప్పటికీ ఎన్నికల్లో ఓడిపోయాక బలహీనపడింది. అప్పుడు దరకమే ఐక్య వేదిక బహుజన ఐక్యత సిద్ధాంతాన్ని ముందుకు తీసుకొని సాగింది. ఆ క్రమంలో బీసీ సాహిత్యం, ముస్లిం సాహిత్యం, మాదిగ సాహిత్యం ప్రత్యేక అస్తిత్వంతో మిత్ర వర్గాలుగా కలిసి ఉంటూ సహకరించుకుంటూ ముందుకు సాగాయి. కుల సమస్యను అన్ని వామపక్షాలు పట్టించుకున్నాయి. తమతమ స్థాయిలో కార్యక్రమాలను రూపొందించుకున్నాయి.

అమెరికా సోషలిస్టు పార్టీలు, మేధావులు చేసిన ప్రయోగాలు, సిద్ధాంతాలను ఎరిక్‌ఫాం 'సేన్ సొసైటీ' అనే గ్రంథంలో విస్తారంగా చర్చించారు. బొంబాయికి చెందిన ముస్లిం మేధావి అస్గరలీ ఇంజనీర్ రాస్తున్న అంశాలు ఏ మేరకు రాష్ట్రంలో పనికి వస్తాయి అని చర్చించాను. కొండపల్లి సీతారామయ్య, కె.జి. సత్యమూర్తి, త్రిపురనేని మధుసూదన రావు, కంచె అయిలయ్య, ఉ. సాంబశివరావు మొదలైన వాళ్ళు సిద్ధాంత చర్చల్లో వివిధ స్థాయిలో పాల్గొన్నారు. సామాజిక అవగాహన మారడానికి వీరందరి కృషి ఎంతో తోడ్పడింది.

బిసి, ఎస్సీల, ఎస్టీ, మైనార్టీల ప్రత్యేక అస్తిత్వాలు :

బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ మైనార్టీలు అవ్యక్త సమాజం అని వ్యక్త సమాజంగా అగ్రవర్ణాలు, అగ్ర కులాలు కొనసాగుతున్నాయని, అవ్యక్త సమాజం వ్యక్తసమాజంగా తనను తాను వ్యక్తీకరించుకుంటున్నప్పుడు సామాజిక సంఘర్షణ మొదలవుతుందని అది అస్థిత్వవాదం, ప్రాంతీయవాదం, స్త్రీ వాదం వంటి అనేక రూపాల్లో వ్యక్తమవుతుందని కొందరు ప్రతిపాదించారు. కాలక్రమంలో కొందరు దళితులు, బీసీలు, ఎస్సీలు ఒకటి కాదని వాడ దళితులు, ఊరి దళితులు అని చర్చను ముందుకు తెచ్చాయి. నేను, డానీ, కాన్షీరామ్, కత్తి పద్మారావు మొదలైన వాళ్ళందరూ ఒక్కటిగా కలిసి ఉండాలని బహుజన సమాజాన్ని నిర్మించాలని కోరినప్పటికీ రాష్ట్రంలో అది విడి విడి అస్తిత్వ ఉద్యమాలకు దారి తీసింది. బీసీ అస్తిత్వ ఉద్యమం, స్త్రీవాద అస్తిత్వ ఉద్యమం, తెలంగాణ అస్తిత్వ ఉద్యమం, మాదిగ దండోరా అస్తిత్వ ఉద్యమం, కుల సంఘాలు, మొదలైన అస్తిత్వవాద ఉద్యమాలు ముందుకు వచ్చాయి.

దేశంలో 60, 70 చిన్నా, పెద్ద పార్టీలు శాసనసభల్లో, పార్లమెంటులో స్థానం సంపాదించుకుంటున్నారు. జాతీయ పార్టీలు స్థానిక, ప్రాంతీయ సాధికారికతను పట్టించుకోకపోవడం వల్ల ప్రాంతీయ, ఉపప్రాంతీయ పార్టీలు వెలసి ప్రజలచేత ఎన్నికవుతూ వస్తున్నాయి. బీజేపి నాయకత్వంలో 23 పార్టీల ఐక్యసంఘటన ఎన్డీయే కేంద్రంలో ఐదేళ్ల పూర్తికాలం పరిపాలించింది.

అటు తర్వాత కాంగ్రెస్ పార్టీ యుపిఏ కూటమి పేరిట సంకీర్ణ రాజకీయాన్ని నడుపుతూ కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని చెలాయిస్తున్నది. ఇలా దేశంలోని అనేక ప్రాంతాల్లో నిర్దిష్ట, పర్టికులర్ సామాజిక పరిణామాలలో భాగంగా జాతీయ యూనివర్సల్ పరిణామాలు కొనసాగుతున్నాయి. భిన్న సిద్ధాంతాలు, ఆచరణలు, భిన్న ప్రాధాన్యతలు ఉన్నప్పటికీ కనీస కార్యక్రమం ప్రాతిపదికగా కలిసి పనిచేయడం ఒక చారిత్రక అవసరంగా ముందుకు వచ్చింది.

మార్క్సిస్టుల అనివార్యత :

మార్క్సిజం, లెనినిజం, మావో ఆలోచనా విధానంతో సాగుతున్న నక్సలైట్ పార్టీలు, వామపక్షాలు దళిత వాదాన్ని, కుల సమస్యను, మహాత్మా జ్యోతిబా ఫూలే, అంబేడ్కర్‌ల సిద్ధాంతాలను, కృషిని, లేవనెత్తిన సమస్యలను, సూచించిన పరిష్కారాలను పట్టించుకోక తప్పలేదు. ఎక్కడికక్కడ కార్యకర్తలు, ఉద్యమకారులు పార్టీ నాయకులను నిలదీశారు. మూడింట ఒక వంతు కార్యకర్తలు, నాయకులు ఆయా పార్టీలను, సంస్థలను వదిలేసి వెళ్ళిపోయారు. అందువల్ల వామపక్షాలు, నక్సలైట్‌పార్టీలు మునుపెన్నడూ లేనివిధంగా కుల సమస్యను, బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలు అత్యున్నత స్థాయి కమిటీల్లో, పాలసీ నిర్ణాయక కమిటీల్లో ఎందుకు లేరనే ప్రశ్నను ఎదుర్కొన్నాయి. నాయకులు తప్ప కేడర్ లేని పార్టీలుగా మారిపోతున్నాయని గమనించారు.

దాంతో కుల సమస్యను, దళిత సమస్యను, అంబేడ్కర్‌ను పట్టించుకోవాల్సిన అనివార్యత ఏర్పడింది. అలా మభ్య పెట్టే మాటలతో, చర్చలతో కొంతకాలం సాగదీసి చివరికి కుల వివక్ష వ్యతిరేక కమిటీ, కుల నిర్మూలన కమిటీ, దళిత సాహిత్య సదస్సులు, దళిత సిద్ధాంతాలు, మార్క్సిజం, మార్క్సిజం దృష్టిలో దళిత సిద్ధాంతాలు, దళిత సమస్య అంటూ చర్చలు, సదస్సులు నిర్వహించారు. పుస్తకాలు వెలువరించారు. కొన్ని కార్యక్రమాలు కంటితుడుపుగా తీసుకున్నారు. అయినప్పటికీ బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలు ఆయా పార్టీల్లో మునపటిలా ఉత్సాహంగా, హృదయ పూర్వకంగా పనిచేయడం తగ్గింది. నాయకులపైగల అచంచల విశ్వాసం విమర్శనాత్మక విశ్వాసంగా మారింది. అలా పార్టీల్లో అంతర్మధనం, మేధోమధనం జరిగింది.

జనశక్తి పార్టీలో దీనిపై ఒక అంగీకారానికి వచ్చి అందరినీ కలుపుకుని ఒక వేదిక ఏర్పాటు చేయాలని భావించారు. కుల సమస్యపై జాతీయ స్థాయిలో అనేక చోట్ల సెమినార్‌లు, మహాసభలు నిర్వహించారు. అనంతపురంలో ఫిబ్రవరి 1993 మొదటివారంలో పిడిఎస్‌యు రాష్ట్ర మహాసభల్లో కుల సమస్య లేవనెత్తిన మేధావులను ప్రత్యేకంగా పిలిచి ప్రసంగాలు చేయించారు. నాతో పాటు కె.జి.సత్యమూర్తి,

ఊ.సాంబశివరావు, కంచ ఐలయ్య, బొజ్జా తారకం తదితరులు ఆ మహాసభలో విస్తృతంగా కుల సమస్యను, అంబేద్కరిజాన్ని విశ్లేషించారు.

గుంటూరులో 1993... నెలలో జనశక్తి వారి నాయకత్వంలో దఫోడమ్ అనే సంస్థను ఏర్పాటు చేశారు. అందులో నాతో సహా దళిత వాదంపై, కుల సమస్యపై పని చేస్తున్న మేధావులు, సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు రాష్ట్ర కార్యవర్గంగా రూపొందారు. మొదట దీనిపై నాకున్న భిన్నాభిప్రాయం వ్యక్తం చేశాను. అయితే మార్క్సిజం, లెనినిజం, మావో ఆలోచనా విధానంతో గల ఒక పార్టీ కేంద్ర కమిటీ ప్రత్యేకంగా కుల సమస్యను పట్టించుకొని ఒక ప్రజా సంఘాన్ని నిర్మాణం చేసేటప్పుడు ఇంతదాకా వారు పట్టించుకోలేదని విమర్శించిన మనం దాని నిర్మాణానికి కొంతకాలమైనా సహకరించాలి గదా! మనం కోరిన పనిని వాళ్ళు చేస్తున్నప్పుడు సహకరించకపోతే ఎలా? అని కంచ ఐలయ్య వంటి వాళ్ళు వాదించి ఒప్పించారు. అయితే వాళ్ళు దళితుల సమస్యపై కాకుండా రాజ్యంపై వ్యతిరేకతతో పనిచేసే నెగెటివ్ కార్యక్రమాలను ప్రారంభించారు. దాంతో నాతో పాటు చాలామందిమి దాన్ని వదిలేశాము. అది ఆగిపోయింది.

ఇది అశాస్త్రీయ విద్యా విధానమా :

ఇది అశాస్త్రీయ విద్యా విధానం, దున్నే వాడికే భూమి వంటి నినాదాలను, వాటి సిద్ధాంత భూమిక ఖండిస్తూ రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ప్రసంగాలు, వ్యాసాలు, చర్చలు చేశాను. ఇది అశాస్త్రీయ విద్యావిధానమైతే, అలా చెప్పేవాళ్ళు ముందు తమ సర్టిఫికెట్‌లను చింపేయాలి. ఆ విద్య ద్వారా వచ్చిన ఉద్యోగాలను వదిలేయాలి. వారి పిల్లలను ఈ చదువులు మాన్పించి శరీర కష్టం చేసేవృత్తుల్లో ప్రవేశ పెట్టాలి. వారి కులాల వారిని ఈ చదువులు మాన్పించి బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలకు, మైనార్టీలకు చదువులో, ఉద్యోగాల్లో పోటీ రాకుండా చూడాలి. ఒక 100 సంవత్సరాలు ఇలా చేయాలి. అప్పుడు ఈ విద్య అందుకున్న బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలు ఇది అశాస్త్రీయ విద్యా విధానం అవునో కాదో తేల్చుకుని సరైన విద్యా విధానాన్ని రూపొందిస్తారు. ఈ కోవలో మాట్లాడిన చర్చ చాలా వేడిగా సాగించాను. ఒక్కొక్కరిని పేరు పేరునా విమర్శించాను. పిడిఎస్‌యు నాయకుడిగా వున్న మారోజు వీరన్నకు అశాస్త్రీయ విద్యా విధానం అనే పేరిట చదువులు మానేయిస్తున్న దాంట్లో గల కుట్రను వివరించాను. వెనకటి మనువాదులు, బ్రాహ్మణవాదులు బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలకు చదువు నిరాకరించి శరీర కష్టం చేసుకుని, కులవృత్తులు చేసుకొని తమకు సేవ చేయాలని కోరిన క్రమమే ఈ నినాదంలో ఉందని స్పష్టం చేశాను. ఇది అశాస్త్రీయ విద్యా విధానం అనే వారిని చెప్పుతో కొట్టండి అని పిలుపునిచ్చాను. దాంతో ఈ అశాస్త్రీయ విద్యా విధానం అనే నినాదం గోడల మీద రాయడం, ప్రచారం చేయడం ఆగిపోయింది.

దున్నే వాడికే భూమి నినాదం కూడా పేద ప్రజల అజ్ఞానాన్ని, అమాయకత్వాన్ని ఆసరా చేసుకొని వారిని అక్కడే ఉంచాలని చేస్తున్న ప్రయత్నమిది. భూమి దున్నుకుని బ్రతకాలని చెప్పడం అంటే ఆయా కులవృత్తులు చేసుకొని బ్రతకాలని చెప్పడమే. గ్రామీణ స్వయంపోషక ఆర్థిక వ్యవస్థ నిజానికి కుల వ్యవస్థ తప్ప వేరు కాదు. అందులో దున్నే వాడికి భూమి కార్యక్రమం మాత్రమే ఇవ్వడం ద్వారా అందరూ ఆ కుల వ్యవస్థ గ్రామీణ స్వయం పోషక ఆర్థిక వ్యవస్థ స్థాయిలో వెనకబడిన జీవన విధానంలో బతకాలని చెప్పడమే. ఆధునిక విద్య అందుకోవాలని తద్వారా ఆధునిక అభివృద్ధిని, నూతన ఉపాధి అవకాశాలను అందుకోవాలని డా. బి.ఆర్.అంబేద్కర్ చెప్పారు. నక్సలైట్లు ఆధునిక విద్యను, ఆధునిక అభివృద్ధిని, నూతన ఉపాధి అవకాశాలను అందుకోవాలని చెప్పే బదులుగా ఇది అశాస్త్రీయ విద్యా విధానమని విద్యకే దూరం చేశారు. అందువల్ల దున్నే వారికి భూమి అనే కార్యక్రమం, నినాదం పేదలను ఆధునిక అభివృద్ధిలో ఎదగకుండా గ్రామీణ అట్టడగు స్థాయి జీవితానికి నెట్టివేయడమే. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఈ విషయాన్ని సదస్సులు, ప్రసంగాలు, వ్యాసాలతో విశ్లేషించాను. వామపక్షాల, నక్సలైట్ల వెంట ఉండే ప్రజలు చైతన్యవంతులై తిరిగి విద్య, ఉద్యోగ రంగాల్లో తమ శక్తి సామర్థ్యాలతో విజృంభించారు. అలా గ్లోబలైజేషన్, సాఫ్ట్‌వేర్ రంగాల ద్వారా అందివచ్చిన నూతన అవకాశాలను అందుకోవడం మొదలైంది. ఇది అశాస్త్రీయ విద్యా విధానం అని విద్యను వదిలేసి ఉద్యమాల్లో ఉండిపోతే బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలు వారి జీవితాలు ఎంత దయనీయంగా దారిద్ర్యంలో కూరుకుని పోయి వుండేవో ఇవి అందుకోని వర్గాలను గ్రామాల్లో చూస్తే స్పష్టమవుతుంది. అలా ఒక చారిత్రక దశలో సిద్ధాంత చర్చలు యువతరానికి నూతన దృష్టిని, అవకాశాలను అందుకునే ఉత్సాహాన్ని పెంచాయి.

కుల వ్యవస్థ :

భారతదేశంలో కుల వ్యవస్థనే వర్గాలను సృష్టించింది. వర్ణ, కుల వ్యవస్థలు, చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థ, గ్రామీణ స్వయంపోషక ఆర్థిక వ్యవస్థ ఎవరు పాలకవర్గాలుగా, ఆధిపత్య వర్గాలుగా, సమాజంలో లాభోక్తలుగా వుండాలో, ఎవరు వారికి సేవకులుగా సేవలు, ఉత్పత్తులు అందించాలో స్పష్టంగా నిర్ణయించాయి. మనుస్మృతి, నారదస్మృతి, పరాశరస్మృతి, పురాణాలు, భగవద్గీత మొదలైవన్నీ మతం పేరిట, కులం పేరిట వీటినే ప్రచారం చేస్తూ ఆచరింప చేస్తూ వచ్చాయి. వర్గాలను కన్న తల్లి వర్ణ కుల వ్యవస్థలే. వర్గానికి, కులానికి మధ్య వున్న సంబంధం తల్లీకూతుళ్ల మధ్య వుండే సంబంధం. చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థ, కుల వ్యవస్థ, గ్రామీణ స్వయంపోషక ఆర్థిక వ్యవస్థ వర్గాలను కనిపెంచే తల్లి. దాని పిల్లలే పేదలు, పేద కులాలు, శ్రామిక కులాలు, ఆధిపత్య కులాలు, వర్గాలు.

వర్గ దృక్పథంతో పాటు పీడిత కులదృక్పథం వున్నప్పుడే అది శ్రామిక వర్గ మార్క్సిస్టు దృక్పథమవుతుంది. పీడిత కుల దృక్పథం లేని వర్గ దృక్పథం అగ్రకులాల నాయకత్వంలో సాగే మార్క్సిస్టు దృక్పథం అవుతుంది. అనగా అగ్రకుల నాయకత్వంలో, అగ్రకుల ప్రయోజనాల పరిమితిలో పనిచేసే దృక్పథమే తప్ప అది నిజమైన పీడిత వర్గ మార్క్సిస్టు దృక్పథం కాదు. ఈ చర్చలను జాతీయ, అంతర్జాతీయ వేదికల మీదికి తీసుకెళ్ళి దీన్ని ఎందరో విస్తృతం చేశారు. అంతర్జాతీయ రచయిత్రి గెయిల్ ఒమ్‌వెద్, శరద్ పాటిల్, కె.ఎస్.చలం, కంచ ఐలయ్య, కత్తి పద్మారావు మొదలైన వాళ్ళు ఈ చర్చలను ఇంగ్లీషులో చర్చించి అంతర్జాతీయ ప్రతిపత్తి సాధించారు. అంతర్జాతీయ ఫెమినిస్టులు ఇందుకు సహకరించారు.

దున్నేవానికే భూమి నినాదం - భూస్వామ్య వ్యవస్థ :

దున్నే వారికి భూమి అనే నినాదం భూస్వామ్య వ్యవస్థలోని ఆయా కులవృత్తులకు పరిమితమై జీవించాలని కోరే నినాదమే. ఆధునిక అభివృద్ధిలో అందరూ సమాన వాటా పొందాలని చెప్పే కార్యక్రమాలు, సిద్ధాంతాలు అవసరం. గ్లోబలైజేషన్ పరిణామాలను, గ్లోబలైజేషన్‌ను వ్యతిరేకిస్తూ దేశంలోని మార్క్సిస్టులు, ప్రపంచంలోని మార్క్సిస్టులు కూడా అనేక చర్చలు చేశారు. గ్లోబలైజేషన్‌ను అడ్డుకోవడం సాధ్యం కాదని అది అనివార్యమని స్పష్టమైన తరువాత గ్లోబలైజేషన్ లాభోక్తులుగా పీడిత వర్గాలు బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీలు, మైనార్టీలు తదితరులను ఎదిగించడం అవసరం. అందుకు ఆధునిక విద్యలో సాఫ్ట్‌వేర్ రంగాల్లో ఎదగడం తప్పనిసరి. అందుకోసం ప్రభుత్వ రంగంలోనైనా, ప్రైవేటు రంగంలోనైనా సాఫ్ట్‌వేర్ ఇంజినీర్లుగా ఎదగడం ముఖ్యం. అలాగే అన్ని రంగాల్లో ఎదగడం ముఖ్యం.

అది నల్ల పిల్లో, తెల్లపిల్లో ! ఎలుకలు పట్టడం ముఖ్యం :

అది నల్లపిల్లా, తెల్లపిల్లా అనేదానికన్నా అది ఎలుకల్ని పట్టడం ముఖ్యం. ప్రైవేటు విద్యారంగమా, ప్రభుత్వ విద్యారంగమా అనేదాన్ని కన్నా అందులో పేదలకు, మధ్య తరగతికి ఎదిగే అవకాశం ఉందా లేదా అనేది ముఖ్యం. అందుకు ప్రైవేటు రంగమైతే స్కాలర్‌షిప్పులు, ఫీజులు, హాస్టళ్ళు వంటి సౌకర్యాలను ప్రభుత్వమే కల్పించాలి. ఇలాంటి దృక్పథంతో ముందుకు సాగాల్సిన క్రమంలో వామపక్షాలు, మావోయిస్టులు దీనికి భిన్నంగా ఆయా వృత్తుల్లో గిట్టుబాటు కావాలని చెప్పడానికి పరిమితమయ్యారు. దున్నుకోడానికి భూమి కావాలని అంటూ ఆధునిక అభివృద్ధిలో అత్యున్నత స్థాయికి ఎదగాలని, అత్యున్నత రాజకీయ నాయకులుగా ఎదిగి సమాజాన్ని మీరే మార్చాలనే ఉదాత్త లక్ష్యాలను పక్కదారి పట్టించారు.

సామాజిక శాస్త్రవేత్తల ఉద్యమకారుల అసలు కర్తవ్యం :

పాత కుల వృత్తుల్లో శతాబ్దాల తరబడి జీవచ్ఛావల్లా బతుకుతూ ఆకలితో, ఆత్మహత్యలతో చావాలని, అలాగే బతకాలని కోరే హక్కు ఎవరికీ లేదు అని ఖండించాను. వారి వృత్తులు పోతాయని తెలిసినప్పుడు ఆధునిక వృత్తులు ఎలా చేపట్టాలో అందుకు ప్రభుత్వం, ప్రణాళికా సంఘం ఏ చేయాలో నిర్దిష్టంగా అధ్యయనం చేసి సూచించాల్సిన బాధ్యత సామాజిక శాస్త్రవేత్తల మీద ఉంది.

విప్లవ కారులు, ఉద్యమకారులు ప్రభుత్వాల కన్నా ఎక్కువగా ప్రజలు అభివృద్ధి అందుకోవాల్సిన తీరు గురించి, కార్యక్రమాల గురించి, ప్రణాళికల గురించి విశ్లేషించి వాటి ఆచరణకు ఉద్యమించాలి. వాటిని ప్రజలు స్వీకరించి ప్రభుత్వాలను డిమాండ్ చేసే విధంగా ఉండాలి. అలా ఎప్పటికప్పుడు పాలకవర్గాలను ప్రజలు నిలదీస్తూ తమకు అనుకూలంగా మలుచుకునే విధంగా చైతన్యం, కార్యక్రమాలు రూపొందిస్తూ నాయకత్వం వహించాలి. అది వదిలేసి వారి పట్ల మొసలి కన్నీరు కార్చడం సరైంది కాదు. చిన్నవృత్తుల్లో నీచంగా చూడబడే వృత్తుల్లో, గిట్టుబాటు కాని వృత్తులో ఎందుకుండాలి? మీరంతా ఆ వృత్తులు ఎందుకు చేయకూడదు? ఎందుకు చేయడం లేదు? అలాగే మా ప్రజలు కూడా మీ లాగే ఎదగాలని కోరుకుంటున్నాం. వాళ్ళు పేదరికంలో మగ్గాలని, పాత సాంప్రదాయక వృత్తుల్లో అలాగే వెనకటి జీవితాన్ని జీవించాలని మేం కోరుకోవడం లేదు.

దేశంలో మార్పు కోసం తిరిగి వలసదేశంగా మారాలా!

భారతదేశంలో ఇంతదాకా ఇతర దేశాల నుండి వలసలు, సంపర్కాలు పెట్టుకున్నప్పుడే ఏ మార్పయినా రావడం జరిగింది. ఆర్యులు వచ్చాక అనేక మార్పులు వచ్చాయి. గ్రీకులు, కుషాణులు, మధ్య ఆసియా ప్రజలు, అరబ్బులు, ముస్లింలు, అటు తరువాత యూరప్ దేశాల ప్రజలు భారతదేశంలో ప్రవేశించిన క్రమంలోనే వారి రాజ్యాలు పరిపాలన ఏర్పర్చుకున్న క్రమంలోనే గ్రామీణ స్వయం పోషక, ఆర్థిక, కుల వ్యవస్థలో మార్పులు వచ్చాయి. ఆధునిక పరిపాలనా విధానం యూరప్ దేశాల వాళ్లు ఈ దేశాన్ని వలసగా మార్చుకుని నేర్పినదే. ఆధునిక విద్యా విధానం, ఆధునిక సైన్స్, టెక్నాలజీ, ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ మొదలైనవన్నీ ఇతర దేశాల సంపర్కంతో సమకూర్చుకున్నవే. అందువల్ల ఈ దేశంలో ఏ మార్పుకైనా ప్రపంచంలోని ఇతర దేశాలతో సంబంధంలో పరస్పర సంపర్కంలో ఉన్నప్పుడే సాధ్య పడుతున్నది. అప్పుడే కులవ్యవస్థ ప్రశ్నించబడుతుంది. కుల వివక్ష తొలగిపోతుంది. అన్ని కులాలు సమానమవుతాయి. అన్ని ప్రాంతాలు సమానమవుతాయి. అన్ని భాషలు సమానంగా చూడబడతాయి. ఇతర

దేశాల వాళ్ళకి ఒక కులం వారు తక్కువగా, ఎక్కువగా కనపడరు. కనుక కుల సమస్య పరిష్కారం కోసం వారి సంబంధం ఎంతగానో ఉపకరిస్తుంది.

మహిళల సమానహక్కులు- అభివృద్ధి :

మహిళలకు సమాన హక్కుల కోసం ప్రపంచం అందుకున్న అభివృద్ధిని ఈ దేశంలోని డెబ్బయి శాతం గల బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ మైనార్టీ ప్రజలు అందుకోడానికి ఫెమినిజం తెచ్చిన వెలుగు, అందుకు సంబంధించిన కార్యక్రమాలు మహిళలకు రిజర్వేషన్లు ఎంతో అవసరం. అందుకు అంతర్జాతీయ మద్దతు లభిస్తుంది. కుల సమస్యపై కూడా అంతర్జాతీయ మద్దతు లభిస్తుంది. రంగు భేదం కన్నా తీవ్రమైన కుల సమస్య, కులవివక్షను రద్దు చేయడానికి ప్రపంచంతో సంబంధంలో ఉండి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఎక్కడికైనా వెళ్ళి బతకడం ద్వారా ఎంతో ఉపయోగం.

కుల సమస్య -మహిళా సమస్య విశ్వమానవ కుటుంబం

కుల సమస్య మహిళలకు సమాన హక్కులు, రిజర్వేషన్ల కోసం ఎంతగానో ఉపకరిస్తుంది. ప్రపంచ ప్రజలందరూ ఒక్కటి కావడానికి పరస్పరం ఉత్పత్తులు, సేవలు మార్పిడి చేసుకోవడానికి ఉపకరిస్తుంది. ప్రపంచం ఒక్కటిగా మారే అవకాశం పెరుగుతుంది. అందులో అందరికీ అన్ని అవకాశాలు అందుకునే కృషి జరగాలి. ఆయా దేశాల నిబంధనలను సడలించాలి. పాస్‌పోర్టు తప్ప వీసాలు అవసరం లేని విధంగా దేశాల మధ్య మనుషుల రాకపోకలు పెరగాలి. ఎక్కడైనా సరే పనిచేసుకుంటూ బతికే అవకాశం పెరగాలి.

మమ్మల్ని విమర్శిసున్నది అభివృద్ధిని అందుకున్న అగ్రకులాలే :

భారతదేశంలోని వామపక్ష వాదులు, మావోయిస్టులు, మార్క్సిస్టులు మమ్మల్ని ప్రజా వ్యతిరేకులుగా ముద్రవేసే ప్రయత్నం చేశారు. వాళ్ళంతా ఈనాటి ఆధునిక అభివృద్ధిని అందుకుని మాట్లాడుతున్న వాళ్ళే. వారికి, వారి పిల్లలకు మనం పోటీ రావద్దని ఆయా వృత్తులు చేసుకొని బతకమని, దున్నుకుని బతకమని చెప్తున్నారని వాళ్ళకు చిత్తశుద్ధి వుంటే తమ కులాల వృత్తులు చేసుకుంటూ బతకాలని వారి పిల్లలకు అవే కులవృత్తులను నేర్పి, ఆ కులవృత్తుల్లో చేర్చాలని డిమాండ్ చేశాము. మమ్మల్ని విమర్శిస్తున్నది అభివృద్ధిని అందుకున్న అగ్రకులాలే. వాళ్ళే ఈ దేశంలోని స్థానిక, రాష్ట్ర, జాతీయ స్థాయి రాజకీయాలను, రాజకీయాధికారాన్ని ఎన్నికల బహిష్కరణ పేరిట పీడిత వర్గాలకు, కార్మికవర్గాలకు అందకుండా చేసి నిరంతరం అగ్రకులాలకే రిజర్వేషన్ చేస్తూ దానికి పెద్ద పెద్ద పదాలను, మాటలను, సిద్ధాంతాలను ఏకరువుపెట్టి నోరుమూయిస్తున్నారు.

మీలాగా మేం బతకకూడదా :

మీలాగా బతకాలని మా వాళ్ళకు చెపుతుంటే ఎందుకు మీకు కడుపు మంట. ఇవాల్టి అభివృద్ధి మీకు రేపటి అభివృద్ధి మాకు అంటూ రేపటి అభివృద్ధి కోసం మీరు విప్లవించండి, మేము నాయకత్వం వహిస్తాం, సిద్ధాంతాలు చేస్తాం అంటారా? ఇవాల్టి అభివృద్ధిలో మా వాటా మేము ఎందుకు పొందకూడదు? ఇవాల్టి అభివృద్ధి అందుకున్న వాళ్ళు రేపటి అభివృద్ధికరమైన సమాజం కోసం ఎందుకు విప్లవించకూడదు. మీరు ఉద్యోగాలు చేసుకుంటూ ఎందుకు బతుకుతారు? ఉద్యోగాలు వదిలేయండి. ఉద్యమాల్లో చేరి మిమ్మల్ని మీరు నిరూపించుకోండి అంటూ మార్క్సిస్టు మేధావులను, శాస్త్రవేత్తలను, అభిమానులను, రచయితలను దేశవ్యాప్తంగా నిలదీశాము. లెఫ్ట్ ప్రివిలేజ్ రైట్ సౌఖ్యాలు అన్నీ కావాలనుకునే ఈ పెటీబూర్జువా మేధో వర్గాలను అన్ని విధాలుగా కార్నర్ చేశాము. వారి దగ్గర ఏ జవాబు లేదు. వాళ్ళే ఆధునిక అభివృద్ధిని అందుకోవడానికి పరిగెత్తారు. సొంత ఇల్లు కట్టుకున్నారు. టీవీలు, ఫ్రిడ్జ్‌లు, కూలర్లు, ఫోన్లు, సెల్‌ఫోన్లు, సైకిల్ మోటార్లు, కార్లు వాళ్ళిళ్లలోనే స్థానం సంపాదించాయి. ప్రజలనేమో త్యాగాలు చేసి విప్లవోద్యమం దాకా వాళ్ల చదువులను, ఆధునిక అభివృద్ధిలో వాటాను వాయిదా వేసే కార్యక్రమాలిచ్చారు. ఆ తరువాత ఇంటర్‌నెట్‌ను, సెల్‌ఫోన్‌లను, సాఫ్ట్‌వేర్‌లను కూడా వాళ్ళే వాడుకోవడం పెరిగింది. కూడు, గుడ్డ, నీడ, స్వేచ్ఛా, సమానత్వం, అత్మగౌరవం అన్నిరంగాలలో సమాన అవకాశాలు అందుకునే హక్కు కోసం మేం కోరుకుంటే వాటికోసం కృషి చేయకుండా ఈ మొత్తం సమాజం సమూలంగా మారాలనే మీ లక్ష్యాలను, సిద్ధాంతాలను, నిర్భందాలను మాపై వేసి మమ్మల్ని మీరు పావులుగా బలిపశువులుగా వాడుకోవడం లేదా?

మా ఆరాటాలను ఆసరా చేసుకుని మీరు మాకు అభివృద్ధి అందుతుందని, అసలు అందనే అందదని అభివృద్ధి అందాలంటే విప్లవమే చేయాలని వ్యవస్థనే మారాలని మా మీద తప్పుడు సిద్ధాంతాలు రుద్ది, మేం, పేద ప్రజలు అభివృద్ధి అందుకోకుండా, అభివృద్ధి ఎలా అందుకోవాలో చెప్పకుండా తీవ్రమైన నష్టం చేస్తున్నారు. ఈ వ్యవస్థలో కోట్లాది మంది ఆధునిక విద్య ద్వారా అనేక అవకాశాలను అందుకుంటున్నారు. బడ్జెట్‌లను అలా అందరి జీవన ప్రమాణాలు పెంచే విధంగా కేటాయించవచ్చు. ఒక్క పైసా అదనపు పన్ను వేయకుండా ప్రతి బాలికను, బాలురను పిజీ దాకా ఉచితంగా భోజన వసతి హాస్టళ్ళతో పాటు చదివించడం సాధ్యమే. కావాల్సింది చిత్తశుద్ధి. ప్రజల నుండి వత్తిడి, ప్రజలు ఉద్యమించాక ఆచరించకపోతే ప్రభుత్వాలే కూలిపోతాయి. కొత్తప్రభుత్వాలు వస్తాయి.

ప్రభుత్వాల ఆదాయం పెరిగింది అదంతా ప్రజలు కట్టిన పన్నులే :

ప్రభుత్వాల ఆదాయం పెరిగింది. అదంతా ప్రజల నుండి వసూలు చేస్తున్న పన్నులే.

తిరిగి ప్రజలకు దాన్ని ఖర్చు పెట్టేదానికి లెక్కలుతీయాలి. చంద్రబానుప్రసాద్, బీ.సి, ఎస్.సి, ఎస్.టిలు రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వాలకు కడుతున్న పన్నుల్లో సగమైనా వారికి బడ్జెట్‌లలో కేటాయించటం లేదని లెక్కలు తీసి నిరూపిస్తున్నారు.

ఒకటవ తరగతి నుంచి పి.జి.కోర్సు దాకా, 16 సంవత్సరాల ఉన్నత విద్య, ఉచిత వైద్యం, ప్రభుత్వం అందించగలిగే స్థాయికి సంపద సృష్టి పెరిగింది. అందువల్ల ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలు ఉచిత విద్య, ఉచిత వైద్యం అందించడం సాధ్యమే. అలాగే వృద్ధాప్యంలో పెన్షన్ ఇవ్వడం కూడా సాధ్యమే. గృహ వసతి మరొక ముఖ్యమైన అవసరం.

ప్రభుత్వాలు ఆయుధాల కొనుగోలును అయిదు శాతం తగ్గిస్తే ప్రతి దేశంలో ఉచిత విద్య, ఉచిత వైద్యం అందించవచ్చు. వృద్ధాప్యంలో పెన్షన్ ఇవ్వవచ్చు. నేడు మధ్య తరగతిని, పేదలను జీవితమంతా పట్టిపీడిస్తున్న సమస్యలు ఇవే. వీటికోసం జీవితాలను, జీతాలను వెచ్చించాల్సి వస్తున్నది.

ఇన్సూరెన్సుల కోసం, విద్యా వైద్యం కోసం 40-70 శాతం దాకా ఖర్చయిపోతున్నది. అందువల్ల ప్రజలు నిరంతరం జీవన భద్రత లేక టెన్షన్‌కు గురవుతున్నారు. దాంతో సగం రోగాలు టెన్షన్ వల్ల వస్తున్నాయి. వీటన్నిటికీ పరిష్కారం ప్రభుత్వం యొక్క వృధా ఖర్చులను ఆయుధ ఖర్చులను తగ్గించి విద్యా, వైద్యం సంక్షేమ పథకాలకు వాటిని మళ్ళించడమే.

సమగ్ర సామాజిక అభివృద్ధి కోసం, సమగ్ర సామాజిక వికాసం కోసం ప్రణాళికా సంఘం విస్తృతమైన ప్రణాళికలను రూపొందించి, అమలులోకి తెచ్చి లాభోక్తులు నిజంగా లాభపడే విధంగా చూసినప్పుడు 15 సంవత్సరాల్లో దేశంలో నిరక్షరాస్యులు లేకుండా పోతారు. అందరూ డిగ్రీ స్థాయిలో చదువుకుంటారు. ఆధునిక అభివృద్ధిని అందుకోవడం కోసం, సంపద పెంచడం కోసం సౌకర్యాలు పెరగడం కోసం అనేక నైపుణ్యాలను అలరవర్చుకుని కృషి చేస్తారు.

ఇదీ నేను ఆలోచిస్తున్న తీరు. 1977నుండి మొదలైన సామాజిక సిద్ధాంతాల ఆచరణలో, అధ్యయనంలో, పరిణామంలో ఇలా స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, ఆత్మగౌరవం, సౌభ్రాతృత్వం, ప్రతి మనిషికి ఒకే విలువ, ఒకే ఓటు అనే మాట చాలా గొప్పదని అర్థం చేసుకున్నాను. ఈ క్రమంలో 1990నుండి నా రచనల్లో భాష, భావం, ప్రతిపాదనలు పరిణామం చెందుతూ వచ్చాయి. అవి రూపొందడానికి ముందు ఏం జరిగిందో ఈ భావ జాల పరిణామం ప్రాతిపదికగా పని చేసింది.

బి.ఎస్.రాములుగారి జీవిత పరిచయం

పుట్టిన తేది	: ఆగస్టు 23, 1949, జగిత్యాల పట్టణం, కరీంనగర్ జిల్లా.
తల్లిదండ్రులు	: కీ. శే. బేతి లక్ష్మిరాజు, కీ. శే. మిట్టపెల్లి నారాయణగారల ద్వితీయ పుత్రుడు. తండ్రి బొంబాయి బట్టల మిల్లు కార్మికుడు. ఆరో యేట 1955లో తండ్రి మృతి. తల్లి బీడీ కార్మికురాలిగా పిల్లలను పెంచి పోషించింది. 1991 జనవరి సంక్రాంతి రోజున మృతి.
బాలశిక్ష	: సాతాని అయ్యోరు పంతులు, జగిత్యాల
ప్రాథమిక విద్య	: 1955-60 మర్కజి (సెంట్రల్) ప్రైమరీ స్కూలు, జగిత్యాల.
హైస్కూలు విద్య	: 1960-67 మల్టీపర్పస్ హైస్కూలు, జగిత్యాల.
కళాశాల విద్య	: 1970-74 డి.ఓ.ఎల్, బి.ఓ.ఎల్, శ్రీలక్ష్మీ నరసింహ సంస్కృతాంధ్ర కళాశాల, ధర్మపురి, కరీంనగర్ జిల్లా.
పండిత శిక్షణ	: 1979-80 కాకతీయ యూనివర్సిటీ, బీఈడీ కాలేజీ, హన్మకొండ.
పెళ్లి	: 17, మే 1973, చెన్న నారాయణ, చెన్న గౌరమ్మల ఎనిమది పిల్లల్లో నాలుగో సంతానం ప్రథమ పుత్రిక - చెన్న శ్యామలతో, పైడిమడుగులో మెట్‌పల్లి తాలూకా, కరీంనగర్ జిల్లా. సాంప్రదాయిక వివాహం.
రచనారంగం	: విద్యార్థి దశలో 1964 నుండి రచనలు చేస్తున్నారు. సాహిత్య సమావేశాలు నిర్వహిస్తున్నారు.
నిరుద్యోగం	: 1967-75 హైస్కూలు విద్యార్హతతో పోస్టాఫీసులో రావాల్సిన ఉద్యోగం రాకపోవడం, ఇతర ప్రాంతాల వాళ్ళు ఉద్యోగాలు ఆక్రమించడం వల్ల తొమ్మిది సంవత్సరాల పాటు నిరుద్యోగంలో చిన్న చిన్న వృత్తులు.
ఉద్యోగం	: 17-12-1975 సాంఘిక సంక్షేమ శాఖలో ఉద్యోగం. 31 జులై 2007 ఉద్యోగ విరమణ.
ఉద్యమాలు	:● ధర్మపురి కళాశాలలో విద్యార్థి ఉద్యమాల నిర్వహణ. 1964లో ఆరెస్సెస్ శాఖకు వెళ్లుట. 1967 నుండి 1972 ఆర్‌ఎస్ఎస్ ముఖ్య శిక్షక్‌గా జగిత్యాల, ధర్మపురిలలో ఆరెస్సెస్ నిర్మాణం. 1976 నుండి సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ ఉద్యోగుల సంఘం, జిల్లా, రాష్ట్ర శాఖల నిర్వహణ. ● 1977-80 ఉద్యోగ సంఘాల నిర్మాణంతో పాటు పీడీఎస్‌యూ, ఆర్‌ఎస్‌యూ విద్యార్థి యువజన సంఘాల నిర్మాణంలో చేయూత నందించడం. అధ్యయన తరగతుల నిర్వహణ. 1978 నుండి పౌరహక్కుల సంఘం, హుజూరాబాద్, రాడికల్ విద్యార్థి, యువజన సంఘాల నిర్మాణం, అంబేద్కర్ సంఘాల నిర్మాణం. జిల్లా కార్యక్రమాలు. ● 1980 నుండి విరసం సభ్యులు. 1983- పౌరహక్కుల సంఘం జిల్లా కార్యదర్శి. 1984 జనవరి విరసం సభల్లో రాష్ట్ర కార్యవర్గ సభ్యులు. 1984లో అనంతపూర్‌లో జరిగిన రాడికల్ యువజన సంఘం రాష్ట్ర మహా సభల్లో రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శిగా ఎన్నిక. ● 1984-88 రాడికల్ యువజన సంఘం రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి. నక్సలైట్ కార్యకలాపాలు చేస్తున్నారనే ఆరోపణలతో 1984 జనవరిలో జగిత్యాలలో

అరెస్టు. కరీంనగర్ జైలులో నిర్బంధం. ఉద్యోగం నుండి సస్పెండ్ చేయుట. అప్పటి నుండి పూర్తి కాలం రాడికల్ యువజన సంఘం, పౌర హక్కుల సంఘం, రాష్ట్ర కార్యకలాపాల నిర్వహణ.

- 1985లో పెరిగిన నిర్బంధం వల్ల 1985 జూన్ నుండి 90 వరకు రహస్య జీవితం. ఈ కాలంలో గద్దర్, వరవరరావు, సంజీవ్ తదితరులతో కలిసి అఖిలభారత సాహిత్య, సాంస్కృతిక, ఉద్యమ ప్రచార యాత్ర నిర్వహణ.
- 1990 ఏప్రిల్ 1న కరీంనగర్ జిల్లా మంథనిలో జరిగిన రాడికల్ యువజన సంఘం జిల్లా మహా సభల్లో బహిరంగ జీవితంలోకి రాక. ముఖ్యమంత్రి డా॥ మర్రి చెన్నారెడ్డి హయాంలో పోలీస్ కేస్ పెండింగ్‌లో ఉంచి తిరిగి ఉద్యోగంలో చేర్చుకుంటూ జిల్లా కలెక్టర్, ఉత్తర్వులతో 17 ఏప్రిల్ 1990లో సుల్తానాబాద్‌లో ఉద్యోగంలో చేరిక. జూలైలో జగిత్యాల బదిలీ.
- 1997 దాకా జగిత్యాలలో ఉద్యోగం. 1997 - 2000 సిరిసిల్లలో ఉద్యోగం. తర్వాత తిరిగి జగిత్యాలలో ఉద్యోగం. 2003 నుండి దీర్ఘ కాలిక లీవు పెట్టి పూర్తి కాలం సామాజిక జీవితానికి అంకితం చేశారు.
- 1990 నుండి రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా బీసీ ఎస్సీ ఎస్టీ మైనారిటీల ఐక్యత కోసం పూలే, అంబేడ్కర్ బుద్ధిస్ట్ దృక్పథంతో సాహిత్య, భావజాల ఉద్యమాల నిర్మాణం. రాష్ట్రవ్యాప్త పర్యటన. వందలాది ప్రసంగాలు.
- 1992 డిసెంబర్ 6వ తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ దళిత రచయితల కళాకారుల మేధావుల ఐక్యవేదిక ఏర్పాటు. దానికి వ్యవస్థాపక కన్వీనర్.
- 1993 ఫిబ్రవరి 12, 13 తేదీల్లో హైదరాబాద్ అంబేడ్కర్ భవన్‌లో జరిగిన రాష్ట్ర మహాసభల్లో ఆం.ప్ర. దళిత రచయితల కళాకారుల మేధావుల ఐక్యవేదిక వ్యవస్థాపక అధ్యక్షులుగా ఎన్నిక. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా బీసీ ఎస్సీ ఎస్టీ మైనారిటీ రచయితలను కళాకారులను సామాజిక కార్యకర్తలను తీర్చిదిద్దుట. రాజకీయ రంగంలో ఈ దృష్టితో పనిచేసే యువతరాన్ని తయారుచేయుట.
- 1996 నుండి ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన కోసం సభలు, సమావేశాలు వ్యాసాలు ప్రసంగాలు. తెలంగాణ రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల సమీకరణ. సైద్ధాంతిక వ్యాసాలు, పుస్తకాలు. తెలంగాణ రచయితల కళాకారుల మేధావుల ఐక్య వేదిక కన్వీనర్.

తెలంగాణ తల్లి రూపకర్త : తెలంగాణ చరిత్రను, సంస్కృతిని, భాషను వెలికి తీస్తూ, ఉద్యమిస్తూ అందులో భాగంగా తెలంగాణ తల్లి రూపకల్పన చేశారు. క్యాలండర్‌లు, విగ్రహాలు వెలయించారు.

సంపాదకత్వం : 1977లో సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ ఉద్యోగస్తుల కోసం సంఘమిత్ర పత్రిక ప్రచురణ. 1980 నుండి మంటలు పక్షపత్రిక. సృజన మాసపత్రిక. 1983 నుండి చాటింపు పక్షపత్రిక సంపాదక మిత్ర మండలిలో కృషి. 84లో కరీంనగర్ కేంద్రంగా జీవగడ్డ దినపత్రిక నిర్వహించాలని విజయ కుమార్‌తో అవగాహన. మధ్యలో నిర్బంధం వలన ఆగిపోవుట. 1995 నుండి దరకమే ఐక్యవేదిక తరఫున గబ్బిలం మాసపత్రిక ప్రచురణ.

ఆం.ప్ర.దరకమే ఐక్య వేదిక ద్వారా కృషి :

- దరకమే ఐక్య వేదిక రాష్ట్ర వ్యాప్త కార్యక్రమాలు, సభలు, సమావేశాలు.
- వందలాది పాటలు, కథలు, 200 పుస్తకాలు వెలువడ్డాయి. కంచ ఐలయ్య గారి నేను హిందువునెట్లయిత గ్రంథం దరకమే ఐక్యవేదిక పునాది నుండి వెలువడిన గొప్ప పుస్తకాల్లో ఒకటి. వందలాది వ్యాసాలు, దేశవ్యాప్తంగా ప్రసంగాలు.
- 125పైగా పుస్తకాలకు పీఠికలు. కథా శిక్షణా శిబిరాలు సాహితీ శిక్షణా తరగతులు సిద్ధాంత అధ్యయన తరగతులు.
- 150కి పైగా కథలు, ఆరు నవలలు, 150 సిద్ధాంత వ్యాసాలు, 150 సాహిత్య వ్యాసాలు, పది తాత్వికగ్రంథాలు, మూడు అలంకార శాస్త్ర గ్రంథాలు.
- వివిధ కథా సంకలనాల్లో వీరి కథలు 50 వరకు ప్రచురించబడ్డాయి.
- రాష్ట్రంలో వివిధ సంస్థల ద్వారా, ఇతర రాష్ట్రాల్లో నాగపూర్, ఢిల్లీ, పానిపట్, నగరాల్లో పలు సత్కారాలు, సన్మానాలు.
- 1993లో కథా సాహితీ వేదిక ప్రారంభం.

కరీంనగర్ బుక్ ట్రస్ట్ ప్రచురణలు :

1982లో నిజాం వెంకటేశంతో కలిసి కరీంనగర్ బుక్‌ట్రస్ట్ స్థాపన. బతుకుపోరు నవల, భూమి, బొగ్గు పొరల్లో, అడవిలో వెన్నెల కథా సంపుటాల ప్రచురణ.

విశాల సాహిత్య అకాడమీ స్థాపన :

బహిరంగ జీవితంలో వచ్చాక 1990లో విశాల సాహిత్యఅ కా డ వీ ం ప్రారంభించారు. పుస్తకాల ప్రచురణ. కథా శిక్షణ శిబిరాల నిర్వహణ. సాహిత్య సభలు. సిద్ధాంత అధ్యయన తరగతుల నిర్వహణ. వందలాది యువ రచయితలను తీర్చిదిద్ది వారి రచనలను పత్రికల్లో ప్రచురణకై చేయూత. వారి పుస్తకాల ప్రచురణ. వందలాది యువ రచయితలకు ఇంటింటి గ్రంథాయం ఏర్పాటు చేసుకోవడానికి కృషి.

సామాజిక తాత్విక విశ్వవిద్యాలయం :

2002 నుండి సామాజిక తాత్విక విశ్వవిద్యాలయం స్థాపన. సభలు, సమావేశాలు, పుస్తక ప్రచురణ. విశాల సాహితి, సామాజిక తాత్విక విశ్వవిద్యాలయం తరఫున 90 పుస్తకాల ప్రచురణ.

గృహ గ్రంథాలయం : వందలాది గ్రంథాలతో 1980 నుండి గృహ గ్రంథాలయ నిర్వహణ. ఉద్యమ కారులుగా విద్యార్థులను, యువకులను చైతన్య పరచుట కోసం మొబైల్ గ్రంథాలయ నిర్వహణ. 1984లో పోలీసులు అరెస్టు చేసినపుడు పుస్తకాలు ఎత్తుకుపోయారు. 1990నుండి తిరిగి పుస్తకాల కొనుగోలు. గ్రంథాలయ నిర్వహణ. 2004లో షోలాపూర్ గ్రంథాలయానికి 600 గ్రంథాలు వితరణ. పరిశోధక విద్యార్థులకు సహకారం.

కార్యాలయ స్థాపన : 1992 నుండి ఆచార్య కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీగారి జల దృశ్యంలో

దళిత రచయితల, కళాకారుల, మేధావుల ఐక్యవేదిక కార్యాలయ నిర్వహణ. 2002 నుండి విశాల సాహితి, సామాజిక తాత్విక విశ్వవిద్యాలయానికి ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ, హైదరాబాద్ సమీపంలో కార్యాలయ నిర్వహణ. పుస్తక ప్రచురణ వేగవంతం చేయడం.

ముఖ్యమైన ఉద్యమాలు : 1977-1990 నక్సలైట్ భావజాలంతో పలు ప్రజాసంఘాల ఉద్యమాల నిర్మాణం. 1985-90 దేశ వ్యాప్తంగా పర్యటన. వందలాది రచయితలతో, కళాకారులతో, ఉద్యమ కారులతో చర్చలు, ప్రసంగాలు. 1996-2008 ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉద్యమం. 1990-2008 బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనార్టీల ఐక్యత కోసం అనేక సంస్థల నిర్మాణం, అధ్యయన తరగతులు. సాహిత్య శిక్షణ తరగతులు. రాష్ట్ర వ్యాప్త పర్యటనలు. బుద్ధుడి నుండి జ్యోతిరావు ఫూలే, అంబేద్కర్‌ల దాకా సామాజిక తాత్వికత భూమికను అంబేద్కరిజంగా సమన్వయం చేసి రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా భావజాల ఉద్యమ నిర్మాణం.

భావజాల ఉద్యమం : 1991లో వెలువడిన 'గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక' అనే తాత్విక గ్రంథం తెలుగునాట భావజాల చర్చతీరును పూర్తిగా మార్చివేసింది. ప్రపంచ భావజాల ఉద్యమరంగంలో ఈ గ్రంథం ఒక మైలురాయి. ఈ గ్రంథం బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీల వేదికైన దళిత రచయితల కళాకారుల మేధావుల ఐక్యవేదిక నిర్మాణానికి తాత్విక పునాది. 'గతితర్కం - అంబేద్కరిజం - మార్క్సిజం', 'అంబేద్కరిజం - సోషలిజం', 'నేను ఎవరు?', 'ప్రేమ అంటే ఏమిటి?', 'భౌతికవాద ప్రాపంచిక దృక్పథం', 'జ్ఞానం పుట్టుక', 'బహుజన తత్వం', 'బీసీలు ఏం చేయాలి?', 'భారతీయ చరిత్ర - శూద్ర దృక్పథం', 'బీసీలకు రాజకీయ అధికారం', 60 ఏళ్ళ తాత్విక సామాజిక పరిణామాలు', వందలాది పత్రికా వ్యాసాలు.

అరెస్టులు :

- 1980లో గ్రామాలకు తరలండి అని విరసం ఇచ్చిన పిలుపుతో వేములవాడ తాలూకా కోనరావుపేటకు వెళ్ళిన సందర్భంగా అరెస్టు.
- 1984 జనవరి 21న అరెస్టు. వారం రోజుల పాటు లాకప్‌లో. 20 రోజులు కరీంనగర్ జిల్లా జైలులో.
- 1985 ఏప్రిల్ 20వ తేదీన ఇంద్రవెల్లి సభ సందర్భంగా గుడి హత్నూరులో అరెస్టు. పౌరహక్కుల సంఘం ప్రధాన కార్యదర్శి కె.బాలగోపాల్, ఢిల్లీ యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసర్ మనోరంజన్ మహంతి, కాకతీయ యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసర్ కె.మురళీమనోహర్, ప్రొ॥ సీతా రామారావు తదితరులతో కలిసి మూడు రోజులు ఉట్నూరు, ఆదిలాబాద్‌లలో లాకప్‌లో.
- 1987లో హైదరాబాద్‌లో అరెస్టు. తప్పించుకోవడం

విశ్వవిద్యాలయ సెమినార్లు : కాకతీయ, ఆంధ్ర, ఉస్మానియా, శ్రీకృష్ణదేవరాయ, విశ్వవిద్యాలయాల్లో సెమినార్ పత్రాలు.

అవార్డులు :

- కొడవటిగంటి కుటుంబరావు స్మారక విప్లవ కథకు ఇచ్చే పురస్కారం - ఆదివాసుల జీవితాన్ని - పోరాటాన్ని చిత్రించిన "అడవిలో వెన్నెల" కథకు 1984 అక్టోబరు 28న తెనాలిలో కాళీపట్నం రామారావు, రావిశాస్త్రి, కొడవటిగంటి వరూధినిల నేతృత్వంలో పురస్కారం.

- బీడీ కార్మికుల జీవితాలను చిత్రించిన 'బతుకుపోరు' నవలకు 1992లో డా॥దాశరథి రంగాచార్య పురస్కారం.
- మాజీ మంత్రి, స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు, బీ.సీ. ఉద్యమ నాయకులు, కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ ఫౌండేషన్ పురస్కారం 1992.
- వరంగల్ జిల్లా 'పాలకుర్తి సోమన కళాపీఠం' వారి "పాల్కురికి సోమన" పురస్కారం-1995.
- ప్రముఖ హేతువాది త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరి పేరిట గల తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ధర్మనిధి పురస్కారం-1995.
- పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం వారిచే 2002 లో బి.యస్.రాములు 'మమతలు మానవ సంబంధాలు' కథ సంపుటికి ఉత్తమ కథా సంపుటి పురస్కారం.
- షోలాపూర్-సిరిసిల్ల పద్మపీఠం వారిచే "పద్మాంజలి అవార్డు"-2001.
- దళిత సాహిత్య అకాడమీ, ఢిల్లీ వారిచే మహాత్మా జ్యోతిరావ్ ఫూలే ఫెలోషిప్ 2001.
- హర్యానాలోని పానిపట్‌లో ప్రేమ్‌చంద్ సమకాలికులు జయప్రకాశ్ నారాయణ్ సహచరుడైన బిహార్ కథకుడు రామవృక్ష బేనిపురి శతజయంతి పురస్కారం 2003.

స్వర్ణకంకణాలు :

- టిఆర్ఎస్, కెసిఆర్ నాయకత్వంలో జరిగిన తెలంగాణ సంబురాలు- 2007లో తెలంగాణ తల్లి రూపకల్పన చేసిన సందర్భంగా బంగారు గండపెండేరంతో నిజాం కాలేజి, హైదరాబాద్‌లో సత్కారం
- డా॥ పి.యశోదారెడ్డి స్మారక తొలి పురస్కారం, స్వర్ణకంకణం. తేది : 4-11-08

ఇతర విశేషాలు : 50వ జన్మదిన స్వర్ణోత్సవాల సందర్భంగా జగిత్యాలలో సాహిత్య సదస్సు. 'సామాజిక తత్వవేత్త' బిరుదు ప్రదానం. 50వ జన్మదిన ప్రత్యేక సంచిక ప్రచురణ. పలు సామాజిక రాజకీయ, సాహిత్య అంశాలపై ఇంటర్వ్యూలు. 52 పుస్తకాల ప్రచురణ. మరో 10 పుస్తకాలు అముద్రితాలు. తల్లి మిట్టపల్లి లక్ష్మీరాజు పేరిట 27 మందికి విశాల సాహితీ కథా పురస్కారాల ప్రదానం.

సామాజిక సేవారంగం : మద్యపాన వ్యతిరేక, అవినీతి వ్యతిరేక ఉద్యమాలు. పేదలను విద్యావంతులను చేయడం. వ్యక్తిత్వ వికాసం తోడ్పాటు. ఆత్మవిశ్వాసం పెంచడం. రచయితల్లో, సామాజిక కార్యకర్తల్లో వారి సృజన, నాయకత్వ శక్తి సామర్థ్యాలను వెలికి తీయడం, ప్రోత్సహించడం. స్త్రీ విద్య ప్రాధాన్యత. ప్రజాస్వామ్య హక్కుల ప్రాధాన్యత వివరించడం. ఉచిత వైద్య శిబిరాల నిర్వహణ. పర్యావరణ, ఆరోగ్య చైతన్యం. కనీస కూలీల, జీవన ప్రమాణాల పెంపుదలకోసం ఉద్యమించడం. పొదుపు ఉద్యమాల ఆవశ్యకత. ఆధునిక సమాజంలో అందుకోవాల్సిన స్థానం గురించి చేయూత నందించడం.

సంఘ సంస్కరణ : కులాంతర, మతాంతర వివాహాల ప్రోత్సాహం. కులాతీత, మతాతీత ప్రజాస్వామ్య, సామ్యవాద, సమగ్ర సామాజిక వికాసానికై సమస్త రంగాల్లో సంఘ సంస్కరణలకు ఉద్యమించడం. మూఢ విశ్వాసాల నిర్మూలన, వర్ణ, కుల వివక్షతల వ్యతిరేక ఉద్యమాలు, స్త్రీ విద్య, ఆయా కుల సంఘాలను సంఘ సంస్కరణలకై తీర్చిదిద్దుట. హిందూ, ముస్లిం, క్రైస్తవుల సమైక్యత. బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనార్టీల రాజకీయ సామాజిక, సాంస్కృతికై కృషి. వివాహ పద్ధతులను, పండగలను, పాత సంస్కృతిని సంస్కరించుట. అధునిక విద్య, సమస్త అవకాశాలు అందరికీ అందేందుకు కృషి. కూడు, గుడ్డ, నీడ కోసం, జీవన ప్రమాణాల కోసం సమస్త మానవాళి వికాసం కోసం కృషి.

బి.ఎస్.రాములు రచనలపై వెలువడిన గ్రంథాలు-పరిశోధనలు :

1. బి.ఎస్.రాములు50వ జన్మదిన స్వర్ణోత్సవ సంచిక 1998-2000
2. బి.ఎస్.రాములు కథలు-పరిశీలన 2007
   కర్రె సదాశివ్, కాకతీయ యూనివర్సిటీ ఎంఫిల్ పొందినగ్రంథం
3. బి.ఎస్.రాములు బతుకుపోరు నవల-సామాజికత 2008
   పల్లా మాలతి చంద్ర, ఆచార్య నాగార్జున యూనివర్సిటీ
   గోల్డ్ మెడల్ పొందిన ఎం.ఫిల్ గ్రంథం
4. బి.ఎస్.రాములు 'బతుకుపయనం' కథలు-పరిశీలన
   మొయిలి మోహనరావు, పొ.శ్రీ. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ఎం.ఫిల్ 2011
5. బి.ఎస్.రాములు 'బతుకుపోరు నవల-పరిశీలన'
   ఎం.లలిత, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం ఎం.ఫిల్ 2011
6. బి.ఎస్.రాములు కథలు - సామాజిక పరిణామాలు
   నందిగామ నిర్మల కుమారి, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం ఎం.ఫిల్ 2011
7. అడవిలో వెన్నెల (గిరిజన పోరాట కథలు) సమగ్ర పరిశీలన
   జరుపుల రమేష్, హైదరాబాద్ కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం ఎం.ఫిల్ 2011
8. 'బి,ఎస్. రాములు సాహిత్యం సమగ్ర పరిశీలన'
   కాకతీయ విద్యాలయంలో పి.హెచ్.డి. డా॥ కర్రె సదాశివ్ 2011

బి.ఎస్.రాములు రచనలు

కథలు-నవలలు

1.	బతుకుపోరు నవల (మూడవ ముద్రణ-2004)	1982
2.	పాలు - కథల సంపుటి	1991
3.	స్మృతి కథల సంపుటి	1997
4.	మమతలు-మానవ సంబంధాలు కథల సంపుటి	2000
5.	వేపచెట్టు తెలంగాణ కథలు	2003
6.	తేనెటీగలు - కథల సంపుటి	2004
7.	పాలు-ఇతర కథలు	2004
8.	బతుకుపయనం - కథల సంపుటి	2005

తత్వశాస్త్రం

1.	గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక	1991
2.	గతితర్కం - అంబేద్కరిజం - మార్క్సిజం	1993
3.	అంబేద్కరిజం - సోషలిజం	1994
4.	ప్రేమ అంటే ఏమిటి? (మూడవ ముద్రణ-2004)	1996
5.	జ్ఞానం పుట్టుక	1998
6.	భౌతికవాద ప్రాపంచిక దృక్పథం	1998
7.	నేను ఎవరు? గతితర్క తత్వదర్శన భూమిక	1998
8.	బహుజనతత్వం (బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ సిద్ధాంతాలు-కార్యాచరణ)	2004
9.	వ్యక్తిత్వ వికాసం-సామాజిక నాయకత్వం	2006
10.	జీవితం అంటే ఏమిటి ?	2006
11.	60ఏళ్ళ తాత్విక సామాజిక పరిణామాలు	2007

వర్తమాన రాజకీయాలు-సామాజిక అంశాలు, వ్యక్తిత్వ వికాసం

1.	భారతీయ సమాజం-నేటి రాజకీయ సామాజిక పరిణామాలు	2004
2.	యుపిలో బిఎస్‌పి గెలుపు	2007
4.	పర్సనాలిటీ డెవలప్‌మెంట్ సోషల్ లీడర్‌షిప్	2008
5.	వాట్ ఈజ్ లైఫ్	2008
6.	రాజ్యం - ప్రజలు	2008
7.	సామాజిక న్యాయం అంటే ఏమిటి?	2008
8.	అంతర్జాతీయ పరిణామాలు-దేశీయ మానవ సంబంధాలు	2010

సాహిత్య విశ్లేషణ-అలంకార శాస్త్రాలు

1	కన్యాశుల్కంను ఇప్పుడు ఎలా చూడాలి? (6వ ముద్రణ-2005)	1993
2.	దళిత సాహిత్య గర్జన (మూడవ ముద్రణ-1995)	1993
3.	సాహూ ఇంటర్వ్యూలు	1994
4.	కథలబడి - కథా సాహిత్య అలంకార శాస్త్రం	1998

5. సమగ్ర సామాజిక కథ 50 ఏళ్ళ తెలుగు కథ తీరు తెన్నులు 2003
6. సాహిత్య చరిత్రను కొత్త చూపుతో తిరగరాయాలి 2004
7. పాట పుట్టుక 2008
8. తెలంగాణ కథకులు-కథన రీతులు (మొదటిభాగం) 2008
9. తెలంగాణ కథకులు-కథన రీతులు (రెండవభాగం) 2008
10. కథా రచన-పాఠాలు 2011
11. బీసీ కథలు (సామాజిక నేపథ్యం-విశ్లేషణ) : 2000-2010 2011

బీసీల గురించి

1. బీసీలు ఏం చేయాలి? 2004
2. బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, విద్యార్థి యువజనులారా! 2004
3. బీసీలకు రాజకీయ అధికారం 2007
4. భారతీయ చరిత్ర శూద్ర దృక్పథం 2007
5. బీసీలు సాధికారికత 2008

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉద్యమాలు-చరిత్ర-సంస్కృతి గురించి

1. తెలంగాణ తల్లి ఎరుక 2005
2. తెలంగాణ రాష్ట్ర చరిత్ర 2006
3. తెలంగాణ రాష్ట్రం-నడుస్తున్న చరిత్ర 2006
4. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉద్యమం - భవిష్యత్ కార్యక్రమాలు 2006
5. తెలంగాణ జైత్రయాత్ర 2007
6. అదిగదిగో తెలంగాణ-ఎంతో దూరంలో లేదు 2007
7. తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని పునర్నిర్మించండి
మీ వూరిని మీరే అధ్యయనం చేయండి 2007
8. తెలంగాణ ఉద్యమంలో నక్సలైట్ల పాత్ర 2007
9. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉద్యమంలో మలుపులు 2007
10. తెలంగాణ స్టేట్ నీడ్ ఆఫ్ రివైవల్ 2008
11. తెలంగాణ స్టోరీస్ 2008
12. ఆంధ్ర తెలంగాణ రాష్ట్రాలు ఉద్యమాలు 2008
13. ప్రత్యేక తెలంగాణ 2010
14. ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రం 2010
15. సమైక్యాంధ్ర వాదులకు సవాలక్ష ప్రశ్నలు 2010
16. జయహో ఆంధ్ర 2010
17. సంక్షిప్తంగా నూరేళ్ల ఉద్యమాలు-వాటి నాయకత్వం 2010
18. శ్రీకృష్ణ కమిటీకి సమర్పించిన మెమోరాండం (183 పేజీలు) 2010